

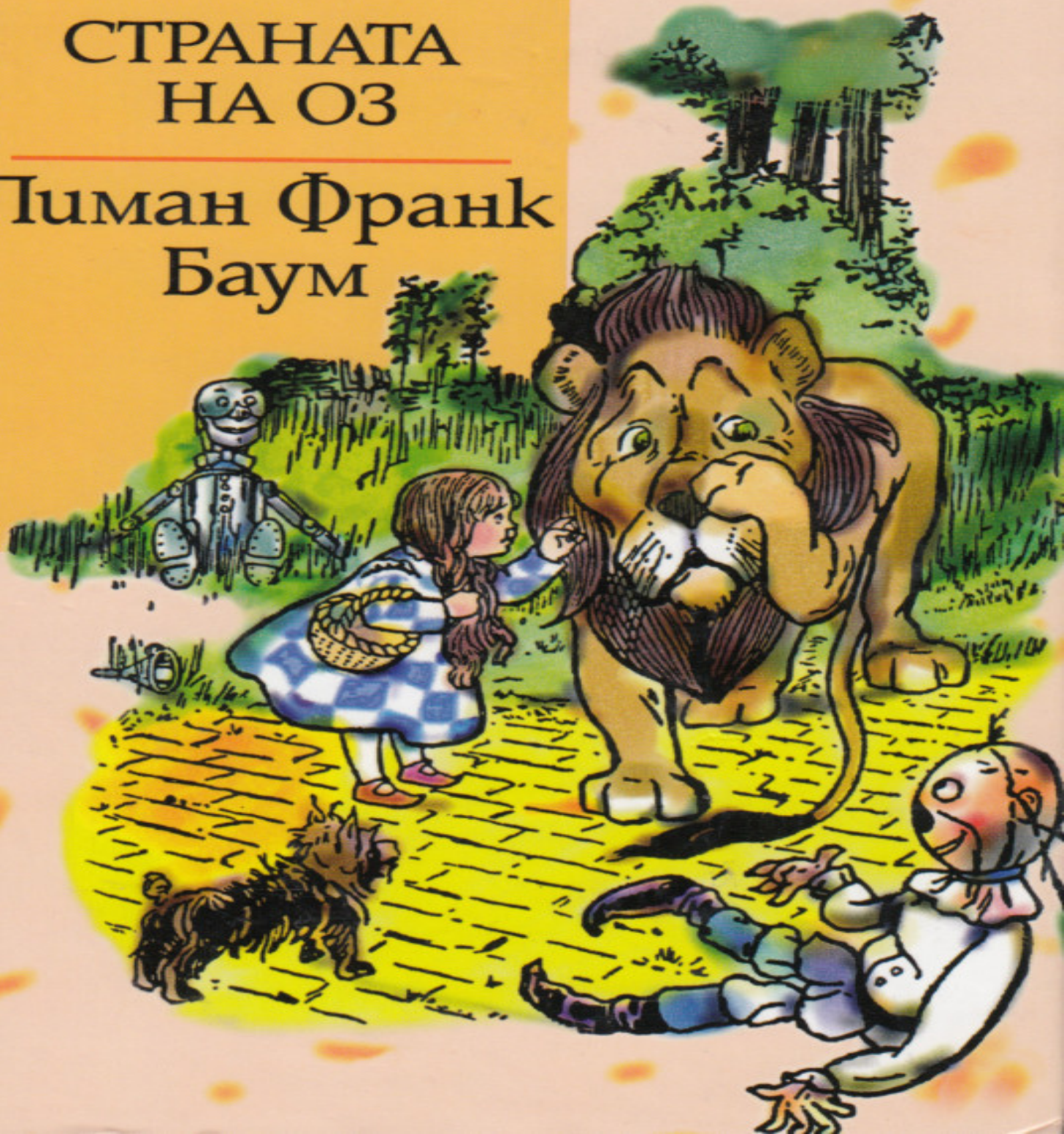

ЗЛАТНИ ДЕТСКИ КНИГИ

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

СТРАНАТА НА ОЗ

Лиман Франк
Баум

ЛИМАН ФРАНК БАУМ
ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ.
СТРАНАТА НА ОЗ

Превод: Анна Каменова, Жени Божилова

chitanka.info

— Аз отивам при Великия Оз да го помоля да ми даде мозък — каза Плашилото, — защото главата ми е пълна със слама.

— А пък аз отивам да искам сърце — обясни Тенекиеният дървар.

— А аз отивам да поискам да върне Тото и мен в Канзас — добави Дороти.

— Мислите ли, че Оз може да ми даде смелост? — попита Страхливият лъв.

Лиман Франк Баум (1856—1919) е роден в градчето Читенаго, щата Ню Йорк. До четирийсетата си година сменя много професии — печатар, търговец на марки, служител, фермер, собственик на театър, актьор, журналист, продавач на глинени съдове и фойерверки. Първата му книга за деца с цветни илюстрации на художника Уилям Денслоу излиза през 1897 г. Следващата им книга, появила се през 1900 г., е романът „Вълшебникът от Оз“. Дори днес, повече от век след публикуването ѝ, тя остава един от върховете в световната класика за деца. През 1904 г. излиза продължението на романа — „Страната на Оз“.

ВЪЛШЕБНИКЪТ ОТ ОЗ

*Тази книга е посветена
на моя добър приятел и другар,
жена ми
Л. Ф. Б.*

Народни приказки, легенди, предания и вълшебни приказки са съпровождали детството през всички времена. Защото всяко жизнено дете по инстинкт харесва фантастичните, чудноватите и явно нереалните истории. Крилатите феи на Братя Грим и на Андерсен са създали повече радости на детските сърца, отколкото всички други живи създания.

Но някогашните вълшебни приказки, с които са отрасли редица поколения, сега вече могат да бъдат класирани в детските библиотеки като „исторически“. Защото настъпи време за по-нов вид „чудесни приказки“, в които не бива да участват стереотипните духове, джуджета и феи, от които трябва да бъдат изхвърлени всички страхотни и ужасяващи случки, описвани от техните автори, за да подчертават страшната поука от всяка приказка. При съвременното възпитание на децата се включва и учението за нравствеността. Така че съвременното дете търси само забавното в своите чудесни приказки и с удоволствие се отказва от всяка неприятна случка.

Като имах предвид това, написах приказката „Вълшебникът от Оз“ само за радост на днешните деца. Това е една модерна вълшебна приказка, в която изненадите и веселието изобилстват, а тъгите и кошмарите са изоставени.

Чикаго, април 1900 г.
Л. ФРАНК БАУМ

ЦИКЛОНЪТ

Дороти живееше сред обширната Канзаска прерия заедно с чичо Хенри, който беше фермер, и леля Ем, неговата жена. Къщата им беше малка, защото строителният материал трябваше да се докарва с каруца от много, много далеч. Къщичката имаше четири стени, под и покрив и това беше единствената им стая. В нея имаше една ръждясала готварска печка, шкаф за съдовете и за яденето, маса, три-четири стола и легла. В единия ъгъл бе голямото легло на чичо Хенри и на леля Ем, а малкото легло на Дороти бе в другия ъгъл. Нямаше нито таван, нито мазе, а само един малък трап, изкопан в земята — наричаха го циклонова изба. Там цялото семейство се криеше, когато се зададеше някоя от онези големи вихрушки, толкова силни, че можеха да сринат всяка сграда по пътя си. В този малък тъмен трап се слизаше по стълба, а отгоре той се затваряше с капак, който се намираще на пода наред стаята.

Когато се изправяше на прага и се оглеждаше на всички страни, Дороти не виждаше нищо друго освен обширната сива прерия. Нито едно дърво, нито една къща не нарушаваха равната повърхност, която допираше небето във всички посоки. Слънцето бе прегорило разораната земя и я бе превърнало в сива маса, набраздена тук-там с малки пукнатини. Дори тревата не зеленееше. Слънцето бе изгорило върховете на дългите стъбла и те бяха посивели като пръстта. Някога къщата бе боядисана, но палещите лъчи бяха напукали боята, а дъждовете я бяха измили. И сега тя бе тъй мрачна и сива, както всичко наоколо.

Когато дошла да живее тук, леля Ем била млада и хубава. Слънцето и вятърът обаче променили и нея. Те отнели блясъка на очите ѝ и те посивели. Отнели червенината на бузите и устните ѝ и те също посивели. Сега тя беше тънка и мършава и никога не се усмихваше.

Когато Дороти — тя беше сираче — дойде при нея, леля Ем толкова се стряскаше от детския смях, че почваше да крещи и да

притиска с ръка сърцето си всеки път, щом веселият глас на Дороти стигнеше до слуха ѝ. Тя и сега все още се чудеше, че малкото момиче намира за какво да се смее.

Чичо Хенри не се смееше никога. Той работеше упорито от сутрин до вечер и не знаеше какво е радост. И той беше сив от дългата брада чак до грубите обуца, бе строг и тържествен и рядко говореше.

Тото размиваше Дороти и с това ѝ помогна да не посивява както всичко, което я заобикаляше. Тото не беше сив. Той бе малко черно куче с дълга копринена козина и малки черни очи, които трепкаха весело от двете страни на смешното му мъничко носле. Тото играеше по цял ден и Дороти играеше с него и много го обичаше.

Но днес те не играеха. Чичо Хенри седеше на прага и тревожно гледаше небето, което бе посивяло този ден повече от обикновено. Дороти стоеше пред вратата с Тото в ръце и също гледаше към небето. Леля Ем миеше чиниите.

Те чуха как вятърът от далечния север надаваше глух вой, и чичо Хенри и Дороти видяха високата трева да се привежда вълнообразно пред настъпващата буря. Сега пък се чу остро свирене откъм юг и като се обърнаха на тази страна, забелязаха, че и там тревата се люлее на вълни.

Изведнъж чичо Хенри стана.

— Циклон иде, Ем — извика той на жена си. — Ще отида да видя какво става с добитъка.

И той се затича към навесите, дето държаха кравите и конете.

Леля Ем остави работата и дойде до вратата. От един поглед разбра, че опасността е съвсем близка.

— Бързо, Дороти! — изписка тя. — Тичай в избата!

Тото се изскубна от прегръдката на Дороти и се скри под леглото, а момичето се спусна да го улови. Леля Ем, много уплашена, отвори капака на пода и слезе по стълбата в малкия тъмен трап. Дороти най-после улови Тото и тръгна подир леля си. Но преди да стигне до капака, се чу страшният писък на вятъра и къщата се разклати толкова силно, че момиченцето не можа да се задържи и ненадейно седна на пода.

Тогава се случи нещо страшно.

Къщата се завъртя два-три пъти и бавно се издигна във въздуха. На Дороти ѝ се стори, че се издига с балон.

Северният и южният вятър се бяха срещнали точно там, където беше къщата, и тя стана център на циклона. Обикновено в центъра въздухът е спокоен, но големият натиск на вятъра от всички страни издигаше къщата все по-високо и по-високо, докато стигна до самия връх на циклона. От там тя бе отнесена далеч, далеч с такава лекота, като че ли беше перце.

Стана много тъмно и вятърът виеше страхотно, но на Дороти пътуването не ѝ беше неприятно. С изключение на първите няколко завъртания и после, когато къщата страшно се наклони, на нея ѝ се струваше, че някой леко я люлее като бебе в люлка.

Ала на Тото това люшкане не му хареса. Той започна да тича из стаята и силно да лае. Дороти седеше съвсем спокойно на пода и чакаше да види какво ще стане.

По едно време Тото се приближи до отворения капак и падна. Момиченцето помисли, че го е загубило. Но скоро зърна едното му ухо да стърчи през отвора. Силният напор на въздуха го задържаше и той не можеше да падне. Дороти допълзя до отвора, хвана Тото за ухото и го измъкна. След това затвори капака, за да не станат и други злополуки.

Часовете се изнизваха и постепенно Дороти се съвзе от уплахата. Но се чувстваше много самотна и вятърът от всички страни пищеше толкова силно, че тя почти оглуша. Отначало се опасяваше, че и тя ще се разбие на парчета, когато къщата падне на земята. Но тъй като времето минаваше и нищо страшно не се случваше, тя престана да се тревожи и реши да чака спокойно какво ще стане по-нататък. После допълзя по люлеещия се под до леглото и си легна. Тото я последва и легна до нея.

Въпреки че къщата се люлееше и вятърът виеше, Дороти скоро затвори очи и заспа дълбоко.

СЪВЕЩАНИЕ С ДЪВЧАЩИТЕ

Тя се събуди от толкова внезапен и силен удар, че ако не лежеше на мекия креват, можеше да се нарани. Само дето от трясъка ѝ спря дъхът и в първия момент Дороти не можеше да разбере какво се е случило. Тото допря малкото си студено носле до лицето ѝ и тъжно заскимтя. Дороти седна в леглото и забеляза, че къщата не се движи. Нито пък беше тъмно, защото яркото слънце нахлуваше през прозореца и осветяваше малката стая. Тя скочи от леглото заедно с Тото, който тичаше по петите ѝ, и отвори вратата. Загледа се навън и очите ѝ ставаха все по-големи и по-големи от чудната гледка.

Циклонът беше свалил къщата много леко — доколкото това може да стори един циклон — сред небивала красота. Във всички посоки се разстилаха прекрасни зелени ливади и сред тях се издигаха величествени дървета, отрупани със сочни плодове. Накъдето и да се обърнеш, имаше лехи от великолепни цветя, а птици с необичайни и блестящи пера пееха и прехвъркваха по дърветата и храстите. Встрани се спускаше поточе. То блестеше и шепнеше между зелените брегове. Малкото момиче, което бе живяло толкова дълго сред сухата сива прерия, му беше много благодарно и не можеше да се нарадва на този шепот.

Както стоеше и се любуваше на необикновената и красива гледка, Дороти забеляза, че към нея се насочват група най-чудновати хора, каквито тя никога не бе виждала. Те не бяха високи колкото възрастните хора, които тя познаваше, но не бяха и много дребни. Всъщност изглеждаха високи колкото нея — а тя бе едричка за възрастта си, — въпреки че навярно бяха много по-възрастни.

Тримата мъже и жената, която вървеше с тях, бяха облечени много особено. Носеха кръгли шапки, които стърчаха най-малко педя над главите им, а по периферията им висяха звънчета и нежно звънтяха при всяко движение. Шапките на мъжете бяха сини. Дребната жена бе с бяла шапка, а от раменете ѝ се спускаше на дипли бяла наметка. Звездичките, пришити по роклята ѝ, бяха огрени от слънцето и

блестяха като диаманти. Дрехите на мъжете бяха сини както шапките им, а лъснатите им ботуши бяха обточени отгоре със синя нашивка. Според Дороти мъжете бяха на възрастта на чичо Хенри, тъй като двама от тях бяха с брада. Но дребната жена без съмнение беше по-стара.

Лицето ѝ бе цялото набръчкано, косите — почти бели, а походката ѝ — скована.

Когато се приближиха до къщата, пред чиято врата стоеше Дороти, те се спряха и си зашепнаха нещо, като че ли се бояха да се приближат. Дребната старица тръгна напред и като стигна до Дороти, се поклони дълбоко и каза с нежен глас:

— Добре дошла, най-благородна магьоснице, в Страната на дъвчащите. Безкрайно сме ви благодарни, заедо убихте Злата магьосница от Изток и заедо освободихте народа ни от робство.

Дороти слушаше учудена тези приветствени думи. Какво ли иска да каже дребната старица, като я нарича магьосница и твърди, че била убила Злата магьосница от Изток? Дороти беше добричко, незлобиво момиче, което циклонът бе отнесъл на хиляди километри далеч от къщи, и през целия си живот не бе убивала никого.

Старицата очевидно очакваше отговор и Дороти заговори колебливо:

— Вие сте много любезна, но сигурно има някаква грешка. Аз никого не съм убила.

— Както и да е, нали вашата къща я уби — засмя се старицата, — а то е все едно. Вижте — тя посочи единия ъгъл на къщата, — краката ѝ още стърчат под гредата.

Дороти погледна и извика от уплаха. Наистина точно под ъгъла на голямата греда, на която се крепеше къщата, стърчаха два крака, обути в сребърни островърхи обувки.

— Олеле, олеле! — изпищя тя изумена и сплете ръце. — Навярно къщата е паднала върху нея. Какво ще правим сега?

— Нищо — спокойно каза старицата.

— Но коя е тя? — недоумяваше Дороти.

— Злата магьосница от Изток, както вече ви казах — обясни жената. — Тя държеше всички дъвчащи в робство. В продължение на дълги години ние трябваше да ѝ робуваме ден и нощ. Сега всички сме свободни и ви благодарим за голямата услуга.

— Кой са дъвчащите?

— Това са хората, които живеят в Източната страна, в която Злата магьосница властваше.

— И вие ли сте от дъвчащите?

— Не, аз съм тяхна приятелка, въпреки че живея в Северната страна. Когато дъвчащите видели, че Магьосницата от Изток е мъртва, ми изпратиха бързо съобщение и аз дойдох веднага. Аз съм Магьосницата от Север.

— О! — извика Дороти. — Вие истинска магьосница ли сте?

— Да, разбира се — потвърди дребната старица. — Но аз съм добра магьосница и хората ме обичат. Не съм толкова могъща, колкото Злата магьосница, която управляваше тук. Иначе щях да освободя дъвчащите.

— Но аз мислех, че всички магьосници са зли — каза момичето доста уплашено, че пред нея стои истинска магьосница.

— О, не! Това е голяма грешка. Имаше само четири магьосници в цялата земя на Оз. Две от тях — тази, която живее на Север, и тази, която живее на Юг, са добри магьосници. Зная, че това е така, защото аз съм една от тях и не мога да греша. Тези, които живеят на Изток и на Запад, действително са зли магьосници. Но сега, след като убихте едната, остана само една зла магьосница в Страната на Оз — тази, която живее на Запад.

— Ама — каза Дороти, като помисли малко — леля Ем ми е казвала, че всички магьосници са измрели преди много, много години.

— Коя е леля Ем? — попита дребната чудата старица.

— Леля ми, която живее в Канзас, откъдето дойдох.

Магьосницата от Север се позамисли, наведе глава и впери очи в земята. След това вдигна глава и каза:

— Аз не зная къде се намира Канзас, защото не съм чувала досега някой да спомене тази страна. Но кажете ми — цивилизована ли е тази страна?

— О, разбира се!

— Сега разбирам. В цивилизованите страни, предполагам, не са останали магьосници, нито вълшебници, нито вещици, нито чародеи. Но, виждате ли, Страната на Оз никога не е била цивилизована, тъй като сме откъснати от останалия свят. Затова ние все още имаме магьосници и вълшебници между нас.

— Кой са вълшебниците? — запита Дороти.

— Самият Оз е Великият вълшебник — отговори магьосницата и гласът ѝ стана тих като шепот. — Той е по-силен от всички нас, взети заедно. Той живее в Изумрудения град.

Дороти се готвеше да запита още нещо, но в това време дъвчащите, които стояха безмълвни, нададоха силен вик и посочиха ъгъла на къщата, където лежеше Злата магьосница.

— Какво има? — попита дребната старица. Но щом отправи поглед към мястото, започна да се смее.

Краката на мъртвата магьосница бяха изчезнали и от нея не бе останало нищо друго освен сребърните обувки.

— Тя беше толкова стара — обясни Магьосницата от Север, — че слънцето бързо я изсуши. Това е краят ѝ. Но сребърните обувки са ваши и вие може да ги вземете и да ги носите.

Тя се наведе, взе обувките и след като ги изтупа от праха, ги подаде на Дороти.

— Магьосницата от Изток се гордееше с тези сребърни обувки — каза един от дъвчащите. — Те имат някаква вълшебна сила, но каква, никой не знае.

Дороти отнесе обувките в къщата и ги сложи на масата. След това пак излезе при дъвчащите и каза:

— Много искам да се върна при леля и чичо. Можете ли ми помогна да намеря пътя?

Дъвчащите и магьосницата се спогледаха, после се обърнаха към Дороти и поклатиха глава.

— На изток, недалеч от тук — обясни един от дъвчащите, — има огромна пустиня и никой жив човек не е могъл да я прекоси.

— Същото е и на юг — каза друг. — Аз съм бил там. Югът е Страната на квадратните.

— Чувал съм — каза третият дъвчащ, — че и на запад е същото. А страната, която обитават мигащите, се управлява от Злата магьосница от Запад. Тя ще ви зароби, щом стъпите на нейната земя.

— Северът е моята страна — каза старицата — и отвъд границата ѝ се разстила същата огромна пустиня, която обкръжава Страната на Оз. Боя се, мила моя, че ще трябва да останете да живеете при нас.

Като чу тези думи, Дороти зарида, защото се чувстваше самотна сред тези странни хора. Изглежда, че сълзите ѝ натъжиха добрите дъвчащи, тъй като те веднага извадиха кърпичките си и също заплакаха. А дребната старица свали шапката си, закрепил върха ѝ на края на носа си и в същото време почна да брой с тържествен глас: едно, две, три. Изведнъж шапката се превърна в плоча, на която с тебешир бе написано с големи букви: „Нека Дороти отиде в Изумрудения град“.

Дребната старица свали плочата от носа си и като прочете написаното, попита:

— Името ви Дороти ли е, мила моя?

— Да — Дороти избърса сълзите си.

— Тогава трябва да отидете в Изумрудения град. Може би Оз ще ви помогне.

— Къде е този град? — попита Дороти.

— Намира се точно в центъра на Страната на Оз — Великия вълшебник, за когото вече ви споменах.

— Той добър човек ли е? — обезпокои се момичето.

— Добър вълшебник е. Дали е човек, или не е, това не зная, тъй като никога не съм го виждала.

— И как ще стигна дотам?

— Ще вървите пеша. Това ще е дълго пътешествие през местност, която понякога е приятна, а понякога — тъмна и страховита. Както и да е, аз ще употребя всички магьоснически похвати, които зная, за да ви опазя от беда.

— Не искате ли да дойдете с мен? — помоли момичето, което бе почнало да чувства дребната старица като единствена своя приятелка.

— Не, това не мога да сторя — отвърна тя, — но ще ви целуна и никой не ще посмее да навреди на човек, целунат от Магьосницата от Север.

Тя се приближи до Дороти и нежно я целуна по челото. Там, където устните ѝ я докоснаха, остана кръгъл блестящ белег, който Дороти откри по-късно.

— Пътят за Изумрудения град е застлан с жълти павета — обясни магьосницата, — така че няма да се заблудите. Когато се явите при Оз, не се страхувайте, а му разкажете какво ви се е случило, и го помолете да ви помогне. Сбогом, мила моя.

Тримата дъвчаци се поклониха ниско на Дороти и ѝ пожелаха добър път. След това изчезнаха между дърветата. Магьосницата приятелски ѝ кимна, завъртя се три пъти на лявата си пета и изведнъж изчезна. Тото много се изненада и почна да лае след изчезването ѝ, тъй като, докато тя беше там, той не смееше дори да изръмжи.

Но Дороти никак не се изненада. Знаеше вече, че старицата е магьосница, и предполагаше, че ще изчезне тъкмо така.

КАК ДОРОТИ СПАСИ ПЛАШИЛОТО

Когато остана сама, Дороти усети глад. Влезе вкъщи, отвори шкафа, отреза си парче хляб и го намаза с масло. Даде малко от хляба на Тото, свали от полицата една кофа и отиде да я напълни с бистра вода от малкото искрящо поточе. Тото тичаше между дърветата и лаеше накачалите по клоните птици. Дороти отиде да го прибере и видя такива съблазнителни сочни плодове, че си набра малко. Точно това ѝ трябваше, за да си довърши закуската. След това се върна вкъщи и след като двамата с Тото се напиха със студена бистра вода, тя почна да се приготвя за пътуването до Изумрудения град.

Дороти имаше само още една рокля, но тя бе изпрана и окачена на закачалка до леглото ѝ. Беше памучна, на бели и сини квадратчета и въпреки че синьото беше избеляло малко от честото пране, все още беше хубава. Момичето грижливо се изми, облече чистата памучна рокля и завърза под брадата си малката розова шапчица. Взе една кошничка и я напълни с хляб от шкафа, а отгоре го покри с бяла кърпа. След това си погледна обувките и видя, че са много вехти и износени.

— Сигурно няма да издържат на дълго пътуване, Тото.

Тото впери черните си очички в лицето ѝ и завъртя опашка, за да ѝ покаже, че е я е разбрал. В този миг Дороти съзря върху масата сребърните обувки на Магьосницата от Изток.

— Интересно дали ще ми станат — сподели тя мислите си с Тото. — Тъкмо те ще ми бъдат много полезни за дългия път, защото не се износват.

Дороти свали старите си кожени обувки и премери сребърните, които ѝ прилегнаха, като че ли бяха правени по мярка за нея.

Най-сетне тя взе кошничката.

— Хайде, Тото, тръгваме за Изумрудения град, за да помолим Великия Оз да ни върне в Канзас.

Тя затвори вратата, заключи я и внимателно сложи ключа в джоба на роклята си. И така, Дороти тръгна на път, а след нея важно ситнеше Тото. Пред нея се откриваха няколко пътя, но тя лесно намери

пътя с жълтите павета. Бодро закрачи към Изумрудения град, а сребърните обувки звънтяха весело по твърдата жълта настилка. Слънцето блестеше, а птиците пееха сладостно и Дороти не се чувстваше толкова зле, колкото бихте могли да си представите, че се чувства малко момиче, ненадейно откъснато от родината му и попаднало в чужда земя.

Тя бе изненадана от красивите гледки, които се откриваха по пътя ѝ. От двете ѝ страни се редяха спретнати огради, боядисани в нежен син цвят, а отвъд оградите се простираха житни ниви и зеленчукови градини. Очевидно дъвчащите бяха добри земеделци и очакваха богата реколта. Когато минаваше покрай някоя къща, хората излизаха, за да я видят и да ѝ се поклонят. Защото вече всички знаеха, че благодарение на нея Злата магьосница бе унищожена и те бяха освободени от робство. Къщите на дъвчащите бяха необикновени — кръгли, с голям купол вместо покрив. Всичките бяха боядисани в синьо, тъй като в Източната страна синьото бе любимият цвят.

Привечер Дороти, уморена от дългия път, тъкмо обмисляше къде би могла да прекара нощта, когато стигна до една къща, малко по-голяма от другите. На зелената ливада пред къщата танцуваха множество мъже и жени. Пет малки цигулари свиреха с всички сили и хората пееха и се веселяха. Край тях имаше голяма маса, отрупана с вкусни плодове и орехи, баници и кейкове и много други неща за ядене.

Хората любезно поздравиха Дороти и я поканиха да вечеря и да ноцува при тях. Това беше домът на един от най-богатите дъвчащи и неговите близки бяха се събрали у него, за да отпразнуват освобождението си от Злата магьосница.

Дороти хубаво си хапна, обслужвана от самия стопанин на къщата Бок. След вечерята тя седна на една пейка да погледа танцуващите.

Когато съзря сребърните обувки, Бок каза:

— Навярно сте голяма вълшебница.

— Защо? — учуди се момичето.

— Защото носите сребърни обувки и сте убили Злата магьосница. Освен това по роклята ви има бяло, а само магьосниците и вълшебниците носят бяло.

— Роклята ми е на сини и бели квадрати — каза Дороти и оправи гънките на роклята.

— Много е любезно от ваша страна да носите тази дреха — добави Бок. — Синьото е цветът на дъвчащите, а бялото — цветът на магьосниците. Така разбираме, че сте добронамерена вълшебница.

Дороти не знаеше какво да отговори. Изглежда, всички тук я смятаха за вълшебница, а тя много добре знаеше, че е обикновено малко момиче, случайно довяно от циклона в тази чудновата страна.

Когато се умори да гледа танцуващите, Бок я заведе в къщата и я настани в стая с хубаво легло. Чаршафите бяха сини. Дороти си легна и спа дълбоко до сутринта. Тото се бе свил на кълбо върху тъмносиния килим до нея.

Тя закуси обилно и при това ѝ беше много забавно да наблюдава едно мъничко детенце на дъвчащите, което си играеше с Тото, дърпаше го за опашката, викаше и се смееше. Всички разглеждаха Тото с голямо любопитство, тъй като дотогава не бяха виждали куче.

— Колко далеч е от тук до Изумрудения град? — попита момичето.

— Не зная — отвърна тъжно Бок, — аз никога не съм бил там. По-добре е за всички ни да стоим по-настрана от Оз, освен ако, разбира се, човек няма някаква работа с него. Все пак зная, че от тук до Изумрудения град е много далеч. Ще трябва да вървите много дни. Местността тук е богата и красива, но ще минавате и през труднопроходими и опасни места, докато пристигнете.

Тези думи малко смутиха Дороти, но тъй като знаеше, че само Великият Оз може да ѝ помогне да се върне наново в Канзас, тя смело реши да не се връща назад.

Сбогува се с новите си приятели и пак тръгна по застлания с жълти павеа път. След като извървя няколко километра, реши да спре и да си почине. Покачи се на оградата край пътя и седна най-отгоре. Отвъд оградата се разстилаше голяма житна нива и там, немного навътре, видя Плашилото, забучено на висок прът, за да плаши птиците да не кълват зрялото жито. Дороти опря брадичка на ръката си и замислено го загледа. Главата му представляваше торбичка, натъпкана със слама, а очите, носът и устата бяха нарисувани, за да се получи лице. На главата му стърчеше стара островърха шапка, навярно принадлежала на някой дъвчащ, а останалата част от тялото му бе

облечена в избелял и износен тъмносин костюм и също бе натъпкана със слама. На краката му имаше стари ботушки със синьо по края, каквито носеха всички мъже в тази страна, и тъй като прътът, на който бе закрепено откъм гърба, бе висок, Плашилото се издигаше над житните стъбла.

Дороти гледаше втренчено странното нарисувано лице на Плашилото и се изненада, като видя, че то бавно ѝ намигна с едното око. Най-първо тя помисли, че така ѝ се е сторило, защото никое плашило в Канзас никога не намигаше. Но след малко Плашилото ѝ кимна като на познат. Тогава тя се прехвърли отвъд оградата и се отправи към него, а Тото тичаше около пръта и лаеше.

— Добър ден — каза Плашилото с дрезгав глас.

— Казахте ли нещо? — учуди се момичето.

— Разбира се — отвърна Плашилото. — Как сте?

— Много добре, благодаря — отвърна учтиво Дороти, — вие как сте?

— Не се чувствам добре — усмихна се Плашилото, — много е досадно да стърчиш на този прът ден и нощ, за да плашиш гаргите.

— Не можете ли да слезете? — запита Дороти.

— Не, защото прътът е прикрепен за гърба ми. Ако обичате, моля ви, свалете ме от пръта. Ще ви бъда много задължен.

Дороти протегна ръце и свали чучелото от пръта. То бе съвсем леко, защото бе натъпкано със слама.

— Много ви благодаря — каза Плашилото, когато тя го сложи на земята, — чувствам се нов човек.

Дороти бе озадачена. Как така натъпканият със слама човек може да говори, да се покланя и да върви напред с нея?

— Вие коя сте — запита Плашилото, след като се протегна и прозина — и къде отивате?

— Казвам се Дороти и отивам в Изумрудения град да помоля Великия Оз да ме върне в Канзас.

— Къде е Изумруденият град и кой е Оз?

— Какво? Нима не знаете? — изненада се момичето.

— Не... наистина. Аз нищо не зная. Нали виждате — натъпкан съм със слама. Така че нямам никакъв мозък — обясни тъжно Плашилото.

— О — каза Дороти, — страшно ми е жал за вас.

— Мислите ли — попита Плашилото, — че ако дойда с вас в Изумрудения град, Великият Оз ще ми даде малко мозък?

— Не мога да кажа — отвърна момичето, — но елате с мен, ако искате. Ако Оз не ви даде мозък, няма да ви бъде по-зле, отколкото ви е сега.

— Това е вярно — довери й се Плашилото, — все ми е едно, че краката, ръцете и тялото ми са натъпкани със слама, защото нищо не може да ме нарани. Дали някой ще ме настъпи, или ще забодне карфица в тялото ми, няма никакво значение, защото няма да го усетя. Но не искам хората да ме наричат глупак и ако главата ми продължава да бъде натъпкана със слама вместо с мозък, както е вашата, аз няма никога нищо да знам.

— Разбирам ви — малкото момиче искрено го съжаляваше. — Ако дойдете с мен, ще помоля Оз да направи всичко, каквото може за вас.

— Благодаря — каза Плашилото трогнато.

Излязоха на пътя. Дороти му помогна да прескочи оградата и те тръгнаха заедно по жълтите павета към Изумрудения град.

Отначало на Тото не му хареса, че към тяхната дружинка се присъединява нов спътник. Той душеше сламения човек от всички страни, сякаш подозираше, че в сламата има скрито гнездо с мишки, и често изръмжаваше неприязнено.

— Не се плашете от Тото — успокояваше Дороти новия си приятел, — той никога не хапе.

— О, не се боя — възрази Плашилото, — той не може да нарани сламата. Нека аз да нося кошничката. На мен не ми е трудно, защото никога не се уморявам. Ще ви поверя една тайна — продължи то, вървейки редом с момичето, — само от едно нещо на този свят се боя.

— От какво — любопитства момичето, — да не би от стопанина на нивата, който ви е направил?

— Не — отвърна Плашилото, — от запалена клечка кибрит.

ПЪТЯТ ПРЕЗ ГОРАТА

След няколко часа пътят стана неравен, а ходенето — по-трудно. Плашилото често се препъваше по жълтите павеа, които тук бяха много разкривени. На места дори бяха натрошени или изобщо липсваха. Тото прескачаше дупките, а Дороти ги заобикаляше. А пък Плашилото, което нямаше мозък, вървеше направо, хлътваше в дупките и често падаше по цялата си дължина на твърдите павеа. Но не чувстваше болка и Дороти го вдигаше и изправяше на крака, а то заедно с нея се смееше на собствените си злополуки.

Земята тук не бе така грижливо обработвана, както земята, през която бяха минали. Срецаха се по-малко къщи, по-малко плодни дървета и колкото по-нататък отиваха, толкова по-безрадостна и пуста ставаше местността...

По обед седнаха край пътя до едно поточе и Дороти отвори кошничката и извади малко хляб. Тя предложи парче хляб на Плашилото, но то отказа.

— Аз никога не огладнявам, за мое щастие. Защото устата ми е само нарисувана и ако я срежа, за да мога да ям, сламата, с която съм натъпкан, ще изпадне и тогава ще ми се развали формата на главата.

Дороти веднага разбра, че това е така, кимна и продължи да яде хляба.

— Разкажете ми нещо за себе си и за страната, от която идвате — помоли я Плашилото, когато тя привърши с обяда.

Тя му разказа подробно за Канзас — и колко сиво бе всичко там, и как циклонът я бе отнесъл в тази чудновата Страна на Оз.

Плашилото слушаше внимателно и накрая каза:

— Не мога да разбера защо искате да напуснете тази хубава страна и да се върнете в онова сухо сиво място, което наричате Канзас.

— Не разбирате, защото нямате мозък — отвърна момичето. — Няма значение, че нашите къщи са мрачни и сиви. Ние, хората от кръв и плът, предпочитаме да живеем там, отколкото в която и да е друга страна, колкото и да е красива. Няма по-хубаво място от дома.

— Разбира се, че не мога да разбера — въздъхна Плашилото, — ако вашите глави бяха натъпкани със слама като моята, навярно щяхте да живеете в прекрасни местности и тогава в Канзас нямаше да остане никой. Цяло щастие е за Канзас, че имате мозък.

— Искате ли да ми разкажете нещо, докато почиваме? — попита го Дороти.

Плашилото я погледна с укор и отговори:

— Животът ми е толкова кратък, че наистина не знам съвсем нищо. Аз бях направен едва вчера. Какво е ставало по света преди това, ми е напълно неизвестно. За щастие, когато фермерът ми направи глава, едно от първите неща беше да ми нарисова уши. Така че можех да чувам какво става наоколо. С него беше още един дъвчащ и първото нещо, което чух, бяха думите на фермера:

— Харесват ли ви тези уши?

— Не са на еднаква височина — отговори другият.

— Няма значение — каза фермерът, — все пак са уши — и това беше вярно.

— Сега ще му направя очи — каза фермерът.

И той нарисова дясното ми око. Щом окото ми беше нарисовано, почнах да виждам всичко наоколо. И гледах с голямо любопитство, тъй като това бе първият ми поглед върху света.

— Това е доста хубаво око — отбеляза дъвчащият, който наблюдаваше какво прави фермерът, — синята боя е точно цвят за очи.

— Смятам да направя другото око малко по-голямо — каза фермерът.

И когато второто ми око бе готово, почнах да виждам много по-добре. След това ми нарисова нос и уста. Но аз не проговорих, защото тогава не знаех за какво служи устата. Забавлявах се, като наблюдавах как ми правят тялото, ръцете и краката. И когато най-сетне ми прикачиха главата, се почувствах страшно горд, защото помислих, че съм също такъв човек, като всички други хора.

— Този приятел добре ще плаши гаргите — каза фермерът, — той съвсем прилича на човек.

— Разбира се, че е човек — добави другият.

И аз напълно се съгласих с него. Фермерът ме хвана под мишница и ме занесе на житната нива. Там ме забучи на високата върлина, където ме намерихте. Той и неговият познат си отидоха и ме

оставиха самичък. Не ми беше приятно, дето така ме изоставиха. Опитах се да ги настигна, но краката ми не стигаха до земята и бях принуден да вися на този прът. Много бях самотен, защото нямаше за какво да мисля, тъй като бях току-що направен. Много гарги и други птици летяха над нивата, но щом ме зърнеха, отлитаха, тъй като смятаха, че и аз съм един от дъвчащите. Това ми харесваше и ме караше да се чувствам много важен. Но веднъж една стара врана долетя съвсем близо до мен и след като ме разгледа внимателно, кацна на рамото ми и каза:

— Чудя се защо фермерът си е помислил, че може да ме измами по такъв нескопосан начин. Всяка разумна гарга може да види, че си натъпкан със слама.

Тя кацна ниско, на крака ми, и изкълва колкото си искаше жито. Другите птици, като видяха, че не мога нищо да им сторя, дойдоха и те да кълват житото. И така за кратко време край мен се събра цяло ято. Стана ми мъчно, защото това показваше, че все пак не съм много добро плашило. Но старата гарга ме успокои, като ми каза:

— Само да имаше мозък в главата, щеше да бъдеш същински човек, дори по-добър от мнозина. Да имаш мозък, е най-ценното нещо на този свят независимо от това, дали си врана или човек.

След като гаргите отлетяха, дълго мислих и реших, че ще направя всичко възможно, за да се сдобия с мозък. За щастие минахте вие, свалихте ме от кола и от това, което казвате, съм уверен, че Великият Оз ще ми даде мозък, щом стигнем в Изумрудения град.

— И аз се надявам — каза съчувствено Дороти, — щом толкова силно го желаете.

— О, да! Много силно го желая — извика Плашилото, — много е неприятно да знаеш, че си глупак.

— Е, хайде да тръгваме — каза момичето и му подаде кошничката.

Сега вече край пътя нямаше огради, а местността беше неравна и необработена. Привечер стигнаха до голяма гора, в която дърветата бяха израсли толкова високи и близо едно до друго, че клоните им се срещаха и се преплитаха над пътя с жълтите павета. Но пътниците не спряха, а продължиха да навлизат навътре.

— Ако влиза в гората, този път сигурно ще извежда от нея — каза Плашилото — и тъй като Изумруденият град е на другия край на

пътя, трябва да продължим, докато ни изведе от гората.

— Всеки знае това — ядоса се Дороти.

— Разбира се, затова и аз го зная — отвърна Плашилото. — Ако имаше нужда от мозък, за да го зная, никога нямаше да мога да го кажа.

Не мина и час — и светлината почна да се губи. Те вървяха и се препъваха. Дороти не виждаше нищо, но Тото се оправяше, защото някои кучета виждат много добре и в тъмнината. Плашилото заяви, че вижда така добре, както при дневна светлина. Тогава момичето го хвана под ръка и тръгна малко по-сигурно.

— Ако видите къща или какво да е място, дето можем да пренощуваме, кажете ми — помоли се тя. — Никак не е удобно да се върви в тъмното.

Не мина много време — и Плашилото спря:

— Виждам вдясно от нас една колиба, построена от стъбла и клони. Да отидем ли там?

— Да, разбира се — каза детето, — капнала съм от умора.

Плашилото поведе Дороти между дърветата, додето стигнаха до колибката. Дороти влезе. В единия ъгъл видя легло от сухи листа. Тя веднага легна и като взе Тото до себе си, скоро се унесе в дълбок сън. Плашилото, което никога не се изморяваше, застана в другия ъгъл и зачака търпеливо да се зазори.

СПАСЯВАНЕТО НА ТЕНЕКИЕНИЯ ДЪРВАР

Когато Дороти се събуди, слънцето прозираше през дърветата, а Тото отдавна гонеше птиците и катеричките. Момичето седна и се огледа. Плашилото беше наблизно — стоеше търпеливо в ъгъла и я чакаше.

— Трябва да отидем за вода — каза му тя.

— Защо ви е вода? — учуди се то.

— Да си измия лицето. Толкова сме напрашени от пътя. А трябва и да пия. Иначе сухият хляб ще ми заседне в гърлото.

— Сигурно е много неудобно да си направен от плът — каза замислено Плашилото, — защото трябва да спиш, да ядеш и да пиеш. Все пак си имате мозък и си струва да имате и повечко неприятности, стига само да можете да мислите, както трябва.

Те напуснаха колибата и тръгнаха между дърветата, докато намериха малък бистър извор. Дороти пи, изми се и закуси. Тя забеляза, че не е останал много хляб в кошничката, и беше благодарна, че Плашилото нищо не ядеше, тъй като хлябът едва щеше да стигне за нея и за Тото до края на деня.

Тъкмо беше привършила закуската и се готвеше да се отправи към пътя с жълтите павета, когато трепна, защото чу дълбоко охкане съвсем наблизно.

— Какво беше това? — попита плахо.

— Нямам представа — отвърна Плашилото, — да отидем да видим.

В това време се чу второ охкане и звукът като че ли идеше отзад. Те се върнаха няколко крачки назад през гората и Дороти съзря нещо, което блестеше между дърветата, огряно от слънчев лъч. Тя се затича към това място, но изведнъж спря и извика от учудване.

Едно от големите дървета бе почти отсечено и до него с вдигната брадва в ръка стоеше човек, направен целият от тенекия. Главата,

ръцете и краката му бяха скачени с тялото, но той стоеше съвсем неподвижен, като че ли не можеше да се помръдне.

Дороти го гледаше изумена, изумено гледаше и Плашилото, а Тото лаеше силно и дори се опита да ухапе тенекиения крак, но едва не си счупи зъбите.

— Вие ли охкахте? — запита Дороти.

— Да — отговори тенекиеният човек, — аз охкам. Цяла година и повече охкам, но никой досега не ме чу, нито дойде да ми помогне.

— Какво трябва да сторя за вас? — кротко попита Дороти, трогната от тъжния му глас.

— Вземете една масльонка и ми смажете ставите. Толкова са ръждясали, че въобще не мога да ги движа. Ако бъдат добре смазани, веднага ще се оправя. Ще намерите масльонката на полицата в колибата ми.

Дороти веднага изтича в колибата, намери масльонката, върна се и загрижено попита:

— Къде са ви ставите?

— Смажете най-първо врата ми — отговори Тенекиеният дървар.

Дороти го намаза. Врагът му беше страшно ръждясал и Плашилото хвана тенекиената глава и почна нежно да я обръща ту на едната, ту на другата страна, докато тя се раздвижи и човекът вече можеше сам да я върти.

— Сега смажете ставите на ръцете ми — помоли ги той.

И Дороти ги смаза, а Плашилото ги поклащаше внимателно, докато съвсем се изчистиха от ръждата и станаха като нови.

Тенекиеният дървар въздъхна радостно, свали брадвата и я опря на едно дърво.

— Отдъхнах си — каза той, — откакто ръждях, все съм държал във въздуха тази брадва и съм доволен, че най-после мога да я пусна. Сега, ако обичате, да смажете и ставите на краката ми и напълно ще се оправя.

Така те смазаха и краката му, докато той ги раздвижи съвсем свободно. После наново и наново им благодари, задето го бяха спасили. Изглежда, беше много учтиво и признателно същество.

— Можех да си остана така завинаги, ако не бяхте минали оттук. Така че, разбира се, вие ми спасихте живота. Как се случи да минете оттук?

— На път сме за Изумрудения град, за да се срещнем с Великия Оз — обясни момичето. — Отбихме се в колибата ви, за да пренощуваме.

— Защо искате да се срещнете с Оз? — любопитства Тенекиеният дървар.

— Аз ще го помоля да ме върне в Канзас, а Плашилото ще иска от него да му сложи малко мозък в главата.

Тенекиеният дървар се замисли. После каза:

— Допускате ли, че Оз би ми дал сърце?

— Ами да, защо не? — рече Дороти. — Ще е толкова лесно, колкото да даде мозък на Плашилото.

— Имате право — зарадва се Тенекиеният дървар, — така че, ако ми позволите да се присъединя към вашата дружина, и аз ще дойда в Изумрудения град и ще помоля Оз да ми помогне.

— Хайде с нас — въодушеви се Плашилото.

Дороти добави, че ще ѝ бъде приятно да вървят заедно. И така, Тенекиеният дървар сложи брадвата на рамо и те заедно прекосиха гората и излязоха на застлания с жълти павета път.

Тенекиеният дървар бе помолил Дороти да сложи масльонката в кошничката.

— Защото — бе казал той, — ако ме навали дъжд и пак ръждясам, масльонката ще ми бъде много необходима.

Цяло щастие беше, че Тенекиеният дървар бе тръгнал с тях. Тъкмо бяха поели на път, когато стигнаха до едно място, където дърветата бяха толкова нагъсто и клоните им така се преплитаха над пътя, че за пътниците беше невъзможно да продължат. Тогава Тенекиеният дървар замахна с брадвата си и отсече толкова много клони, че отвори проход за цялата дружина.

Дороти така се беше замислила, че не забеляза кога кракът на Плашилото хлътна в една дупка и то се търколи в канавката. Трябваше пак да я вика на помощ.

— Защо не заобиколи дупката? — ядоса се Тенекиеният дървар.

— Не зная — усмихна се Плашилото. — Главата ми е пълна със слама и затова отивам при Оз да му поискам малко мозък.

— О, разбирам — каза Тенекиеният дървар, — но във всеки случай мозъкът не е най-важното нещо на този свят.

— А вие имате ли мозък? — любопитства Плашилото.

— Не, главата ми е съвсем празна. Но някога имах и мозък, и сърце. Тъй че след като съм имал и двете, предпочитам да имам сърце.

— А защо? — учуди се Плашилото.

— Ще ви разкажа за моя живот и тогава ще разберете.

Докато вървяха през гората, Тенекиеният дървар им разказа следното:

— Аз съм син на дървар, който сечеше дърва в гората и ги продаваше, за да си изкарва прехраната. Когато пораснах, и аз станах секач и след смъртта на баща ми поех грижата за старата ми майка, докато тя почина. Тогава реших, че вместо да живея сам, по-добре е да се оженя, за да не бъда самотен.

Имаше сред дъвчащите едно момиче, толкова красиво, че го обикнах с цялото си сърце. То се съгласи да се оженим, щом като спечеля достатъчно пари, за да построя хубава къща за нея. И аз почнах да работя още по-усърдно. Но момичето живееше с една старица, толкова мързелива, че не даваше на момичето да се омъжи, а го караше да стои при нея, да ѝ готви и да ѝ шета. Старицата отишла при Злата магьосница от Изток и обеща да ѝ даде две овце и една крава, ако попречи на женитбата ни. Тогава злата вещица омагьосала брадвата ми и един ден, когато сечах най-усилено, така много исках да си построя нова къща и да взема годеницата си колкото се може по-скоро, брадвата изведнъж се изплъзна от ръката ми и ми отсече левия крак.

Това беше голямо нещастие. Човек с един крак не може да бъде добър секач. Отидох при един тенекеджия и му поръчах да ми направи нов крак от тенекия. Кракът ми служеше добре, щом свикнах с него. Но Злата магьосница от Изток много се ядоса, тъй като беше обещава на старицата, че няма да допусне да се оженя за хубавото момиче от дъвчащите. И когато отново започнах да сека, брадвата пак се изплъзна и ми отсече десния крак. Пак отидох при тенекеджията и той пак ми направи нов крак от тенекия. След това омагьосаната брадва ми отсече ръцете една подир друга. Аз не се обезсърчавах и ги заместих с тенекиени. Тогава Злата магьосница накара брадвата да ми отсече главата. Помислих, че това е вече краят. Но се случи, че тенекеджията минаваше оттам, видя ме и ми направи нова глава от тенекия.

Мислех си, че вече съм надвил Злата магьосница, и заработих още по-усърдно. Ала не подозирах колко жесток можел да бъде този

враг. Тя измисли нещо ново, за да убие любовта ми към красивата девойка от дъвчащите, и направи брадвата ми да се плъзне така, че да разсече тялото ми на две половини. И този път ми дойде на помощ тенекеджията и ми направи тяло от тенекия, прикачи ми тенекиените ръце, крака и глава с тенекиени стави, така че можех да се движа както по-рано. Но, уви, сега нямах сърце и загубих обичта си към момичето. Стана ми безразлично дали ще се оженя за нея или не. Предполагам, че тя все още живее при старицата и ме чака.

Тялото ми така блестеше на слънцето, че се чувствах много горд. Сега нямаше вече никакво значение, дали брадвата ми ще се изплъзва — повече не можеше да ми навреди. Имаше само една опасност — да ми ръждясват ставите. Но си имах масльонка в колибата и винаги се смазвах, щом станеше нужда. Обаче един ден забравих да сторя това и попаднах сред буря с дъжд. И преди да съобразя каква опасност ме заплашва, ставите ми ръждясаха и останах в гората, докато не дойдохте вие и ме спасихте. Беше страшно преживяване. Но през цялата година, докато стоях на едно място, имах време да премисля, че най-голямата загуба, която съм понесъл, е загубата на сърцето. Когато бях влюбен, бях най-щастливият човек на земята. Но никой не може да обича без сърце. Затова съм решил да помоля Оз да ми даде сърце. Получа ли го, ще се върна при момичето от дъвчащите и ще се оженя за нея.

Дороти и Плашилото изслушаха с голям интерес разказа на Тенекиения дървар. Сега разбраха защо той толкова много желаше да получи сърце.

— И все пак — каза Плашилото — аз ще поискам мозък вместо сърце. Защото глупавият няма да знае какво да прави със сърцето си.

— Аз ще искам сърце — настоя Тенекиеният дървар, — мозъкът няма да те направи щастлив. А щастието е най-хубавото нещо на този свят.

Дороти не каза нищо. Тя беше озадачена, тъй като не знаеше кой от двамата ѝ приятели бе прав. Тя само искаше да се върне в Канзас при леля Ем. А дали Дърварят нямаше мозък, а Плашилото — сърце и дали щяха да получат това, което искаха, за нея нямаше голямо значение.

Тя най-много се тревожеше, че хлябът е почти на свършване, че ще има само за още едно ядене за нея и за Тото и после кошничката

напълно ще се опразни. Дърварят и Плашилото не ядяха, но тя не бе направена нито от тенекия, нито от слама и не можеше да живее, без да се храни.

СТРАХЛИВИЯТ ЛЪВ

През всичкото това време Дороти и другарите ѝ вървяха през гъстата гора. Пътят все още беше с настилка от жълти павета, но те бяха засипани със сухи клонки и изсъхнала шума, опадала от дърветата, и бе много трудно да се върви.

В тази част на гората имаше малко птици, защото птиците обичат да бъдат на открито, където има много слънчева светлина. Но сега от време на време се чуваше глухо ръмжене на някакво диво животно, скрито между дърветата. При тези звуци сърцето на Дороти започваше да бие по-силно, защото малкото момиче не знаеше откъде идваха. Но Тото знаеше, затова съвсем се приближи до нея и дори не отвърщаше с лаене.

— След колко време ще излезем от гората? — попита тя Тенекиения дървар.

— Не зная — беше отговорът, — никога не съм бил в Изумрудения град. Но веднъж, когато бях малък, баща ми беше там и разказваше, че бил пътувал дълго през опасни места, въпреки че около града, в който живеел Оз, местността била прекрасна. Но аз не се боя, щом масльонката е с мен; нищо не може да нарани Плашилото, а ти носиш на челото си белега от целувката на Добрата магьосница и той те закриля.

— Ами Тото? — попита разтревожено момичето. — Него кой ще го защити?

— Ние ще го пазим, ако е в опасност — успокои я той.

Едва бе изрекъл тези думи, когато от гората се нададе страшен рев и след миг на пътя изскочи голям лъв. С един удар на лапата си той завъртя няколко пъти Плашилото във въздуха и го подхвърли на пътя. След това цапна Тенекиения дървар с острите си нокти. Но за голяма изненада на лъва Дърварят не се смути, въпреки че се просна на пътя и остана неподвижен.

Малкият Тото разбра, че насреща му има неприятел, и се затича с лай към Лъва. Големият звяр вече бе раззинал уста, за да ухапе кучето.

Но Дороти, уплашена да не би Тото да бъде изяден, се втурна напред, без да се бои от опасността, на която се излагаше, с всички сили плесна Лъва по муцуната и изкрещя:

— Да не сте посмели да ухапете Тото! Не ви ли е срам, такъв голям звяр да напада горкичкото малко кученце!

— Но не го ухапах — каза Лъвът, като търкаше с лапа носа си, който Дороти бе плеснала.

— Да, но щяхте да го ухапете — каза Дороти. — Вие сте един голям страхливец.

— Зная — Лъвът засрамено наведе глава. — Много добре зная това. Но какво да направя?

— И аз не знам. Но само като си помисля, че ударихте един натъпкан със слама човек, като нещастното Плашило.

— Натъпкан със слама ли? — учуди се Лъвът и загледа как момичето вдигна Плашилото и го изправи на крака, а после го поотупа, за да му оправи формата.

— Разбира се, че е натъпкан — Дороти все още беше ядосана.

— Значи затова падна толкова лесно — отбеляза Лъвът. — Учудих се, като видях как се завъртя. И другият ли е напълнен със слама?

— Не, той е направен от тенекия — каза Дороти и помогна на Дърваря да се изправи.

— А, затова щеше без малко да ми изпили ноктите. Когато те задраскаха по тенекията, по гърба ми мина студена тръпка. А какво е това малко животинче, за което толкова много се тревожите?

— Това е кучето ми Тото.

— То от тенекия ли е направено, или пък е натъпкано със слама?

— Нито едното, нито другото. Това е куче — куче от... от плът.

— Така ли? Какво чудно животинче! Сега, като го разгледах по-внимателно, виждам, че е необикновено малко. Никому не би минало през ум да ухапе такова мъничко същество освен на такъв страхливец, като мен — продължи Лъвът натъжено.

— Какво ви направи страхлив? — запита Дороти и погледна учудено Лъва, защото той беше голям колкото дребен кон.

— И за мен е загадка. Предполагам, че съм роден страхлив. Естествено, всички други животни в гората мислят, че съм храбър, защото навсякъде лъвът се смята за цар на зверовете. Разбрах, че ако

изрева много силно, всяко живо същество ще се уплаши и ще побегне. Винаги когато срещам човек, страшно се плаша. Но щом изрева, той винаги побягва с всички сили. Ако слонове, тигри или мечки се опитат да ме нападнат, аз бих избягал — такъв страхливец съм. Но щом ме чуят да рева, те сами побягват. И, разбира се, аз не ги гоня.

— Но това не е нормално. Царят на зверовете не бива да бъде страхливец — възмути се Плашилото.

— Зная, че е така — Лъвът изтри една сълза с връхчето на опашката си, — това ми е голямата мъка и поради това съм много нещастен. Но щом се яви опасност, сърцето ми почва да бие много силно.

— Може би страдате от сърдечна болест? — предположи Тенекиеният дървар.

— Възможно е — отвърна Лъвът.

— Ако е така — продължи Тенекиеният дървар, — трябва да сте щастлив. Защото това показва, че имате сърце. Ще кажа за себе си, че аз нямам сърце, така че не мога да страдам от сърдечна болест.

— Може би — замисли се Лъвът, — ако нямах сърце, нямаше да бъда страхлив.

— А мозък имаш ли? — полюбопитства Плашилото.

— Предполагам, че имам. Никога не съм проверявал.

— Аз отивам при Великия Оз да го помоля да ми даде мозък — каза Плашилото, — защото главата ми е пълна със слама.

— А пък аз отивам да искам сърце — обясни Тенекиеният дървар.

— А аз отивам да поискам да върне Тото и мен в Канзас — добави Дороти.

— Мислите ли, че Оз може да ми даде смелост? — попита Страхливият лъв.

— Толкова лесно, колкото може на мен да даде мозък — каза Плашилото.

— А на мен — сърце — добави Тенекиеният дървар.

— Или както ще ме върне в Канзас — добави Дороти.

— Тогава, ако нямате нищо против, и аз ще дойда с вас — заяви Лъвът, — защото без смелост животът ми е просто непоносим.

— С голямо удоволствие — зарадва се Дороти, — защото ще ни помагате да прогонваме другите диви зверове. Изглежда, че са по-

страхливи от вас, щом се плашат дори от рева ви.

— Наистина са страхливи, но от това аз не ставам по-смел. И докато зная, че съм страхливец, ще бъда нещастен.

И ето че малката дружина бе наново на път. Лъвът вървеше с величествени широки стъпки редом с Дороти. В началото Тото не одобряваше това ново другарство, защото не беше забравил, че без малко щеше да бъде разкъсан от големите челюсти на Лъва. Но след известно време се успокои и Тото и Страхливият лъв станаха добри приятели.

До края на деня те не преживяха друго приключение, което да смути спокойното им пътуване. Наистина веднъж Тенекиеният дървар настъпи един бръмбар, който пълзеше по пътя, и смаза горкичкото животинче. Това страшно го наскърби, тъй като винаги внимаваше да не би да напакости на някое живо същество. И от мъка и съжаление той проля няколко сълзи, които потекоха бавно по лицето му, стигнаха до ставите на челюстите му и те веднага ръждясаха. Когато след малко Дороти го запита нещо, той не можа да си отвори устата, тъй като челюстите му се бяха слепили от ръждата. Дърварят много се уплаши и почна със знаци да моли Дороти да му помогне. Но момичето не можеше да разбере какво иска. Лъвът също бе озадачен и също не можеше да разбере какво се е случило. Ала Плашилото грабна масльонката от кошничката на Дороти и смаза челюстите на Дърваря. След няколко минути той вече можеше да говори както преди.

— Това ще ми служи за урок — каза той, — трябва да гледам къде стъпвам. Защото, смажа ли друг бръмбар или буболечка, сигурно пак ще се разрева, а от сълзите челюстите ми ръждясват и не мога да говоря.

Сега той вече стъпваше много внимателно, не вдигаше очи от пътя и видеше ли и най-мъничката мравка, я прескачаше, за да не я нарани. Тенекиеният дървар знаеше много добре, че няма сърце, и затова много се стараяше никога да не бъде жесток или нелюбезен към когото и да било.

— Вие, които имате сърца — заявяваше той, — имате кой да ви направлява, и няма как да сгрешите. Но аз нямам сърце и затова трябва много да внимавам. Когато Оз ми даде сърце, разбира се, няма да има за какво толкова да се тревожа.

ПЪТУВАНЕ ДО ВЕЛИКИЯ ОЗ

Трябваше да пренощуват под едно голямо дърво в гората, защото наблизко нямаше никакви къщи. Като хубаво дебело покривало дървото ги пазеше от росата. Тенекиеният дървар насече цял куп дърва с брадвата си и Дороти накладе прекрасен огън. Тя се стопли и не се чувстваше толкова самотна. Изяде с Тото последния къшей хляб и сега не знаеше с какво щяха да закусят на другата сутрин.

— Ако искате — предложи Лъвът, — ще отида в гората и ще убия една сърна. Ще я опечете на огъня, щом като вкусовете ви са толкова странни, че предпочитате стотвена храна. Така че ще имате много хубава закуска.

— О, не! Моля ви, недейте! — изпъшка Дърварят. — Ако убиете някоя нещастна сърна, сигурно ще се разплача и тогава челюстите ми пак ще ръждясат.

Лъвът отиде в гората и си намери вечеря, но никой не научи какво бе ял, защото той нищо не спомена. А Плашилото откри едно дърво, отрупано с орехи, и напълни с тях кошничката на Дороти, така че тя дълго нямаше да гладува. Дороти се трогна от любезността и вниманието му, но се смя от сърце, като видя как нещастникът береше орехите. Натъпканите му със слама ръце бяха толкова несръчни, а орехите — толкова малки, че колкото сложеше в кошничката, толкова изпускаше на земята. Но за Плашилото нямаше значение, колко дълго ще пълни кошничката. Бавенето му даваше възможност да стои настрана от огъня, тъй като се боеше да не прелети искрица от него, да подпали сламата и да го изгори. Така че то гледаше да е далеч от огъня и само веднъж се приближи, за да покрие Дороти със сухи листа, когато тя си легна да спи. Тъй топло и удобно й стана, че тя спа дълбоко до разсъмване.

На сутринта момиченцето се изми на бълбукащото поточе и всички поеха към Изумрудения град.

Но този ден беше пълен с приключения за нашите пътници. Бяха вървели едва около час, когато пред тях се откри един голям ров, който

пресичаше пътя и разделяше гората в двете посоки далеч-далеч, додето погледът им стигаше. Ровът беше не само много дълъг, но и много широк и когато се приближиха до него и погледнаха надолу, видяха, че е много дълбок, а на дъното му стърчаха остри зъбести скали. Стените на рова бяха толкова стръмни, че никой не можеше да се спусне по тях. В първия миг им се стори, че краят на пътуването е настъпил.

— И какво ще правим сега? — замисли се Дороти.

— Нямам ни най-малка представа — рече Тенекиеният дървар.

Лъвът разтърси рошавата си грива и се замисли. А Плашилото се обади:

— Не можем да прелетим през него. Това е ясно. Нито пък можем да се спуснем в този дълбок ров. Следователно, щом не можем да го прескочим, ще останем, където сме си.

— Струва ми се, че ще мога да прескоча рова — каза Лъвът, след като прецени разстоянието.

— Тогава сме спасени — извика Плашилото, — ти ще ни пренесеш на гърба си един по един.

— Добре, ще се опитам — съгласи се Лъвът. — Кой ще бъде първи?

— Аз — заяви Плашилото, — защото, ако не можеш да прескочиш рова, Дороти ще падне и ще се убие. А Тенекиеният дървар ще се огъне, ако падне върху зъбестите скали. Но ако аз падна от гърба ти, няма голямо значение, тъй като няма да пострадам от удара.

— Самият аз много се боя да не падна в пропастта — каза Страхливият лъв, — но няма какво друго да сторим, освен да опитаме. Така че качи се на гърба ми и ще направим първия опит.

Плашилото седна на гърба на Лъва, големият звяр се приближи до ръба на пропастта и се сви, готов да скочи.

— Защо не се затичаш, за да се засилиш? — попита Плашилото.

— Лъвовете не скачат със засилване — отвърна Лъвът и като се изопна отведнъж, профуча във въздуха и стъпи благополучно на отсрещната страна.

Всички много се зарадваха, като видяха колко лесно мина първият скок. След като Плашилото слезе от гърба му, Лъвът прескочи рова обратно. Дороти реши, че тя ще бъде втора. Взе Тото на ръце и се покачи на гърба на Лъва. С едната ръка крепеше Тото, а с другата се хвана здраво за гривата на Лъва. В следващия миг ѝ се стори, че лети

във въздуха. Но додето се усети, бе стъпила здрава и читава на другия бряг на пропастта. Лъвът се върна трети път и пренесе Тенекиения дървар. Сега всички те седнаха за малко, за да може Лъвът да си отдъхне. Големите скокове го бяха изморили. Той още не можеше да си поеме дъх и пъхтеше като голямо куче, което премного е тичало.

От тази страна гората беше много гъста, тъмна и мрачна. След като Лъвът си почина, те тръгнаха наново по пътя с жълтите павета и всеки мълчешком се питаше дали има край тази гора и дали ще излязат пак на светло и открито. Към тревогата им се прибави още нещо: дочуха някакви шумове, идещи от дъното на гората. Лъвът им пошепна, че в тази гора живеят калидите.

— Какви са тези калиди? — учуди се момичето.

— Те са зверове — чудовища с тяло на мечка и с глава на тигър — обясни Лъвът. — Ноктите им са толкова дълги и остри, че биха могли да ме разкъсат така лесно, както аз бих могъл да смажа Тото. Страшно се боя от тях.

— Как няма да се боите — каза Дороти, — та те навярно са страхотни зверове.

Лъвът тъкмо щеше да отговори, когато ненадейно пред тях посред пътя се откри нова пропаст. Но тази се оказа толкова дълбока и широка, че Лъвът веднага разбра, че не би могъл да я прескочи.

Седнаха да обмислят какво да предприемат, и след сериозно обсъждане Плашилото каза:

— Тук има едно голямо дърво, точно до пропастта. Ако Тенекиеният дървар може да го отсече така, че то да падне към другата страна на пропастта, ще можем да минем по него като по мост.

— Прекрасно предложение — откликна Лъвът. — Като че ли имаш мозък в главата, а не слама.

Дърварят веднага се залови за работа. Бравата му беше толкова остра, че скоро дървото бе почти отсечено. Тогава Лъвът опря силните си предни лапи на него и го бутна с всички сили. Голямото дърво бавно се наклони и с трясък се стовари над пропастта, а върхът му опря на другия бряг. Тъкмо тръгнаха по този странен мост, когато от гората се нададе силен рев. Всички се обърнаха и с ужас видяха, че към тях тичат два големи звяра с тяло на мечка и с глава на тигър.

— Това са калидите! — извика Страхливият лъв и се разтрепери.

— Бързо — заповяда Плашилото, — бързо минавайте по моста.

Първа вървеше Дороти с Тото в ръце. Следваше я Тенекиеният дървар, а след него бе Плашилото. Лъвът, въпреки че беше много уплашен, се обърна с лице към калидите и нададе такъв силен и страшен рев, че Дороти изпищя, а Плашилото отскочи назад. Дори свирепите зверове спряха внезапно и загледаха изненадани Лъва.

Но щом видяха, че са по-големи от него, и съобразиха, че са двама, а той — сам, калидите отново се втурнаха напред, а Лъвът тръгна по дървото, но се обърна да види какво смятат да правят. Без да губят и миг, свирепите зверове също тръгнаха по дървото.

Лъвът каза на Дороти:

— Загубени сме, защото ще ни разкъсат с остриите си нокти. Стой зад мен. Аз ще ги задържам, докато съм жив.

— Чакайте — извика Плашилото.

То обмисляше какво щеше да е най-добре да сторят. То помоли Дърваря да отсече края на дървото, който се намираше откъм тяхната страна на пропастта. Дърварят замахна веднага с брадвата и тъкмо когато калидите бяха почти на края на моста, дървото падна с трясък в бездната, отнасяйки със себе си грозните ръмжащи зверове. И двата звяра се пребиха в остриите скали, които стърчаха на дъното на пропастта.

— Е — въздъхна с облекчение Страхливият лъв, — виждам, че за нас има още живот, и това много ме радва. Сигурно е много неудобно да не си жив. Тези зверове толкова ме изплашиха, че сърцето ми още бие така силно, като че ли ще изскочи.

— Ах — натъжи се Тенекиеният дървар, — бих желал и аз да имам сърце, което така да бие.

Тази случка обезпокои още повече пътниците. Те искаха час по-скоро да излязат от гората и почнаха да вървят толкова бързо, че Дороти се умори и се качи на гърба на Лъва.

За голяма тяхна радост колкото повече напредваха, толкова по-тънки и по-разредени ставаха дърветата. Следобед ненадейно стигнаха до широка река, която пресичаше пътя с жълтите павета. На другия бряг той продължаваше през прелестна местност — зелени ливади, изпъстрени с ярки цветя, а от двете му страни се редяха дървета, отрупани със сочни плодове. Нашите пътници не можеха да се нарадват на тази възхитителна гледка.

— А как ще прекосим реката? — обезпокои се Дороти.

— Лесна работа — рече Плашилото, — Тенекиеният дървар ще ни построи сал, за да преплаваме на другия бряг.

И Дърварят взе брадвата и почна да отсича тънки дървета, за да направи сал. А в това време Плашилото намери на брега на реката едно дърво, отрупано с хубави плодове. Дороти много се зарадва, тъй като през целия ден бе яла само орехи, и сега се наяде до насита със зрели плодове.

Но за да се построи сал, трябва доста време дори когато си толкова усърден и неуморим, като Тенекиения дървар. Свечери се, а работата още не беше завършена. Тогава намериха удобно местенце под дърветата, дето спаха чудесно до сутринта. Дороти сънува Изумрудения град и добрия Вълшебник от Оз, който трябваше да я върне у дома ѝ.

СМЪРТОНОСНОТО МАКОВО ПОЛЕ

Нашата малка дружина се събуди на другата сутрин освежена и обнадeждeна. Дороти закуси царски с праскови и сливи, които набра от дърветата край реката.

Зад тях остана тъмната гора, от която благополучно се бяха измъкнали, въпреки че често се бяха обезсърчавали. Пред тях се откриваше прекрасна слънчева местност, която сякаш ги зовеше към Изумрудения град.

Ала широката река ги откъсваше от тази прекрасна местност. Но салът беше почти готов и след като Тенекиеният дървар отсече още няколко стъбла и ги скрепи с дървени клинове, бяха готови за път. Дороти седна в средата на сала и пое Тото в ръце. Когато Страхливият лъв стъпи на сала, той силно се наклони, защото животното бе голямо и тежко. Но Плашилото и Тенекиеният дървар се качиха на другата страна, за да уравновесят сала. Те държаха дълги пръти в ръце, за да го направляват по водата.

Отначало всичко вървеше добре, но когато стигнаха до средата на реката, бързото течение ги понесе все по-далеч и по-далеч от пътя с жълтите павеа. А реката стана толкова дълбока, че дългите пръти не можеха да стигат до дъното.

— Работата става лоша — каза Тенекиеният дървар, — ако не успеем да се прехвърлим на брега, ще бъдем отнесени в страната на Злата магьосница от Запад. Тя ще ни омагьоса и ще ни зароби.

— И тогава няма да получа мозък — каза Плашилото.

— А аз — сърце — каза Дърварят.

— А аз няма да получа смелост — каза Страхливият лъв.

— А аз няма никога да се върна в Канзас — каза Дороти.

— Непременно трябва да отидем в Изумрудения град — добави Плашилото и така силно заби дългия прът, че той веднага затъна в тинята на дъното на реката. И преди да може да го измъкне или да го пусне, водата отнесе сала и нещастното Плашило остана да виси на вършината насред реката.

— Довиждане — извика то, докато салът отминаваше.

На всички им беше много мъчно, че го оставят. Тенекиеният дървар дори се разплака. За щастие се сети, че може да ръждяса, и избърса сълзите си с престилката на Дороти.

Безспорно Плашилото изпадна в много тежко положение.

„Сега съм по-зле, отколкото когато за пръв път видях Дороти — мислеше си то, — тогава бях забит на върлина сред житата и поне можех да си въобразявам, че плаша гаргите. А каква полза от чучело, което виси на върлина наред реката? Струва ми се, че никога няма да се сдобия с мозък“.

Салът се носеше надолу по реката и нещастното Плашило оставаше все по-далеч зад тях. Тогава Лъвът каза:

— Трябва да предприемем нещо, за да се спасим. Смятам, че ще мога да доплувам до брега и да издърпам сала след себе си, ако се държите здраво за опашката ми.

И той се хвърли във водата, а Дърварят се хвана здраво за опашката му. Лъвът заплува с всички сили към брега. Беше му много трудно, въпреки че беше толкова голям. Но постепенно салът се измъкна от течението и тогава Дороти взе дългата върлина на Дърваря и помогна да се доближат до брега.

Бяха страшно изморени, когато най-сетне стигнаха и слязоха на хубавата зелена морава. Знаеха, че реката ги е отнесла далеч от пътя с жълтите павета, който водеше за Изумрудения град.

— Какво ще правим сега? — попита Тенекиеният дървар, когато Лъвът легна на тревата, за да се изсуши на слънце.

— Трябва да намерим начин, за да се върнем на пътя — рече Дороти.

— Най-добре ще е да тръгнем покрай реката, докато отново стигнем до пътя — отбеляза Лъвът.

Щом си починаха, Дороти си взе кошничката и те тръгнаха по зеления бряг, за да се върнат на пътя, от който реката ги бе отнесла и отдалечила. Местността беше красива — с изобилие на цветя и плодове, а слънцето грееше и ги развеселяваше. Да не бе мъката им за нещастното Плашило, щяха да бъдат напълно щастливи.

Вървяха колкото се може по-бързо. Дороти се спря само веднъж да откъсне едно прекрасно цвете. Изведнъж Тенекиеният дървар извика:

— Вижте!

Всичките погледнаха към реката и видяха Плашилото — самотно и тъжно, да виси на върлината сред реката.

— Какво да направим, за да го спасим? — чудеше се Дороти.

Лъвът и Дърварят поклатиха глава. Нищо не им идваше на ум. Те седнаха край брега и омърлушени загледаха Плашилото. В това време прелетя един щъркел и като ги видя, се спря да си почине край брега.

— Кой сте и къде отивате? — попита ги той.

— Аз съм Дороти, а това са моите приятели Тенекиеният дървар и Страхливият лъв. Отиваме в Изумрудения град.

— Пътят не минава оттук — каза Щъркелът. Той изви дългата си шия и изгледа строго странната дружина.

— Зная — каза Дороти, — но загубихме Плашилото и сега се чудим как да си го приберем.

— Къде е?

— Ей там в реката — обясни момичето.

— Да не беше толкова голям и тежък, щях да ви го донеса — рече Щъркелът.

— Но той изобщо не е тежък — извика Дороти нетърпеливо, — той е натъпкан със слама. И ако ни го донесете, ще ви бъдем много, много благодарни.

— Добре, ще се опитам, но ако ми натежи, ще трябва пак да го пусна в реката.

И голямата птица литна и се понесе над водата, докато стигна до мястото, където Плашилото висеше на върлината. Щъркелът го сграбчи с големите си нокти за ръката и го пренесе чак до брега, където седяха Дороти, Лъвът, Дърварят и Тото.

Когато отново се озова сред приятелите си, Плашилото бе толкова щастливо, че ги запрегръща всичките, дори Лъва и Тото. А като тръгнаха, запя „Тири-лири-ли“ — толкова радостен беше сламеният човек.

— Боях се да не би да остана завинаги сред реката — каза то, — но Добрият щъркел ме спаси и ако някога се сдобия с мозък, ще го потърся, за да му се отплатя с някоя добрина.

— Няма защо — каза Щъркелът, който летеше край тях, — винаги ми е приятно да помагам, когато някой е в беда. Но сега трябва

да си тръгвам, тъй като моите малки ме чакат в гнездото. Надявам се, че ще намерите Изумрудения град и че Оз ще ви помогне.

— Благодаря ви — отвърна Дороти.

Добрият щъркел отлетя и скоро се изгуби от погледа им.

Четиримата вървяха, слушаха песента на пъстрокрилите птици и се любуваха на красивите цветя, които сега растяха толкова нагъсто, че нашите пътници сякаш стъпваха по килим от цветя. Имаше големи жълти и бели, и сини, и морави цветове наред с едри кичури огненочервени макове, толкова ярки и блестящи, че на Дороти ѝ се струваше, че ослепява.

— Не са ли прекрасни? — питаше момичето и вдъхваше благоуханния им мирис.

— И аз така мисля — отвърна Плашилото, — но когато получа мозък, навярно още повече ще ги харесам.

— А аз, ако имах сърце, бих ги обикнал — добави Тенекиеният дървар.

— Винаги съм обичал цветя — заяви Лъвът, — толкова са безпомощни и крехки. Но в гората няма толкова блестящи, като тези.

Сега срещаха все повече и повече големи червени макове и все по-малко и по-малко други цветя. В един момент приятелите се озоваха сред широко поле от макове. Обаче добре е известно, че когато на едно място са събрани много макове, мирисът им е толкова упойващ, че който го вдъхне, се опива и заспива и ако някой не отведе заспалия далеч от мириса на тези цветя, той ще продължи да спи и ще заспи завинаги. Дороти не знаеше това, нито пък можеше да избяга от ярките червени цветя, тъй като те бяха навсякъде около нея. Клепките ѝ натежаха и тя почувства непреодолимо желание да се отпусне и да поспи.

Но Тенекиеният дървар не ѝ позволи да спи.

— Трябва да побързаме и да стигнем до пътя с жълтите павеа, преди да се свечери.

Плашилото се съгласи с него. И те продължиха да вървят. Но Дороти вече не издържаше. Очите ѝ се затваряха сами, тя забрави къде се намира, отпусна се сред маковете и заспа дълбок сън.

— Какво ще правим? — разтревожи се Тенекиеният дървар.

— Ако я оставим тук, ще умре — отбеляза Лъвът. — Миризмата на тези цветя ще умъртви всички ни. Ето и аз едва държа очите си отворени, а кучето вече спи.

Наистина Тото спеше до своята господарка. На Плашилото и Тенекиения дървар не им се доспиваше от мириса на цветята, тъй като не бяха направени от плът и кръв.

— Бягай бързо — каза Плашилото на Лъва — и гледай колкото можеш по-скоро да се измъкнеш от това смъртоносно поле. Ние можем да пренесем момиченцето, но ако ти заспиш, си твърде тежък, за да можем да те вдигнем.

Лъвът се съвзе и се затича колкото можеше по-бързо. За миг той изчезна от погледа им.

— Хайде да направим столче с ръце и така да я пренесем — предложи Плашилото.

Те вдигнаха Тото, сложиха го на коленете на Дороти, след това направиха столче с преплетени ръце и понесоха спящото момиче през маковото поле.

Те вървяха и вървяха, а огромният килим от смъртоносни цветя сякаш нямаше край. Следваха извивките на реката и изведнъж се натъкнаха на своя приятел Лъва, който бе заспал дълбоко сред маковете. Цветята се бяха оказали твърде силни дори за грамадния звяр и накрая той не бе издържал и бе паднал там, дето маковото поле свършваше и почваха да се разстилат прекрасни зелени ливади.

— Не можем нищо да направим за Лъва — каза натъжен Тенекиеният дървар, — твърде е тежък, за да го вдигнем. Ще трябва да го оставим тук завинаги и може би в последния си сън той ще види, че най-после се е сдобил със смелост.

— Много жалко — въздъхна Плашилото. — Лъвът беше много добър другар въпреки страхливостта си. Хайде да продължим.

Те отнесоха спящото момиче до едно хубаво местенце, доста отдалечено от маковото поле, за да не вдишва отровата на цветята. Положиха го внимателно върху меката трева и зачакаха свежия ветрец да го събуди.

ЦАРИЦАТА НА ПОЛСКИТЕ МИШКИ

— Сигурно вече сме близо до пътя с жълтите павеа — отбеляза Плашилото, изправено до спящото момиче. — Струва ми се, че стигнахме до мястото, от което ни отнесе реката.

Тенекиеният дървар тъкмо щеше да отговори, когато чу глухо ръмжене. Той обърна глава — тя идеално се въртеше на пантите — и видя един страшен звяр да се приближава с големи скокове към тях. Това бе голяма жълта котка и Дърварят разбра, че е излязла на лов, тъй като ушите ѝ бяха прилепнали до главата, а широко отворената ѝ уста откриваше два реда отвратителни зъби. Червените ѝ очи светеха като огнени топки. Когато котката ги доближи, Тенекиеният дървар видя, че пред звяра бяга малка сива полска мишка. Въпреки че нямаше сърце, Дърварят знаеше, че дивите котки не бива да убиват такива хубави безвредни създания.

И така, Дърварят вдигна брадвата и с внезапен удар отсече главата на дивата котка, както тичаше.

Когато видя, че врагът ѝ е сразен, полската мишка се сепна. После пристъпи бавно към Тенекиения дървар и му каза със слабия си цвъртящ гласец:

— Благодаря ви, много ви благодаря, задето ми спасихте живота.

— О, моля ви, няма защо — отвърна Дърварят, — аз, знаете ли, нямам сърце, затова се старая да помагам на всички, които се нуждаят от приятелска помощ, дори ако нуждаещият се е само една мишка.

— Само една мишка! — възмути се животинчето. — Какво си въобразявате? Аз съм Царица — Царицата на всички полски мишки.

— О, така ли? — Дърварят ѝ се поклони.

— Следователно вие извършихте смело и същевременно велико дело, като ми спасихте живота — добави Царицата.

В този миг се появиха много мишки, които тичаха толкова бързо, колкото малките им крачета можеха да ги носят. Щом видяха Царицата, те завикаха:

— О, ваше величество, бояхме се, че ще бъдете убита. Как успяхте да се откопчите от тази голяма дива котка?

Всички мишки се поклониха толкова дълбоко на Царицата, сякаш се изправиха на главата си.

— Този странен тенекиен човек — обясни Царицата — уби дивата котка и ми спаси живота. Така че отсега нататък вие всички ще му служите и ще изпълнявате и най-малките му желания.

— Разбира се — изпискаха всичките мишки в един глас.

После се разбягаха във всички посоки, защото Тото се събуди от дълбокия сън и като видя толкова много мишки край себе си, изляз от възторг и скочи точно в средата на мишката дружина.

Когато живееше в Канзас, Тото много обичаше да гони мишки и не виждаше нищо лошо в това. Тенекиеният дървар го грабна, притисна го здраво в прегръдката си и извика на мишките:

— Върнете се! Върнете се! Тото няма да ви нападне.

Като чу тези думи, Царицата на мишките подаде глава иззад гъсталака и попита боязливо:

— Сигурен ли сте, че няма да ни ухапе?

— Няма да му позволя — каза Дърварят, — така че не се страхувайте.

Една по една мишките допълзяха. Тото престана да лае, въпреки че се опитваше да се изскубне от прегръдката на Дърваря и дори щеше да го ухапе, ако не знаеше, че Дърварят е направен от тенекия. Най-после една от най-големите мишки продума:

— Какво можем да направим за вас, за да ви се отплатим, задето спасихте живота на нашата Царица?

— Нищо не ми идва на ум — отвърна Дърварят.

Но Плашилото, което се напъваше да мисли и не можеше нищо да измисли, тъй като главата му беше пълна със слама, каза отведнъж:

— О, да! Можете да спасите нашия приятел, Страхливия лъв, който лежи заспал в маковото поле.

— Лъв! — изпищя малката Царица. — Ами че той ще ни изяде всичките!

— О, не! — заяви Плашилото. — Този лъв е страхлив.

— Наистина ли? — попита мишката.

— Той самият го казва — обясни Плашилото, — а и не би напакостил на наш приятел. Ако ни помогнете да го спасим, обещавам

ви, че той с всички вас ще се отнесе с добро.

— Много добре — каза Царицата. — Вярваме ви. И какво трябва да направим?

— Много ли са мишките, които ви наричат своя Царица, и ще ви се подчинят ли?

— О, да! Те са хиляди.

— Тогава повикайте всички да дойдат тук колкото се може по-скоро, и нека всяка да донесе парче въже.

Царицата се обърна към своите придворни мишки и им заръча веднага да съберат целия ѝ народ. Щом чуха заповедта ѝ, те се разтичаха във всички посоки с най-голяма бързина.

— Сега — предложи Плашилото на Тенекиения дървар — да отидем при онези дървета край реката и да сковем една платформа, с която да пренесем Лъва.

Дърварят веднага се отправи към дърветата и се захвана за работа. Отсече стъблата, окастри всички клони, скрепи стъблата с дървени клинове и направи четири колела от един широк дънер. Толкова бързо и хубаво работеше, че докато мишките дойдат, платформата беше готова.

Те пристигнаха от всички посоки, и то хиляди и хиляди големи мишки, и малки мишки, и средно големи мишки, и всяка носеше парче въже в устата си. Дороти се събуди от дългия си сън и отвори очи. Тя много се изненада, като видя, че лежи на тревата, а хиляди мишки стоят наоколо и я гледат боязливо. Но Плашилото ѝ разказа всичко. То се обърна към благородната малка мишка:

— Позволете ми да ви запозная с нейно величество Царицата.

Дороти се поклони важно, а Царицата направи реверанс. След това тя се сприятели с малкото момиче.

Плашилото и Дърварят почнаха да впрягат мишките в платформата, като нахлузваха на врата им въжето, което бяха донесли. Разбира се, платформата бе хиляди пъти по-голяма от коя да е мишка. Но когато бяха впрегнати, мишките я затеглиха с лекота. Дори Плашилото и Дърварят седнаха на платформата и подкараха малките кончета към мястото, където беше заспал Лъвът.

Качването на Лъва на платформата беше доста трудно, защото беше тежък. Но все пак Плашилото и Дърварят се справиха. Царицата

бързо заповяда на своя народ да потегля, защото се боеше, че ако останат по-дълго между маковете, мишките също ще заспят.

Отначало малките създания, макар и многобройни, едва помръднаха тежко натоварената платформа. Но Дърварят и Плашилото забутаха отзад и така успяха да потеглят. Скоро изтеглиха Лъва от маковото поле до зелените поляни, където той отново можеше да вдъхва сладкия свеж въздух вместо отровния мирис на червените цветя.

Дороти ги посрещна и благодари сърдечно на малките мишки, които спасиха от смърт приятеля ѝ. Тя толкова много бе обикнала големия Лъв, че не можеше да се нарадва, че е жив.

Мишките бяха отпрегнати от платформата и запълзяха през тревата към своите домове. Царицата на мишките си тръгна последна.

— Ако някога пак имате нужда от нас — заяви тя, — елате на открито в полето и ни извикайте. Ние ще ви чуем и ще ви дойдем на помощ. Довиждане.

— Довиждане — извикаха всички.

Царицата се затича, а Дороти държеше здраво Тото, за да не хукне след нея и да я уплаши.

След това насядаха край Лъва и зачакаха да се събуди. Плашилото донесе на Дороти плодове от едно близко дърво. Това бе вечерята ѝ.

ПАЗАЧЪТ НА ПОРТИТЕ

Доста време мина, докато Страхливият лъв се събуди, тъй като много дълго бе лежал сред маковете и бе вдишвал смъртоносния им аромат. Когато отвори очи и се изгърколи от платформата в тревата, много се зарадва, че още е жив.

— Тичах колкото можех по-бързо — той седна и се прозина, — но цветята се оказаха много по-силни от мен. Как ме измъкнахте?

Те му разказаха за полските мишки, колко благородни са били и как са го спасили от смърт. Страхливият лъв се засмя:

— Винаги съм се смятал за много голям и страшен, но такива дребосъци, като цветята, щяха насмалко да ме убият, а мънички същества, като мишките, ме спасиха. Колко странно е всичко това! Но, приятели, какво ще правим сега?

— Ще продължим, докато намерим пътя с жълтите павета — каза Дороти, — и ще се отправим към Изумрудения град.

Лъвът вече се бе възстановил напълно, чувстваше се съвсем добре и те тръгнаха на път, радостни, че вървят по меката свежа трева. Не след дълго стигнаха до пътя с жълтите павета и поеха към Изумрудения град, където живееше Великият Оз.

Пътят сега беше равен и гладък, а местността — прелестна. Пътниците бяха щастливи, че гората бе останала далеч зад тях заедно с многобройните опасности, с които трябваше да се справят под мрачните ѝ сенки. Пак се показаха огради от двете страни на пътя. Бяха боядисани в зелено както малката къща, която приятелите отминаха, в която очевидно живееше фермер. Следобеда минаха покрай много подобни къщички и понякога обитателите им излизаха пред портите и гледаха към тях, като че ли искаха да ги запитат нещо. Но никой не ги доближи, нито ги заговори, защото се страхуваха от големия Лъв. Хората до един бяха облечени в красиви изумруденозелени дрехи и носеха същите островърхи шапки като на дъвчащите.

— Навярно това е Страната на Оз — обади се Дороти — и сигурно сме близо до Изумрудения град.

— Да — добави Плашилото, — тук всичко е зелено, докато в Страната на дъвчащите синьото беше любимият им цвят. Но хората тук не изглеждат така приветливи, както дъвчащите, и се боя, че няма да намерим място, където да пренощуваме.

— Много ми се иска да хапна нещо друго освен плодове — каза момичето — и съм сигурна, че Тото умира от глад. Да се спрем пред следващата къща и да поговорим с хората.

Така че, когато стигнаха до една по-голяма къща, Дороти смело се спря пред вратата и почука. Една жена откряна вратата само толкова, колкото да може да погледне, и попита:

— Какво искаш, детенце, и защо този голям Лъв е с теб?

— Бихме желали да пренощуваме у вас, ако ни разрешите. А Лъвът е мой приятел и другар и за нищо на света не ще ви напакости.

— Питомен ли е? — жената се престаши и отвори малко по-широко вратата.

— О, да! И при това е голям страхливец, тъй че той повече се бои от вас, отколкото вие от него.

— Добре — каза жената, след като премисли, и наново огледа Лъва, — щом е така, може да влезете. Ще ви приготвя вечеря и легла да преспите.

Всички влязоха в къщата. Там освен жената имаше още две деца и един мъж. Мъжът си бе навехнал крака и лежеше на кушетката в ъгъла на стаята. Мъжът и децата гледаха изненадани странната дружина и докато жената слагаше масата, мъжът попита:

— Закъде сте тръгнали?

— За Изумрудения град — обясни Дороти, — отиваме при Великия Оз.

— О, така ли? — учуди се той. — А сигурни ли сте, че Оз ще ви приеме?

— Защо не? — попита момичето.

— Ами говори се, че той не допуска никого при себе си. Бил съм много пъти в Изумрудения град — прекрасен, чуден град. Но никога не са ме допускали при Великия Оз, нито съм чул някой човек да го е виждал.

— Никога ли не излиза? — попита Плашилото.

— Никога. Ден след ден седи в тронната зала на своя дворец и дори прислужниците му не са се срещали лице в лице с него.

— А как изглежда? — полюбопитства момичето.

— Мъчно може да се каже — замисли се мъжът. — Виждате ли, Оз е Великият вълшебник и може да се преобразява, както си пожелае. Някои казват, че приличал на птица, други казват, че приличал на слон. А някои казват, че изглеждал като котка. На други се явявал като прекрасна фея или дух, или каквото му дойдело на ум. Но какъв е истинският Оз, когато е в собствения си вид, това никой не може да ви каже.

— Много странно — учуди се Дороти, — но ние трябва по някакъв начин да го видим. Иначе пътуването ни ще е било на вятъра.

— Защо искате да се срещнете с този страшен Оз? — попита мъжът.

— Искам да ми даде малко мозък — каза нетърпеливо Плашилото.

— О, за Оз това би било много лесно — заяви мъжът. — Той има повече мозък, отколкото му трябва.

— А аз ще поискам да ми даде сърце — каза Тенекиеният дървар.

— И това няма да му е трудно — продължи мъжът, — защото Оз има цяла сбирка сърца от всички размери и форми.

— А аз искам да ми даде смелост — добави Страхливият лъв.

— Оз има голяма делва със смелост в тронната зала. Покрил я е със златна чиния, за да не прелее. С радост ще ти отсипе.

— А аз искам да се върна в Канзас — прошепна Дороти.

— Къде е това Канзас? — учуди се мъжът.

— Не зная — отговори Дороти натъжена, — но там е моето у дома и сигурно се намира някъде.

— Твърде е възможно. Ама Оз може всичко да направи, тъй че навярно ще намери къде е Канзас. Но най-важното е да можете да се срещнете с него, а това ще бъде много трудно. Великият вълшебник не обича да се вижда с никого. Той си има свои хрумвания. А ти какво ще поискаш? — обърна се мъжът към Тото.

Но Тото само замаха с опашка, защото, колкото и да е странно, кучето не можеше да говори.

Жената им викна, че вечерята е готова, и те се събраха около масата. Дороти яде чудесна каша от овесени ядки, порция бъркани яйца и няколко резена хубав бял хляб и остана много доволна. Лъвът яде овесени ядки, но не му харесаха. Каза, че овесът е храна за коне, а не за лъвове. Плашилото и Дърварят не ядоха нищо. Тото хапна от всичко по малко и остана доволен, че получи истинска вечеря.

След това жената настани Дороти в леглото, а Тото се сгуши при нея. Лъвът легна пред вратата на стаята да пази да не би някой да обезпокои Дороти. Плашилото и Тенекиеният дървар стояха тихичко в един ъгъл през цялата нощ, въпреки че не можеха да спят.

На сутринта, щом слънцето се показа, тръгнаха на път. Скоро видяха как небето заблестя в прекрасна зелена светлина.

— Това сигурно е Изумруденият град — зарадва се Дороти.

Те продължиха да вървят, а зелената светлина ставаше все по-ярка и по-ярка. Личеше, че краят на пътуването им приближава. Едва следобед стигнаха до една голяма стена, която ограждаше града. Беше висока, дебела и боядисана в яркозелено.

Пред тях, там, където свършваха жълтите павета, се издигаше висока порта, цялата обкована с изумруди, които така блестяха на слънцето, че дори нарисуваните очи на Плашилото бяха заслепени от блясъка.

До портата имаше звънец. Дороти натисна копчето и чу едно сребристо звънтене от вътре. Тогава високата порта бавно се разтвори и те влязоха в голяма сводеста стая. По стените блестяха безброй много изумруди.

Пред тях стоеше малък човек, на ръст като дъвчащите. Облечен бе в зелено от главата до петите и дори кожата му беше зеленикава. До него имаше голям зелен сандък. Щом видя Дороти и нейната дружина, той запита:

— За какво сте дошли в Изумрудения град?

— Дойдохме, за да видим Великия Оз — отговори Дороти.

Човекът толкова се слиса от този отговор, че седна да размисли.

— От много, много години никой не ми е искал разрешение да се види с Оз — човекът поклати недоумяващо глава. — Той е могъщ и страшен и ако идвате с някакво празно и глупаво искане да смуцавате мъдрите му размишления, Великият вълшебник може да се ядоса и да ви унищожи мигновено.

— Но нашето искане не е нито празно, нито глупаво — ядоса се Плашилото, — а много важно и ни казаха, че Оз е добър вълшебник.

— Това е вярно — съгласи се зеленият човек — и той управлява Изумрудения град мъдро и правилно. Но към тези, които не са искрени или искат да го видят само от любопитство, той е страшен и малцина са се осмелявали да поискат да се изправят лице в лице с него. Аз съм пазачът на портите и щом искате да се срещнете с Великия Оз, съм длъжен да ви заведа в двореца му. Но най-напред трябва да си сложите очила.

— Защо? — учуди се Дороти.

— Защото, ако не сте с очила, блясъкът и великолепието на Изумрудения град ще ви заслепят. Дори тези, които живеят в града, са длъжни да носят очила денем и нощем. Всички очила се заключват — така е заповядал Оз още когато градът се строеше. Само аз имам ключ, с който могат да се отключват.

Той отвори големия сандък и Дороти видя, че е пълен с очила от всякакъв вид и големина. Всичките бяха със зелени стъкла. Пазачът на портите избра едни, които тъкмо подходяха за Дороти, и ѝ ги сложи. Към очилата бяха прикрепени две златни ленти, които обхващаха главата и се заключваха с мъничък ключ, закачен на верижка, която пазачът на портите носеше на врата си. Дороти не можеше да свали сама очилата, ако искаше, но, разбира се, тя и не мислеше да прави това, за да не я заслепи блясъкът на Изумрудения град. Затова не каза нищо.

Тогава зеленият човек сложи подходящи очила на Плашилото, на Тенекиения дървар, на Льва и дори на малкия Тото и ги заключи всичките.

Пазачът на портите също си сложи очила и им каза, че е готов да ги заведе в двореца. Взе един голям златен ключ от закачалката на стената и отвори друга врата. Всички го последваха през портала по улиците на Изумрудения град.

ИЗУМРУДЕНИЯТ ГРАД НА ОЗ

Въпреки че очите им бяха защитени със зелените очила, Дороти и нейната дружина бяха заслепени от блясъка на чудесния град. От двете страни на улицата се редяха прекрасни къщи, всичките изградени от зелен мрамор и обсипани с блестящи изумруди. Приятелите се движеха по паваж от същия зелен мрамор, като блокчетата бяха свързани с редици от изумруди, наредени един до друг, и трепкаха на слънчевата светлина. Стъклата на прозорците бяха зелени. Дори небето над града имаше зелен оттенък и слънчевите лъчи бяха зелени.

По улиците се разхождаха множество мъже, жени и деца — всички бяха облечени със зелени дрехи и дори кожата им беше зеленикава. Те гледаха учудено Дороти и странната ѝ дружина, а децата побягваха и се криеха зад майките си, щом зърнеха Лъва. Но никой не ги заговаряше. По улицата имаше много магазини и Дороти видя, че всичко в тях е зелено — зелени захарчета и зелени пуканки, а също зелени обувки, зелени шапки и всички видове зелени дрехи. На един ъгъл някакъв човек продаваше зелена лимонада и Дороти видя, че децата плащат със зелени монети.

Не се виждаха коне или каквито да било други животни. Всичко се пренасяше с малки зелени каручки, тикани от хора. Всички изглеждаха радостни, доволни и благоденстващи.

Пазачът на портите ги водеше по улиците, докато стигнаха до една голяма сграда точно в центъра на града. Това бе дворецът на Оз, Великия вълшебник. Пред портата стоеше на пост войник в зелена униформа, с дълга зелена брада и зелени мустаци.

— Дошли са чужденци — каза му пазачът на портите — и искат да се срещнат с Великия Оз.

— Влезте — покани ги войникът, — ще отида да му съобщя за вас.

Те минаха през дворцовата порта и бяха въведени в голяма стая със зелен килим и красиви зелени мебели, украсени с изумруди. Преди

да влязат, войникът ги накара да си избършат краката в една зелена изтривалка. След като ги покани да седнат, той каза любезно:

— Моля ви, настанете се удобно, а аз ще отида до вратата на тронната зала, за да съобщя на Оз, че сте тук.

Доста време почакаха, докато войникът се върне. Най-после той се появи и Дороти го запита:

— Видяхте ли Оз?

— О, не! — отвърна войникът. — Никога не съм го виждал. Но разговарях с него. Той седеше зад един параван и аз му предадох желанието ви. Съгласи се да ви приеме, щом като настоявате. Но ще ви приема на аудиенция един по един — всеки ден по един. А сега, тъй като ще трябва да останете в двореца няколко дни, ще ви заведе по стаите, където ще можете спокойно да си починете след дългото пътуване.

— Благодаря ви — рече момичето. — Оз е много любезен.

Тогава войникът свирна с една зелена свирка и веднага в стаята влезе едно момиче, облечено в хубава зелена копринена рокля. Хубавите ѝ коси бяха зелени, очите ѝ — също. Тя се поклони ниско на Дороти.

— Елате с мен. Ще ви заведе до стаята ви.

Дороти се сбогува с приятелите си освен с Тото, който взе със себе си, и последва зеленото момиче през седем коридора. Изкачиха три стъпала, докато стигнаха до една стая в предната част на двореца. Това бе най-сладката стаичка на света — с меко удобно легло, зелени копринени чаршафи и зелена кадифена покривка. В средата бълбукаше мъничък шадраван — зелена ароматна струя се издигаше високо и падаше в прекрасен гравирани мраморен басейн. Край прозорците цъфтяха красиви зелени цветя, а върху една полица на стената бяха наредени зелени книги. Дороти ги разгърна и се запревива от смях, докато гледеше чудноватите зелени картинки. Те бяха много смешни. В гардероба висяха множество зелени рокли от коприна, атлаз и кадифе и всичките ѝ бяха точно по мярка.

— Чувствайте се съвсем като у дома си — каза зеленото момиче — и ако желаете нещо, позвънете. Оз ще ви повика утре заран.

Момичето остави Дороти сама в стаята и се върна при другите, за да ги разведе по стаите им. Всички бяха настанени в най-хубавата част на двореца. Разбира се, Плашилото не можа да оцени изисканата

удобна стая, защото, щом остана сам в стаята, отиде до вратата и прекара цялата нощ на едно място. И да беше легнало, не би могло да си почине по-добре, тъй като не можеше да затвори очи. И то остана така цялата нощ с поглед, вперен в един паяк, който си тъчеше паяжина в един ъгъл на стаята, без дори да обърне внимание, че това е една от най-удивителните стаи на света. Тенекиеният дървар се отпусна на леглото по стар навик, защото си спомни, че някога бе направен от плът и кръв, но тъй като не можеше да спи, през цялата нощ раздвижваше ставите си нагоре-надолу, за да бъде сигурен, че са в добро състояние. Лъвът би предпочел да спи на легло от сухи листа в гората и не бе доволен, че е затворен в стая. Но бе достатъчно разумен, за да не се ядосва за подобни неща, а скочи в леглото, сви се като котка и мигом се приспа с мъркане.

На следния ден след закуска зеленото момиче дойде да вземе Дороти. То ѝ даде да облече една от най-хубавите рокли от зелен сатениран брокат. Дороти си сложи зелена копринена престилка и върза на врата на Тото зелена панделка. Така тръгнаха за тронната зала на Великия Оз.

Първо минаха през голяма зала, в която ги посрещнаха придворни мъже и жени в скъпи дрехи. Тези хора нямаха никакво друго задължение, освен да разговарят помежду си, но те идваха всяка сутрин пред тронната зала, въпреки че никога не ги допускаха да видят Оз. Когато Дороти влезе, те я изгледаха с любопитство и една от жените прошепна:

— Наистина ли ще погледнете в лицето страшния Оз?

— Разбира се — отговори момичето, — стига да ме приеме.

— О, ще ви приеме — обясни войникът, който бе предал молбата им на Вълшебника, — въпреки че не обича да дава аудиенции. Действително отначало той се ядоса и каза да ви отпратя, отдето сте дошли. После ме попита как изглеждате, и когато споменах за сребърните ви обувки, той много се заинтересува. Накрая му споменах за белега на челото ви. Тогава той реши, че ще ви приеме.

В този миг се разнесе камбанен звън и зеленото момиче каза на Дороти:

— Това е знакът. Сама трябва да влезете в тронната зала.

То отвори малка врата и Дороти тръгна смело. Тя се озова в чудна стая — голяма и кръгла, с високи сводове, а стените, таванът и

подът ѝ бяха покрити с големи изумруди, наредени плътно един до друг. В средата на тавана блестеше огромна лампа. Тя светеше като слънце и хвърляше чудни отблясъци върху изумрудите. Но най-силно впечатление ѝ направи големият трон от зелен мрамор сред залата. Той имаше формата на кресло и както всичко останало, блестеше от изумруди. В креслото лежеше огромна глава без тяло, което да я крепи, без ръце и без крака. Главата нямаше коса, но имаше очи, нос и уста и бе по-голяма от главата на най-големия великан.

Докато Дороти гледаше в почуда и страх, очите бавно се обърнаха и я погледнаха остро и настойчиво. Тогава устата се раздвижи и Дороти чу един глас:

— Аз съм Оз, Великият и страшен. Коя си ти и защо си дошла?

Гласът не беше толкова страховит, какъвто Дороти очакваше от такава голяма глава. Тя събра смелост и отвърна:

— Аз съм Дороти, малката и кротка. Дойдох да ви помоля да ми помогнете.

Очите я гледаха замислено цяла минута. После тя чу гласа:

— Откъде си взела сребърните обувки?

— От Злата магьосница от Изток, когато къщата ми падна върху нея и я уби.

— Откъде имаш този белег на челото? — продължаваше гласът.

— Добрата магьосница от Север ме целуна, когато се сбогуваше с мен, и ме прати при вас.

Очите отново я погледнаха изпитателно и видяха, че говори истината. Тогава Оз попита:

— Какво искаш от мен?

— Да ме върнете в Канзас, където живеят леля Ем и чичо Хенри — отговори разпалено момичето. — Не ми харесва вашата страна, въпреки че е толкова красива. Сигурна съм, че леля Ем се безпокои, дете толкова дълго отсъствам.

Очите премигнаха три пъти, след това се обърнаха нагоре към тавана, после погледнаха надолу към пода, а след това се завъртяха така особено, като че ли искаха да видят всяко ъгълче от стаята. Най-сетне се обърнаха към Дороти:

— Защо искаш това от мен?

— Защото сте силен, а аз съм слаба, защото сте Велик вълшебник, а аз съм беззащитно малко момиче.

— Но ти беше достатъчно силна да убиеш Злата магьосница от Изток.

— То стана случайно — обясни кротко Дороти — и без мое участие.

— Добре — каза главата, — ето моя отговор. Нямах право да очакваш да те върна в Канзас, ако не ми дадеш нещо в замяна. В моята страна всеки плаща, за да получи. Ако искаш да проявя магическата си сила, трябва първо ти да направиш нещо за мен. Помогни ми и аз ще ти помогна.

— Какво трябва да направя? — учуди се момичето.

— Да убиеш Злата магьосница от Запад.

— Но аз не мога — извика Дороти изумена.

— Ти си убила Злата магьосница от Изток и носиш сребърните обувки, които притежават огромна магическа сила. В цялата страна сега остана само една зла магьосница. Когато дойдеш и ми кажеш, че тя е мъртва, ще те върна в Канзас. Но не по-рано.

Малкото момиче заплака. То беше много разочаровано. Очите пак замигаха и заоглеждаха неспокойно, сякаш Великият Оз бе убеден, че тя може да му помогне, стига да пожелаеше.

— Аз никога не съм убивала по своя воля — хълцаше момичето — и даже да исках, как бих могла да убия Злата магьосница? Ако не можете да я унищожите вие, Великият и страшен, как мога да го сторя аз?

— Не зная — каза главата, — но това е моят отговор: докато Злата магьосница не умре, ти няма да видиш чичо си и леля си. Запомни това: магьосницата е зла, извънредно зла и трябва да бъде убита. Отивай сега и да не се мяркаш пред очите ми, докато не изпълниш поръчението.

Дороти излезе от тронната зала много разстроена. Тя отиде в стаята, където Лъвът, Плашилото и Тенекиеният дървар я чакаха, да чуят какво ѝ бе казал Оз.

— За мен няма никаква надежда — каза Дороти тъжно. — Оз няма да ме върне у дома, докато не убия Злата магьосница от Запад. А аз няма да мога да сторя това никога.

Приятелите ѝ също се натъжиха, но не можеха нищо да направят, за да ѝ помогнат. Тя отиде в стаята си, легна на леглото и плака, плака, докато заспа.

На другата сутрин войникът със зелените мустаци дойде при Плашилото и каза:

— Елате с мен. Оз ще ви приеме.

Плашилото тръгна след него и бе въведено в голямата тронна зала. На изумрудения трон седеше очарователна дама. Облечена бе в зелена ефирна рокля и върху зелените ѝ къдрици бе поставена корона със скъпоценни камъни. От раменете ѝ излизаха крила в разкошни цветове и бяха толкова леки, че трепкаха при най-слабия полъх.

Плашилото се поклони елегантно, доколкото му позволяваше сламеният пълнеж, пред това красиво създание. Жената нежно му се усмихна и каза:

— Аз съм Оз, Великият и страшен. Кой си ти и за какво си дошъл при мен?

Плашилото, което очакваше да види голямата глава, за която му бе разказала Дороти, остана поразено. Но отговори храбро:

— Аз съм само едно плашило, натъпкано със слама. Затова нямам мозък и дойдох да ви помоля да сложите мозък в главата ми вместо слама, та да стана мъж като всички други мъже във вашата страна.

— Защо да сторя това за вас? — попита жената.

— Защото сте мъдър и могъщ и никой друг не би могъл да ми помогне.

— Аз никога не правя услуга, без да получа нещо насреца — каза Оз, — но ето какво ще обещаю: ако убиеш Злата магьосница от Запад, ще ти дам толкова много и такъв прекрасен мозък, че ще станеш най-мъдрият човек в Страната на Оз.

— Разбрах, че сте поискали от Дороти тя да убие вещицата — учуди се Плашилото.

— Да, така е. Все ми е едно кой ще я убие, но докато не бъде унищожена, няма да изпълня желанието ви. Сега върви и повече не се вестявай, докато не заслужиш мозъка, който толкова много желаш.

Натъжено, Плашилото се върна при приятелите си и сподели с тях какво му бе казал Оз. Дороти се изненада, че Великият вълшебник е не глава, както тя бе видяла, а прекрасна млада жена.

— Все пак тя се нуждае от сърце не по-малко, отколкото Тенекиеният дървар.

На следната утрин войникът със зелените мустаци дойде при Тенекиения дървар и му каза:

— Оз ме изпрати да ви повикам. Вървете с мен.

Тенекиеният дървар го последва до голямата тронна зала. Той не знаеше дали Оз ще му се яви като очарователна дама или като глава, но се надяваше, че ще е като жена. Защото — мислеше си той, — ако е главата, сигурно няма да ми даде сърце, защото главата няма свое собствено сърце и не може да съчувства. Но ако е красивата дама, много ще я моля да ми даде сърце, защото, нали се казва, че всички жени имат добро сърце.

Но когато влезе в голямата тронна зала, Дърварят не видя нито глава, нито прекрасна дама. Този път Оз се бе появил като чудовищно животно. То беше голямо почти колкото слон и зеленият трон едва удържаше тежестта му. Главата му приличаше на глава на носорог, само че с пет очи. Дългите му ръце и тънките дълги крака също бяха по пет. Гъста вълнеста козина покриваше цялото му тяло. Постраховито чудовище човек не можеше да си представи. Добре, че Тенекиеният дървар нямаше сърце, защото в този момент то щеше да забие бързо и силно от ужас. Но тъй като беше направен от тенекия, Дърварят не се изплаши, а само много се разочарова.

— Аз съм Оз, Великият и страшен — говореше звярът с глас, подобен на рев, — кой си ти и какво искаш от мен?

— Аз съм дървар. Направен съм от тенекия. Затова нямам сърце и не мога да обичам. Моля ви, дайте ми сърце, за да бъда като другите хора.

— И защо да сторя това? — изръмжа звярът.

— Защото го желая и само вие можете да изпълните желанието ми.

Оз пак изръмжа и добави с груб глас:

— Ако наистина желаяш да имаш сърце, трябва да го заслужиш.

— Как? — попита Дърварят.

— Като помогнеш на Дороти да убие Злата магьосница от Запад. Когато вещицата бъде унищожена, ела при мен и ще ти дам най-голямото, най-добро и най-обичащо сърце в цялата Страна на Оз.

Така Тенекиеният дървар също се върна наскърбен при приятелите си и им разказа за страхотния звяр. Те всички много се чудеха на различните преобразувания на вълшебника, а Лъвът каза:

— Ако пред мен се яви като звяр, ще изрева с всички сили и така ще го уплаша, че той ще изпълни всичко, което пожелае. Ако ли пък се яви като прекрасна дама, ще си дам вид, че се готвя да скоча върху нея, и ще я принудя да изпълни искането ми. Ако пък се яви като голямата глава, о, тогава той ще бъде в моя власт. Ще я търкалям по цялата стая, докато не ми обещае, че ще изпълни каквото поискам. Така че се развеселете, драги приятели. Всичко ще се оправи.

На следващата утрин войникът със зелените мустаци заведе Лъва до голямата тронна зала, където го чакаше Оз.

Лъвът веднага влезе в залата и като се огледа, за голямо свое учудване видя, че пред трона има голяма огнена топка, толкова свирепа и пламтяща, че той едва можеше да задържи погледа си върху нея. Първата му мисъл беше, че се е подпалила случайно. Но когато се опита да се приближи, горещината беше толкова голяма, че му опърли мустаците, и той, треперещ, пълзешком се върна назад, по-близо до вратата.

Тогава един нисък и спокоен глас, идещ от огнената топка, изрече:

— Аз съм Оз, Великият и страшен. Кой си ти и какво искаш от мен?

— Аз съм Страхливият лъв, който се плаши от всичко. Дойдох да ви помоля да ми дадете смелост, за да стана действително цар на животните, както ме наричат хората.

— Защо да ти дам смелост? — попита Оз.

— Защото от всички вълшебници вие сте най-великият и само вие имате власт да изпълните желанието ми — отговори Лъвът.

Огнената топка пламтя известно време застрашително и после гласът каза:

— Донеси ми доказателство, че Злата магьосница е мъртва, и моментално ще ти дам смелост. Но докато тази вещица е жива, ще си останеш страхливец.

Лъвът се ядоса на тези думи, но не можеше нищо да отговори и докато мълчаливо гледаше огнената топка, в стаята стана толкова горещо, че той подви опашка и изскочи навън. Зарадва се, като видя, че приятелите му го чакат, и им разказа за ужасната среща с Вълшебника.

— Какво ще правим сега? — натъжи се Дороти.

— Само едно нещо — каза Лъвът. — Да отидем в Страната на мигащите, да намерим Злата магьосница и да я унищожим.

— Добре, ами ако не успеем? — възрази Дороти.

— Тогава никога няма да имам смелост — каза Лъвът.

— А аз няма да имам мозък — рече Плашилото.

— А аз никога не ще имам сърце — добави Дърварят.

— А аз никога не ще видя леля Ем и чичо Хенри — заплака Дороти.

— Внимавай — извика зеленото момиче, — сълзите капят върху зелената копринена рокля и ще оставят петна.

Дороти веднага си избърса очите.

— Все пак мисля, че трябва да опитаме. Макар да не искам никого да убивам, дори за да се върна при леля Ем.

— Аз ще дойда с теб, въпреки че съм твърде страхлив, за да убия магьосницата — каза Лъвът.

— И аз ще дойда — заяви Плашилото, — но голяма полза от мен няма да има. Аз съм толкова глупав.

— Нямам сърце да навредя дори на една магьосница — отбеляза Тенекиеният дървар, — но щом всички отивате, разбира се, че и аз ще дойда с вас.

Те решиха да тръгнат на другия ден сутринта. Дърварят наточи брадвата си на един зелен воденичен камък и грижливо смаза всичките си стави. Плашилото се натъпка с прясна слама, а Дороти му нарисова очите наново, за да вижда по-добре. Зеленото момиче беше много мило с тях. То напълни кошничката на Дороти с вкусни неща за ядене и върза малко звънче на врата на Тото със зелена панделка.

Легнаха си рано и спаха до разсъмване. Събудиха ги кукуригането на един зелен петел, който живееше в задния двор на двореца, и кудкудякането на една кокошка, която бе снесла зелено яйце.

КЪДЕ СЕ НАМИРА ЗЛАТА МАГЪОСНИЦА

Войникът със зелените мустаци ги поведе по улиците на Изумрудения град, докато стигнаха стаята, в която живееше пазачът на портите. Той отключи всички очила и пак ги прибра в големия сандък. Чак тогава много учтиво отвори портата пред нашите приятели.

— Кой път отвежда при Злата магьосница от Запад? — го попита Дороти.

— Няма път — отвърна пазачът на портите, — никой не желае да ходи там.

— Но тогава как ще я намерим? — обезпокои се Дороти.

— Няма да е трудно — обясни човекът, — защото, щом узнае, че се намирате в Страната на мигащите, тя сама ще ви открие и ще ви направи свои роби.

— Може би няма да може, тъй като ние възнамеряваме да я унищожим — възрази Плашилото.

— О, това е вече друго нещо — каза пазачът на портите. — Никой досега не е успял да я унищожи и, естествено, мислех, че тя ще зароби и вас както всички останали. Но внимавайте, тъй като е злобна и свирепа. Вървете все на запад, където залязва слънцето, и не може да не я намерите.

Те му благодариха, сбогуваха се и се отправиха на запад. Минаха през меки зелени ливади, изпъстрени тук-там с маргаритки и лютичета. Дороти все още бе с хубавата копринена рокля, която бе облякла в двореца, но за нейна изненада тя беше не зелена, а чисто бяла. Панделката на шията на Тото бе изгубила зеления си цвят и също така бе бяла, както роклята на Дороти.

Скоро Изумруденият град остана далеч зад тях. Колкото повече напредваха, толкова по-неравна и по-камениста ставаше почвата. Нямаше нито ферми, нито къщи в тази Западна страна и земята не бе обработена.

Следобед слънцето печеше право в лицата им, тъй като нямаше дървета да им правят сянка. Така че още преди да се свечери, Дороти, Тото и Лъвът се умориха. Те легнаха на тревата и веднага заспаха, а Дърварят и Плашилото бдяха над тях.

Магьосницата от Запад имаше само едно око, но то беше силно като телескоп и виждаше навсякъде. Както си седеше пред вратата на своя дворец, тя случайно погледна натам и видя спящата Дороти и приятелите ѝ край нея. Бяха много далеч, но Злата магьосница се ядоса, че са навлезли в нейната земя. Веднага свирна със сребърната свирка, която висеше на шията ѝ. Незабавно от всички посоки нахлу глутница едри вълци. Те имаха дълги крака, свирепи очи и остри зъби.

— Идете при тези хора — каза магьосницата и ги разкъсайте на парчета.

— Няма ли да ги направите свои роби? — запита главатарят на вълците.

— Не — отвърна вещицата, — има един от тенекия, един от слама, едно момиче и един лъв. Нито един от тях не е годен за работа, така че може да ги разкъсате на парченца.

— Много добре — каза главатарят и се втурна със страшна скорост, следван от другите вълци.

За щастие Плашилото и Дърварят бяха будни и усетиха, когато вълците приближиха.

— Това е работа за мен — каза Дърварят, — ти стой отзад. Аз ще ги посрещна.

Грабна брадвата, която беше наточил добре, и щом главатарят на глутницата се появи, замахна и отсече главата на един вълк, който моментално издъхна. Едва Тенекиеният дървар бе вдигнал брадвата отново, когато се показа друг вълк и също падна под острието. Вълците бяха четирийсет и четирийсетте бяха посечени и струпани пред Дърваря.

Тогава той сложи брадвата си на земята и седна до Плашилото, което каза:

— Славна битка, приятелю!

Те останаха на пост, докато Дороти се събуди. Малкото момиче се изплаши, като видя огромния куп космати вълци. Плашилото ѝ разказа всичко и тя благодари на Дърваря, задето ги бе спасил.

След като Дороти закуси, тръгнаха отново на път.

Същата утрин Злата магьосница излезе пред вратата на своя дворец и погледна с окото, което виждаше много надалеч. Тя видя, че всичките ѝ вълци са мъртви и че чужденците продължават пътешествието си из нейната земя. Сега тя още повече се ядоса и наду два пъти сребърната си свирка.

Незабавно долетя голямо ято диви гарвани, което бе толкова голямо, че небето притъмня. А Злата магьосница каза на Царя гарван:

— Отлетете веднага при онези чужденци! Изкълвете им очите и ги разкъсайте на парчета.

Големият орляк диви гарвани отлетя към Дороти и другарите ѝ. Когато видя, че гарваните ги приближават, Дороти се уплаши. Но Плашилото я успокои:

— Сега е мой ред да вляза в бой. Легнете край мен и нищо няма да ви се случи.

Всички други налягаха на земята, а Плашилото се изпъна и протегна ръце. Когато го видяха, гарваните се изплашиха — както винаги, тези птици се плашат от чучело — и не посмяха да се приближат. Но Царят гарван каза:

— Та това е сламен човек, ще му изкълва очите.

Царят гарван долетя до Плашилото, но то го улови за главата и почна да му извива врата, докато го умъртви. След това долетя друг гарван и Плашилото изви и неговия врат. Четирийсет бяха гарваните и четирийсет пъти Плашилото извиваше по един птичи врат, докато всичките гарвани паднаха мъртви. Тогава Плашилото извика на другарите си да станат и те продължиха пътуването си.

Когато видя, че всички нейни гарвани лежат накуп, Злата магьосница изпадна в страхотна ярост и наду три пъти сребърната свирка.

Въздухът веднага се изпълни с бръмчене и един рояк черни пчели долетя до нея.

— Идете при чужденците и ги нажилете до смърт! — заповяда им Злата магьосница.

И пчелите веднага отлетяха към мястото, където се намираха Дороти и спътниците ѝ. Ала Дърварят ги забеляза, а Плашилото веднага съобрази как да се справи с тях.

— Извади сламата от мен и покрий с нея момичето, кучето и Лъва — заръча то на Дърваря, — за да не могат да ги ужилят пчелите.

Дороти се сви до Лъва с Тото в ръце и сламата ги покри целите.

Когато долетяха, пчелите нямаше кого да жилият освен Тенекиения дървар. Всички те го нападнаха, но жилото им се пречупваше в тенекията, без Дърварят ни най-малко да пострада от това. И тъй като не могат да живеят с пречупено жили, настъпи краят на черните пчели и те нападаха на земята около Дърваря като купчинки въглени.

Тогава Дороти и Лъвът излязоха изпод сламата. Момичето помогна на Дърваря да натъпче сламата в Плашилото и то стана същото както преди. И дружината наново потегли.

Злата магьосница толкова се ядоса, като видя, че черните ѝ пчели лежат струпани накуп като въглени, че почна да тропа с крака, заскуба си косите и заскърца със зъби. И тогава повика десетина свои слуги — това бяха мигащите, — въоръжи ги с остри копия и им заповяда да отидат при чужденците и да ги унищожат.

Мигащите не бяха големи храбреци, но трябваше да изпълнят заповедта и тръгнаха. Когато приближиха Дороти, Лъвът нададе страшен рев и скочи срещу тях. Нещастните мигащи толкова се уплашиха, че се затичаха назад с всички сили.

Щом се върнаха в двореца, Злата магьосница здравата ги наби с един ремък и ги прати да си гледат работата. А тя седна да помисли какво да предприеме. Не можеше да се начуди как всичките ѝ планове да унищожи чужденците пропаднаха. Но тя беше могъща и същевременно много зла магьосница и бързо реши как да действа.

В шкафа си бе прибрала една златна шапка с диаманти и рубини. Златната шапка беше вълшебна. Притежателят ѝ можеше до три пъти да извиква крилатите маймуни, които изпълняваха всяка заповед. Но никой не можеше да заповядва на тези странни същества повече от три пъти. Вече два пъти Злата магьосница беше използвала вълшебната им сила. Веднъж, когато покори мигащите и стана владетел на страната им, крилатите маймуни ѝ бяха помогнали да стори това. Втория път, когато се сражаваше с Великия Оз и го изгони от Западната страна, крилатите маймуни ѝ бяха помогнали и тук. Тя можеше само още веднъж да си послужи със златната шапка и затова първо бе опитала всички други средства, с които разполагаше. Но щом като нейните свирепи вълци, диви гарвани и жилещи пчели бяха унищожени, а

слугите ѝ подплашени от Страхливия лъв, тя нямаше друг начин да срази Дороти и приятелите ѝ.

И така, Злата магьосница извади златната шапка от шкафа и я сложи на главата си. Тогава се изправи на левия си крак и промълви бавно:

— Еп-пи, пеп-пи, как-ки!

След това стъпи на десния си крак и продължи:

— Хил-ли, хол-ло, хел-ло!

След това стъпи на двата крака и извика високо:

— Зиз-зи, зуз-зи, зик!

Магията почна да действа. Небето притъмня и във въздуха се понесе нисък тътнещ звук. Фучаха множество криле, чуха се смях и брътвеж. Слънцето се показа иззад облака от криле и освети Злата магьосница, заобиколена от цяла тълпа маймуни, всяка една от които имаше огромни криле на раменете.

Една от тях, много по-голяма от другите, навярно Царицата им, прелетя до магьосницата:

— Повикахте ни за трети и последен път. Какво ще заповядате?

— Идете при чужденците, които са стъпили на моята земя, унищожете ги всичките освен Лъва — заръча Злата магьосница — и ми доведете звяра. Намислила съм да го впрегна като кон и да го накарам да ми работи.

— Заповедите ви ще бъдат изпълнени — каза водачката.

И с много бърборене и крясъци крилатите маймуни отлетяха до мястото, където вървяха Дороти и спътниците ѝ. Няколко маймуни грабнаха Тенекиения дървар, издигнаха го над една много островърха скалиста местност и тук, от голяма височина, пуснаха нещастния Дървар върху скалите. Той толкова се сплеска и изкриви, че не можеше нито да стане, нито дори да помръдне.

Други маймуни грабнаха Плашилото и с дългите си пръсти измъкнаха всичката слама от тялото и главата му. После свиха на вързоп шапката, дрехите и обувката му и ги метнаха на върха на едно високо дърво.

Останалите маймуни хвърлиха здрави въжета върху Лъва и неколkokратно ги омотаха около тялото, главата и краката му, така че той не можеше вече да хапе, да дращи или да се съпротивява по какъвто и да е начин. Тогава те го вдигнаха във въздуха, отлетяха с него

до двореца на вещицата и го пуснаха в малък двор с висока желязна ограда, за да не може да избяга.

Ала на Дороти не направиха нищо. Тя стоеше с Тото в ръце, наблюдаваше тъжната съдба на своите другари и си мислеше, че скоро ще дойде и нейният ред. Царицата на крилатите маймуни дойде до нея и протегна дългите си космати ръце, а грозното ѝ лице ужасно се изкриви. Но щом видя белега от целувката на Добрата магьосница върху челото ѝ, се сепна и направи знак на другите маймуни да не я докосват.

— Не бива да закачаме момичето. Него го закриля Силата на доброто, която е по-мощна от Силата на злото. Единственото, което можем да направим, е да го отнесем до двореца и да го оставим там.

И те внимателно и нежно вдигнаха Дороти на ръце и бързо я понесоха по въздуха, докато стигнаха до двореца. Там я сложиха пред прага. Тогава Царицата каза на Злата магьосница:

— Изпълнихме заповедта ви, доколкото можахме. Тенекиеният дървар и Плашилото са унищожени, Лъвът е вързан в двора ви. На малкото момиче не посмахме да напакодим, нито на кучето, което държи в ръце. Дойде краят на вашата власт над отряда ни. Вече никога не ще ни видите.

Всички крилати маймуни с много смях, бърборене и крясъци литнаха и скоро изчезнаха.

Злата магьосница беше изненадана и обезпокоена, като видя белега върху челото на Дороти, защото много добре знаеше, че нито крилатите маймуни, нито самата тя биха посмели да причинят каквото и да било зло на малкото момиче. Тя погледна към краката на Дороти и като видя сребърните обувки, се разтрепери от страх, защото знаеше за магическата им сила. В първия миг помисли да избяга. Но като погледна Дороти в очите и видя каква чиста душа се крие зад тях, разбра, че момиченцето не знае каква чудна сила му дават сребърните обувки. И Злата магьосница се надсмя над себе си и си каза: „Все пак мога да я направя моя робиня, защото тя не знае да си служи със силата си“.

Тя се обърна към Дороти грубо и строго:

— Ела с мен. И внимавай, ще изпълняваш всичко, което ти поръчам. Не го ли сториш, ще те унищожа както Тенекиения дървар и Плашилото.

Дороти я последва из многобройните прекрасни стаи в двореца, докато стигнаха до кухнята. Там магьосницата ѝ заръча да измие гърнетата и котлите, да премеете пода и да поддържа огъня с дърва.

Дороти кротко се подчини, решена да работи, колкото се може по-добре. Тя беше доволна, че Злата магьосница бе решила да не я убива.

Успокоена, че Дороти работи здравата, Злата магьосница реши да отиде в дворчето, за да впрегне Страхливия лъв като кон. Щеше много да се забавлява да го впрегне в колесницата и да го подкара, където ѝ хрумнеше. Но щом отвори вратичката, Лъвът нададе силен рев и се хвърли към нея така свирепо, че тя се уплаши, избяга навън и пак затвори вратичката.

— Щом не мога да те впрегна — говореше му тя през решетката, — ще те уморя от глад. Нищо няма да ядеш, докато не изпълниш желанията ми.

Тя не даваше никаква храна на пленения Лъв и всеки ден по обед идваше до вратичката и го питаше:

— Съгласен ли си да бъдеш впрегнат като кон?

А Лъвът отговаряше:

— Не! Ако минеш от тази страна на решетката, ще те ухапя.

За него не беше трудно да се противопоставя на желанието на магьосницата, тъй като всяка вечер, щом тя заспеше, Дороти изваждаше от шкафа остатъци от храната и ги занасяше в дворчето. Лъвът се наяждаше и се изтягаше върху сламата, а Дороти се сгушваше до него. Тя слагаше глава на меката му космата грива и двамата разговаряха за злополуките си и обмисляха по какъв начин биха могли да избягат. Но не можеха да открият никаква възможност да излязат вън от двореца, тъй като жълтите мигащи стояха непрекъснато на пост. Те бяха заробени от Злата магьосница и много се бояха да нарушат заповедите ѝ.

Момичето работеше непрекъснато по цял ден и често Злата магьосница го заплашваше, че ще го набие с чадъра, който винаги носеше със себе си. Но всъщност само го заплашваше, а не смееше да го удари, тъй като Дороти имаше белег на челото си. Детето не знаеше това и трепереше от страх за себе си и за Тото. Веднъж магьосницата цапна с чадъра си Тото и храброто кученце се хвърли върху нея и я

ухапа за крака. Но от раната не протече кръв. Магьосницата беше толкова зла, че кръвта ѝ още преди много години беше застинала.

Животът на Дороти ставаше все по-тъжен. Тя разбра, че много трудно ще може да се върне в Канзас при леля Ем. Понякога по цели часове плачеше горчиво. Тото седеше в краката ѝ, гледаше я в очите и тъжно скимтеше. Така той изразяваше мъката си за малката си господарка. Всъщност на него му беше все едно дали е в Канзас или в Страната на Оз, стига да бе с Дороти. Но той знаеше, че малкото момиче е нещастно, и затова и той беше нещастен.

Злата магьосница страшно жадуваше да притежава сребърните обувки, които момичето винаги носеше. Нейните пчели, гарвани и вълци бяха сразени и труповете им лежаха на купища, а беше използвала вече магическата сила на златната шапка. Ала ако можеше да заграби сребърните обувки, щеше да добие повече сила, отколкото беше загубила. И тя внимателно следеше Дороти, за да види кога ще свали обувките, и да ѝ ги открадне. А Дороти толкова обичаше тези хубавички обувки, че ги сваляше само когато се миеше и когато си лягаше. Магьосницата много се боеше от тъмнината и не смееше да влезе вечер в стаята ѝ, за да вземе обувките. А пък страхът ѝ от вода беше още по-голям, отколкото от тъмното, и тя никога не идваше при Дороти, когато тя се миеше или се къпеше. Всъщност магьосницата никога не беше докосвала вода, нито пък водата по някакъв начин беше докосвала магьосницата. Но старата вещица беше много хитра и накрая измисли как с измама да постигне това, което искаше. Тя сложи една желязна пръчка на пода в кухнята и чрез магическата си сила направи пръчката невидима за човешко око. Така че, когато прекоси стаята, Дороти се препъна в пръчката, тъй като не я видя, и се просна по цялата си дължина. Не се нарани много, но при падането едната сребърна обувка се изхлузи и преди тя да може да си я вземе, магьосницата я грабна и я сложи на мършавия си крак.

Злата жена бе много доволна от хитростта си, защото с едната обувка вече притежаваше и половината магическа сила. А Дороти не можеше да си послужи с другата половина, тъй като не знаеше как да стори това.

Като видя, че е загубило хубавата си обувка, момичето се ядоса и каза на вещицата:

— Върнете ми обувката!

— Няма — възрази магьосницата, — сега обувката е моя, не е твоя.

— Вие сте зла жена — извика Дороти. — Нямате право да ми вземате обувката.

— И все пак ще я задържа — присмя ѝ се магьосницата — и някой ден ще ти взема и другата.

Тези думи така ядосаха Дороти, че тя грабна кофата с вода, която беше наблизо, и я лисна върху магьосницата, като я измокри от главата до петите.

Злата жена изпищя от страх. Дороти учудено я загледа — магьосницата беше почнала да се свива и да се смалява.

— Видя ли какво направи! — изписка тя. — След миг ще се стопя цялата.

— Много съжалявам, наистина — Дороти действително се уплаши, като видя как магьосницата се топи пред очите ѝ като захар.

— Не знаеше ли, че водата ще ме убие? — попита магьосницата с плачещ, отчаян глас.

— Разбира се, че не знаех. Откъде да знам?

— Ето, след няколко минути цялата ще се стопя. Целият дворец ще остане на теб. Наистина бях много зла, но никога не съм си представяла, че малко момиче, като теб, ще ме стопи и ще сложи край на лошите ми дела. Виж! Отивам си.

При тези думи вещицата се превърна в кафява безформена маса, която се разля по чистите дъски на кухненския под. Като видя, че тя наистина се е стопила, Дороти изля още една кофа вода върху неприятната каша. След това я измете навън. После взе сребърната обувка — единственото нещо, което бе останало от магьосницата, изчисти я, изсуши я с кърпа и пак си я обу.

Най-после беше свободна. Дороти изтича на двора да каже на Лъва, че Злата магьосница от Запад вече я няма и че те не са затворници в чужда земя.

СПАСЕНИЕТО

Страхливият лъв много се зарадва, когато научи, че Злата магьосница се е стопила от една кофа вода. Дороти отключи вратичката на неговия затвор и го пусна на свобода. Двамата отидоха в двореца. Дороти веднага събра всички мигащи и им каза, че вече не са роби.

Голяма беше радостта на жълтите мигащи, защото в продължение на много години Злата магьосница ги бе карала да работят непосилно и се бе отнасяла с тях много жестоко. Те обявиха този ден за празник и го прекараха в пируване и танци.

— Ако нашите приятели Плашилото и Тенекиеният дървар бяха с нас — каза Лъвът, — щях да бъда безкрайно щастлив.

— Мислиш ли, че бихме могли да ги спасим? — каза загрижено момичето.

— Може да опитаме — отвърна Лъвът.

Тогавя те повикаха жълтите мигащи и ги попитаха дали не биха им помогнали да спасят приятелите си. Мигащите с радост заявиха, че ще направят всичко, което е по силите им, за Дороти, тъй като тя ги е освободила от робство. Тогавя тя събра неколцина, които ѝ се сториха най-оправни, и тръгнаха. Вървяха през целия ден, а и на другия, докато стигнаха до скалистата падина, където лежеше Тенекиеният дървар, целият сплескан и огънат. Бравата беше до него, но острието бе ръждясало, а дръжката — счупена.

Мигащите нежно го вдигнаха и го понесоха към двореца. Дороти проля сълзи за тъжната съдба на своя стар приятел, а Лъвът беше сериозен и тъжен. Когато пристигнаха в двореца, Дороти попита:

— Има ли сред вашите хора някой добър тенекеджия?

— О, да! Имаме добри тенекеджии.

— Доведете ги при мен!

Тенекеджиите дойдоха и донесоха в една кошница всичките си инструменти.

— Можете ли да оправите тези вдлъбнатини на Тенекиения дървар — попита ги Дороти, — да му върнете предишния вид и да го споите навсякъде, дето има нужда?

Тенекеджиите разгледаха внимателно Дърваря и отговориха, че могат да го оправят така, че да стане, както е бил преди. Те веднага се заловиха за работа в една от жълтите стаи на двореца. Работиха три дни и четири нощи, чукаха и огъваха, извиваха и спояваха, лъскаха и блъскаха краката, тялото и главата на Тенекиения дървар, докато му върнаха предишния вид. Ставите му сега се движеха по-добре от всякога. Разбира се, наложи се да му направят няколко кръпки, но понеже работата беше свършена добре и Дърварят не беше суетен, той не им обърна внимание.

Когато най-сетне влезе в стаята на Дороти да ѝ благодари, задето го бе спасила, той бе толкова развълнуван, че заплака от радост, и Дороти трябваше внимателно да избърше с престилката си всяка сълзица по лицето му, за да не ръждясат ставите му. А същевременно и нейните сълзи се лееха бързо и обилно от радост от новата среща с приятеля ѝ. Дороти нямаше нужда да бърше своите сълзи. А пък Лъвът толкова често бършеше очите си с пискюлчето на опашката си, че то съвсем се измокри и той бе принуден да отиде на двора и да стои на слънце, докато се изсуши.

— Ако и Плашилото беше с нас — каза Тенекиеният дървар, след като Дороти му разказа всичко, което се беше случило, — щях да бъда напълно щастлив.

— Ще се опитаме да го намерим — каза момичето.

Дороти повика мигащите да ѝ помогнат. През целия ден и част от следващия те вървяха и вървяха, докато стигнаха до високото дърво, в чиито клони крилатите маймуни бяха подхвърлили дрехите на Плашилото.

Дървото беше много високо, а стъблото — толкова гладко, че никой не можеше да се покатери по него. Обаче Дърварят веднага съобрази:

— Аз ще отсека дървото и тогава ще можем да вземем дрехите на Плашилото.

Докато тенекеджиите бяха ремонтирали Дърваря, друг мигащ, който беше златар, бе направил дръжка от злато и я бе поставил на

брадвата на Дърваря на мястото на счупената дръжка, а трети пък бе изшлайфал брадвата и тя бе блеснала като полирано сребро.

Речено — сторено. Тенекиеният дървар почна да сече дървото и скоро то се строполи с трясък. Дрехите на Плашилото паднаха от клоните и се търколиха на земята. Дороти ги вдигна и заръча на мигащите да ги занесат в двореца и да ги натъпчат с хубава чиста слама. И ето ти го Плашилото — същото както преди! То им благодари многократно, задето го бяха спасили.

Сега бяха пак всички заедно. Дороти и приятелите ѝ прекараха няколко щастливи дни в Жълтия дворец, където разполагаха с всички удобства. Но един ден момичето си спомни за леля Ем и каза:

— Трябва да се върнем при Оз и да поискаме да изпълни обещанието си.

— Да — зарадва се Дърварят, — най-после ще получа сърце.

— А аз — мозък — добави Плашилото.

— А аз ще се сдобия със смелост — каза Лъвът.

— А аз ще се върна в Канзас — извика радостно Дороти. — О, нека още утре да тръгнем за Изумрудения град.

Така и решиха. На следващия ден събраха всички мигащи и се сбогуваха с тях. Мигащите много съжаляваха, че те си отиват. Бяха обикнали тъй много Тенекиения дървар, че го помолиха да остане при тях и той да управлява Жълтата западна страна. Но като разбраха, че всички твърдо са решили да заминат, подариха на Тото и на Лъва по един златен гердан, а на Дороти — прекрасна гривна, обсипана с диаманти. На Плашилото дадоха бастун със златна дръжка, за да се подпира, та да не се препъва. А Дърваря дариха със сребърна масльонка, инкрустирана със злато и скъпоценни камъни.

Всеки от пътниците им благодари с по едно хубаво слово и след това се ръкуваха поред с мигащите, та чак ръцете ги заболяха.

Дороти отвори шкафа на магьосницата и напълни кошничката си с храна за из път. Тогава съзря златната шапка, сложи я на главата си и видя, че напълно ѝ подхожда. Тя нищо не знаеше за магическата ѝ сила, но я хареса и реши да я задържи, а своята сложи в кошничката.

Сега вече бяха готови за път и поеха към Изумрудения град. Мигащите ги изпратиха с трикратно „Ура“ и с много благопожелания.

КРИЛАТИТЕ МАЙМУНИ

Навярно си спомняте, че нямаше път, нито дори пътека между двореца на Злата магьосница и Изумрудения град. Когато нашите пътници търсеха пътя за двореца, вещицата ги бе видяла от много далеч и бе изпратила крилатите маймуни да ги доведат при нея. Сега им беше много по-трудно сами да намерят обратния път през ширналите се полета, покрити с лютичета и весели маргаритки. Разбира се, знаеха, че трябва да вървят право на изток, към изгряващото слънце. И се насочиха правилно. Но към обед, когато слънцето печеше точно над главите им, не можеха да се ориентират къде е изток и къде — запад, и се изгубиха сред обширните поля. Все пак продължиха да вървят. През нощта месецът изгря и ярко засвети. Тогава те си легнаха сред благоуханните жълти цветя и спаха до сутринта — разбира се, всички освен Тенекиения дървар и Плашилото.

На сутринта слънцето бе скрито зад облак, но те тръгнаха със сигурни стъпки, уверени, че вървят в правилната посока.

— Като продължаваме да вървим, все ще стигнем донякъде — предположи Дороти.

Но дните се изнизваха и пред тях не се виждаше нищо друго освен алените полета. Плашилото почна да мърмори:

— Няма съмнение, че сме се загубили. И докато не намерим верния път за Изумрудения град, никога няма да получа мозък.

— Нито пък аз — сърце — заяви Тенекиеният дървар. — Не мога вече да дочакам да стигнем до Оз и не може да не се съгласите, че това е прекалено дълго пътуване.

— Вижте какво — добави Страхливият лъв, като хленчеше, — не мога безкрайно да бродя, без да стигна донякъде.

Сега вече и Дороти се обезсърчи. Тя седна на тревата и огледа спътниците си. И те седнаха и я погледнаха в очите. А Тото за пръв път в живота си се почувства твърде уморен, за да подгони една пеперуда,

която летеше точно край него. Задъхан, той изплези език и загледа Дороти, като че искаше да я попита какво ще правят сега.

— Дали няма да е по-добре да повикаме полските мишки — предложи тя. — Навярно те ще могат да ни посочат пътя за Изумрудения град.

— Разбира се, че ще могат — извика Плашилото, — как не се сетихме по-рано.

Дороти наду малката свирка, която носеше непрекъснато на врата си, откакто Царицата на мишките ѝ я бе подарила.

След малко те чува тропота на малки крачета и бяха заобиколени от множество сиви мишлета. Между тях беше и самата Царица. Тя запита с пискливия си гласец:

— Какво мога да направя за моите приятели?

— Загубихме се — каза Дороти, — можете ли да ни кажете къде се намира Изумруденият град?

— Разбира се — отговори Царицата, — но той е много далеч, тъй като сте вървели в обратна посока — тогава тя съзря златната шапка на Дороти и каза: — Защо не използвате магическата сила на шапката и не повикате крилатите маймуни? Те ще ви отнесат в града на Оз за по-малко от час.

— Не знаех, че има магическа сила — изненада се Дороти. — Каква е тя?

— Вътре в златната шапка е написано — обясни Царицата на мишките. — Но ако ще викате крилатите маймуни, ние трябва да избягаме. Те са много пакостливи и се забавляват, като измъчват някого.

— Няма ли и на нас да навредят?

— О, не! Те са длъжни да се подчиняват на заповедите на притежателя на златната шапка. Довиждане! — и Царицата хукна презглава, а след нея се втурнаха всички мишки.

Дороти погледна вътрешната страна на златната шапка и видя няколко думи върху подплатата. „Това сигурно е магията“, помисли си и прочете внимателно наставленията, преди да сложи шапката на главата си.

— Еп-пи, пеп-пи, как-ки — произнесе тя, стъпила на левия си крак.

— Какво, какво казваш? — Плашилото не можеше да разбере какво правеше момичето.

— Хил-ли, хол-ло, хел-ло — продължаваше Дороти, този път стъпила на десния си крак.

— Хел-ло — повтори спокойно Дърварят.

— Зиз-зи, зуз-зи, зик! — изрече Дороти, стъпила на двата си крака.

Едва бе изрече последната дума от магическите слова, и се чуха бърборене и пляскане на крила. Отрядът на крилатите маймуни долетя при тях. Царицата на маймуните дълбоко се поклони на Дороти.

— Какво ще заповядате?

— Искам да отидем в Изумрудения град, а загубихме пътя.

— Ние ще ви отнесем — заяви Царицата. И дордето изричаше тези думи, две маймуни взеха Дороти на ръце и отлетяха, други поеха Плашилото, Дърваря и Лъва, а една малка маймуна грабна Тото и полетя след тях, въпреки че кучето се опитваше да я ухапе.

Отначало Плашилото и Дърварят много се уплашиха, тъй като си спомниха колко лошо се бяха отнесли с тях крилатите маймуни. Но като разбраха, че този път не им мислят злото, се успокоиха и започнаха да се любуват от високо на красивите градини и дървета.

Дороти се чувстваше съвсем удобно между две от най-големите маймуни. Едната от тях бе самата Царица. Те бяха преплели ръцете си като столче и много внимаваха да не я наранят.

— Защо трябва да се подчинявате на магията на златната шапка? — запита ги Дороти.

— Това е дълга история — засмя се Царицата, — но тъй като ни предстои дълъг път, за да мине по-бързо времето, ще ви я разкажа.

— Ще слушам с удоволствие — каза Дороти.

— Някога — почна Царицата — ние бяхме свободен народ. Живеехме си щастливо в една необятна гора, летяхме от дърво на дърво, хранехме се с орехи и плодове, правехме каквото си искаме, без да наричаме някого господар. Понякога някои от нас бяха много пакостливи: спускаха се ниско, за да дръпнат опашката на някое животно, което нямаше криле, и замеряха с орехи и лешници хората, които се движеха из гората. Бяхме безгрижни и щастливи, забавлявахме се и се радвахме на всяка минута от деня. То бе преди

много години, много преди Оз да слезе от облаците, за да управлява тази страна.

Тогава далеч на Север живееше една прелестна принцеса, която притежаваше голяма магическа сила. Тя я използваше само за да прави добрини на хората. Никога не бе навредила на някой добър човек. Наричаше се Веселушка и живееше в хубав дворец, изграден от огромни рубини. Всички я обичаха, но най-голямата ѝ мъка беше, че не можеше да обикне никого, тъй като всички мъже бяха твърде глупави и грозни, за да подхождат на такава прелестна и умна девойка. И все пак тя срещна един юноша — красив, мъжествен и много мъдър за годините си. Веселушка реши, че когато той стане за женене, ще го направи свой съпруг. Прие го в своя рубинен дворец и употреби всичките си магически средства, за да го направи силен, добър и красив — какъвто всяка жена би желала да бъде съпругът ѝ. Когато той възмъжа, всички казваха, че Куелала, така се наричаше, е най-добрият и най-умен мъж в цялата страна; той бе толкова красив, че Веселушка го обикна безкрайно много и побърза да приготви всичко за сватбата.

По това време дядо ми беше цар на крилатите маймуни и гората, в която живеехме, бе близо до двореца на Веселушка. Старецът обичаше повече шегите, отколкото хубавото ядене. Един ден, точно преди сватбата, дядо ми хвърчал с отряда си и съзрял Куелала да се разхожда край реката. Бил облечен в дрехи от розова коприна и мораво кадифе. Дядо ми решил да се пошегува с него и заповядал на своя отряд да се спусне ниско, да грабне младия човек и като се издигнат над реката, да го пуснат във водата.

— Хайде, приятелче, да те видя как ще изплуваш? — извикал дядо ми. — И да видим дали водата ще ти нацапа дрехите.

Куелала плуваше добре. Той се засмя, когато се показа на повърхността, и заплува към брега. Но когато Веселушка тичешком дойде да разбере какво се е случило, тя видя, че дрехите му приличат на дрипи. Принцесата много се разсърди. Тя, разбира се, знаеше кой бе сторил тази пакост. Повика всички крилати маймуни, заръча да им завържат крилете и да се отнесат с тях така, както те се бяха отнесли с Куелала: да ги хвърлят в реката. Но дядо ми много се моли за милост, тъй като знаеше, че ако маймуните са с вързани криле, ще потънат и ще се удавят. Куелала също се застъпи за тях. Тогава Веселушка се смили, но при условие, че те ще изпълняват по три заповеди на

притежателя на златната шапка. Тази шапка бе приготвена за сватбен подарък на Куелала и струваше колкото половината ѝ царство. Разбира се, дядо ми и всички маймуни веднага се съгласиха с това условие и ето така станахме подчинени на притежателя на златната шапка.

— А какво стана с тях? — заинтересува се Дороти.

— Куелала, първият притежател на златната шапка, бе първият наш повелител. Тъй като невестата му не можеше вече да ни гледа, той, след като се ожени, ни събра в гората и ни заповяда да се махнем от там и ни една крилата маймуна да не се вясва пред очите на принцесата. Ние с радост изпълнихме тази заповед, защото всички се бояхме от нея.

Това бе единственото му желание. Но когато златната шапка попадна в ръцете на Злата магьосница от Запад, тя ни заповяда да поробим мигащите, а след това да изгоним Оз от Западната страна. Сега златната шапка е твоя и ти имаш право да ни даваш поръчения.

Когато маймунската царица завърши разказа си, Дороти погледна надолу и видя зелените блестящи стени на Изумрудения град. Тя се учуди на бързия полет на маймуните, но бе доволна, че пътуването завърши. Странните същества свалиха внимателно пътниците до портата на града, Царицата се поклони ниско на Дороти и бързо отлетя, последвана от своя отряд.

— Пътуването бе приятно — каза малкото момиче.

— Да, и бързо се измъкнахме от затрудненията — добави Лъвът.
— Цяло щастие е, че ти взе тази чудна шапка.

РАЗКРИВАНЕТО НА СТРАШНИЯ ОЗ

Четиримата пътници се изправиха пред голямата порта на Изумрудения град и позвъниха. След многократно звънене същият пазач, който ги бе посрещнал и преди, отвори портата.

— Какво? Върнахте ли се? — учуди се той.

— Не ни ли виждаш? — отвърна Плашилото.

— Но аз мислех, че тръгнахте за Магьосницата от Запад?

— Там бяхме — каза Плашилото.

— И тя ви пусна да си тръгнете? — все повече се изненадваше човекът.

— Не можеше да ни попречи, защото се стопи — обясни Плашилото.

— Стопи ли се? Това е наистина добра новина — каза пазачът. — А кой я стопи?

— Дороти — отговори важно Лъвът.

— Гледай ти! — извика пазачът и се поклони много дълбоко на Дороти.

Той ги въведе в малката стая, извади очилата от големия сандък, сложи ги на очите им и ги заключи както преди. След това те минаха през портата на Изумрудения град и когато гражданите научиха от пазача, че те са стопили Злата магьосница от Запад, всички се събраха около нашите пътници и цяла тълпа тръгна след тях към двореца на Оз.

Войникът със зелените мустаци беше пак на пост пред вратата, но веднага ги пусна да влязат и там пак ги посрещна красивото зелено момиче. То ги отведе в предишните им стаи, за да си починат, докато Великият Оз бъде готов да ги приеме.

Войникът веднага съобщи на Оз, че Дороти и спътниците ѝ са се върнали, след като са унищожили Злата магьосница. Но Оз не каза нищо. Те очакваха, че Великият вълшебник ще ги повика веднага, но това не се случи. Не прати вест нито на другия, нито на по-другия, нито на още по-другия ден. Това чакане беше много уморително и

досадно. Накрая те се ядосаха, че Оз се отнася с тях така пренебрежително, след като по негово поръчение бяха подложени на такива изпитания и дори на робство. Накрая Плашилото поръча на зеленото момиче да съобщи на Оз, че ако той не ги приеме веднага, те ще повикат крилатите маймуни на помощ, за да разберат дали той ще изпълни обещанието си, или няма. Когато предадоха тези думи на Великия вълшебник, той много се уплаши и заръча да се явят на другия ден сутринта в девет часа и четири минути в тронната зала. Той вече се бе срещнал веднъж с крилатите маймуни в Западната страна и не искаше да ги вижда повече.

Четиримата пътници прекараха безсънна нощ. Всеки един от тях мислеше за обещанието на Оз. Дороти заспа за малко и сънува, че се намира в Канзас и че леля Ем ѝ разказва колко е радостна, че нейното момиченце се е върнало у дома.

На следващата сутрин точно в девет часа войникът със зелените мустаци се яви при тях и след четири минути те влязоха в тронната зала на Великия Оз.

Безспорно всеки очакваше да види вълшебника в предишния му вид и всички бяха много изненадани, като не видяха никого в стаята. Те стояха до вратата съвсем близо един до друг, защото тишината на празната стая ги плашеше дори повече, отколкото Оз, както и да бе им се явил.

Не след много чуха глас, който им се стори, че идва някъде от върха на високия купол.

— Аз съм Оз, Великият и страшен. Защо идвате при мен?

Те отново огледаха цялата стая и не видяха никого. Дороти попита:

— Къде сте?

— Аз съм навсякъде — тържествено отговори гласът, — но за очите на обикновените смъртни съм невидим. Сега ще седна на моя трон и вие ще можете да разговаряте с мен.

И действително, сега гласът като че идеше точно от трона. Те се приближиха към него и застанаха в редица. Тогава Дороти започна първа:

— Дойдохме да поискаме да изпълните обещанието си.

— Какво обещание?

— Вие обещахте да ме върнете в Канзас, когато Злата магьосница от Запад бъде унищожена.

— Обещахте да ми дадете мозък — добави Плашилото.

— А на мен обещахте да ми дадете сърце — каза Тенекиеният дървар.

— Вие обещахте да ми дадете смелост — изрева Лъвът.

— Наистина ли Злата магьосница е унищожена? — запита гласът, който, както се стори на Дороти, леко потреперваше.

— Да — заяви момичето, — аз я стопих с една кофа вода.

— Така ли — каза гласът, — колко ненадейно! Добре, елате утре. Трябва ми време да помисля.

— Имахте достатъчно време досега — ядоса се Тенекиеният дървар.

— Няма да чакаме нито ден повече — добави Плашилото.

— Трябва да си изпълните обещанието! — извика Дороти.

Лъвът реши, че и той би трябвало да стресне Вълшебника, и нададе силен рев, толкова свиреп и страхотен, че Тото се уплаши и катурна паравана, който стоеше в ъгъла. Параванът падна с трясък и привлече погледите на четиримата. Те останаха като гръмнати от учудване. Защото видяха, че на мястото, прикривано от паравана, стоеше дребен старец с плешива глава и набръчкано лице, който изглеждаше толкова изненадан, колкото и те. Тенекиеният дървар вдигна брадвата, втурна се към дребния човек и извика:

— Кой сте вие?

— Аз съм Оз, Великият и страшен — каза дребният човек, — но не ме удряйте, моля ви, недейте, ще направя всичко, каквото пожелаете.

Нашите приятели го гледаха изненадани и смутени.

— Аз мислех, че Оз е една голяма глава — каза Дороти.

— Аз мислех, че Оз е красива жена — рече Плашилото.

— Аз мислех, че Оз е страшен звяр — добави Тенекиеният дървар.

— Аз мислех, че Оз е огнена топка — извика Лъвът.

— Всички вие грешите — кротко каза дребният човек, — всичко това беше измама.

— Измама! — извика Дороти. — Не сте ли Велик вълшебник?

— Тихо, мило дете — каза той, — не говори толкова високо, може някой да чуе и тогава съм загубен. Всички ме мислят за Велик вълшебник.

— Нима не сте?

— Ни най-малко. Аз съм обикновен човек.

— Не, вие сте нещо повече — каза огорчено Плашилото, — вие, вие сте лъжец.

— Точно така — заяви дребният човек, като потриваше ръце, като че ли беше доволен от себе си, — аз съм мошеник.

— Но това е ужасно! — възкликна Тенекиеният дървар. — Че как тогава ще получа сърце?

— Ами аз — смелост? — запита Лъвът.

— Ами аз — мозък? — зариде Плашилото и избърса сълзите си с ръкава на дрехата си.

— Скъпи приятели — рече Оз, — оставете тези дреболии. Помислете за мен и за ужасното положение, в което се намирам сега, когато измамата ми е разкрита.

— Никой друг ли не знае, че сте измамник? — попита Дороти.

— Никой друг освен вас, четиримата, и мен — отговори Оз. — Толкова време съм мамил всички, та смятах, че никога няма да бъда разкрит. Голяма грешка направих, че ви пуснах в тронната зала. Аз не приемам дори поданиците си и така те вярват, че съм нещо страховито.

— Но аз не мога да разбера — удивляваше се Дороти, — как така ми се явихте като огромна глава?

— Това бе една от хитростите ми — обясни Оз. — Минете оттук, моля ви, и ще ви разкажа всичко — и ги поведе към една малка стая зад тронната зала.

Всички го последваха. Той посочи към единия ъгъл. Там видяха голямата глава, направена от много пластове хартия и с майсторски нарисувано лице.

— С тел закачвам главата за тавана — каза Оз, — а аз стоя зад паравана и дърпам един конец, за да движа очите и да държа устата отворена.

— Но откъде идваше гласът? — запита Дороти.

— О, аз съм вентрилок^[1] и мога да насочвам гласа си, накъдето пожелаея. Затова вие мислехте, че гласът идва от главата. А това са другите неща, с които ви измавих.

И той показа на Плашилото роклята и маската, с която се бе представил за прекрасна дама, а Тенекиеният дървар видя, че неговият свиреп звяр е направен от няколко кожи, съшити една за друга и опънати с пръчици. А огнената топка лъжливият вълшебник също бе спуснал от тавана. Всъщност това бе една памучна топка, но когато се залееше с мазнина, тя гореше и пламтеше страхотно.

— Нима — възмути се Плашилото — не се срамувате, задето сте такъв измамник?

— Да, разбира се, че се срамувам — каза тъжно дребният човек, — но нямаше как да постъпя другояче. Моля ви, седнете — има достатъчно столове — и ще ви разкажа моя живот.

Те седнаха и изслушаха следния разказ:

— Роден съм в Омаха...

— Какво? — извика Дороти. — Омаха е съвсем близо до Канзас.

— Да, но от тук е далеч — Оз поклати тъжно глава. — Когато пораснах, станах вентрилок. Учих при един много голям специалист. Мога да подражавам на всякакви птици и животни — и Оз измяука като котенце. Тото веднага наостри уши и се заозърта на всички страни, за да види къде е котето. — След известно време се наситих на това и станах балонист.

— Какво е това балонист? — заинтересува се Дороти.

— Преди цирково представление някой се качва на балон, за да привлече публика — поясни Оз.

— О, да — каза Дороти, — виждала съм.

— И така, един ден се качих на балона, но въжетата се оплетоха и не можах да слеза. Дигнах се над облаците и там въздушното течение ме отнесе много, много далеч. Един ден и една нощ се носех във въздуха. Когато се събудих на втория ден сутринта, видях, че балонът лети над странна и красива местност. После постепенно слезе на земята. Бях невредим. Но около мен се събраха чудновати хора, които, като видяха, че слизам от облаците, ме взеха за велик вълшебник. Разбира се, оставих ги да си мислят така. Много се бояха от мен и обещаха да изпълняват всяко мое желание. За да им създам работа, а и за мое забавление, им заповядах да построят този град и моя дворец. Изпълниха всичко на драго сърце и майсторски. И тъй като тази страна беше толкова зелена и прекрасна, реших да я нарека Страната на Изумрудения град и за да отговаря на наименованието си още по-

добре, сложих зелени очила на всички, за да им се струва, че всичко, което виждат, е зелено.

— Нима всичко тук не е зелено? — учуди се Дороти.

— Не повече, отколкото във всеки друг град. Но щом като носите зелени очила, разбира се, всичко ще ви се струва зелено. Изумруденият град бе построен преди много години, когато бях съвсем млад. Сега съм много стар. Но поданиците ми са носили зелени очила толкова дълго, че повечето от тях вярват, че градът наистина е изумруден. Безспорно той е много красив, изобилно е украсен със скъпоценни камъни и метали и изобщо има всичко, което е необходимо, за да бъдат хората щастливи. Отнасях се много добре с моя народ и хората ме обичат. Но откакто дворецът бе построен, аз се затворих в него и не исках да видя никого. Най-много се боях от магьосниците. Аз не притежавах никаква магическа сила и скоро разбрах, че те обаче могат да правят най-чудновати неща. Магьосниците бяха четири и владееха народите, които живеяха на Север, на Изток, на Запад и на Юг. За щастие магьосниците от Север и от Юг бяха добри и бях уверен, че няма да ми напакостят. Но магьосниците от Изток и от Запад бяха страшно зли и ако не смятах, че аз съм по-силен от тях, сигурно щяха да ме унищожат. Както и да е, много години живях в смъртен страх от тях. Така че можете да си представите колко се зарадвах, когато научих, че къщата ви се е стоварила върху Злата магьосница от Изток. Когато се явихте при мен, бях готов да обещавам всичко, стига само да премахнете и другата магьосница. Сега ме е срам да ви кажа, че не мога да изпълня обещанията си.

— Вие сто много лош човек! — каза Дороти.

— О, не, мило дете. Всъщност съм много добър човек, но трябва да призная, че съм много лош вълшебник.

— И няма ли да можете да ми дадете мозък? — извика Плашилото.

— Нямаш нужда от мозък. Всеки ден ти научаваш нещо ново. Малкото бебе има мозък, пък нищо не знае. Единствено опитът дава знания и колкото по-дълго живееш, толкова по-голям опит ще добиеш.

— Всичко това може да е вярно — каза Плашилото, — но докато не ми дадете мозък, ще бъда много нещастен.

Лъжливият вълшебник го изгледа внимателно.

— Добре — въздъхна Оз, — както ти казах, аз не съм никакъв вълшебник. Но ела при мен утре заран. Ще ти натъпча главата с мозък. Няма да мога обаче да ти кажа как да си служиш с него. Ти сам ще трябва да го откриеш.

— О, благодаря ви, благодаря ви много — извика Плашилото. — Ще разбера как да си служа с него, не се бойте.

— А какво става с моята смелост? — обезпокои се Лъвът.

— Ти и без това сигурно си много храбър — отговори Оз. — Имаш нужда само от повече самоувереност. Няма живо същество, което да не се уплаши, когато се изправи срещу някаква опасност. Истинската смелост се състои в това да се изправяш срещу опасността, когато си уплашен. А на теб такава смелост не ти липсва.

— Може и да имам смелост, но все пак се плаша — възрази Лъвът. — Ще бъда много нещастен, ако не ми дадеш някакъв вид смелост, която да ме кара да забравям, че ме е страх.

— Много добре. Утре ще ти дам такава смелост — обеща Оз.

— А какво става с моето сърце? — запита Тенекиеният дървар.

— Да, наистина — каза Оз. — Но аз мисля, че грешиш, като искаш сърце. Повечето хора със сърца са нещастни. За теб е цяло щастие, че нямаш сърце.

— По този въпрос може да има различни мнения — възрази Тенекиеният дървар. — Аз смятам, че бих понесъл безмълвно всички нещастия, стига да ми дадете сърце.

— Добре — отговори кротко Оз, — ела утре при мен и ще получиш сърце. Толкова време съм се преструвал на вълшебник, може да продължа още малко тази игра.

— А сега — каза Дороти — да видим как ще се върна в Канзас.

— Ще трябва да помисля — отвърна дребният човечец. — Дай ми два-три дни време да помисля и ще се опитам да намеря някакъв начин да те пренеса над пустинята. Но дотогава вие ще бъдете мои гости и докато живеете в двореца, моите хора ще се грижат за вас и ще изпълняват и най-малкото ви желание. А задето ще ви помогна, искам само едно нещо от вас: да запазите тайната ми и никому да не казвате, че съм измамник.

Те обещаха да не издават нищо от това, което бяха научили, и се отправиха за стаите си в повишено настроение. Дори Дороти се надяваше, че Великият и страшен измамник, както тя вече го

наричаше, ще намери начин да я върне в Канзас, и ако той стореше това, тя бе готова да му прости всичко.

---

[1] Фокусник, който говори чрез корема си. ↑

МАГИЧЕСКАТА СИЛА НА ВЕЛИКИЯ ИЗМАМНИК

На другата сутрин Плашилото каза на приятелите си:

— Поздравете ме! Отивам при Оз, за да получа най-сетне мозък. Когато се върна при вас, вече ще бъда като всички хора.

— Аз те харесвам такъв, какъвто си — каза Дороти сърдечно.

— Много мило от твоя страна, че харесваш едно Плашило — отвърна сламеният човек, — но сигурно ще ме харесваш много повече, като чуеш блестящите мисли, които ще бликат от моя нов мозък.

След това то весело се сбогува с всички и се отправи към тронната зала. Почука на вратата.

— Влез! — каза Оз.

Плашилото влезе и видя човечеца — бе седнал до прозореца потънал в мисли.

— Дойдох за моя мозък — каза Плашилото малко смутено.

— О, да! Седни на този стол — покани го Оз. — Ще ми позволиш ли да ти сваля главата? Трябва да сторя това, за да сложа мозъка, където му е мястото.

— Разбира се — съгласи се Плашилото, — нямам нищо против да ми свалите главата, стига тази, която ще ми сложите после, да бъде по-добра.

Тогава Вълшебникът откачи главата и изгърси сламата. След това влезе в задната стаичка, взе малко трици и ги смеси с много карфици и игли. След като ги обърка хубаво, напълни горната част на главата на Плашилото с тази смес, а останалата част натъпка със слама, за да крепи сместа. Като прикачи наново главата към тялото на Плашилото, му каза:

— Отсега нататък ще бъдете велик човек, защото ви дадох един хубав нов мозък.

Плашилото бе доволно и гордо, че най-голямото му желание е изпълнено. Сърдечно благодари на Оз и се върна при приятелите си.

Дороти го огледа с любопитство. Главата му беше съвсем издута от многото мозък.

— Как се чувстваш? — попита го тя.

— Чувствам се наистина мъдър — отговори важно Плашилото.
— Щом свикна с мозъка си, ще зная всичко.

— А защо от главата ти стърчат игли и карфици? — попита Тенекиеният дървар.

— Това е доказателство, че Плашилото има остър ум — отбеляза Лъвът.

— Да. Време е и аз да отида при Оз, за да си взема сърцето — каза Дърварят и се запъти към тронната зала.

Той почука на вратата.

— Влез! — извика Оз.

Дърварят влезе и каза:

— Дойдох за сърцето.

— Много добре — отвърна Оз, — но трябва да изрежа дупка в гърдите ти, за да мога да сложа сърцето точно на мястото му. Надявам се, че няма да те заболи.

— О, не! — усмихна се Дърварят. — Нищо няма да усетя.

Тогавя Оз донесе едни тенекеджийски ножици и изряза малка четвъртитя дупка от лявата страна на гърдите на Дърваря. След това извади от едно чекмедже хубаво сърце, цялото от коприна и напълнено със стърготини.

— Не е ли красиво? — попита човечецът.

— Но дали е добро сърце?

— О, много е добро — заяви Оз. Той сложи сърцето в гърдите на Дърваря, върна тенекиената изрезка и я запои грижливо там, отдето беше изрязана.

— Ето — каза той, — сега имаш сърце, с което всеки би могъл да се гордее. Съжалявам, че ти направих кръпка на гърдите, но наистина не можеше да се избегне.

— Кръпката няма никакво значение — зарадва се щастливият Дървар. — Много съм ви благодарен. Никога няма да забравя добрината ви.

Тенекиеният дървар се върна при приятелите си, които му пожелаха много щастие по случай голямата сполука.

Сега към тронната зала се отправи Лъвът. Той почука на вратата.

— Влез! — каза Оз.

— Дойдох за моята смелост — заяви Лъвът, като влизаше в стаята.

— Много добре — отвърна дребният човечец, — ще ти я донеса.

Той отвори един шкаф, свали от най-високата полица една зелена стъкленица и изсипа съдържанието ѝ в изящно гравиран зелено-златист съд. После сложи съда пред Страхливия лъв. Той го подуши, но не му хареса. Обаче Вълшебникът каза:

— Пий!

— Какво е това? — попита Лъвът.

— Ако се влее в теб, то ще бъде смелост. Нали знаеш, че смелостта винаги е в някого. Така че това не може да се нарече смелост, докато не го погълнеш. Затова те съветвам да го изпиеш колкото може по-скоро.

Лъвът не се колеба повече и изпи течността до капка.

— Как се чувстваш сега? — попита Оз.

— Изпълнен със смелост — отговори Лъвът и се запъти радостно към приятелите си, за да им съобщи за голямото си щастие.

Останал сам, Оз се усмихна радостен от своя успех. Той бе дал на Плашилото, на Тенекиения дървар и на Лъва точно това, от което те смятаха, че се нуждаят. „Как да не бъда измамник, мислеше си той, когато тези хора ме карат да върша неща, които, както всеки знае, са невъзможни. Лесно беше да направя и Плашилото, и Дърваря, и Лъва щастливи, защото си въобразявах, че мога всичко да правя. Обаче само с въображение няма да мога да върна Дороти в Канзас. Наистина, не зная как може да стане това“.

КАК ИЗЛЕТЯ БАЛОНЪТ

Цели три дни Оз не се обади на Дороти. Това бяха тъжни дни за малкото момиче, въпреки че приятелите ѝ бяха напълно щастливи и доволни. Плашилото им каза, че има чудни мисли в главата, но не ги сподели с тях, защото знаеше, че никой освен него не би могъл да ги разбере. Когато се движеше, Тенекиеният дървар усещаше, че сърцето му се блъска в гърдите, и той довери на Дороти, че е открил, че новото му сърце е по-добро и по-нежно от предишното, което било от плът и кръв. Лъвът заяви, че не се бои от нищо и че с радост би отишъл срещу цяла армия хора или десетки свирепи калиди.

И така, всички от малката дружина бяха доволни освен Дороти, която повече от всякога жадуваше да се върне в Канзас.

На четвъртия ден за голяма нейна радост Оз я повика. Щом тя влезе в тронната зала, той я заговори весело:

— Седни, мило дете. Струва ми се, че намерих начин да те изведа от тази страна.

— И да ме върнете в Канзас ли? — прекъсна го тя нетърпеливо.

— Е, не съм съвсем сигурен за Канзас, защото нямам ни най-малка представа, къде се намира. Най-важното е да прекосиш пустинята. От там лесно ще можеш да се отправиш за дома си.

— А как ще прекося пустинята?

— Ей сега ще ти кажа какво мисля — каза дребният човечец. — Аз се озовах в тази страна с балон. Ти също дойде по въздуха, понесена от един циклон. Затова смятам, че най-добрият начин да се прекоси пустинята е по въздуха. Разбира се, че е извън моите сили да предизвикам циклон. Но дълго мислих и вярвам, че ще мога да направя балон.

— Как? — извика Дороти.

— Балонът се прави от копринен плат и се облепва с лепило от вътрешната страна, за да не изпуска газ. В двореца има колкото искаш копринен плат, така че няма да бъде трудно да направим балон. Но в

цялата ми страна няма водород, за да напълним балона с него, та да може да лети.

— Щом няма да може да лети — отбеляза Дороти, — няма да ни послужи за нищо.

— Така е — отвърна Оз. — Но има и друг начин, за да полети — като го напълним с топъл въздух. Топлият въздух не е толкова практичен, както водородът, тъй като, ако се охлади, балонът ще падне в пустинята и ще бъдем загубени.

— Ние! — възкликна момичето. — И вие ли ще дойдете с мен?

— Да, разбира се — каза Оз. — Дотегна ми да бъда такъв измамник. Изляза ли от двореца, хората лесно ще разберат, че не съм вълшебник, и много ще се разсърдят, задето съм ги лъгал. Затова стоя затворен в тези стаи по цял ден и това наистина е досадно. Бих предпочел да се върна заедно с теб в Канзас и да постъпя наново в някой цирк.

— Много бих се радвала да пътувам заедно с вас — каза Дороти.

— Благодаря. А сега искаш ли да ми помогнеш да съшием копринения плат и да почнем да правим балона.

И така, Дороти взе игла и конец и започна грижливо да съшива парчетата плат, които Оз разкрояваше. Най-напред той изрязва една ивица от светлозелен плат, после друга — от тъмнозелен плат и след това — една изумруденозелена ивица. Оз искаше да направи балона в различни отсенки на зеленото. Три дни съшиваха ивиците, докато най-после направиха една голяма торба от зелена коприна, дълга повече от шест метра.

След това Оз нанесе един пласт лепило от вътрешната страна, за да не изпуска въздух, и заяви, че балонът е готов.

— Но сега ни трябва кошница, в която да се качим — каза той и изпрати войника със зелените мустаци да донесе един голям панер, който закачи с много въжета на долния край на балона.

Когато всичко бе готово, Оз съобщи на своя народ, че заминава на посещение на един велик брат вълшебник, който живее в облаците. Новината бързо се разпространи из целия град и всички се струпаха да наблюдават необикновеното заминаване.

Оз нареди да изнесат балона пред двореца, където хората го разглеждаха с голямо любопитство. Тенекиеният дървар бе насякъл голяма купчина дърва и запали огън. Оз държеше разтворена долната

част на балона над огъня, за да може топлият въздух да изпълни копринената торба. Постепенно балонът се надуваше, почна да се издига във въздуха и кошницата едва докосваше земята.

Тогава Оз влезе в кошницата и пред насъбралия се народ заяви на висок глас:

— Заминавам на посещение. В мое отсъствие ще управлява Плашилото. Заповядвам ви да му се подчинявате, както се подчинявахте на мен.

В това време балонът почна да дърпа въжето, с което бе прикрепен за земята, тъй като въздухът вътре бе горещ и много по-лек, отколкото въздухът вън.

— Хайде, Дороти! — повика я Вълшебникът. — Побързай, защото балонът се издига и ще отлети.

— Не мога никъде да намеря Тото.

Тя не искаше да се раздели с малкото си кученце. Тото се беше втурнал сред тълпата да гони едно коте. Най-сетне Дороти го намери, грабна го и се затича към балона. Тя беше на няколко крачки от него и Оз протягаше ръце, за да ѝ помогне да се качи в кошницата, когато — прас! — въжето се скъса и балонът се вдигна във въздуха без нея.

— Върнете се! — изпищя Дороти. — И аз искам да замина!

— Не мога да се върна, мило дете — извика Оз от кошницата. — Сбогом!

— Сбогом — викаха всички и отправяха поглед нагоре, където Вълшебникът отлиташе с кошницата и с всеки изминал миг се вдигаше все по-високо и по-високо в небесата.

Никой от тях повече не видя Оз, чудесния Вълшебник. Може би благополучно е стигнал до Омаха и сега е там. Но хората си спомняха за него с много добро чувство и често си казваха:

— Оз винаги е бил наш приятел. Когато беше тук, построи за нас Изумрудения град, а като замина, остави мъдрото Плашило да ни ръководи.

ДАЛЕЧ НА ЮГ

Дороти горчиво плака, когато пропадна надеждата ѝ да се върне у дома, в Канзас. Но когато премисли, остана доволна, че не бе отпътувала с балона. И тя, и спътниците ѝ много съжаляваха, че Оз не е с тях.

Тенекиеният дървар дойде при нея и ѝ каза:

— Наистина бих бил много неблагодарен, ако не съжалявах за човека, който ми даде прекрасно сърце. Искам малко да си поплача за Оз, ако ще бъдеш толкова добра и избърсваш сълзите ми, за да не ръждясам.

— С удоволствие — каза Дороти и веднага донесе една голяма кърпа.

Тогава Тенекиеният дървар плака няколко минути, а момиченцето внимаваше къде капят сълзите, и веднага ги избърсваше. Когато престана да плаче, той сърдечно ѝ благодари и грижливо се смаза с украсената със скъпоценни камъни масльонка.

Сега Плашилото бе господар на Изумрудения град и въпреки че не бе вълшебник, народът се гордееше с него. „Защото, казваха те, няма друг град в света, който да се управлява от чучело“. И доколкото им бе известно, бяха съвсем прави.

На другата утрин, след като Оз отлетя, четиримата пътници се събраха в тронната зала, за да поговорят. Плашилото седна на големия трон, а другите се наредиха почтително пред него.

— Няма от какво да се оплакваме — каза новият владетел, — тъй като този дворец и Изумруденият град са наши. Можем да правим каквото си искаме. Като си спомня, че до неотдавна стърчах на един кол в житната нива, а сега съм владетел на този прекрасен град, съм напълно доволен от съдбата си.

— И аз — добави Тенекиеният дървар — съм много доволен от новото си сърце. Всъщност това бе единственото нещо, което желяех.

— За себе си ще кажа, че съм доволен, като зная, че съм толкова смел, колкото кой да е друг звяр, ако не и по-смел от всички други —

каза смирено Лъвът.

— Само Дороти да се съгласи да остане в Изумрудения град — продължи Плашилото, — и бихме били много щастливи всички заедно.

— Но аз не искам да живея тук — възрази тя, — искам да се върна в Канзас и да живея при леля Ем и чичо Хенри.

— Добре, но какво можем да направим? — попита Дърварят.

Плашилото се замисли и толкова се задълбочи в мислите си, че иглите и карфиците почнаха да избиват от главата му. Накрая заяви:

— Защо не повикаме крилатите маймуни и да им заповядаме да ви пренесат отвъд пустинята?

— Не ми е хрумнало — зарадва се Дороти. — Тъкмо това трябва да направим. Отивам веднага за златната шапка.

Тя донесе в тронната зала шапката и изрече магическите слова. Веднага отрядът крилати маймуни долетя през отворения прозорец и застана пред нея.

— За втори път ни викате — каза Царицата на маймуните и се поклони пред малкото момиче. — Какво желаете?

— Искам да ме отнесете в Канзас — заповяда им Дороти.

Но Царицата на маймуните поклати глава:

— Това е невъзможно. Ние принадлежим само на тази страна и не можем да я напускаме. Никога досега в Канзас не е имало крилата маймуна и предполагам, че не ще има. С радост бихме изпълнили всяко ваше желание, което е според нашите възможности. Но не можем да прелетим през пустинята. Сбогом.

След като отново се поклони, Царицата на маймуните разпери крила и отлетя през прозореца, последвана от своя отряд.

Разочарована, Дороти без малко щеше да се разплаче.

— Този път магическата сила на златната шапка отиде напразно, тъй като крилатите маймуни не могат да ми помогнат.

— Наистина много жалко — каза Дърварят с нежното сърце.

Плашилото наново се замисли и главата му така страшно се поду, че Дороти се уплаши да не би да се пръсне.

— Да повикаме войника със зелените мустаци — предложи Плашилото, — за да се посъветваме с него.

И така, повикаха войника. Той влезе боязливо в тронната зала, защото по времето на Оз никога не му позволяваха да прекрачва прага

на тази стая.

— Това малко момиче — обърна се Плашилото към войника — иска да прекоси пустинята. Как да стори това?

— Не зная — отвърна войникът, — защото никога никой не е прекосявал пустинята освен може би Оз.

— Няма ли кой да ми помогне? — тъжно попита Дороти.

— Глинда може — посъветва ги войникът.

— Кой е Глинда? — интересува се Плашилото.

— Магьосницата от Юг. Тя е най-могъщата от всичките магьосници. Тя владее Страната на квадратните. Освен това дворецът ѝ е до самата пустиня, така че тя може би знае как да я прекоси.

— Глинда е добра магьосница, нали? — попита момичето.

— Квадратните казват, че е добра — обясни войникът, — и тя наистина е добра с всички. Чувал съм, че е много красива и че знае тайната, как да остава млада въпреки дългия си живот.

— Как мога да отида до двореца ѝ? — настояваше Дороти.

— Пътят е право на юг. Но казват, че пътниците срещали хора, които не обичали чужденци да прекосяват страната им. По тази причина никой от квадратните не е идвал никога в Изумрудения град.

След тези думи войникът си отиде и Плашилото каза:

— Струва ми се, че въпреки опасностите най-добре ще бъде Дороти да отиде в Южната страна и да помоли Глинда да ѝ помогне. Защото, разбира се, ако остане тук, тя никога не ще се върне в Канзас.

— Навярно пак си се задълбочавал в мислите си — отбеляза Тенекиеният дървар.

— Вярно е — потвърди Плашилото.

— Аз ще отида с Дороти — заяви Лъвът. — Дотегна ми вашият град и жадувах за горите и за простора. Всъщност, както знаете, аз съм див звяр. Освен това Дороти се нуждае от защита.

— Така е — съгласи се Дърварят. — Моята брадва може да ѝ бъде полезна. Така че и аз ще отида с нея в Южната страна.

— Кога тръгваме? — попита Плашилото.

— И ти ли ще дойдеш? — учудиха се всички.

— Разбира се. Ако не беше Дороти, никога нямаше да получа мозък. Тя ме свали от кола сред житната нива и ме доведе в Изумрудения град. Така че на нея дължа щастието си. Никога няма да я изоставя, докато не се уверя, че е тръгнала за Канзас.

— Благодаря ви — каза признателната Дороти, — много добри сте с мен. Но аз бих искала да тръгна час по-скоро.

— Тръгваме утре заран — реши Плашилото. — Да отидем сега да се приготвим, защото ни предстои дълъг път.

НАПАДНАТИ ОТ БОРЕЩИТЕ СЕ ДЪРВЕТА

На следващата утрин Дороти целуна хубавото зелено момиче на сбогуване и всички се ръкуваха с войника със зелените мустаци, който ги изпрати до портата.

Когато ги видя да заминават пак, пазачът на портите много се учуди, че напускат прекрасния град, за да предприемат ново пътуване, изпълнено с трудности. Веднага отключи всички очила, прибра ги в зеления сандък и отпрати пътниците с най-сърдечни благопожелания.

— Сега вие сте наш владетел — каза той на Плашилото, — така че трябва да се върнете колкото се може по-скоро.

— Разбира се, при първа възможност — обеща Плашилото, — но най-напред трябва да помогна на Дороти да се върне у дома.

Когато за последен път се сбогува с добродушния пазач, Дороти му каза:

— Всички в прекрасния ви град се отнесоха толкова мило с мен, че не мога да ви се отблагодаря.

— Няма за какво, мило дете — възрази пазачът, — ние бихме искали да останете при нас. Но щом като желанието ви е да се върнете в Канзас, надявам се, че ще успеете.

Той отвори портата на външната стена и те отново поеха на път.

Слънцето ярко блестеше, когато нашите приятели се отправиха към Южната страна. Всички бяха в най-добро настроение, смееха се и се шегуваха. Дороти бе изпълнена с надежда, че ще се върне у дома, а Плашилото и Тенекиеният дървар се радваха, че ще могат да ѝ бъдат полезни. Лъвът пък с възторг вдишваше свежия въздух и махаше опашка ту на една, ту на друга страна, радостен, че пак е сред природата. Тото тичаше край тях, гонеше мухите и пеперудите и весело лаеше.

— Градският живот изобщо не ми понася — отбеляза Лъвът, като крачеше енергично редом с другите. — Отслабнах много. Но пък нямам търпение да покажа на другите зверове какъв смелчага съм станал.

Пътят завиваше и те се обърнаха, за да отправят последен поглед към Изумрудения град. Виждаха се множество кули и камбанарии отвъд зелените стени. Но над всичко стърчаха островърхите покриви и куполът на двореца на Оз.

— Все пак Оз не беше толкова лош вълшебник — каза Тенекиеният дървар, като усещаше как сърцето му се блъска в гърдите.

— Той ми даде мозък, и то много добър мозък — добави Плашилото.

— Ако Оз бе изпил същото количество смелост, каквото даде на мен — отбеляза Лъвът, — щеше да бъде много смел.

Дороти не каза нищо. Оз не изпълни обещанието, което ѝ бе дал, но направи това, което можеше, и тя не му се сърдеше. Както сам бе казал, той бе добър човек, въпреки че бе лош вълшебник.

Първия ден те вървяха през зелени поляни, изпъстрени с цветя, които се простираха навред около Изумрудения град. А после нощуваха на тревата и само звездите им служеха за покривало. Но си починаха наистина много добре.

На следващия ден стигнаха до една гъста гора. Нямахме как да я заобиколят, защото и отляво, и отдясно тя се простираше, додето им стигаше погледът. Освен това не смееха да сменят посоката, за да не се загубят. И потърсиха проход, отдето най-лесно можеха да прекосят гората.

Плашилото вървеше най-отпред. Откри голямо дърво с много нашироко разклонени вейки, под които спокойно можеха да минат. Плашилото стигна до дървото, но щом навлезе под короната, клоните се наведоха и се увиха около него. След миг го издигнаха и захвърлиха при другарите му. Плашилото не почувства болка, но бе много изненадано и малко зашеметено. Дороти му помогна да се изправи.

— Вижте, тук има друго свободно пространство между дърветата — извика Лъвът.

— Нека пак аз да мина пръв — предложи Плашилото, — защото, ако ме подхвърлят, няма да пострадам — то се запъти към другото дърво, но щом се доближи, клоните моментално го грабнаха и го върнаха обратно.

— Чудна работа! — извика Дороти. — Какво ще правим сега?

— Изглежда, дърветата са решили да се борят с нас и да ни попречат да продължим — отбеляза Лъвът.

— Сега аз ще опитам! — Дърварят стисна брадвата здраво и се приближи до първото дърво, което се бе отнесло толкова грубо с Плашилото.

Щом един голям клон се наведе да го сграбчи, Дърварят замахна така силно, че го разцепи на две. Тогава дървото залюля всичките си клони, като че ли трепереше от болка, и Тенекиеният дървар мина благополучно.

— Елате — извика той на другите, — побързайте!

Всички се затичаха и минаха невредими под дървото. Само Тото бе сграбчен от един малък клон, който така го разтърси, че кученцето почна да скимти. Но Дърварят веднага отсече клона и го освободи.

Другите не им попречиха и те решиха, че само първата редица дървета могат да привеждат клоните си, че са един вид пазачи на гората и че само на тях е дадена тази чудна сила, за да я пазят от чужденци.

Четиримата пътници минаваха лесно между дърветата, докато стигнаха до другия край на гората. За тяхна голяма изненада там се издигаше висока стена, като че ли направена от бял порцелан. Стената бе съвсем гладка, като повърхност на чиния, и се извисяваше над главите им.

— Какво ще правим сега? — попита Дороти.

— Ще направя стълба — предложи Тенекиеният дървар, — тъй като без съмнение ще трябва да се прехвърлим отвъд стената.

ИЗЯЩНАТА ПОРЦЕЛАНОВА СТРАНА

Докато Тенекиеният дървар правеше стълба от дървета, събрани в гората, Дороти легна да си почине и заспа, тъй като беше много уморена от дългото вървене.

Лъвът се сви на кълбо и също заспа. А Тото легна до него.

Плашилото наблюдаваше работата на Дърваря и разсъждаваше:

— Не мога да разбера за какво е тази стена тук, нито пък от какво е направена.

— Остави мозъка си да почива и не се тревожи за стената — скастри го Дърварят. — Като се изкачим горе, ще видим какво има от другата страна.

След известно време стълбата беше готова. Изглеждаше доста несръчно направена, но Тенекиеният дървар бе сигурен, че е здрава и че ще свърши работа. Плашилото събуди Дороти, Лъва и Тото и им каза, че стълбата е готова. Първо се качи по стълбата Плашилото, но толкова неумело, че Дороти трябваше да внимава и да го крепи, за да не падне. Когато стигна върха и погледна отвъд, Плашилото извика:

— Олеле!

— Продължавай — каза Дороти.

Плашилото се качи още малко и седна на самата стена. Тогава Дороти, която вървеше след него, също надзърна и извика също като Плашилото:

— Олеле!

След нея се качи Тото и като стигна до върха, почна да лае, но Дороти го накара да млъкне.

Сега беше ред на Лъва, а Тенекиеният дървар бе последен. Но и двамата извикаха „Олеле“, като погледнаха отвъд стената. Когато всички вече седяха на стената и оглеждаха околността, пред тях се откри чудна гледка.

Цялата местност отвъд стената бе бяла, лъскава и гладка като огромна чиния. Наоколо бяха пръснати множество къщи от порцелан, боядисани в най-ярки цветове. Къщите бяха съвсем малки, най-

голямата едва стигаше на Дороти до кръста. Тези къщи имаха малки обори с порцеланови огради и много крави и овце, и коне и прасета, и пилета — всички направени от порцелан и наредени на групи.

Но най-чудни от всичко бяха хората, които живееха в тази чудновата страна. Млекарки и овчарки с яркоцветни рокли със златни шарки; принцеси с най-блестящи рокли, сребърни, златни и пурпурни; овчари с къси панталони на жълти и сини райета и с обувки, които имаха златни катарамии; принцове с корони, обсипани със скъпоценни камъни, с наметала от хермелин и сатенена подплата; и смешни клоуни с накъдрени роби, островърхи шапчици и с червени кръгове по бузите. И още по-странно бе това, че тези човечета бяха порцеланови — дори и дрехите им бяха от порцелан — и толкова малки, че най-високото едва стигаше до коляното на Дороти.

Отначало никой не погледна към пътниците освен едно малко пурпурно порцеланово куче с изключително голяма глава. То се приближи до стената и почна да ги лае с тъничкото си гласче. Но бързо избяга.

— Как ще слезем? — попита Дороти.

Стълбата беше толкова тежка, че не можеха да я издърпат. Плашилото скочи от стената и другите един след друг скочиха върху него, за да не си набият краката на твърдата земя. Разбира се, внимаваха да не стъпят на главата му и да се набодат на карфиците. След като слязоха благополучно, изправиха Плашилото. Тялото му се беше сплескало и те го поотупаха, за да заеме предишната си форма.

— Трябва да минем през това чудновато място, за да отидем на другата страна — каза Дороти, — ще бъде непростимо да поемем в друга посока освен на юг.

Така те тръгнаха през Страната на порцелановите хора. Първата им среща бе с една порцеланова млекарка, която доеше порцеланова крава. Щом се приближиха, кравата внезапно ритна и събори столчето, кофата и дори самата млекарка. Всички се търколиха на порцелановата земя с голям трясък.

Дороти се ужаси, като видя, че кравата си е счупила крака, че кофата е раздробена на много малки парчета, а нещастната доячка има пукнатина на левия лакът.

— На! — извика доячката сърдито. — Вижте какво направихте. Кравата ми си счупи крака и сега трябва да я заведа при майстора, за

да ѝ го залепи. Дошли сте тук, за да я изплашите.

— Много съжалявам — каза Дороти, — моля ви, простете ни.

Хубавата доячка бе твърде ядосана, за да ѝ отговори. Тя грабна крака и намръщена отведе кравата, а бедното животно куцаше на три крака. Като се отдалечаваше, доячката хвърли през рамо недоволен поглед към несръчните чужденци и притисна до тялото си пукнатия лакът.

Дороти много се натъжи от тази неприятна случка.

— Трябва да бъдем много внимателни тук — каза добрият Дървар, — да не наскърбим тези мили човечета. Те не биха могли да понесат обида.

Малко по-нататък Дороти срещна прекрасно облечена принцеса, която, щом видя чужденците, се сепна и веднага избяга.

Дороти искаше да се срещне с принцесата и се затича след нея. Но порцелановото момиче извика:

— Не ме гонете! Не ме гонете!

Тъничкият ѝ гласец бе толкова уплашен, че Дороти се спря и я попита:

— Но защо?

— Защото — отговори принцесата, която също се спря, но на прилично разстояние от момичето, — ако тичам, може да падна и да се счупя.

— Нали може да ви залепят?

— О, да. Но след лепенето вече не си така хубава. Разбирате ли?

— Предполагам, че имате право — каза Дороти.

— Ето например господин Джокер, един от нашите клоуни — продължаваше порцелановата дама, — той винаги гледа да стои на главата си. Толкова пъти се е чупил, че е лепен на сто места и никак не е красив. Сама можете да видите. Ей го, дето минава.

Действително към тях се приближаваше малък весел клоун и Дороти видя, че въпреки хубавите дрехи — на червени, жълти и зелени шарки — той беше целият в пукнатини във всички посоки. Ясно си личеше, че е бил лепен на много места.

Клоунът сложи ръцете си в джобовете и след като наду бузите си и им кимна, започна дръзко да рецитира:

*Прекрасна госпожице,
защо с очи, разтворени като ножници,
сте се втренчили в мен?
Вие сте толкова опъната,
и още повече спъната,
като че ли сте глътнали ръжен.*

— Млъкнете, господине! — извика принцесата. — Не виждате ли, че това са чужденци и че с тях трябва да се отнасяте с уважение?

— Добре. Надявам се, че това е уважение — заяви клоунът и се изправи на главата си.

— Не обръщайте внимание на господин Джокер — обърна се принцесата към Дороти, — той има доста пукнатини по главата и затова е глуповат.

— О, ни най-малко — каза Дороти, — но вие сте толкова прекрасна, че съм сигурна, че бих ви обикнала много. Не бихте ли ми позволили да ви отнеса в Канзас при леля Ем и да ви сложа у дома на поличката? Ще ви нося в кошничката.

— Но аз бих била много нещастна — възрази порцелановата принцеса. — Нали виждате, че тук, в нашата страна, ние сме щастливи, че можем да говорим и да се движим, както пожелаем. Но щом някой ни вземе от тук, ние веднага се втвърдяваме и ставаме неподвижни и красиви. Разбира се, друго и не се иска от нас, когато сме сложени на полица в кабинет или на масичка в гостна стая. Но животът ни е много по-приятен тук, в собствената ни страна.

— За нищо на света не бих искала да бъдете нещастна — възкликна Дороти, — затова ви казвам сбогом.

— Сбогом — отвърна принцесата.

Дружината внимателно премина през Порцелановата страна. Малките животни и целият народ бягаха презглава, щом видеха да се задават нашите пътници. Бояха се да не бъдат счупени. След час-два пътниците стигнаха до друга порцеланова стена. Тя не беше толкова висока, колкото първата, и стъпвайки на гърба на Лъва, те успяха да стигнат до ръба. След това Лъвът се сви и скочи направо горе на стената. При този скок той закачи с опашката си една порцеланова черква и тя се строши.

— Много лошо стана — заяви Дороти, — но все пак добре, че не нанесохме повече щети на тези малки човечета. Само дето счупихме крака на една крава и съборихме черквата. Всичко тук е толкова крехко и чупливо.

— Наистина — добави Плашилото, — благодарен съм, че съм направен от слама и не мога лесно да се повреждам. Има по-лоши неща на този свят, отколкото да бъдеш чучело.

ЛЪВЪТ СТАВА ЦАР НА ДИВИТЕ ЗВЕРОВЕ

След като се прехвърлиха отвъд порцелановата стена, пътниците се озоваха в неприятна местност от блата и тресавища, покрита с висока буренясала трева. Беше им трудно да вървят, без да се хлъзват в калните дупки, защото тревата бе толкова гъста, че ги скриваше от погледа. Все пак, като внимаваха къде стъпват, те преминаха благополучно и стигнаха на твърда почва. Но тук беше още по-диво и след дълго и уморително провиране през шубраци навлязоха в гора, в която дърветата бяха по-големи и по-стари от дърветата във всички други гори, през които бяха минали досега.

— Тази гора е просто възхитителна! — заяви Лъвът, като се огледа радостно. — Никога не съм виждал по-красиво място.

— Изглежда ми мрачно — възрази Плашилото.

— Ни най-малко — отвърна Лъвът, — бих желал да прекарам целия си живот тук. Вижте колко меки са сухите листа под краката ни и колко гъст и зелен е мъхът, с който са обрасли старите дървета. Безспорно никой див звяр не би могъл да намери по-приятен подслон.

— А може би има диви зверове в гората и сега? — каза Дороти.

— Предполагам, че има — съгласи се Лъвът, — но не виждам наоколо.

Те вървяха през гората, докато стана съвсем тъмно и не можеха да продължат. Дороти, Тото и Лъвът легнаха да спят, а Плашилото и Дърварят, както обикновено, останаха да бдят.

На сутринта тръгнаха наново. Не бяха извървели много път, когато чуха нисък тътен, сякаш ръмжаха много диви зверове. Тото заскимтя, но никой от останалите не се уплаши и те продължиха по отъпканата пътека до една полянка, на която се бяха събрали стотици всякакви диви зверове. Имаше и тигри, и слонове, и мечки, и вълци, и лисици, и всякакви други животни, каквито се споменават в зоологията. В първия миг Дороти се уплаши. Но Лъвът ѝ обясни, че зверовете имат събрание и че по ръмженето и рева им предполага, че са в голямо затруднение.

Докато говореше, няколко от животните го забелязаха и за миг голямото събрание се смълча като от удар с магическа пръчка. Най-големият от тигрите дойде при него и му се поклони:

— Добре дошъл, о, Царю на зверовете! Идеш тъкмо навреме, за да сразиш нашия неприятел и да установиш наново мир за всички животни в гората.

— Какво ви тревожи? — попита спокойно Лъвът.

— Всички сме заплашени — отговори Тигърът — от един свиреп враг, който отскоро се намира в нашата гора. Това е страхотно чудовище, нещо като голям паяк с тяло, голямо като на слон, и с крака, дълги като стъбло на голямо дърво. Има осем такива дълги крака и като се тътри из гората, грабва с единия си крак някое животно, натъпква го в устата си и го изяжда тъй, както паяк изяжда муха. Никой от нас не ще е сигурен за живота си, докато това свирепо същество е живо. Ето защо свикахме това събрание да решим как да се спасяваме, когато то се приближи към нас.

Лъвът помисли и попита:

— Има ли други лъвове в гората?

— Не. По-рано имаше, но чудовището ги изяде всичките. Освен това никой от тях не бе толкова голям и смел, като теб.

— Ако унищожа врага ви, ще ми се поклоните ли и ще ми се подчинявате ли като на Цар на гората? — попита Лъвът.

— С радост ще сторим това — отвърна Тигърът.

И всички останали животни повториха с мощно ръмжене: „Ще сторим това!“

— Къде е сега този ваш голям паяк? — попита Лъвът.

— Ей там, под буките — посочи Тигърът с предния си крак.

— Пазете добре тези мои приятели, а аз веднага ще отида да сразя чудовището.

Той се сбогува с приятелите си и тръгна гордо за битката с врага.

Големият паяк лежеше заспал и изглеждаше толкова противен, че Лъвът обърна главата си отвратен. Краката му действително бяха толкова дълги, колкото беше ги описал Тигърът, а тялото му бе покрито с твърди черни косми. Имаше голяма уста с редица остри зъби, дълги една педя. Главата му се свързваше с тлъстото му тяло с врат, тънък като кръстче на оса. Това подсети Лъва къде ще е най-добре да го атакува. И тъй като знаеше, че е по-лесно да го нападне, докато спи,

отколкото когато е буден, направи голям скок и се озова точно върху гърба на чудовището. Тогава с един удар на тежката си лапа, въоръжена с остри нокти, той откъсна главата на паяка от тялото му. После изчака, докато дългите крака престанаха да се гърчат, за да се увери, че чудовището е мъртво.

Лъвът се върна на полянката, където всичките горски зверове го чакаха, и каза гордо:

— Няма вече да се боите от вашия неприятел.

Тогава зверовете му се поклониха като на свой цар и той им обеща, че ще се върне, за да царува над тях, щом Дороти благополучно се отправи за Канзас.

СТРАНАТА НА КВАДРАТНИТЕ

Четиримата пътници минаха благополучно през останалата част от гората и щом излязоха от мрака, пред тях се откри стръмен хълм, покрит от горе до долу с големи скали.

— Предстои ни трудно катерене — каза Плашилото, — но въпреки това ще прехвърлим този хълм.

И тръгна напред, а другите го последваха. Едва бяха стигнали до първата скала, когато чуха груб глас да казва:

— Назад!

— Кой сте вие? — попита Плашилото, тъй като зад скалата се показва една глава и същият глас повтори:

— Назад! Този хълм е наш и никому не позволяваме да мине през него.

— Но ние трябва да минем през него — възрази Плашилото. — Ние отиваме в Страната на квадратните.

— Няма да минете! — отвърна гласът и иззад скалата изскочи най-чудноватият човек, какъвто пътниците някога бяха виждали.

Той бе съвсем къс и дебел и с огромна глава, сплескана отгоре, която едва се крепеше на дебел и много набръчкан врат. Човекът нямаше никакви ръце. Като забеляза това, Плашилото разбра, че няма защо да се бои от такова безпомощно същество, което не би могло да им попречи да се изкачат на хълма.

— Съжалявам, че няма да изпълня желанието ви, но ние трябва да преминем през този хълм независимо дали това ви е приятно или не.

И Плашилото тръгна дръзко напред. Но бърза като светкавица, главата на чудноватия човек се изстреля напред и вратът му се издължи дотолкова, че цапна с плоската си част Плашилото по корема и то се затъркаля надолу и надолу по хълма. Със същата бързина главата се върна към тялото и чудноватото човече извика през дрезгав смях:

— Не е така лесно, както си въобразявате!

От другата страна на скалата проехтя хор от шумен смях и Дороти видя стотици безръки плоскоглави човечета, скрити зад всеки камък.

Лъвът страшно се ядоса, задето се смееха над злощастиято на Плашилото. Той нададе силен като гръмотевица рев и се втурна напред. Но отново се проточи една глава и Лъвът се затъркаля надолу по хълма, сякаш ударен от оръдеен снаряд.

Дороти се спусна надолу и помогна на Плашилото да се изправи. Лъвът, натъртен и обиден, се приближи до нея и каза:

— Няма смисъл да се сражаваме с хора със стрелящи глави. Никой не може да им се съпротивява.

— Тогава какво да правим?

— Повикай крилатите маймуни — предложи Тенекиеният дървар. — Имаш право да ги повикаш още веднъж.

— Много добре — съгласи се момичето и като си сложи златната шапка, произнесе магическите слова.

Бързи както винаги, маймуните долетяха след няколко минути.

— Каква е вашата заповед? — попита Царицата на маймуните и се поклони на Дороти.

— Пренесете ни отвъд този хълм в Страната на квадратните — пожела Дороти.

— Заповедта ще бъде изпълнена — каза Царицата и в същия миг крилатите маймуни взеха четиримата пътници и Тото на ръце и отлетяха с тях.

Докато те прелитаха над хълма, плоскоглавите ревяха от яд и опъваха вратовете си нагоре. Но не можеха да достигнат крилатите маймуни, които пренесоха благополучно Дороти и спътниците ѝ в прекрасната Страна на квадратните.

— Това бе последното ви повикване — каза Царицата на маймуните на Дороти, — така че сбогом и на добър час!

— Сбогом и много ви благодаря — отговори момичето.

Маймуните се вдигнаха във въздуха и за миг изчезнаха от погледа ѝ.

Страната на квадратните изглеждаше богата и щастлива. Ниви със зреещо жито бяха пресечени от шосета и игриви поточета със здрави мостове над тях. Всички огради и къщи, а също и мостовете бяха боядисани в червено, тъй както в страната на мигащите бяха

жълти, а в страната на дъвчащите — сини. Хората бяха ниски,дебели, тромави и добродушни. Бяха облечени в червено и ярко изпъкваха на фона на зелената трева и жълтите класове.

Маймуните ги бяха стоварили близо до една фермерска къща. Четиримата пътници се отправиха натам и почукаха на вратата. Отвори им жената на фермера и когато Дороти я помоли да им даде нещо за ядене, тя им поднесе богата вечеря с три вида сладки и четири вида ядене и чаша мляко за Тото.

— Далеч ли е дворецът на Глинда? — попита момиченцето.

— Не е много далеч — отвърна жената. — Вървете все на юг по шосето и скоро ще стигнете.

Те благодариха на добрата жена и тръгнаха наново. Прекосиха няколко поляни и няколко хубави моста, докато стигнаха до много красив дворец. Пред портата стояха на пост три млади девойки в червени униформи, украсени със златни ширити. Когато Дороти се приближи до тях, една от девойките я попита:

— За какво сте дошли в Южната страна?

— За да видим Добрата магьосница, която я управлява — отвърна Дороти. — Ще ме заведете ли при нея?

— Кажете ми името си и ще попитам Глинда дали ще ви приеме.

Четиримата си казаха имената и девойката войник влезе в двореца. След малко се върна и каза, че Дороти и спътниците ѝ ще бъдат приети веднага.

ГЛИНДА ИЗПЪЛНЯВА ЖЕЛАНИЕТО НА ДОРОТИ

Преди да ги допуснат до Глинда, ги въведоха в една стая в двореца, където Дороти се изми и вчеса, Лъвът изгърси праха от гривата си, Плашилото се поотупа, за да получи най-добра форма, а Дърварят си лъсна тенекията и си смаза ставите. Когато добиха приличен вид, те последваха девойката войник в една голяма стая, където Глинда седеше на трон от рубини.

Тя им се стори красива и млада. Червените ѝ коси падаха на къдрици върху раменете ѝ. Роклята ѝ бе бяла, а сините ѝ очи гледаха момичето мило.

— Какво мога да направя за теб, дете мое? — попита Глинда.

Дороти разказа на магьосницата цялата си история: как циклонът я бе отнесъл в Страната на Оз, как намерила своите спътници и какви чудни приключения бяха преживели.

— Най-голямото ми желание сега е — добави тя — да се върна в Канзас, защото леля Ем сигурно мисли, че ми се е случило нещо много страшно, и затова ще си сложи жалейни дрехи. А пък ако жътвата тази година бъде по-добра от миналата, сигурна съм, че чичо Хенри няма да се справи сам.

Глинда се наведе и целуна сладкото личице на момичето.

— Бъди благословена, мила Дороти — каза тя, — сигурна съм, че ще мога да ти кажа как да се върнеш в Канзас. Но за това трябва да ми дадеш златната шапка.

— С удоволствие — извика Дороти, — тя и бездруго не може вече да ми служи, а щом вие я притежавате, ще поискате от крилатите маймуни да ви изпълнят три желания.

— И аз мисля, че ще искам точно три пъти тяхната услуга — отвърна Глинда, като се усмихваше.

Дороти ѝ даде златната шапка, а магьосницата попита Плашилото:

— Какво ще правиш, когато Дороти ни напусне?

— Ще се върна в Изумрудения град. Оз ме обяви за негов владетел и народът ме обикна. Единственото нещо, което ме тревожи, е как ще премина хълма на плоскоглавите?

— С помощта на златната шапка. Ще заповядам на крилатите маймуни да те отнесат до портите на Изумрудения град — каза Глинда. — Срамота е да лишим хората от такъв прекрасен владетел.

— Наистина ли съм прекрасен? — почуди се Плашилото.

— Ти си необикновен — отговори Глинда и се обърна към Тенекиения дървар: — Ти какво ще правиш, когато Дороти ни напусне?

Той се облегна на брадвата и се замисли. После каза:

— Мигащите бяха много добри с мен и искат аз да ги управлявам, след като Злата магьосница умря. Много обикнах мигащите и ако можех да се върна в Западната страна, нищо друго не бих желал, освен да бъда техен владетел завинаги.

— Втората ми заповед за крилатите маймуни ще бъде да те отнесат благополучно в Страната на мигащите. Може мозъкът ти да не е толкова голям, колкото мозъкът на Плашилото, но ти си по-блестящ, когато си лъснат, и аз съм убедена, че ще управляваш мигащите мъдро и справедливо.

Тогава магьосницата погледна големия космат Лъв и го попита:

— Когато Дороти се върне у дома си, ти какво ще правиш?

— Отвъд хълма на плоскоглавите има една величествена стара гора и всички зверове, които живеят там, ме обявиха за свой Цар. Само да можех да се върна в тази гора, бих прекарал много щастливо живота си.

— Третата ми заповед за крилатите маймуни ще бъде да те отнесат в тази гора — заяви Глинда — и след като използвам мощта на златната шапка, ще я подаря на Царицата на маймуните, за да бъдат тя и нейният отряд завинаги свободни.

Плашилото, Тенекиеният дървар и Лъвът благодариха сърдечно на магьосницата за нейната доброта, а Дороти извика:

— Вие наистина сте толкова добра, колкото и хубава. Но не ми казахте как ще се върна в Канзас.

— През пустинята ще те пренесат сребърните ти обувки — отвърна Глинда. — Ако знаеше за вълшебната им сила, можеше да се

върнеш при леля Ем още същия ден, когато стъпи на тази земя.

— Но тогава аз нямаше да получа моя чудесен мозък — извика Плашилото. — Щях да прекарам целия си живот на фермерската нива.

— А аз нямаше да се сдобия с прекрасното си сърце — добави Тенекиеният дървар. — Щях да ръждясвам в гората до края на света.

— А аз щях да си остана завинаги страхливец — заяви Лъвът — и никой звяр в цялата гора не би могъл да каже една добра дума за мен.

— Всичко това е вярно — каза Дороти — и съм щастлива, че бях полезна на тези добри приятели. Но сега, когато всеки един от тях получи онова, което най-много желаше, а освен това — и по едно царство, което да управлява, бих искала да се върна в Канзас.

— Сребърните обувки — заяви Глинда — притежават чудна сила. И най-любопитното е това, че могат да ви пренесат на което и да е място на света с три крачки и всяка крачка трае само по един миг. Нужно е само да удариш токовете един о друг три пъти и да заповядаш на обувките да те пренесат там, където желаш.

— Щом е така — извика радостно детето, — ще заповядам да ме пренесат в Канзас, и то веднага.

Тя обгърна шията на Лъва, целуна го и нежно го потупа по главата. След това целуна Тенекиения дървар, който плачеше, без да мисли за ставите си. Но вместо да целуне Плашилото по нарисуваното лице, тя притисна мекото му сламено тяло. И накрая се разплака, като се разделяше с обичните си другари.

Добрата Глинда слезе от своя рубинов трон, за да целуне за сбогом малкото момиче. Дороти ѝ благодари за голямото внимание, което бе проявила спрямо нея и приятелите ѝ.

Сега настъпи тържественият момент. Дороти прегърна Тото, удари токовете един о друг и каза:

— Заведете ме у дома, при леля Ем!

Тя моментално се понесе във въздуха толкова бързо, че не можеше да види или да чуе нищо друго освен свиренето на вятъра.

Сребърните обувки направиха само три крачки и се спряха така внезапно, че Дороти се търколи в тревата и се преобърна няколко пъти, преди да разбере къде се намира.

Най-после седна и се огледа.

— Боже мой! — извика тя.

Тя седеше сред обширната Канзаска прерия и точно пред нея беше новата къща на чичо Хенри, която той бе построил, след като циклонът бе отнесъл старата. Чичо Хенри доеше кравите в двора пред обора и Тото се отскубна от ръцете ѝ и се затича към обора с радостен лай.

Дороти стана и видя, че е по чорапи. Защото сребърните обувки бяха паднали по време на летенето и завинаги бяха загубени в пустинята.

ОТНОВО У ДОМА

Леля Ем излизаше от къщи, за да полее зелето. Погледна и видя, че Дороти тича към нея.

— Мое миличко дете! — извика тя, като я прегърна и покри лицето ѝ с целувки. — Откъде идваш?

— От Страната на Оз — каза Дороти важно. — И Тото е тука. И, о, лельо Ем! Колко се радвам, че пак съм си у дома.

СТРАНАТА НА 03

ТИП ИЗМАЙСТОРЯВА ТИКВЕНА ГЛАВА

В Страната на хрилестите на север от Страната на Оз живеело момче на име Тип. Всъщност името му било по-дълго — според старата Момби се казвало Типетарий, но кой да плете език с такава мъчна дума, когато и Тип върши същата работа.

Това момче не помнело родителите си, защото от малко го дали за отглеждане на старата Момби, която за жалост се славела с лошо име. Хрилестите с право подозирали, че се занимава с магии, и гледали да я отбягват.

Момби не била истинска магьосница, защото Добрата магьосница, която управлявала тази част от Страната на Оз, забранявала други магьосници да се заселват в земите ѝ. И настойницата на Тип, колкото и да искала да прави магии, разбирала, че е незаконно да бъде повече от врачка или най-много вещица.

Тип носел дърва от гората за огнището на старицата. Обработвал и царевичната нива, прекопавал я и белел мамулите, хранел прасетата и доял четирирогата крава, гордостта на старата Момби.

Но много-много не се престаравал — нещо му подсказвало, че прекалената работа не е чак толкова полезна. Когато Момби го изпращала в гората, той се катерел по дърветата за птичи гнезда, развличал се да гони бързоногите бели зайци или ловял риба из потоците с въдица и кукичка от изкривена топлийка. После набързо събирал един наръч и го отнасял вкъщи. А като отидел на царевичната нива, щом стройните стъбла го скриели от погледа на Момби, започвал да разравя лалугерови дупки или ако го мързяло, се изтягал между редовете и сладко подремвал. И тъй като гледал да не си хаби силите, израснал силен и як.

С тайнствените си магии Момби всявала страх сред съседите и заради злоещите ѝ умения те се държали с нея боязливо, но и почиттелно. Тип обаче направо я ненавиждал и не си правел труда да го крие. Понякога се държал дори по-грубо, отколкото е редно с една настойница.

Сред редовете от зелени стъбла в царевичака на Момби били полегли и златисто-червени тикви — засаждали ги и ги отглеждали грижливо за храна на четирирогата крава през зимата. Но един ден, когато царицата била обрана и прибрана и Тип пренасял тиквите в обора, му хрумвало да си направи тиквен фенер и да уплаши с него старицата.

Избрал една хубава едра тиква с лъскава оранжево-червена кора и седнал да я изрязва. С върха на ножчето направил две кръгли очи, триъгълен нос и уста като сърп на нова луна. Лицето, когато го завършил, не било красиво, но имало толкова голяма и широка усмивка и такова весело изражение, че Тип се разсмял, докато възхитено оглеждал творбата си.

Момченцето нямало другарчета, затова не знаело, че децата издълбават тиквата, слагат вътре запалена свещ и от това лицето става страховито. Той обаче измислил нещо свое, също много интересно. Решил да измайстори човешка фигура, на която да надене тиквената глава и да изправи куклата си на такова място, че Момби да се сблъска с нея лице в лице.

„И тогава, казал си Тип развеселено, старата ще заквичи по-високо от черното прасе, когато му дърпам опашката, и ще се разтрепери по-силно и от мен миналата година, когато ме беше пипнала треската!“

Имал време, защото Момби била отишла до някакво далечно село — уж да купува храна — и щяла да се върне чак след два дни.

Нарамил той брадвата, влязъл в гората, избрал си яки дълги пръти, отсякъл ги и окастрил клончетата и листата. От тях щял да направи ръцете, краката и стъпалата на своя човек. За тяло обелил кора от дебело дърво и доста си играл, докато я свие на желанието по големина цилиндър, а краищата хванал с дървени клинове. След това, като си подсвирквал весело, грижливо изработил ставите и пак с дървени клинове прикрепил крайниците към тялото.

Докато свърши, взело да се здрачава и Тип си спомнил, че има да дои крава и да храни прасетата. Затова вдигнал дървения човек и го отнесъл вкъщи.

Цяла вечер на светлината на огнището Тип майсторски и сръчно заоблял ръбовете на сглобките и заглаждал неравните повърхности. Накрая изправил фигурата до стената и взел да ѝ се любува. Била май

височка дори за възрастен мъж, ала в очите на момчето това било преимущество и то останало доволно от ръста на своето произведение.

Но на другата сутрин, когато пак го огледал, видял, че е забравил да му сложи шия, на която да закрепи главата. Отишъл в гората — тя била наблизко — и отсякъл няколко пръчки. Върнал се, приготвил кръстачка, сложил я в горната част на тялото, но първо в средата ѝ пробил дупка, та шията да стои изправена. Пръчката за шия също подстрил от горния край и като изпипал всичко, надянал тиквената глава, натиснал я към шията и се възхитил от стореното. Главата се въртяла по негово желание, а благодарение на сглобките на ръцете и краката дървената кукла можела да се движи.

„Е, рекъл си гордо Тип, това е идеален човек и ще накара Момби здравата да се разкреци! Но за да е като жив, трябва да го облека“.

С дрехите не било толкова лесно, обаче Тип смело бръкнал в големия сандък, в който Момби пазела всичките си спомени и скъпоценности, и от дъното измъкнал пурпурни панталони, червена риза и розова жилетка на бели точки. Отнесъл ги до човека и успял, макар дрехите да не прилягали, както трябва, криво-ляво да му ги навлече. С едни плетени чорапи на Момби и един чифт негови протрити обувки Тип завършил тоалета и останал толкова доволен, че взел да подскача и да се смее с момчешки възторг.

— Трябва да му измисля име! — провикнал се той. — Такъв прекрасен мъж трябва да си има име. Смятам — добавил, като поразмислил, — смятам да го нарека Джак Тиквоглавия!

ЧУДОТВОРНИЯТ ЖИВОТВОРЕН ПРАХ

След като помислил, Тип решил, че ще е най-добре да сложи Джак до завоя на пътя, близо до къщата. Помъкнал го нататък, ала той бил тежък и труден за носене. Влачил го известно време, накрая го изправил, сгънал в коляното първо единия крак, след това — другия и така, побутвайки го отзад, накарал Джак сам да стигне до завоя. Спъвал се не веднъж и дважд и се измъчил много повече, отколкото когато и да било на нивата или в гората, но желанието да изиграе лошата шега го окуражавало, пък му било и драго да изпита уменията си.

„Джак е идеален, всичко му е наред!“, казал си той, задъхан от усилието. И в този миг открил, че е изгубил лявата ръка по пътя. Върнал се да я търси, а после, като издялал ново и по-яко клинче за раменната става, така хубаво я закрепил, че ръката станала още по-здрава. Освен това забелязал, че лицето се е извъртяло към гърба — лесно го оправил. И накрая, когато поставил Джак срещу завоя, откъдето очаквал старата Момби, той приличал хем на селянин от хрилестите, хем изглеждал достатъчно необикновен, за да подплаши всекиго, който изведнъж се озове срещу него.

Още било рано, до завръщането на старицата имало много време, затова Тип слязъл по ливадата зад къщата и започнал да бере орехи от околните дървета.

Обаче старата Момби се задала по-рано, отколкото я очаквал. Ходила била при оня нечестен магьосник, дето живеел в усамотената планинска пещера, да си разменят важни магически тайнства. И след като се сдобила с три нови рецепти, четири вълшебни праха и отбрани билки с чудотворни свойства и сила, тя припряно закуцукала към къщи да ги изпита.

Толкова била доволна от съкровищата си, че като завила по пътя и забелязала човека, просто кимнала и измърморила:

— Добър вечер, господине.

Ала миг по-късно, забелязвайки, че той нито мърда, нито отговаря, се вгледала в него и видяла, че е тиквена глава, грижливо изрязана с чекийката на Тип.

— Хаа! — възкликнала Момби. — Проклетото момченце пак ми е погодило номер! Чудесно! Чу-дес-но! Ах, как ще го напердаша, дето се опитва да ме стряска!

И гневно вдигнала тоягата да разбие ухилената тиква, ала внезапна мисъл я възпряла и тоягата замръзнала във въздуха.

— Ами да, ето как ще изпитам новия прах! — възкликнала. — И ще разбере оня мошеник почтен ли е бил, или и той ме е измамил, както го преметнах аз!

Пуснала кошницата на земята и се навела да търси вътре един от новите безценни прахове.

Докато Момби била залисана с това, Тип вече се връщал с джобове, издути от орехи, и съгледал старицата, наведена край неговия човек без никаква следа от уплаха.

Отначало се разочаровал, но после решил да разбере какво е намислила. Скрил се зад живия плет, откъдето я виждал, без тя да го забележи, и се приготвил да наблюдава.

След като се поровила, старицата измъкнала от кошницата очукана кутийка за черен пипер, на чието избеляло етикетче магьосникът бил надраскал с химически молив „Животворен прах“.

— Аха, това е! — зарадвала се тя. — Я сега да видим върши ли работа. Този стиснат дъртак ми е дал съвсем малко, но все пак има две-три дози.

Тип се изненадал от думите ѝ. Видял как Момби вдига ръка и поръсва с праха тиквената глава на неговия Джак така, както се соли печен картоф. Прахът се посипал от главата на Джак по червената риза, по розовата жилетка и пурпурните панталони, с които Тип го бил издокарал, а пращинки долетели чак до износените му кърпени обувки.

След това Момби върнала кутийката в кошницата, вдигнала лявата си ръка с щръкнало нагоре кутре и викнала:

— Вию!

После вдигнала дясната ръка с палеца надолу и креснала:

— Тию!

Накрая вдигнала и двете ръце, разперила всичките си пръсти и ревноала:

— Пию!

При този врясък Джак Тиквоглавия отстъпил крачка назад и укорително изрекъл:

— Какво си се разкрецяла! Да не мислиш, че съм глух?

Старата Момби заскачала край него, луда от радост.

— Оживя! — пищяла тя. — Оживя! Оживя!

Представяте си удивлението, с което Тип наблюдавал всичко това, нали?!

Отначало тъй се стреснал и се уплашил, че скочил да бяга, но краката му треперели и не можел да мръдне. После му се видяло забавно това, дето Джак е оживял, а изражението на тиквеното лице било толкова комично, че будело само смях. Като се посъзвел от уплахата, Тип взел да се смее. Веселите изблици стигнали до ушите на Момби, тя изтичала до плета, пипнала момчето за яката и го завлякла до кошницата и Тиквоглавия.

— Ах ти, лошо, подло, проклето момченце! — викнала вбесена. — Ще те науча аз теб, да ми дебнеш тайните и да ми се подиграваш!

— Не се подигравам на теб — оправдал се Тип. — Смеех се на моя Тиквоглавец! Погледни! Виж каква е картинка!

— Вярвам, че нямаш предвид външността ми — обадил се Джак, а сериозният глас в съчетание с ухиленото лице бил толкова смешен, че Тип отново се разкискал.

Дори Момби проявила любопитство към човека, комуто магията ѝ била вдъхнала живот. И като го поогледала, попитала:

— Какво знаеш?

— О, трудно ми е да отговоря — отвърнал Джак. — Хем чувствам, че знам страшно много, хем не съм сигурен какво още имам да науча от света. Ще ми трябва време да откроя много умен ли съм или много глупав.

— Прав си — замислено кимнала старата Момби.

— А какво смяташ да правиш с него, след като вече е жив? — попитал Тип.

— Ще помисля — отговорила Момби — А сега да се прибираме, защото се стъмва. Помогни на Тиквоглавия!

— Мен ме оставете — прекъснал я Джак, — аз мога да вървя не по-зле от теб. Имам си крака, имам си ходила, имам си стави!

— Наистина ли? — учудила се Момби.

— Ами да, сам му направих ставите! — гордо обяснило момчето.

Когато си стигнали у дома, Момби повела Тиквоглавия към обора, запряла го в една празна клетка и здраво я заключила отвън.

— Първо ще се оправя с теб — кимнала тя към Тип.

При тези думи момчето се притеснило, защото познавало злото и отмъстително сърце на Момби, която не се спирала пред никакво злодейство.

Влезли в къщата. Тя била кръгла и куполеста както всички сгради в Страната на Оз.

Момби наредила на момчето да запали свещта, а тя оставила кошницата в долапа и окачила наметката си на гвоздеа. Тип бързо се подчинил, защото се боял от нея.

Като запалил свещта, Момби му заповядала да накладе огън и докато Тип се занимавал с това, старицата се навечеряла. Когато огънят се разгорял, момчето поискало своя дял от хляба и сиренето, ала Момби му отказала.

— Гладен съм! — примолвил се Тип.

— Няма да е за дълго — отвърнала Момби заканително.

Момчето се разтревожило от тези думи, защото прозвучали като заплаха. Ала си спомнило, че в джоба му има орехи, счупило си няколко и ги изяло, а в това време старицата се надигнала, изтърсила трохите от престилката си и окачила над огъня опушеното чайниче.

Отмерила равни части мляко и оцет и ги изляла вътре. После измъкнала няколко пакетчета с билки и прахове и започнала да изсипва в чайника по малко от всяко. От време на време приближавала до свещта и препрочитала от пожълтяло листче рецептата на сместа.

Тип я наблюдавал и притеснението му растяло.

— Това за какво е? — попитал той примаял.

— За тебе е! — отсякла Момби.

Тип се размърдал на стола и вперил поглед в чайника, който започвал да къкри. Поглеждал крадешком и към строгото сбръчкано лице на вещицата и му се искало тя да е всякъде другаде, само не в тази мъждива и опушена кухня, където дори сенките, хвърляни от свещта, го карали да трепери от страх. Така изминал цял час, в който

тишината се нарушавала само от бълбукането на чайника и съскането на огъня.

Накрая Тип пак се обадил:

— Аз ли трябва да изпия тази гадост?

— Да — отговорила Момби.

— И какво ще ми стане от нея?

— Ако е приготвена, както трябва — обяснила Момби, — ще те преобрази в мраморна статуя.

Тип изохкал и обрал с ръкав потта от челото си.

— Не искам да ставам мраморна статуя! — опънал се той.

— Няма значение, аз пък искам — викнала старицата и го изгледала свирепо.

— За какво ще ти бъда тогава? — попитал Тип. — Няма да има кой да ти слугува.

— Ще ми слугува Тиквоглавия — заявила Момби.

Тип отново изохкал.

— А не е ли по-добре да ме превърнеш в козел или в пиле? — тревожно й подсказал той. — Мраморната статуя е нещо безполезно.

— О, напротив — възразила Момби. — Идушката пролет ще си направя цветна градинка и ще те сложа по средата за украса. Как не ми е хрумнало досега! Ти от години само ме нервираш!

При тези ужасни думи Тип усетил, че тялото му се облива в пот, но седял като закован, треперел и с ужас поглеждал към чайника.

— А може и да не подейства — прошепнал той с немощен и отчаян глас.

— Ще подейства, ще подейства! — ведро отговорила Момби. — Аз рядко греша!

И пак се възцарило мълчание — толкова дълго и мрачно, че когато Момби най-сетне свалила чайника от огъня, приближавало полунощ.

— Ще го изпиеш чак когато изстине — заявила старата вещица, която въпреки забраната все пак се занимавала с магии. — Сега и двамата ще си легнем, а като се съмне, ще те повикам и веднага ще те превърна в мраморна статуя.

Като казала това, тя изкуцукала до стаята си с чайника в ръка и Тип я чул да затваря и да заключва вратата.

Момчето не си легнало, както му било наредено, а останало вторачено в жаравата на гаснещия огън.

СПАСИТЕЛНОТО БЯГСТВО

Тип размишлявал.

„Ужасно е да си мраморна статуя, негодувал той, непоносимо е! От години, казва, само съм я бил нервирал и сега вече ще се отърве от мен! Но има и по-лесен начин. Всяко момче би умряло от скука, ако трябва вечно да стърчи посред някоя градина! Ще избягам, така ще сторя, и то най-добре веднага, докато не ме е наляла с оная гадост!“

Изчакал, докато похъркването на старата вещица му подсказало, че спи дълбоко, станал тихо и отворил долапа да потърси нещо за ядене.

„Не бива да поемам на път гладен“, решил Тип, преравяйки тесните полици.

Намерил няколко корички хляб, сиренето, което Момби била донесла от село, било в кошницата ѝ. Както тършувал, му попаднала кутийката с животворния прах.

„Я да я взема, казал си, иначе кой знае какви нови поразии ще направи Момби.“ И мушнал кутийката в джоба при хляба и сиренето.

После крадешком се измъкнал от вкъщи и затворил вратата. Всичко наоколо се озарявало от луната и звездите — след душната и смрадлива кухня нощта била тиха и ласкава.

„Добре е, че се махам от тук, прошепнал Тип. Не мога да я търпя тая баба. Защо ли е трябвало да живея при нея?“

Вече крачел към пътя, когато една мисъл го спряла.

„Не ми се ще да оставям Джак Тиквоглавия на нежните грижи на старата Момби, промълвил той. А пък и Джак е мой, аз си го направих, нищо, че старата го съживи“.

Върнал се към обора и го отворил.

Джак седял по средата на клетката и на лунния светлик Тип видял, че се хили все тъй весело.

— Тръгвай! — повикало го момчето.

— Накъде? — попитал Джак.

— Ще узнаеш, когато и аз разбера — усмихнал се приятелски Тип на тиквеното лице. — Сега не ни остава друго, освен да изчезваме.

— Дадено — отвърнал Джак и непохватно се измъкнал на лунната светлина.

Тип поел към пътя, а Тиквоглавия го последвал. Джак леко понакуцвал, а от време на време някоя става на крака му се свивала назад вместо напред и го спъвала. Но той бързо съобразил и запристъпвал по-внимателно. Така че, общо взето, се движел с лекота.

Тип го повел по широката пътека. Не напредвали кой знае колко бързо, но вървели, без да спират, и когато луната залязла, а слънцето надзърнало зад възвишенията, били изминали такова разстояние, че момчето вече не се бояло от преследването на старата вещица. А пък се и отклонявало ту в една, ту в друга пътека, та ако някой проследи дирите им, да не разбере накъде са кривнали.

Поуспокоен, че поне временно е избягнал превръщането си в мраморна статуя, Тип спрял своя другар и седнал на един крайпътен камък.

— Сега ще закусиш — обяснил му той.

Джак Тиквоглавия наблюдавал Тип с любопитство, но отказал да яде.

— Аз, изглежда, съм направен по-различно от теб — обяснил той.

— Зная — отговорил Тип, — нали аз съм те правил.

— О! — ахнал Джак. — Ти ли?

— Ами да! И после те сглобих. И ти изрязах очи, нос и уши, та и уста — гордо изреждал Тип. — И те облякох.

Джак критично огледал тялото и крайниците си.

— Браво, добре си се справил! — похвалил го той.

— Е, горе-долу — скромно кимнало момчето, понеже забелязало някои недоизпипани неща. — Ако знаех, че ще вървим заедно, щях малко повече да си поиграя.

— Ами тогава — викнал Тиквоглавия изненадано, — тогава значи си мой създател, мой родител, мой баща!

— Или твой откривател — засмяло се момчето. — Да, синко, май наистина съм всичко това!

— В такъв случай — продължил Джак — аз ти дължа покорство, а пък ти ми дължиш подкрепа.

— Точно така — заявил Тип и станал. — Затова напред!

— Къде отиваме? — заинтересувал се Джак, когато отново поели по пътя.

— Не зная точно — отговорило момчето, — според мен вървим на юг, а това рано или късно ще ни доведе до Изумрудения град.

— Какъв е този град? — учудил се Тиквоглавия.

— Това е столицата на Страната на Оз, най-големият град в цялата тукашна земя. Аз лично никога не съм ходил там, но знам всичко за историята му. Построил го е един велик и прекрасен възшебник — Оз, и всичко там е зелено точно както всичко в нашата Страна на хрилестите е в пурпурен цвят.

— Нима тук всичко е пурпурно? — удивил се Джак.

— Ами да. Не виждаш ли?

— Аз, изглежда, съм далтонист — установил Джак, след като се огледал.

— Ето, тревата е пурпурна, дърветата са пурпурни, къщите и оградите — и те са пурпурни — обяснил Тип. — Дори калта по пътя е пурпурна. А пък в Изумрудения град всичко, което при нас е пурпурно, е зелено. В Страната на дъвчащите, на Изток, всичко е синьо; на Юг пък, в Страната на квадратните, всичко е червено; в Западната страна на мигащите, където управлява Тенекиеният дървар, всичко е жълто.

— Аха! — изрекъл Джак. И като помълчал, запитал: — Значи, казваш, някакъв Тенекиен дървар управлява мигащите, така ли?

— Да, той е един от онези, които са помогнали на Дороти да унищожи Злата магьосница на Изток, и мигащите са му били толкова благодарни, че са му предложили да им стане владетел — както пък жителите на Изумрудения град са поканили Плашилото да ги управлява.

— Олеле! — изпъшкарл Джак. — Обърках се в тази история. А кой е Плашилото?

— Другият приятел на Дороти — отвърнал Тип.

— Ами Дороти коя е?

— Едно момиченце, дошло от Канзас, местност в далечния, предалечен свят. Издухана била в Страната на Оз от един циклон и докато била тук, Плашилото и Тенекиеният дървар я съпровождали.

— А сега къде е? — запитал Тиквоглавия.

— Добрата Глинда, която управлява квадратните, я е върнала пак у дома й — обяснило момчето.

— Аха. А с Плашилото какво е станало?

— Казах ти. Управлява Изумрудения град.

— А ти не ми ли каза, че го управлявал някакъв прекрасен вълшебник? — раздразнил се Джак, който се обърквал все повече и повече.

— Да, така казах. А сега слушай внимателно и ще ти обясня — отчетливо започнал Тип и вперил поглед в очите на ухиления Тиквоглавец. — Дороти отишла в Изумрудения град да измоли от Вълшебника да я върне в Канзас. Плашилото и Тенекиеният дървар били с нея. Но Вълшебникът не можел да я върне у дома й, защото не бил чак такъв голям вълшебник, какъвто трябвало да бъде. Те много се разгневили и го заплашили, че ще го разобличат. Затова Вълшебникът си направил един огромен балон, с който избягал, и оттогава никой не го е виждал.

— Гледай ти каква интересна история! — доволно възкликнал Джак. — И аз разбрах всичко освен обяснението.

— Браво на теб — похвалил го Тип. — Когато Вълшебникът избягал, гражданите на Изумрудения град издигнали негово величество Плашилото за свой цар и разправят, че хората много го почитат.

— А ние ще го видим ли този странен цар?

— Смятам, че ще го видим — отвърнало момчето, — освен ако нямаш нещо друго наум.

— О, не, мили татко — казал Тиквоглавия, — готов съм да те следвам навсякъде.

ТИП СЕ УПРАЖНЯВА В МАГЪОСНИЧЕСТВО

Момчето, дребно и крехко на вид, се притеснявало, че високият непохватен тиквоглав мъж го нарича „татко“, ала да отрече роднинството, означавало отново да се впусне в дълги и досадни обяснения и за да промени разговора, запитало рязко:

— Измори ли се?

— Не, разбира се! Но от дългото вървене ставите ми сигурно ще се изтъргат — добавил Джак, като поразмислил.

Докато крачели нататък, Тип си казал, че Джак е прав. Вече съжалявал, че не бил направил дървените сглобки по-съвършени и по-здрави. Но кой да предположи, че на куклата, която бил стъкмил, за да сплаши старата Момби, ще ѝ бъде вдъхнат живот с оня магически прах, насипан в очукана кутийка от черен пипер?

Затова спрял да се укорява и се замислил да пооправи слабите стави на Джак.

Докато умувал, стигнали до една гора и момчето поседнало върху старо магаре за рязане на дърва, изоставено там от някой дървар.

— Ти защо не седнеш? — подканило то Тиквоглавия.

— Като седна, ставите ми няма ли да се разтегнат? — попитал Джак.

— Не, разбира се. Ще си отпочинат — обяснило момчето.

Джак опитал да седне, но щом свил сглобките повече от обичайното, те се разпаднали, той се свлякъл на земята с трясък и Тип се уплашил, че се е разглобил завинаги.

Притичал до него, вдигнал го, оправил му ръцете и краката и опипал главата да провери дали не се е спукала. Но на Джак очевидно му нямало нищо и Тип му казал:

— Отсега нататък ще е по-добре да стоиш прав. Така е най-безопасно.

— Добре, мили татко, както кажеш — отвърнал без следа от уплаха след падането ухиленият Джак.

Тип отново седнал. След малко Тиквоглавия се обадил:

— Какво е това, на което седиш?

— Магаре — небрежно отвърнало момчето.

— А какво е то? — попитал Джак.

— Магарето ли? Ами има два вида магарета — потърсил най-точния отговор Тип. — Едните са живи, имат четири крака, глава и опашка. И хората ги яздят.

— Аха, разбрах — ведро възкликнал Джак. — Сега ти седиш на такова магаре.

— Не, не е такова — твърдо отсякъл Тип.

— Как да не е! Има четири крака, глава и опашка.

Тип разгледал дървеното магаре и се уверил, че Тиквоглавия е прав. Тялото било оформено от дървесен ствол и в единия му край стърчало клонче досуц като опашка. В другия имало два големи чвора като очи, а дървото отпред било дялната така, че приличало на муцуна.

Колкото до краката, те представлявали четири прави дебели пръчки, забити дълбоко в тялото и силно разкрачени, за да държат здраво магарето, когато отгоре му режат трупи.

— Наистина прилича на магаре повече, отколкото си мислех — объркал се Тип. — Но истинското магаре е живо, то може да тича, да скача и да се храни с овес, а това тук не е нищо друго освен едно скалъпено от дърво мъртво магаре за рязане на трупи.

— Но ако беше живо, щеше ли да тича, да скача и да яде овес?

— Вероятно щеше и да тича, и да скача, но нямаше да яде — отвърнало момчето, развеселено от тази мисъл. — Обаче няма как да е живо, защото е от дърво.

— Че нали и аз съм от дърво? — напомнил му Джак.

Тип го изгледал изненадано.

— Вярно, и ти си от дърво! — възкликнал той. — И оня магически прах, дето те съживи, е в джоба ми.

И като бръкнал, извадил кутийката и я загледал с любопитство.

— Питам се — прошепнал Тип замислено, — питам се дали не може да съживя дървеното магаре?

— Ако излезе, че може — спокойно изрекъл Джак, защото от нищо не се учудвал, — ще го яхна и така ставите ми няма да се изтъркат.

— Ще опитам! — скочило момчето. — Но дали точно съм запомнил думите на старата Момби и начина, по който въртеше ръце?

Позамислил се и понеже иззад плета внимателно бил проследил всяко движение на старата вещица и бил чул всяка нейна дума, решил, че ще успее да повтори безпогрешно всичко, което била казала и сторила тя.

И се заел да ръси от кутийката магическия животворен прах по гърба на дървеното магаре. После вдигнал лявата си ръка с щръкнало нагоре кутре и викнал:

— Вию!

— Какво означава това, мили татко? — удивено запитал Джак.

— И аз не знам — измърморил Тип. Сетне вдигнал дясната си ръка с насочен надолу палец и креснал: — Тию!

— Това пък какво значи, мили татко? — пак попитал Джак.

— Значи да мълчиш! — скарало се момчето, раздражено, че го прекъсват в такъв важен момент.

— Колко бързо възприемам! — възхитил се Тиквоглавия с вечната си усмивка.

Тогава Тип вдигнал над главата и двете си ръце, разперил всички пръсти и изревал:

— Пию!

В същия миг магарето се раздвижило, протегнало крака, прозяло се с дялнатата си муцуна и изтърсило няколко прашинки от гърба си. Другата част от вълшебния прах, изглежда, била попила в тялото му.

— Отлично! — викнал Джак на слисаното момче. — Ти си бил много сръчен магьосник, мили татко!

ПРОБУЖДАНЕТО НА ДЪРВЕНОТО МАГАРЕ

Когато осъзнало, че е живо, Дървеното магаре било по-удивено и от самия Тип. То завъртяло чворестите си очи на всички страни, хвърляйки учуден поглед на света, в който сега играело такава важна роля. После опитало да се разгледа. За жалост нямало шия, която да раздвижи, и в усилието да огледа собственото си тяло започнало да се върти в кръг, без да може да се види. Нозете му били вдървени и непохватни, тъй като нямали коленни стави, и затова се блъснало в Джак Тиквоглавия и го съборило върху мъха, който растял от двете страни на пътя.

Тип се изплашил от случилото се, както и от неистовото въртене на магарето, затова викнал:

— Стой! Мирувай!

Обаче Дървеното магаре не му обърнало внимание и в следващия миг с такава сила стоварило единия си дървен крак върху крака му, че момчето заподскачало от болка, застанало по-далеч и от там изкрещяло:

— Стой! Мирувай, ти казвам!

В това време Джак вече бил успял да се привдигне и както седял, заоглеждал магарето с жив интерес.

— Животното не може да те чуе — обадил се той.

— Викам му колкото ми глас държи! — гневно отвърнал Тип.

— Да, но магарето няма уши — ухилено обяснил Тиквоглавия.

— Вярно! — чак сега забелязал Тип. — Ами тогава как да го спра?

Ала в това време Дървеното магаре се спряло само, разочаровано, че няма как да се разгледа. Но видяло Тип и приближило към момчето.

Съществуването вървяло много смешно: първо мърдало двата си десни крака, после двата отляво, също като кон раванлия, и от това тялото му се поклащало като люлка.

Тип го потупал по главата и успокоително изрекъл:

— Доброто, добричкото ми момче! — а Дървеното магаре веднага започнало да проучва Тиквоглавия Джак.

— Трябва да му измисля юзда — сетил се Тип.

И като си преровил джобовете, измъкнал здрава връв. Развил я, пристъпил към Дървеното магаре и вързал единия ѝ край около шията му, а другия завил около едно дебело дърво. Дървеното магаре обаче не осъзнало какво е направил, отстъпило назад и скъсало връвта, но не се опитало да бяга.

— По-силно е, отколкото си мислех — установило момчето, — и е голям инат.

— Защо не му направиш уши? — попитал Джак. — Тогава ще му казваш какво да прави.

— Прекрасна идея! — зарадвал се Тип. — Как го измисли?

— Че аз не съм го измислил — отвърнал Джак, — не беше необходимо, защото от това по-лесно няма.

Тип бързо измъкнал джобното си ножче и измайсторил две уши от брезова кора.

— Трябва да ги направя по-големи — обяснил той, — иначе магарето ни ще заприлича на кон.

— Защо? — обадил се Джак откъм пътя.

— Защото на коня ушите са по-големи от човешките, а магарешките са по-големи от конските.

— Значи, ако моите бяха по-големи, аз щях да съм кон, така ли? — зачудил се Джак.

— Приятелю мой — тъжно казал Тип, — ти никога няма да бъдеш друго освен тиквена глава, колкото и да са ти големи ушите.

— Аха — кимнал Джак, — мисля, че те разбрах.

— Ако си ме разбрал, ти си цяло чудо — засмяло се момчето, — но от това да си мислиш, че си ме разбрал, няма никаква вреда. Ето, направих ушите. Ще подържиш ли магарето, да му ги поставя?

— Разбира се, само ме изправи.

И тъй, Тип изправил Джак, Тиквоглавия пристъпил към магарето и му хванал главата, а момчето пробило две дупки с острието на ножа и пъхнало в тях ушите.

— Много го разхубавяват! — възхитил се Джак.

Ала понеже тези думи, произнесени близо до Дървеното магаре, били първите звуци, които чувало, те тъй стреснали животното, че то подскочило напред, съборило Тип на едната, а Джак на другата страна и продължило да препуска, подплашено от тропота на собствените си крака.

— Стой! — креснал Тип и се надигнал. — Спри, глупчо, стой!

Дървеното магаре сигурно нямало да обърне внимание на виковете, но в този миг единият му крак хлътнал в лалугерова дупка и то се преметнало презглава на земята, където останало да лежи по гръб и бясно да мята крака.

Тип изтичал при него.

— Ама ти наистина си голямо магаре! — възкликнал той. — Защо не спря, като ти викнах „Стой!“?

— „Стой“ спри ли означава? — изненадало се Дървеното магаре и извъртяло очи към Тип.

— Разбира се!

— А дупката в земята и тя означава „стой“, така ли?

— То се знае, освен ако не я прекрачиш — обяснил Тип.

— Колко особено място е това — удивено възкликнало съществото. — И все пак какво търся тук?

— Как какво, аз те съживих и няма да съжаляваш за това, стига да ме слушаш и да правиш каквото ти казвам — отговорил Тип.

— Добре, тогава ще правя това, което ми казваш — смирено отвърнало Магарето. — Но какво стана с мен преди малко? Чувствам се някак особено.

— Понеже си нагоре с краката — обяснил Тип. — Ако спреш да риташ, ще те обърна.

— Аз колко страни имам? — запитало съществото.

— Няколко — отсякъл Тип. — И престани да риташ!

Дървеното магаре се укротило, спряло да рита и Тип с известно усилие успял да го преобърне и да го изправи.

— А, така е по-добре — въздъхнало странното същество.

— Едното ти ухо се е счупило — установил Тип, като го огледал. — Ще ти направя ново.

После го отвел до Джак, който безуспешно се опитвал да стане, и като помогнал на Тиквоглавия да стъпи на крака, Тип издялкарал ново ухо и го закрепил на магарешката глава.

— А сега внимавай какво ще ти кажа — обърнал се той към своя вихрогон. — „Стой!“ означава да спреш, „Дий!“ означава да вървиш напред, „Бегом!“ означава да тичаш с всички сили. Разбра ли?

— Смятам, че разбрах — отвърнало Магарето.

— Браво! Всички сме се запътили към Изумрудения град, за да се срещнем с негово величество Плашилото, и Джак Тиквоглавия ще те язди, за да не си износва ставите.

— Съгласен съм — отвърнало Дървеното магаре. — Каквото ти искаш, и аз го искам.

Тип подкрепил Джак да възседне Магарето.

— Дръж се здраво — предупредил го той, — иначе може да паднеш и да си счупиш тиквата.

— Това ще е ужасно! — потръпнал Джак. — А за какво да се държа?

— Дръж се за ушите му — колебливо отвърнал Тип.

— Не, недей! — предупредило го Дървеното магаре, — защото няма да чувам.

Магарето било право и Тип се опитал да измисли нещо друго.

— Открих! — сетил се той накрая. Влязъл в гората и отсякъл къс клон от младо яко дърво. Подострил го от единия край, после пробил дупка в гърба на Магарето, точно зад главата. След това взел от пътя един камък и зачукал пръчката в гърба на животното.

— Спри! Спри! — ревяло Магарето. — Ужасно ме разтърсваш!

— Боли ли? — зачудило се момчето.

— Не, не боли — обяснило животното, — но разтърсването ме изнервя.

— Готово, вече свърших — успокоил го Тип. — Хайде, Джак, стискай здраво кола и няма нито да паднеш, нито да се счупиш.

Джак се вкопчил с всички сили и Тип викнал на Магарето:

— Дий!

Послушното животно тръгнало веднага и като вдигало крака, се клатушкало ту на една, ту на друга страна.

Тип вървял до него, доволен от новото изобретение. Дори започнал да си свирука.

— Какъв е този звук? — запитало Магарето.

— Не му обръщай внимание — отвърнал Тип. — Подсвирквам си, което показва, че съм доволен.

— И аз бих свирукал, но не мога да си събера устните — въздъхнал Джак. — Да си призная, мили татко, в някои отношения никак не съм изпипан.

След известно време тясната пътека, която следвали, се превърнала в широк път, настлан с жълти павета. Встрани от пътя Тип видял табела, на която пишело:

ДО ИЗУМРУДЕНИЯ ГРАД —
ПЕТНАЙСЕТ КИЛОМЕТРА

Но вече се здрачавало и той решил да пренощуват край пътя, а щом съмне, да продължат. Отвел Дървеното магаре до едно тревисто възвишение, обрасло с кичести дървета, и внимателно помогнал на Тиквоглавия да слезе.

— Смятам да те положа на тревата и тъй да пренощуваш — казал момчето. — По-сигурно е.

— Ами аз? — попитало Дървеното магаре.

— Ти ще си останеш право — отговорил Тип, — а понеже не можеш да спиш, ще пазиш да не ни безпокоят.

След това момчето се проснало на тревата до Тиквоглавия и както било изморено от пътя, скоро заспало дълбоко.

ДЖАК ТИКВОГЛАВИЯ ПРИСТИГА В ИЗУМРУДЕНИЯ ГРАД

На зазоряване Тиквоглавия събудил Тип. Момчето разтъркало сънени очи, изкъпало се в близкото ручейче, а после похапнало от хляба и сиренето. И вече готово за новия ден, каза:

— Тръгваме веднага. Петнайсет километра не са малко, но до пладне, ако всичко е наред, ще стигнем Изумрудения град.

Тиквоглавия отново щръкнал на гърба на Дървеното магаре и поели.

Тип забелязал, че пурпурът на тревата и дърветата започнал да избледнява и да прелива в бледолилаво, а скоро след това лилавото започнало да зеленее и с приближаването до великия град, управляван от Плашилото, ставало все по-зелено и по-зелено.

Изминали били само три километра, когато видели, че пътят от жълти павета се пресичал от широка бърза река. Ами сега, зачудил се Тип, как ще я прекосим? Но след малко съзрял някакъв човек в голяма плоска лодка да плава към тях през течението.

Когато човекът приближил брега, Тип го попитал:

— Може ли да ни прехвърлите оттатък?

— Да, ако си платите — гневно и намусено отвърнал лодкарят.

— Но аз нямам пари! — възкликнал Тип.

— Никакви ли?

— Никакви.

— Тогава и аз няма да си моря ръцете да ви прехвърлям — отсякъл лодкарят.

— Какъв мил човек! — обадил се ухилено Тиквоглавия.

Лодкарят го изгледал, но премълчал. Тип започнал да се чуди какво да прави, защото за нищо на света не искал пътешествието им да свърши дотук.

— Непременно трябва да стигна до Изумрудения град — казал той на лодкаря, — а как да прекося реката, ако не ме преведеш?

Човекът се изсмял неприязнено и казал:

— Това Дървено магаре не потъва. Като го яхнеш, ще те пренесе. А Тиквоглавия глупак, дето си го повел, него го пусни да плува или да се дави — все това ще е!

— За мен не се бой — казал Джак, мило усмихнат на киселия лодкар, — като нищо ще преплувам.

Тип решил, че си струва да опитат, и Дървеното магаре, като не знаело какво е опасност, веднага склонило. Момчето го отвело до водата и го яхнало. Джак също нагазил до колене и се хванал за опашката на Магарето, та тиквената му глава да е над водата.

— Сега, ако размахаш крака, вероятно ще заплуваш — обърнал се Тип към Магарето, — а пък ако заплуваш, вероятно ще стигнем до отсрещния бряг.

Магарето веднага започнало да размахва крака, които заработили като весла, и бавно понесло пътешествениците през реката към отвъдната страна. Преминаването излязло толкова благополучно, че скоро те, мокри и подгизнали, вече се катерели по тревистия бряг.

Крачолите и обуцата на Тип били вир-вода, ала Дървеното магаре било прекосило реката толкова спокойно, че от коленете на горе по момчето нямало нито капка. От пищните одежди на Тиквоглавия обаче направо шуртяло.

— Слънцето скоро ще ни изсуши — утешил ги Тип — и след като преплувахме напук на лодкаря, вече можем да вървим нататък.

— На мене плуването ми беше приятно — обадило се Магарето.

— И на мен! — рекъл Джак.

Поели отново по пътя с жълтите павеа, който всъщност бил продължение на пътя от другия бряг, и Тип пак качил Тиквоглавия върху Магарето.

— Ако яздиш по-бързо, вятърът ще те изсуши — казал му той. — Аз ще се хвана за опашката на Магарето и ще тичам отзад. Така скоро ще изсъхнем.

— Тогава Магарето ще трябва да препуска — съобразил Джак.

— Дадено! — охотно склонило Магарето.

Тип сграбчил края на клона, който бил опашката на Дървеното магаре, и викнал:

— Дий!

Магарето заситнило напред, а Тип подтичвал след тях. Но решил, че и това е бавно, и викнал:

— Бегом!

Дървеното магаре си спомнило, че това е командата за най-висока скорост, и се понесло с такава шеметна бързина, че Тип хукнал както никога дотогава и едва смогвал да се държи.

Накрая останал без дъх и колкото да се опитвал да извика „Стой!“, силите не му стигали дори да го изрече. Изведнъж клонът, за който се държал, се откъснал — понеже бил сух — и в следващия миг момчето вече се търкаляло в прахоляка, а Магарето и неговият тиквоглав ездач отхвърчали нататък и бързо се скрили в далечината.

Докато Тип се изправи, докато се покашля да прочисти прахоляка от гърлото си и кресне „Стой!“, Магарето отдавна било изчезнало от погледа му.

Тогавата той направил онова, което му се сторило най-разумно. Просто седнал и си починал, а след това поел отново нататък.

— Все някога ще ги настигна — размишлявал Тип, — пътят свършва пред портите на Изумрудения град и там те, щат не щат, ще спрат.

В това време Джак стискал пръта, а Дървеното магаре препускало като жребец. Не подозирали, че Тип е изостанал, защото Тиквоглавия не се оглеждал, а Дървеното магаре не можело да се озърта.

Както яздел, Джак забелязал, че тревата и дърветата са станали изумруденозелени, и предположил, че приближават Изумрудения град, макар все още да не виждал високите му кули и кубета.

Накрая пред тях се изправили високи стени от зелен камък, обсипани с изумруди. Джак си помислил, че Дървеното магаре може да не разбере, че трябва да спре, и като нищо да ги блъсне в стените, и гръмко извикал „Стой!“.

Магарето се заковало толкова внезапно, че ако не бил дървеният прът, Джак щял да се преметне през глава и да размаже хубавото си лице.

— Е, това наистина беше лудешка езда, нали, мили татко? — възкликнал, но никой не му отговорил. Извърнал се и открил, че Тип го няма.

Това явно дезертърство удивило и притеснило Тиквоглавия. И докато се чудел какво е станало с момчето и как да постъпи при тези

обстоятелства, портата в зелената стена се отворила и от там излязъл човек.

Бил нисък и топчест, с дебело добродушно лице. Облечен бил целият в зелено и носел висока островърха зелена шапка и зелени очила. Той се поклонил на Тиквоглавия и казал:

— Аз съм пазачът на портите на Изумрудения град. Смя ли да запитам кой си и какво желаеш?

— Аз съм Джак Тиквоглавия — отвърнал ухилено Джак, — а колкото до това, какво желая, признавам, че нямам представа.

Пазачът се изненадал и поклатил глава, като че отговорът не го задоволил.

— Ти какво си — човек или тиквена глава? — запитал учтиво.

— И двете, ако обичате — отвърнал Джак.

— Ами това дървено магаре, то живо ли е?

Магарето извъртяло нагоре чворесто око и смигнало на Джак. А после вдигнало крак и го стоварило върху крака на пазача.

— Олеле! — извикал човекът. — Съжалявам, че попитах. Но отговорът е убедителен. Какво ви води в Изумрудения град, господине?

— Имаме някаква работа — отговорил Тиквоглавия сериозно, — но не помня каква. Баща ми знае точно, обаче го няма.

— Странна история, много странна! — заявил пазачът. — Изглеждаш ми безобиден. Човек с такава чаровна усмивка не може да замисля зло.

— Колкото до усмивката — обяснил Джак, — тя е постоянна, защото ми е изрязана върху лицето с ножче.

— Хайде, ела в стаята ми — поканил го пазачът, — ще се опитам да ти помогна.

Джак подкарал Дървеното магаре през портата към стаичката, изградена в стената на града. Пазачът дръпнал връвта на един звънец и през отсрещната врата влязъл висок войник в зелена униформа. На рамо носел дълга зелена пушка, а прекрасните му зелени мустаци стигали до коленете. Пазачът се обърнал към него:

— Този необикновен господин не знае нито защо е дошъл в Изумрудения град, нито какво желае. Кажи какво да правим с него?

Войникът със зелените мустаци огледал Джак с внимание и любопитство. Накрая закимал толкова утвърдително, че мустаците му

се накъдрили на ситни вълни, и заявил:

— Ще трябва да го отведа при негово величество Плашилото.

— Но за какво му е той на негово величество? — зачудил се пазачът на портите.

— Това си е работа на негово величество — отвърнал войникът. — Аз си имам достатъчно грижи. Всички външни грижи трябва да се отправят към негово величество. Хайде, слагай очила на човека и да го водя в царския палат.

Пазачът отворил голям сандък, пълен с очила, и се помъчил да нагласи един чифт на големите кръгли очи на Джак.

— Нямам подръка очила за такива грамадни очи — въздъхнал дребосъкът, — а пък и главата ти е толкова голяма, че ще трябва да ги вържа отзад.

— Ама защо са ми очила? — удивил се Джак.

— Такава е нашата мода — обадил се войникът, — а пък и ще те предпазят да не ослепееш от блясъка и сиянието на разкошния Изумруден град.

— О! — възкликнал Джак. — Тогава непременно ми ги вържи. Не искам да ослепявам.

— Нито пък аз! — викнало Дървеното магаре.

Закрепили очила и над изпъкналите чворове, които му служели за очи.

След това войникът със зелените мустаци ги превел през вътрешната порта и те се озовали на главната улица на величествения Изумруден град.

Искрящи зелени камъни украсявали фасадите на красивите къщи, всички кули и кулички били обкичени с изумруди. Дори зеленият мраморен паваж блестял от скъпоценни камъни и всеки, който съзирал това за първи път, оставал поразен от тържествената и невиджана гледка.

Обаче Тиквоглавия и Дървеното магаре, като не знаели какво е богатство и красота, не обърнали внимание на чудесата, които съзерцавали през зелените си очила. Спокойно следвали зеления войник и с безразличие отминавали тълпите от зелени граждани, вперили в тях удивени погледи. Когато едно зелено куче се спуснало и започнало да ги лае, Дървеното магаре вдигнало крак и запратило

скимтящото животинче към стената на една къща. Това била единствената неприятност по пътя им към царския дворец.

Тиквоглавия си бил намислил да язди Магарето по зелените мраморни стъпала чак до Плашилото, но войникът не му позволил. Тогава Джак полека-лека се смъкнал от седлото и един прислужник отвел Дървеното магаре някъде отзад, а войникът със зелените мустаци въвел Тиквоглавия в палата през парадния вход.

Докато той съобщи за него, гостът останал да чака в красиво нареденото преддверие. Случило се така, че в този час негово величество нямал работа и се отегчавал, та затова наредил бързо да въведат посетителя в тронната зала.

Джак никак не се притеснявал от срещата с владетеля на този величествен град, защото не познавал светските маниери. Но когато пристъпил в залата и съзрял негово величество Плашилото на искрящия му трон, направо се заковал от изумление.

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО ПЛАШИЛОТО

Всеки читател на този роман вероятно знае какво е плашило, но за Джак Тиквоглавия, който не бил виждал подобно творение, срещата с необикновения владетел на Изумрудения град била най-изненадващото преживяване в краткия му живот.

Негово величество Плашилото носело избелял син костюм, а главата му била торбичка, натъпкана със слама, върху която нескопосано били изрисувани очи, уши и уста, та да има лице. Дрехите също били натъпкани със слама, но толкова несъразмерно, че краката и ръцете на негово величество били прекалено дебели. За длани служели ръкавици с дълги пръсти, напълнени с памук. Сламки стърчали от шията и от кончовите на ботушите. На главата си то носело тежка златна корона, цялата обсипана с искрящи скъпоценни камъни, а от тежестта на короната челото му се гънело в бръчки, придаващи замислен израз на изрисуваното лице. Всъщност единствено короната подсказвала величие, иначе този цар Плашило си бил най-обикновено плашило — грозновато, трмаво и безформено.

Но ако невероятният образ на негово величество Плашилото смаял Джак, не по-малко слисано от Тиквоглавия останало Плашилото. Пурпурните панталони, розовата жилетка и червената риза направо висели върху дървените крайници, измайсторени от Тип, а усмивката не слизала от изрязаното с ножче лице, сякаш за тази тиква животът бил най-веселото нещо.

В първия миг негово величество Плашилото помислило, че странният посетител му се надсмива, и понечило да се възмути от това своеволие, ала неслучайно то се смятало за най-мъдрата личност в Страната на Оз. След като го огледало по-внимателно, видяло, че усмивката е изрязана върху лицето и Тиквоглавия, дори да искал, не можел да изглежда сериозен.

Пръв заговорил царят. След като съзерцавал Джак известно време, той възкликнал учудено:

— Ти откъде се взе и как така си жив?

— Простете, ваше величество — отвърнал Тиквоглавия, — но не разбирам какво ми казвате.

— А защо не разбираш?

— Не зная вашия език. Виждате ли, аз съм от Страната на хрилестите, значи съм чужденец.

— Аха, ясно! — възкликнало Плашилото. — Аз самият говоря езика на дъвчащите, който се приказва и в Изумрудения град. А ти вероятно говориш на езика на тиквоглавите?

— Точно така, ваше величество — поклонил се Джак, — и затова не ни е възможно да се разбираме.

— Колко неприятно — замислено казало Плашилото. — Трябва ни преводач.

— Какво е това „преводач“?

— Някой, който владее и моя, и твоя език. Когато аз изрека нещо, преводачът ще ти обясни какво съм казал, а когато ти ми отговориш, преводачът ще ми предаде твоите думи. Защото преводачът говори и двата езика и ги разбира.

— Умна работа! — възкликнал Джак, зарадван от това лесно решение на затруднението.

Плашилото наредило на войника със зелените мустаци да разпита кой от поданиците му разбира езика на хрилестите и езика на Изумрудения град, и незабавно да го доведе.

Когато войникът излязъл, Плашилото попитало:

— Защо не седнеш, докато чакаме?

— Ваше величество забравя, че не го разбирам — отвърнал Тиквоглавия. — Ако желаете да седна, трябва да ми го покажете със знаци.

Плашилото слязло от трона и примъкнало едно кресло зад Тиквоглавия. После изведнъж блъснало Джак с такава сила, че той се свлякъл върху възглавниците, свит като джобно ножче, и едва успял да оправи сплетените си крайници.

— Този знак разбра ли го? — учтиво запитало Плашилото.

— Безпогрешно — отговорил Джак, докато протягал ръце да обърне главата си напред, защото тиквата се била извъртяла около поддържащия кол.

— Теб май са те правили надве-натри — отбелязало Плашилото, като наблюдавало усилията на Джак.

— Също като негово величество — долетял откровеният отговор.

— С тази разлика, че докато аз се превивам, но не се чупя, ти се чупиш, но не се превиваш — злъчно рекло Плашилото.

В този миг войникът се върнал с едно младо момиче за ръка. То било мило и стеснително, с хубаво лице и красиви зелени очи и коси. Изящната му зелена копринена пола стигала до коленете и разкривала копринени чорапи с избродирани грахови шушулки, а вместо с панделки или токи зелените му сатенени пантофки били украсени с китки магданоз. По зеления му копринен корсаж имало избродирани листа от детелина, а късото му стегнато жакетче било обрaмчено с искрящи изумруди.

— Я, това била нашата Джелая Джамб! — възкликнало Плашилото, когато зеленото момиче склонило хубавата си главичка пред него. — Ти владееш ли езика на хрилестите, миличка?

— Да, ваше величество, разбирам го, защото съм родена в Северната страна.

— Тогава ще ни превеждаш — заявило Плашилото — и ще обясняваш на Тиквоглавия всичко, каквото кажа, а на мен ще предаваш всичко, каквото той каже. Това задоволява ли те? — обърнало се то към своя гост.

— Напълно — долетял отговор.

— Тогава като начало — обърнало се Плашилото към Джелая — запитай какво го води в Изумрудения град.

Ала вместо това момичето, което не отделяло поглед от Джак, изрекло:

— Ти си необикновено същество. Кой те направи?

— Едно момче — казва се Тип — отвърнал Джак.

— Какво казва? — поискало да разбере Плашилото. — Слухът май ме лъже. Какво казва?

— Казва, че умът на ваше величество се е разпилял — свенливо превело момичето.

Плашилото се размърдало неспокойно на трона и опипало главата си с лявата ръка.

— Колко прекрасно е да разбираш два различни езика — изрекло то и въздъхнало смутено. — Попитай го, мила, има ли нещо против да го хвърля в тъмница за обида на владетеля на Изумрудения град?

— Не съм ви обиждал! — възмутил се Джак.

— Шшшт! — предупредило Плашилото. — Почакай Джелая да преведе каквото казах. Защо ни е преводачка, ако ще я прекъсваш тъй припряно?

— Добре, добре, ще чакам — склонил Тиквоглавия намусено, макар да се усмихвал все тъй топло. — Преведете, госпожице.

— Негово величество се интересува дали сте гладен — казала Джелая.

— Не, никак — учтиво отговорил Джак, — понеже аз изобщо не мога да ям.

— И аз така — кимнало Плашилото. — Какво казва той, миличка Джелая?

— Интересува се дали знаете, че едното ви око е изрисувано по-голямо от другото — изрекло проклетото момиченце.

— Не й вярвайте, ваше величество — провикнал се Джак.

— О, но аз не й вярвам — спокойно се обадило Плашилото. А после, като изгледало остро момичето, попитало: — Ти сигурна ли си, че разбираш и двата езика — на хрилестите и на дъвчащите?

— Напълно, ваше величество — поклонила му се Джелая Джамб, като едва се сдържала да не се изсмее в очите на владетеля.

— А защо тогава и аз имам чувството, че ги разбирам? — зачудило се Плашилото.

— Просто защото това е същият език! — весело се закискало момичето. — Нима ваше величество не знае, че в цялата Страна на Оз се говори един и същ език?

— Наистина ли? — облекчено ахнало Плашилото. — Ами тогава аз сам можех да си превеждам!

— Вината е изцяло моя, ваше величество — притеснил се Джак, — помислих си, че говорим различни езици, защото сме от различни страни.

— Това да ти е за урок, друг път да не мислиш — скарало му се Плашилото. — Защото, който не умее да размишлява мъдро, по-добре да си мълчи като глупак, какъвто си всъщност!

— Да, точно това съм! — кимнал Тиквоглавия.

— Според мен създателят ти е похабил няколко вкусни тиквеника, за да скалъпи един никакъв човек.

— Повярвайте, ваше величество, аз не съм искал да ме сътворяват! — заоправдавал се Джак.

— Аха! И с мен е същото — любезно го успокоил царят. — И понеже се различаваме от всички обикновени хора, хайде да се сприятелим, искаш ли?

— От все сърце! — възкликнал Джак.

— Как! Нима имаш сърце? — изненадало се Плашилото.

— Не, това беше метафора, образ на речта — обяснил Джак.

— А според мен най-видимият ти образ е дървеният, затова, ако обичаш, сдържай си въображението, което, тъй като си без мозък, нямаш право да упражняваш — предупредило го Плашилото.

— Непременно! — съгласил се Джак, без да разбира нито дума.

След това негово величество Плашилото отпратило Джелая Джамб и войника със зелените мустаци, хванало новия си приятел под ръка и го повело към двора да поиграят на обръчи.

БУНТАРСКАТА АРМИЯ НА ГЕНЕРАЛ ДЖИНДЖЪР

Толкова нетърпелив бил Тип да настигне своя Джак и Дървеното магаре, че извървял половината път до Изумрудения град без почивка. И тогава осъзнал, че е прегладнял, а от коричките и сиренето, които бил взел на тръгване, нямало и троха.

Чудел се какво да прави, когато видял някакво момиче, седнало край пътя. Дрехите му направо заслепили Тип: коприненият ѝ корсаж бил изумруденозелен, а пък полата от четири ярки цвята била отпред синя, отляво — жълта, отзад — червена и отдясно — пурпурна. Корсажът се закопчавал с четири копчета, най-горното — синьо, второто — жълто, третото — червено и последното — пурпурно.

В тези крещящи одежди имало нещо изумително, затова и Тип дълго ги съзерцавал, докато накрая погледът му бил привлечен от хубавото лице над тях. Да, казал си, лицето наистина е хубаво, но защо изразява толкова недоволство, неприязън и дързост?

Тип наблюдавал девойката, а тя го гледала хладно. До нея имало кошница с храна; в едната си ръка държала сандвич, а в другата — твърдо сварено яйце и така сладко похапвала, че Тип се усмихнал.

Тъкмо когато се канел да си поиска от обяда ѝ, тя станала и тръснала трохите от скута си.

— Дръж! — казала му. — Аз трябва да вървя. Носи кошницата и ако си гладен, хапни!

Тип сграбчил кошницата и веднага започнал да се храни, като мълчаливо следвал момичето. То крачело бързо, решително и гордо, от което той заключил, че е някаква важна личност. Накрая, като заситил глада си, Тип започнал да подтичва, за да не изостава, но едва я настигал, защото била по-висока, а и много бързала.

— Благодаря за сандвичите — задъхано казал той. — Ще ми кажеш ли как се казваш?

— Аз съм генерал Джинджър — долетял отсечен отговор.

— О! — изненадало се момчето. — А на какво си генерал?

— Командвам бунтарската армия в тази война — рязко отвърнала тя.

— А! — възкликнал пак Тип. — Не знаех, че има война.

— И да си искал, не би могъл да узнаеш — отговорила Джинджър, — защото я пазехме в тайна. И понеже армията ни е само от момичета, направо е невероятно, че за бунта ни още никой не е чул — додала тя с нескрита гордост.

— Права си — кимнал Тип. — А къде е армията ти?

— На километър от тук — обяснила генерал Джинджър. — По моя заповед се събраха войските от цялата Страна на Оз. Днес ще покорим негово величество Плашилото и ще го свалим от трона. Бунтарската армия очаква мен, за да потегли към Изумрудения град.

— Ясно! — въздъхнал дълбоко Тип. — Наистина съм изненадан! А смее ли да попитам защо искате да покорите негово величество Плашилото?

— Първо, защото Изумруденият град прекалено дълго се управлява от мъже — отговорило момичето. — Освен това градът искри от красиви скъпоценни камъни, далеч по-нужни за пръстени, гривни и огърлици, а в царската съкровищница има купища пари за не една и две нови рокли на всяка войничка. Затова се готвим да завладеем града и да го управляваме, както ни е угодно.

Джинджър изрекла това сериозно и решително — доказателство, че не се шегува.

— Но войната е нещо ужасно! — замислено казал Тип.

— Тази война ще е приятна — бодро отвърнало момичето.

— Колко ли от вас ще паднат в боя! — продължило момчето уплашено.

— Нищо подобно — възразила Джинджър. — Кой мъж ще вдигне ръка на момиче, камо ли да му навреди? Всички в армията ми са хубавици!

Тип се засмял.

— Може и да си права. Но пазачът на портите е много предан, а царският гарнизон няма да отстъпи града без съпротива.

— Гарнизонът е немощен и стар — рекла пренебрежително Джинджър. — Едва има сила да се грижи за мустаците си, а жена му е толкова зла — скубе му ги из корен. При царуването на прекрасния Вълшебник войникът със зелените мустаци беше истински царски

гарнизон, защото народът се боеше от Вълшебника. А Плашилото не всява страх и царският гарнизон не струва пукната пара по време на война!

След тези думи те продължили да крачат мълчаливо и скоро стигнали до широка горска просека, където имало четиристотин момичета. Девоjkите се кискали и разговаряли весело, сякаш се готвели не за война, а за увеселение.

Разделени били на четири роти и Тип забелязал, че униформите им са като на генерал Джинджър. Различавали се само по това, че при девоjkите от Страната на дъвчащите синьото на полата било отпред, при квадратните отпред било червеното, при мигащите — жълтото, а при хрилестите — пурпурното. Корсажите били зелени — знак, че се готвят да превземат Изумрудения град, а по цвета на горното копче се разбирало от коя страна са. Униформите били хем красиви, хем удобни, а общото впечатление било поразяващо.

Според Тип тази необичайна армия изобщо не била въоръжена, но грешал. Защото в събраните на тила коси всяко момиче било заболо по две дълги лъскави куки за плетене.

Генерал Джинджър пъргаво скочила върху един пън и викнала на войската си:

— Приятелки, съгражданки, момичета! Започва нашият велик бунт срещу мъжете на Оз! Тръгваме да завладеем Изумрудения град... да детронираме цар Плашило... да придобием хиляди блестящи скъпоценности... да плякосаме царската съкровищница... и да вземем властта от нашите предишни потисници!

— Ура! — викнали ония, които я чули, ала Тип забелязал, че голяма част от армията бърборела оживено, без да обръща внимание на предводителката си.

Долетяла команда „Напред!“, девоjkите се подредили в четири групи и бодро поели към Изумрудения град.

Момчето ги следвало, натоварено с кошниците, наметките и вързопите на някои от момичетата. Скоро стигнали до зелени гранитни стени и спрели пред градските порти.

Пазачът на портите излязъл веднага и започнал да ги оглежда с такова любопитство, сякаш виждал пред себе си цирк. На шията му висяла златна верига с много ключове. Мушнал безгрижно ръце в

джобовете си, той и не подозирал, че градът е обсаден от бунтовници. Усмехнато ги попитал:

— С какво мога да ви услужа, мили мои?

— Предай се веднага! — викнала генерал Джинджър и смръщила хубавото си лице.

— Да се предам ли? — удивил се пазачът. — Но това е невъзможно! Не е законно! Това е нечувано!

— И все пак трябва да се предадеш! — гневно креснала генералката. — Ние се бунтуваме!

— Не ви личи — възхитено ги огледал пазачът.

— Може, но се бунтуваме! — раздразнено тупнала с крак Джинджър. — Ей сега ще превземем Изумрудения град!

— Боже мили! — изумено възкликнал пазачът на портите. — Каква глупава идея! Я бягайте при майките си, мили мои момиченца, тичайте да издоите кравите и да омесите хляба! Да се превземе град, е опасно начинание, не го ли знаете?

— Не се боим! — отвърнала генералката с такава решителност, че пазачът се притеснил.

Затова ударил камбанката да призове войника със зелените мустаци и тозчас горчиво съжалил. Защото изведнъж се видял обграден от група девойки, които измъкнали куките от косите си и започнали да го мушкат с острите им върхове и да ги размахват край дебелиите му бузи и мигащите му очи.

Бедният човечец се развикал за милост и без съпротива оставил Джинджър да свали връзката с ключовете от врата му.

Последвана от армията, генералката се втурнала към портите, но там пред нея се възправил царският гарнизон на Оз — сиреч войникът със зелените мустаци.

— Стой! — ревнол той и насочил дългата си пушка в лицето ѝ.

Някои от момичетата писнали и се разбягали, ала генерал Джинджър стояла смело и възмутено запитала:

— Какво? Нима ще стреляш по едно бедно беззащитно момиче?

— Не, няма — отвърнал войникът, — защото пушката ми не е заредена.

— Не е заредена ли?

— Не, за да не стане злополука. И кой знае къде съм дянал барута и сачмите. Но ако ме изчакате, ей сега ще ги потърся.

— Не си прави труда — развеселила се Джинджър. И викнала:
— Момичета, пушката не е заредена!

— Урааа! — закрепцели бунтовничките, зарадвани от добрата вест, и тъй дружно се втурнали към войника със зелените мустаци, че само по чудо не си изболи очите една на друга.

Уплашеният от жените царски гарнизон на Оз не събрал смелост да се опълчи на яростната им атака. Той се завъртял на пета и с всички сили хукнал през портите към царския дворец, а генерал Джинджър и войската ѝ нахлули в неохранявания град.

Ето така, без да се пролее и капка кръв, бил превзет Изумруденият град. И армията на бунта се превърнала в армия на завоевателите!

ПЛАШИЛОТО ЗАМИСЛЯ БЯГСТВО

Тип незабелязано се измъкнал и забързал след войника със зелените мустаци. Нашественичките прониквали в града бавно, защото спирали ту тук, ту там да изчовъркат с куките си изумруди от стените и паветата. Затова войникът и момчето стигнали в двореца преди вестта за покоряването на града.

Плашилото и Джак Тиквоглавия продължавали да си подхвърлят обръчите на двора, но играта им била прекъсната от внезапната поява на царския гарнизон на Оз, който се втурнал без фуражка и пушка, с раздърпана униформа и развята зад него дълга брада.

— Още едно за мен — спокойно отбелязало Плашилото. — Какво има, приятелю? — обърнало се то към войника.

— Олеле! Ваше величество, ваше величество! Градът ни е превзет! — едва изрекъл задъханият царски гарнизон.

— Това не го очаквах — казало Плашилото. — Върви, ако обичаш, и залости всички врати и прозорци на двореца, а в това време аз ще покажа на тази Тиквена глава как се мята обръч.

Войникът изтичал да изпълни нареждането, а Тип, който пристигнал миг подир него, останал на двора и с удивление заоглеждал Плашилото.

Негово величество Плашилото продължавало да мята обръчите с такова спокойствие, сякаш нищо не застрашавало престола му, но Тиквоглавия затичал с всички сили на дървените си крака, щом съзрял Тип.

— Добър ден, мили татко! — викнал зарадвано. — Добре, че пристигна. Онова ужасно Дървено магаре ме отвлече.

— Така и предположих — отговорил Тип. — Нарани ли те? Счупи ли ти нещо?

— Не, пристигнах здрав и читав — успокоил го Джак, — а негово величество ме прие много любезно.

В този миг войникът със зелените мустаци се върнал и Плашилото попитало:

— Впрочем кой ме е превзел?

— Един девически полк, събран от четирите краища на Страната на Оз — отвърнал все още пребледнелият от страх войник.

— Но къде беше в това време действащата ми армия? — попитало негово величество, вперило замислен поглед във войника.

— Действащата ви армия побягна — честно си признал войникът, — защото никой не може да устои пред страховитите оръжия на покорителките.

— Така, така — обадило се Плашилото, след като поразмислило, — не съжалявам за престола, защото царуването над Изумрудения град е скучна работа. А и от тежката корона ме боли глава. Дано покорителките не посегнат на мен само защото аз съм царят.

— Чух ги да казват — боязливо се намесил Тип, — че от външността ви ще си направят изтривалки, а с вътрешността ще натъпчат възглавниците на диваните си.

— Тогава съм в опасност — кимнало негово величество — и трябва да обмислям бягство.

— А къде ще отидеш? — попитал Джак Тиквоглавия.

— Как къде — при моя другар Тенекиения дървар, владетеля на мигащите, който се нарича император. Той ще ми даде убежище.

Тип гледал през прозореца.

— Дворецът е обсаден — съобщил той. — Късно е за бягство. Всеки миг ще те разкъсат на парчета.

Плашилото въздъхнало.

— В случай на опасност най-добре е да спреш и да размислиш — заявило то. — Извинете ме, ще спра да размисля.

— Но нали и ние сме в опасност! — разтревожил се Тиквоглавия. — Ако тия момичета разбират от готварство, краят ми е близък!

— Глупости! — възкликнало Плашилото. — Дори да умеят да готвят, сега не им е до това!

— Стига да ме подържат малко в плен и ще се разваля — възразил Джак.

— О! Значи не те бива за съюзник — отвърнало Плашилото. — Работата била по-сериозна, отколкото предполагам.

— Ти можеш да живееш още дълго — мрачно казал Тиквоглавия. — А моят живот е неизбежно кратък. Искам да се порадвам на

броените си дни.

— Чакай, чакай! Не се безпокой — успокоило го Плашилото, — ако помълчиш да размисля, ще измисля как да се измъкнем.

И тъй, другите зачакали мълчаливо, а Плашилото отишло в един ъгъл и останало с лице към стената цели пет минути. Накрая, като се обърнало, изглеждало по-весело.

— Къде е онова Дървено магаре, с което пристигна? — запитало то Тиквоглавия.

— Ами като казах, че е безценно, твоят човек го прибра в съкровищницата — отвърнал Джак.

— Само за това място се сетих, ваше величество — заоправдавал се войникът, уплашен, че е сбъркал.

— Постъпил си, както трябва — заявило Плашилото. — А нахрани ли животното?

— О, да, хвърлих му цяла кофа стърготини.

— Чудесно! — зарадвало се Плашилото. — Бързо ми го доведи.

Войникът изтичал навън и след малко чули тропота на дървените магарешки копита по каменната настилка на двора.

Негово величество огледало вихрогона недоволно.

— Не е кой знае колко напет — отбелязало замислено, — но поне може да препуска, нали?

— О, да, разбира се — отвърнал Тип, вперил възхитен поглед в Дървеното магаре.

— Тогава, като го възседнем, трябва да профучи през строя на бунтовничките и да ни отнесе при другаря ми Тенекиения дървар — заявило Плашилото.

— Няма сили за четирима — възразил Тип.

— Четирима не, но трима ще поеме — казало негово величество. — Царския гарнизон го оставям тук. Откакто позволи да го сразят, вече не му вярвам.

— Той поне може да бяга — засмял се Тип.

— Очаквах този удар — мрачно се обадил войникът, — но храбро ще го понеса. Като си обръсна мустаците, няма да ме познаят. По-безопасно ли е да яздя този огнен, необуздан вихрогон, отколкото да се възправа срещу буйните момичета?

— Може да си прав — кимнало негово величество Плашилото. — Аз, понеже не съм войник, много обичам риска. А сега, момче,

възседни го пръв. Намести се близо до шията.

Тип бързо се качил, а войникът и Плашилото вдигнали Тиквоглавия и го настанили зад него. За царя останало толкова малко място, че можел да се катурне при първата крачка на Магарето.

— Донеси въже за простирание — наредил царят на гарнизона — и ни вържи един за друг. Ако падаме, да падаме вкупом.

Докато чакали войника с въжето, негово величество продължило:

— Трябва да внимавам, защото животът ми е в опасност.

— Аз също трябва да се пазя — обадил се Джак.

— Не чак толкова — отвърнало Плашилото. — Ако с мен се случи нещо, това ще ми е краят. А пък стане ли нещо с теб, ще послужиш поне за семе.

Войникът донесъл дълго въже, вързал ги здраво един за друг, а после ги привързал към Магарето. Няколко опасност да паднат.

— Сега вратите — наредило Плашилото. — Отваряй ги и да се втурнем към свободата или към смъртта!

Дворът, в който се намирали, бил по средата на големия дворец, опасвайки го от всички страни. Проход водел към една от външните врати, която била яко залостена по нареждане на владетеля. Негово величество смятало да се измъкнат от там, затова царският гарнизон превел Магарето през прохода и отворил вратата, която зейнала с трясък.

— Хайде — обърнал се Тип към Дървеното магаре, — ти ще ни спасяваш. Препусни към градските порти и не позволявай никому да те спре!

— Дадено! — изпръхтяло Магарето и хукнало така внезапно, че Тип едва си поел дъх и здраво се вкопчил за кола, забит в магарешката шия.

Няколко момичета, застанали на пост край двореца, били повалени от лудия магарешки устрем. Други се разбягали от пътя с писъци, а една-две се нахвърлили бясно с куките си върху бегълците. Тип усетил леко бодване в лявата ръка и цял час след това тя го наболявала, ала куките не наранили нито Плашилото, нито Джак Тиквоглавия — те не ги и усетили.

Колкото до Магарето, то надминало себе си — прекатурило две колички с плодове, съборило двама мъже и накрая бутнало пазачката на портите — свадлива дебелана, назначена от генерал Джинджър.

Но неукротимото кавалерийско Магаре и тогава не спряло. След като се измъкнало от Изумрудения град, то се понесло по пътя на запад с такава скорост и луди подскоци, че дъхът на момчето секнал, а пък Плашилото останало направо поразено. Джак познавал подобна буйна езда отпреди, та вложил всички сили да притиска с две ръце тиквената си глава върху шията и понасял ужасното друсане най-философски.

— Укроти го! Укроти го! — разкрещяло се Плашилото. — Всичката слама се смъкна в краката ми!

Но Тип нямал сили да му викне и Дървеното магаре продължило в луд, неукротим галоп.

Скоро стигнали до брега на широка река и като истински жребец, без да спира, Магарето направило огромен скок и всички полетели във въздуха.

Само след миг те вече се премятали, пляскали и подскачали във водата. Магарето неистово размахвало крака и търсело опора, а ездачите първо се гмурнали до дъното, а после изплували отгоре като тапи.

ПЪТЕШЕСТВИЕТО КЪМ ТЕНЕКИЕНИЯ ДЪРВАР

Дрехите на Тип били натежали от водата, но той успял да се наклони и да кресне в ухото на Магарето:

— Стой мирно, глупако! Стой мирно!

Тозчас то спряло да се движи и заплувало спокойно на повърхността, а тялото му било като истински сал.

— Какво значи „глупак“? — попитало Магарето.

— Укор — засрамено отвърнал Тип. — Казвам такава дума само когато съм разгневен.

— Тогава и аз решавам да те нарека глупак — казало Магарето.

— Защото нито съм правило реката, нито съм я слагало на пътя ни. Укор заслужава оня, който ми се сърди, че съм паднал във водата.

— Така е — кимнал Тип, — признавам се за виновен — и се провикнал към Тиквоглавия: — Добре ли си, Джак?

Никакъв отговор. Тогава момчето се обърнало към царя:

— А вие как сте, ваше величество?

Плашилото изохкало.

— Много съм зле — отвърнало то примаяло. — Колко мокра е тази вода!

Вързан здраво към другите, Тип не можел да се извърне към тях. Но наредил на Магарето:

— Гребите с крака към брега!

Магарето се подчинило и бавно, бавно стигнали отсрещния бряг. Там се измъкнали на една плитчина и Магарето излазило на сушата.

Момчето с мъка извадило ножчето от джоба си и прерязало въжетото, което ги придържало един към друг, а и към Магарето. Чуло Плашилото да тупва на земята, после бързо слязло и се огледало за Джак.

Дървеното тяло с пищните одежди все още се пъчело върху Магарето, но от Тиквената глава нямало и следа — стърчал само подостреният за шия кол. Що се отнася до Плашилото, сламата се била

смъкнала в корема и краката му — там тялото било дебело и закръглено, а нагоре приличало на празна торба. На главата все още се крепяла тежката корона, защита здраво, та да не се загуби, но самата глава, прогизнала и смачкана от тежестта на златото и скъпоценностите, била клюмнала, а изрисуваното лице се гънело в стотици бръчки и Плашилото приличало на пекинез.

Тип го досмешало и щял да се изкиска, ако не се тревожел толкова за своя Джак. Наистина тялото на Плашилото било пред очите му, ала тиквената глава, тъй съществена за живота на Джак, я нямало никаква. Момчето грабнало един дълъг прът, който за щастие му бил подръка, и притеснено заоглеждало реката.

Някъде навътре съзряло жълтеникавата тиква леко да подскача по вълните. Била далеч, но скоро доплувала по-близо и Тип успял да я подхване с пръта и да я издърпа на брега. Взел я, пренесъл я горе, изтрил внимателно с кърпичка водата от тиквеното лице, изтичал до Джак и върнал главата на мястото ѝ.

— О, Боже мой! — възкликнал тозчас Джак. — Ужасно премеждие! Питам се тиквата загнива ли от вода.

Тип не сметнал за нужно да му отговаря, защото и Плашилото се нуждаело от помощта му. Внимателно измъкнал сламата от тялото и краката на царя и я разхвърлял да съхне на слънце. Мокрите дрехи метнал върху Дървеното магаре.

— Ако водата разваля тиквите — обадил се Джак и дълбоко въздъхнал, — значи дните ми са преброени!

— Не съм забелязал да им вреди — отвърнал Тип, — освен ако не е кипяща. Ако не се е пукнала, приятелю, значи всичко е наред.

— Здрава е — отговорил радостно Джак.

— Тогава се успокой, защото едно пате от много мислене умряло!

— Добре, че не съм пате! — дълбокомислено кимнал Джак.

Слънцето бързо сушало дрехите, а Тип обръщал сламата на негово величество, та лъчите да изпаряват влагата и тя да стане пак шумоляща и пръхкава. После натъпкал Плашилото равномерно и огладил с ръка лицето, което възвърнало предишното си ведро и чаровно изражение.

— Много благодаря — радостно възкликнал монархът, когато се поразтъпкал и видял, че всичко му е на място. — Да си Плашило, си

има и предимства. Стига до теб да има приятел да те пооправя, щом потрябва, и нищо лошо не може да ти се случи.

— Силното слънце дали не пука тиквите? — разтревожено се обади Джек.

— О, не, не! — успокоило го Плашилото. — Само старостта е опасна за теб, момче. Отмине ли златната ти младост, набързо ще се разделим. Но ти не се бой, забележим ли, веднага ще те предупредим. Хайде! Да тръгваме. Едва чакам да срещна другаря си Тенекиения дървар.

Пак яхнали Дървеното магаре — Тип се хванал за кола, Тиквоглавия прегърнал Тип, а Плашилото обвило ръце около дървеното тяло на Джек.

— Върви спокойно, защото сега никой не ни гони — наредил Тип на Магарето.

— Дадено! — пресипнало отвърнало то.

— Май нещо си прегракнал — учтиво отбелязал Тиквоглавия.

Магарето подскочило гневно, извъртяло чворестото си око към Тип и изхриптяло:

— Слушай, защо им позволяваш да ме хулят?

— О, не! — успокоил го Тип. — Джек ти мисли доброто. И не бива да се караме. Нека бъдем приятели!

— Не искам повече да го зная този Тиквоглавец! — злобно заяви Магарето. — Много лесно си губи главата!

На това нямамо какво да се отговори, затова известно време яздили мълчаливо.

По едно време Плашилото се обадило:

— Това място ми напомня за миналото. На онова тревисто хълмче спасих Дороти от жилещите пчели на Злата магьосница от Запад.

— Тези жилещи пчели повреждат ли тиквите? — страхливо се озърнал Джек.

— Не бой се, те измряха до една — отвърнало Плашилото.

— А ето тук Ник Секача избяга сивите вълци на Злата магьосница.

— Кой е Ник Секача? — попитал Тип.

— Тъй се казва приятелят ми Тенекиеният дървар — обяснило негово величество Плашилото. — А на това място крилатите маймуни

ни плениха, вързаха ни и побягнаха с малката Дороти — продължило то, докато вървели напред.

— Тези крилати маймуни ядат ли тиква? — разтреперил се Джак.

— Не зная, но не се тревожи, сега крилатите маймуни са роби на добрата Глинда, притежателката на златната шапка, с която им нарежда какво да правят — замислено промълвило Плашилото.

След тези думи сламеният монарх потънал в размисъл за някогашните вълнуващи дни. А Дървеното магаре се клатушкало и носело ездачите си напред към тяхната цел.

Междувременно се здрачило, а после паднали тъмните сенки на нощта. Тип спрял Магарето и всички слезли.

— Много съм изморен — прозинал се той, — а тривицата е мека и хладна. Хайде да легнем и да поспим до сутринта.

— Аз не мога да спя — напомнил му Джак.

— Аз също — казало Плашилото.

— За мен сънят е нещо непознато — обадило се и Магарето.

— Но нека не забравяме бедното момченце, то е от плът и кръв и се изморява — казало умното Плашило. — Така беше и с малката Дороти. Всяка нощ я чакахме да се наспи.

— Съжалявам — смирено въздъхнал Тип, — но е така. Освен това умирам от глад!

— Нова опасност! — ахнал Джак. — Дано не обичаш тиква.

— Само ако е опечена в тиквеник — разсмяло се момчето. — Затова не се бой от мен, приятелю!

— Ама че страхлив Тиквоглавец! — възмутило се Магарето.

— И ти щеше да си същият, ако знаеше, че ще загинеш! — ядосал се Джак.

— Стига! Стига! — спряло ги Плашилото. — Нека не се караме. Всички имаме слабости, мили приятели. Да бъдем снизходителни един към друг. Момчето ни е гладно, а няма нищо за ядене — поне да помълчим, та да се наспи. Защото казват, че в съня смъртният забравя глада.

— Благодаря ти! — усмихнал се Тип. — Негово величество Плашилото е колкото добро, толкова и мъдро, а това никак не е малко!

После се изтегнал на тревата, сложил глава на подпълненото Плашило и заспал дълбоко.

НИКЕЛИРАНИЯТ ИМПЕРАТОР

Тип се събудил малко след разсъмване, но Плашилото вече било станало и с непохватните си пръсти му било набрало две шепи боровинки от околните храсти. Момчето излапало с благодарност тази хранителна закуска и малката компания отново поела на път.

След около час стигнали хребета на един хълм, от който видели града на мигащите и различили стройните куполи на императорския дворец, извисили се над групичките от по-ниски сгради.

Гледката въодушевила Плашилото и то се провикнало:

— Как се радвам, че пак ще се видим с приятеля ми Тенекиения дървар! Дано да управлява хората си по-добре, отколкото аз управлявах моите!

— Той ли е императорът на мигащите? — попитало Магарето.

— Той, той! Поканиха го за свой владетел скоро след унищожаването на Злата магьосница. И с доброто си сърце Ник Секача сигурно е прекрасен и способен император!

— Аз пък мислех, че „император“ е титлата на оня, който управлява империя — обадил се Тип, — а доколкото знам, Страната на мигащите не е империя, а царство.

— За това нито дума пред Тенекиения дървар! — тревожно възкликнало Плашилото. — Ужасно ще го наскърбиш. Той е горда душа, и то с основание, но предпочита да го назовават император, а не цар.

— На мен ми е все едно — казало момчето.

Дървеното магаре заситнило с такава бързина, че ездачите едва се крепели върху него, затова и не продумали чак до стълбището пред двореца.

Възрастен мигащ в сребриста униформа пристъпил към тях и им помогнал да слязат. Плашилото се обърнало към него:

— Бързо ни заведи при господаря си, императора!

Човекът смутено ги изгледал и накрая казал:

— Боя се, че трябва да почакате. Тази сутрин императорът не приема.

— Защо? — притеснило се Плашилото. — Да не му се е случило нещо?

— О, не, нищо лошо. Но днес е денят, в който лъскат негово величество, и тъкмо в този миг негово августейшо величество е плътно покрит със смазка.

— А, разбирам! — успокоило се Плашилото. — Приятелят ми открай време е конте, а пък сега вероятно държи на външността си повече от всякога!

— Така е — отвърнал слугата с учтив поклон. — Великият ни император неотдавна пожела да го никелират.

— О, небеса! — възкликнало Плашилото. — Ако и мозъкът му е никелиран, кой знае колко е блестящ! Хайде, водете ни, уверен съм, че императорът ще ни приеме дори в този си вид.

— Видът на императора всякога е величествен — заявил човекът. — Ще се осмеля да му известя за пристигането ви и ще получа разпорежданията му относно вас.

Групичката последвала прислужника в едно разкошно преддверие и Дървеното магаре също се заклатушкало подире им, защото не знаело, че мястото на магаретата е навън.

В първия миг пътешествениците се стъписали от обстановката, дори Плашилото останало поразено от тежките сребротъкани завеси, изтеглени встрани и закрепени със сребърни брадвички. Върху красивата маса в средата имало голяма сребърна масльонка, богато гравирана със сцени от някогашните приключения на Тенекиения дървар, Дороти, Страхливия лъв и Плашилото. Линиите на гравюрите били позлатени. По стените висели няколко портрета; портретът на Плашилото бил най-внушителен и артистично изрисуван, а грамадна картина на прочутия Вълшебник от Оз в момента, когато дарява Тенекиения дървар със сърце, покривала почти изцяло едната стена.

Както съзерцавали всичко това, обхванати от безмълвно възхищение, изведнъж от съседната стая долетял силен глас, който възкликнал:

— Гледай ти, гледай ти, гледай ти! Каква невероятна изненада!

Вратата с трясък се отворила и към тях се втурнал Ник Секача, който стиснал в прегръдките си Плашилото и го смачкал в безброй

гънки и дипли.

— Мили стари приятелю! Благородни ми друже! — весело се провикнал Тенекиеният дървар. — Колко се радвам, че пак се виждаме!

След това пуснал Плашилото, отстъпил крачка назад и огледал обичното изрисувано лице.

Но за беда по лицето и тялото на Плашилото били останали лекета, защото в устрема да приветства приятеля си Тенекиеният дървар напълно забравил състоянието на своя тоалет и размазал смазката по Плашилото.

— Боже мили! — печално възкликнало то. — Гледай на какво заприличах!

— Спокойно, приятелю — утешил го Тенекиеният дървар, — ще те пратя в императорската пералня и ще излезеш като нов.

— Дали няма да ме обезобразят? — изохкало Плашилото.

— О, не! — долетял отговор. — Но я ми обясни как пристигна тук и кои са спътниците ти?

С най-голяма учтивост Плашилото представило Тип и Джак Тиквоглавия, към когото Тенекиеният дървар проявил особен интерес.

— Не си кой знае колко пълноценен — заявил императорът, — но пък си крайно необикновен и следователно достоен да станеш член на избраното ни общество.

— Благодаря на негово величество — покорно отговорил Джак.

— Надявам се, че се радваш на добро здраве — продължил Дърварят.

— Засега да — въздъхнал Тиквоглавия, — но с ужас очаквам деня, когато ще се разваля.

— Глупости! — възкликнал императорът, а в гласа му прозвучали съчувствие и доброта. — Не помрачавай днешното слънце с утрешния порой. Защото, преди главата ти да се развали, ти можеш да я консервираш и да я запазиш, колкото си щещ.

По време на този разговор Тип оглеждал Дърваря с нескрито удивление и забелязал, че прочутият император на мигащите е съставен изцяло от тенекиени изрезки, запоени и занитени една за друга във формата на човек. Вярно, че като вървял, поскърцвал и подрънквал, но, общо взето, бил умело изработен и видът му се

помрачавал единствено от дебелия слой смазка, покриваща го от глава до пети.

Втреченият поглед на момчето подсетил Тенекиения дървар, че не е много представителен, и той помолил приятелите си да му позволят да се оттегли в покоите си, за да го излъскаат слугите му. Когато се върнал след малко, никелираното му тяло блестяло тъй тържествено, че Плашилото го похвалило за новата му външност.

— Никелирането беше чудесна идея — признал Ник, — а беше и наложително, защото здравата се бях изподраскал по време на бурните си преживелици. Виждате ли гравиранията звезда върху лявата ми гърд? Тя не само сочи къде лежи великолепното ми сърце, но и закрива кръпката на прекрасния Вълшебник, след като постави този ценен орган в гърдите ми със собствените си сръчни ръце.

— Значи сърцето ти е ръчна работа, така ли? — учудил се Тиквоглавия.

— Нищо подобно — с достойнство отвърнал императорът. — То си е най-истинско, макар да е по-голямо и по-топло от човешките сърца.

И като се обърнал към Плашилото, запитал:

— Поданиците ти щастливи и доволни ли са, мили друже?

— И аз не знам — отвърнало то, — защото девойките от Оз се разбунтуваха и ме изпъдиха от Изумрудения град.

— Виж ти! — възкликнал Тенекиеният дървар. — Ама че беда! Нима са недоволни от мъдрото ти и благосклонно царуване?

— Не, но твърдят, че управление, което е едностранчиво, не струвало нищо — отвърнало Плашилото, — и според тези жени мъжете управлявали вече прекалено дълго. Затова покориха града ми, плячкосаха от съкровищницата всички скъпоценности и сега управляват по своя угода.

— Боже мой! Каква странна идея! — възкликнал стреснат и стъписан императорът.

— Чух ги да споделят, че се готвят да тръгнат насам и да превземат замъка и столицата на Тенекиения дървар — обадил се Тип.

— А, това не бива да допуснем — бързо отвърнал императорът, — тозчас ще тръгнем, ще освободим Изумрудения град и ще възстановим Плашилото на трона.

— Знаех си, че ще ми помогнеш — зарадвало се Плашилото. — Каква войска можеш да събереш?

— За какво ни е войска? — учудил се Дърварят. — Ние, четиримата, и острата ми брадва сме напълно достатъчни да хвърлим в ужас бунтовничките.

— Ние, петимата — поправил го Тиквоглавия.

— Петимата ли? — изненадал се Дърварят.

— Да, Дървеното магаре е смело и безстрашно — отвърнал Джак, който бил забравил за сблъсъка с четириногото.

Тенекиеният дървар се озърнал объркано, защото Дървеното магаре си кротувало в един ъгъл, където императорът не го бил забелязал. Тип веднага повикал странното същество и то пристъпило към тях с такова клатушкане, че едва не прекатурило красивата маса и гравираната масльонка.

— Започвам да си мисля — заявил Тенекиеният дървар, като внимателно оглеждал магарето, — че чудесата нямат край! Как е оживяло това творение?

— Поръсих го с чудотворен прах — скромно обяснило момчето — и то много ни помага.

— Благодарение на него се измъкнахме от бунтовничките — допълнило Плашилото.

— Е, щом е тъй, приемаме го за наш другар — заявил императорът. — Живо дървено магаре е голяма новост и заслужава да бъде изучено. Какво знае?

— Нямам богат житейски опит — отговорило Магарето, — но много бързо възприемам и понякога си мисля, че знам повече от тия около мен.

— Нищо чудно — казал императорът, — защото житейският опит невинаги е равностоеен на житейската мъдрост. Но сега времето е злато — да се приготвяме и да вървим!

Императорът повикал министър-председателя и му обяснил как да управлява страната, докато го няма. Междувременно слугите разшили Плашилото, грижливо изпрали изрисувания чувал, който му служел за глава, и пак го напълнили с мозъка, който му бил дал Великият вълшебник. Императорските шивачи почистили и изгладили дрехите, лъснали короната и отново я пришили към главата, защото Тенекиеният дървар настоявал Плашилото да запази царското си

отличие. Така то станало много представително и макар да не било суетно, се харесало и походката му станала по-наперена. А Тип поправил дървените стави на Джак Тиквоглавия и ги заздравил, а после прегледал и Дървеното магаре, за да се увери, че всичко му е наред.

И щом се разсъмнало, те бодро потеглили назад към Изумрудения град — Тенекиеният дървар ги предвождал с лъскавата си брадва на рамо, Тиквоглавия яздел Магарето, а Тип и Плашилото вървели от двете му страни и го пазели да не падне и да не се повреди.

ГОСПОДИН ГР. КЛАТУШ-БРЪМБ., В. О.

През това време генерал Джинджър — предводителката, както знаем, на бунтарската армия — изживявала голямо притеснение от бягството на Плашилото. Страхувала се, и то с основание, че ако негово величество и Тенекиеният дървар обединят сили, това ще е опасно за нея и армията ѝ. Защото народът на Оз все още помнел подвизите на тези славни герои, преодолели безброй опасни премеждия.

И Джинджър изпратила бърз пратеник при старата Момби — вещицата, с обещание да я възнагради богато, ако помогне на бунтарската армия.

Момби направо била бясна — не можела да прости на Тип, задето я бил изиграл, избягал и отмъкнал магическия животворен прах — и веднага склонила да иде в Изумрудения град и да помогне на Джинджър да победят Плашилото и Тенекиения дървар, чийто приятел бил и Тип.

С пристигането си в царския дворец Момби разбрала чрез тайните си магии, че враговете вече вървят към Изумрудения град, бързо се оттеглила в стаичката на една самотна кула, заключила се и започнала да прави магии, с които да предотврати завръщането на Плашилото и приятелите му.

Затова Тенекиеният дървар изведнъж се заковал намясто и викнал:

— Колко странно! Уж познавах всяка педя от този път, а май сме се загубили!

— Не е възможно! — възкликнало Плашилото. — Защо смяташ, че сме се отклонили, мили друже?

— Ами ето тази безбрежна слънчогледова нива пред нас — за пръв път я виждам!

Започнали да се оглеждат и се уверили, че ги обгражда гора от тънки високи стъбла, а на всяко стъбло имало огромна слънчогледова пита. И тези пити не само ги заслепявали с ярки червени и жълти

цветове, ами се и въртели на стъблата като мънички вятърни мелници, закривали всичко пред тях и те се чудели накъде да тръгнат.

— Това е магия! — извикал Тип.

Докато се озъртали разколебани и объркани, Тенекиеният дървар викнал раздражено и с вдигната брадва понечил да отсече стъблата пред себе си. Но изведнъж слънчогледите спрели да се въртят и пътиците ясно забелязали във всяка пита лице на момиче. Хубавите личица се вглеждали подигравателно в смаяната група, а после звънко се разсмели на учудването, което предизвикали.

— Стой! Стой! — сграбчил Тип ръката на Дърваря. — Те са живи! Това са момичета!

И в същия миг слънчогледите пак се завъртели, а лицата избледнели и се изгубили в бързото въртене.

Тенекиеният дървар изпуснал брадвата и се свлякъл на земята.

— Жестоко ще е да посека тези прекрасни създания — отчаяно въздъхнал той, — но не виждам как иначе ще продължим.

— Много ми заприличаха на бунтарската армия — замислено рекло Плашилото. — Само не разбирам как са могли да ни последват с такава бързина.

— Според мен е магия — уверено казал Тип. — И някой ни я прави. Навремето Момби ги вършеше такива. Най-вероятно всичко е въображаемо и тук изобщо няма слънчогледи.

— Ами тогава да замижим и да вървим напред — предложил Дърварят.

— Прощавай — намесило се Плашилото, — очите ми са нарисувани и не се затварят. Ти, като имаш тенекиени клепачи, да не мислиш, че всички сме направени като теб?

— А пък очите на Магарето са от чепове — обадил се Джак и се навел да ги разгледа.

— Тогава ти ще яздиш бързо отпред — наредил Тип, — а ние ще вървим подире ти и дано се измъкнем. Аз съм така заслепен, че едва гледам.

Тиквоглавия смело пришпорил Магарето, а Тип се хванал за опашката му и закрачил със затворени очи. Плашилото и Тенекиеният дървар вървели отзад и скоро радостното възклицание на Джак известило, че пътят е чист.

Спрели се да погледнат назад, но не видели и следа от слънчогледите.

Окуражени, продължили нататък. Обаче старата Момби така била променила околността, че като нищо можели да се загубят, ако Плашилото не си спомнило, че може да се ориентира по слънцето. Защото няма магия, която да промени пътя на слънцето, и то е най-сигурният водач.

Но ги чакали още препятствия. Дървеното магаре стъпило в заешка дупка и се строполило на земята. Тиквоглавия хвъркнал във въздуха и животът му щял да секне в същия този миг, ако не бил Тенекиеният дървар да улови главата му и да я предпази от спукване.

Тип веднага я наместил и бързо изправил Джак. Но Дървеното магаре не се отървало така безболезнено. Когато издърпали крака му от заешката дупка, видели, че е счупен и трябва или да се смени, или да се закове, иначе то не можело да върви.

— Лоша работа — разтревожил се Тенекиеният дървар. — Да имаше наоколо дървета, щях да му издялам нов крак, ала тук няма дори храст!

— В тази част на Страната на Оз няма ни огради, ни къщи — отчаяло се Плашилото.

— И какво ще правим? — зачудило се момчето.

— Ей сега ще си впрегна мозъка в работа — отвърнало негово величество Плашилото, — от опит знай, че като размисля, на всичко съм способен!

— Ами тогава хайде да помислим — зарадвал се Тип — и най-накрая може да се сетим как да поправим нашето Магаре.

Насядали в редица на тревата и започнали да мислят, а Дървеното магаре учудено разглеждало счупения си крайник.

— Боли ли те? — съчувствено попитал Тенекиеният дървар.

— Не, никак — отвърнало Магарето, — но честолюбието ми е наранено, като виждам колко съм чуплив.

Известно време седели мълчаливо. Накрая Тенекиеният дървар вдигнал глава и се огледал.

— Какво е онова създание, което иде насам? — възкликнал той.

Другите проследили погледа му и видели, че към тях приближавало най-чудноватото същество на света. Придвижвало се

бързо и безшумно по меката трева, след миг застанало пред пътешествениците и ги загледало удивено също като тях.

Плашилото, което запазвало самообладание при всички обстоятелства, го поздравило учтиво:

— Добро утро.

Непознатият свалил шапка с широк замах, поклонил се дълбоко и казал:

— Добро утро на всички вас! Вярвам, че като общност сте в добро здраве. Заповядайте, ето визитната ми картичка.

След тези учтивости той подал картичката си на Плашилото, което я поело, повъртяло я насам-натам и поклащайки глава, я връчило на Тип.

Момчето прочело на глас:

— ГОСПОДИН ГР. КЛАТУШ-БРЪМБ., В. О.

— Майчице! — ахнал Тиквоглавия, втренчен в съществото.

— Колко странно! — обадил се Тенекиеният дървар.

Тип наблюдавал пришелеца с ококорени очи, а Дървеното магаре въздъхнало и обърнало глава.

— Наистина ли сте Клатушкащ се бръмбар? — попитало Плашилото.

— Разбира се, драги ми господине! — отривисто отговорил непознатият. — Не пише ли на картичката?

— Пише — рекло Плашилото. — Но ако смея да запитам, какво означава това „ГР.“?

— Означава Грамадански, сиреч увеличен! — гордо обяснил Бръмбарът.

— А, ясно! — Плашилото критично оглеждало непознатия. — И наистина ли сте увеличен?

— Господине! — повишил глас Бръмбарът. — Виждате ми се човек мъдър и прозорлив. Нима не разбирате, че съм най-малко няколко хиляди пъти по-голям от един обикновен клатушкащ се бръмбар? Следователно очевидно е, че съм увеличен, и няма никакви причини да се съмнявате в този факт!

— Извинете! — отвърнало Плашилото. — Мозъкът ми се пообърка при последното пране. Ще се обидите ли, ако запитам също какво означават буквите „В. О.“ в края на името ви?

— Те показват научната ми степен — снизходително се усмихнал Бръмбарът. — За по-ясно инициалите сочат, че съм високообразован.

— О! — облекчено въздъхнало Плашилото.

Тип все още съзерцавал чудноватата личност. Пред себе си виждал голямо кръгло бръмбаровидно тяло на два тънки крака с нежни стъпала и със завити нагоре пръсти. Самото туловище било по-скоро плоско и както се разбирало от видимите части, гърбът бил тъмнокафяв и лъскав, а предницата — на светлокафяви и бели черти, които в краищата се сливали в общ цвят. Ръцете били тънки като краката, върху дългата шия стърчала главата — човекоподобна, с нос или „пипало“ като извита антена, с уши, които в горната си част също имали антени, щръкнали от двете страни на главата като свински опашчици. Кръглите черни очи били доста изпъкнали, но изражението на Клатушкация се бръмбар било, общо взето, приятно.

Насекомото носело тъмносин, поръбен с жълто фрак с цвете в бутониерата, бяла дочена жилетка, опъната от широкото му тяло, сиво-бежов плюшен голф, стегнат под коленете със златни катарамии, а върху малката му глава, пернат накриво, стърчал черен цилиндър.

Както бил застанал пред удивените ни приятели, Бръмбарът бил висок колкото Тенекиеният дървар и несъмнено никоя буболечка в Страната на Оз не била достигала подобни размери.

— Да си призная — обадило се Плашилото, — внезапната ви поява ме изненада и стресна приятелите ми. Дано това обстоятелство не ви обиди. Надявам се, ще свикнем с външността ви.

— О, моля, не се извинявайте! — искрено рекъл Бръмбарът. — Обичам да стряскам хората, защото не съм обикновено насекомо, и без да искам, будя и любопитство, и възхита у онези, които срещам.

— Така е — кимнало негово величество.

— Ако позволите да седна в августейшата ви компания — продължил пришелецът, — с радост ще ви разправя историята си и ще разберете защо съм тъй необичаен или по-скоро забележителен!

— Говорете каквото ви е угодно — кратко отвърнал Тенекиеният дървар.

И тъй, Клатушкацият се бръмбар се отпуснал на тревата с лице към пътешествениците и им разказал следната история.

ПРЕУВЕЛИЧЕНА ИСТОРИЯ

— В началото на разказа си ще си призная честно, че съм се родил като най-обикновен клатушкащ се бръмбар — искрено и дружелюбно подхванало създанието. — Доволен от съдбата, използвах ръцете и краката си, за да пълзя, мушках се под камъните и се криех сред корените на тревите с единствената мисъл да намеря за храна животинки, по-малки от мен.

От нощния студ се схващах и вцепенявах, защото ходех гол, но топлите утринни лъчи ме съживяваха и ми връщаха жизнеността. Ужасно е това съществуване, но нека не забравяме — такава е орисията на клатушкащите се буболечки, а и на много други дребнички създания, които населяват тази земя.

Ала съдбата, колкото и да бях незначителен, ми беше отредила по-възвишен живот! Един ден допълзях до някакво селско училище и тъй като монотонното жужене на учениците събуди любопитството ми, се престраших да вляза, пролазих по пролуката между две дъски и стигнах до другия край, където до катедрата и разжареното огнище стоеше учителят.

Такава буболечка е почти незабележима и като видях, че край огнището е по-топло, отколкото дори под слънцето, реших завинаги да се заселя там. Свих гнездо между две тухли и се укривах месеци наред.

Учителят Многознай несъмнено е най-видният учен в Страната на Оз и скоро започнах да се вслушвам в уроците и разискванията на класа. От всички ученици най-прилежен беше дребният незабележим Клатушкащ се бръмбар и тъй натрупах знания, които, трябва да призная, са просто невероятни. Ето защо слагам „В. О.“ — високообразован — на картичката си, защото от всичко най-много се гордея с това, че в целия свят няма друг клатушкащ се бръмбар дори с една десета от моята култура и начетеност.

— Имате право — намесило се Плашилото. — Образованието е нещо, с което всеки се гордее. Самият аз съм образован. Според

другарите ми мозъкът, с който ме дари Великият вълшебник, е ненадминат.

— Аз пък мисля — прекъснал го Тенекиеният дървар, — че доброто сърце е за предпочитане и пред образованието, и пред ума.

— А за мен от всичко най-прекрасен е здравият крак! — въздъхнало Дървеното магаре.

— Семената равностойни ли са на ума? — нервно се намесил Тиквоглавия.

— Млъкни! — смъмрил го Тип.

— Слушам, мили татко — виновно се свил Джак.

Бръмбарът изслушал търпеливо и почитателно тези забележки, след това продължил:

— Така в огнището на онова далечно училище преживях цели три години и жадно пиех от несекващия извор на кристалните знания.

— Колко поетично! — въздъхнало Плашилото и кимнало мъдро.

— Ала в един хубав ден се случи нещо изумително, което промени цялото ми съществуване и ме доведе до върха на величието — продължил Бръмбарът. — Учителят ме забеляза, като пълзях край огнището, и преди да се шмугна вътре, ме хвана с два пръста.

„Мили деца! — възкликна той, — хванах един клатушкац се бръмбар, много рядко и много интересно насекомо. Знаете ли какво е клатушкац се бръмбар?“

„Не!“ — викнаха те в един глас.

„Тогава ще взема моята знаменита лупа — каза учителят — и ще ви покажа насекомото на екрана под силно увеличение, така всички ще разгледате необичайното му устройство и ще се запознаете с живота и навиците му“.

Учителят измъкна от шкафа някакъв странен инструмент и докато разбере какво става, се озовах на екрана в силно увеличено положение — както ме виждате сега.

Учениците наскочаха от чиновете и протегнаха шии да ме разгледат, а две момиченца се покачиха върху перваза на отворения прозорец да виждат по-ясно.

„Погледнете този силно увеличен клатушкац се бръмбар — викна учителят. — Едно от най-интересните живи насекоми!“

Понеже бях високообразован и знаех какво се изисква от културния човек при подобни обстоятелства, се изправих, сложих ръка

на сърцето и учтиво се поклоних. Този ми жест, понеже беше неочакван, тъй ги стъписа, че едно от момиченцата на перваза изпищя и падна през прозореца, като повлече и приятелката си.

Учителят ахна изплашено и излетя през вратата да провери дали не са се наранили. Децата хукнаха подире му с диви крясъци и аз останах сам и грамадански, свободен да правя каквото пожела.

Веднага осъзнах, че сега му е времето да се измъкна. Радваше ме големият ръст и разбрах, че така лесно ще мога да скитам по света и с превъзходната си култура да общувам с най-учените хора, които срещна.

И тъй, докато учителят вдигаше момиченцата, повече уплашени, отколкото наранени, а учениците се бяха скупчили край него, аз най-спокойно излязох от училището, свих зад ъгъла и без да ме видят, се шмугнах в близката горичка.

— Прекрасно! — възхитен ахнал Тиквоглавия.

— Да, наистина — кимнал Бръмбарът. — Не мога да се нарадвам, че побягнах в увеличението си вид, защото дори изключителните ми знания щяха да са безполезни, ако си бях останал малко незначително насекомо.

— Не съм и подозирал — обадил се Тип, като се вгледа в Бръмбара, — че насекомите носят дрехи.

— Не се обличат, когато са в естествения си размер — обяснил странникът. — Но докато се скитах, имах щастието да спася деветия живот на един шивач — знаете вероятно, че шивачите, както и котките, имат по девет живота. Човечецът ми беше много благодарен, защото краят на деветия живот означаваше край за него, и поиска разрешение да ме наконти в този стилистичен костюм, с който ме виждате. Отива ми, нали? — Бръмбарът се изправил и се завъртял бавно, та всички да го огледат.

— Голям майстор е бил! — завистливо промълвило Плашилото.

— Шивач с добро сърце! — отбелязал Ник Секача.

— Накъде се беше запътил, когато ни срещна? — попитал Тип.

— Нямах определена цел — долетял отговорът, — макар че искам да посетя Изумрудения град и да изнеса няколко лекции за „Предимствата на увеличението“ пред по-отбрана публика.

— И ние сме нататък — казал Тенекиеният дървар, — тъй че, ако ви е приятно, можете да пътувате с нас.

Бръмбарът учтиво се поклонил.

— За мен е удоволствие да приема любезната ви покана — заявил той, — защото няма друга толкова отбрана компания в цялата Страна на Оз.

— Така е — кимнал Тиквоглавия. — Ние сме създадени един за друг както медът за мухите!

— Но прощавайте, ако съм много любопитен, не сте ли всички вие, хм, някак... необикновени? — запитал Бръмбарът, оглеждайки ги с нескрит интерес.

— Не повече от вас — отвърнало Плашилото. — Всичко на този свят е необикновено, докато му свикнеш!

— Каква дълбока философия! — възхитил се Бръмбарът.

— Да, днес мозъкът ми е без грешка — гордо кимнало Плашилото.

— Ами тогава, ако сте си отдъхнали, да тръгваме към Изумрудения град — подканил ги Бръмбарът.

— Не е възможно — спрял го Тип. — Дървеното магаре си счупи крака и не може да стъпва. А наоколо няма ни едно дърво, за да му направя крак. Пък и да го изоставим не можем, защото Тиквоглавия се е схванал и трябва да язди.

— Каква беда! — ахнал Бръмбарът. После ги огледал внимателно и попитал: — Щом Тиквоглавия ще язди, защо от неговите крака не направите крак за Магарето, което го носи? Нали и двамата са от дърво?

— Ето това е то истински ум! — възхитило се Плашилото. — Как не се сетих! Започвай, драги Ник, нагласи крака на Джак на Магарето.

Джак не бил чак толкова възторжен, но оставил Тенекиеният дървар да му свали крака и да го доиздялка за ляв крак на Магарето. Магарето също не се зарадвало кой знае колко, завайкало се, че го „колят“, и накрая заявило, че този нов крак бил позор за едно Дървено магаре.

— Слушай, внимавай какви ги приказваш! — срязал го Тиквоглавия. — Недей забравя, че обиждаш моя собствен крак!

— Как да забравя — срязало го Магарето, — като е толкова тромав, колкото си и ти самият!

— Тромав ли, кой, аз ли съм тромав? — ревнол разярено Джак.
— Как смееш да ми казваш, че съм тромав?

— Защото си сглобен идиотски, като дървен палячо — подиграло се Магарето и злобно завъртяло чворестите си очи. — Главата ти — и тя не стои като хората, не се разбира напред ли гледаш, назад ли!

— Приятели, не се карайте, моля ви! — спрял ги Тенекиеният дървар притеснено. — Истината е, че никой от нас не е свършен. Да не се корим взаимно.

— Прекрасно предложение — кимнал Бръмбарът. — Вие имате прекрасно сърце, тенекиени ми друже.

— Да, прекрасно е — отвърнал Ник зарадван. — Сърцето е най-ценното нещо у мен! Но хайде да тръгваме!

Качили еднокракия Тиквоглавец на Дървеното магаре, но го вързали за седлото с въженца, та да не пада.

И поели след Плашилото към Изумрудения град.

СТАРАТА МОМБИ ПРАВИ МАГИИ

Но скоро забелязали, че Дървеното магаре накуцва — новият му крак бил по-дълъг. Принудили се да спрат и да почакаат, докато Тенекиеният дървар го скъси с брадвата, след което дървеното животно закрачило с лекота. И въпреки това пак негодувало.

— Ужасно е, че си счупих крака! — вайкало се то.

— Нищо подобно — ведро подвикинал Бръмбарът, който крачел до него, — това би трябвало да те радва! Жребецът става истински жребец едва когато го пречупят!

— Извинявай! — обадил се Тип, защото обичал както Магарето, тъй и своя Джак. — Тази твоя смешка е колкото плоска, толкова и брадата!

— И все пак е смешка — заинатил се Бръмбарът, — а пък смешка, съставена от игра на думи, се смята от образованите хора за много остроумна.

— Какво означава това? — глуповато запитал Тиквоглавия.

— Означава, уважаеми друже, че доста от думите в нашия език имат двойко значение и че да разкажеш смешка, в която изпъкват и двете значения на някоя дума, показва, че шегаджията е човек културен и изискан и познава из основи майчиния си език — обяснил Бръмбарът.

— Не го вярвам — упорствал Тип. — Всеки може да прави игрословици.

— Нищо подобно — засегнал се Бръмбарът. — Трябва да си високообразован! Вие образован ли сте, млади господине?

— Не особено — признал си Тип.

— Тогава не можете да давате мнение по въпроса. Лично аз съм високообразован и твърдя, че за игрословицата е нужна дарба. Всичко друго е магария!

При тези думи Плашилото ахнало, а Тенекиеният дървар се заковал намясто и възмутено изгледал Бръмбара. Дървеното магаре

изпръхтяло, дори Тиквоглавия закрил с ръка усмивката си, защото, както била издълбана, не можел да я промени в една гримаса.

Само Бръмбарът крачел невъзмутимо, сякаш бил изрекъл нещо гениално, и това принудило Плашилото да каже:

— Чувал съм, драги, че човек може да оглупее от много знания, и макар да се прекланям пред големия ум, все едно как е подреден и разпределен, започвам да подозирам, че твоят мозък се е пообъркал. Тъй или инак, ще те помоля да съдържаш високото си образование, докато си сред нас.

— Ние сме скромни хорица — допълнил Тенекиеният дървар — и много добродушни. Но ако високото ти образование отново проличи... — той не се доизказал, ала така нехайно размахал острата секира, че Бръмбарът се стреснал и побягнал встрани.

Останалите вървели мълчаливо, а Грамадански поразмислил и накрая смирено произнесъл:

— Ще се старая да бъда по-въздържан.

— Не искаме друго — учтиво отвърнало Плашилото и с пооправено настроение групата продължила нататък.

Когато пак спрели, за да си почине Тип — от всички единствено момчето се уморявало, — Тенекиеният дървар забелязал, че тучната ливада е осеяна с малки кръгли дупки.

— Тук май е селото на полските мишки — обърнал се той към Плашилото. — Сигурно старата ни приятелка Царицата на мишките е някъде наоколо.

— Ако е така, тя може да ни помогне — отвърнало Плашилото, озарено от внезапна идея. — Опитай да я повикаш, Ник!

Тенекиеният дървар изсвирил остро със сребърната свирчица, окачена на шията му. Тозчас от близката дупка се показала мъничка сива мишка и безстрашно притичала до тях. Навремето Тенекиеният дървар ѝ бил спасил живота и Царицата на полските мишки знаела, че може да му вярва.

— Добър ден, ваше величество — учтиво я поздравил Ник. — Вярвам, че сте в добро здраве?

— Благодаря, много съм добре — съдържано отвърнала Мишката и седнала, а златната коронка на главата ѝ заблестяла. — Мога ли да помогна с нещо на моите стари приятели?

— О, да, можете — зарадвало се Плашилото. — Моля ви, разрешете да взема десетина ваши поданици с мен в Изумрудения град.

— Ще бъдат ли в безопасност? — колебливо запитала Царицата.

— О, да, напълно — уверило я Плашилото. — Ще ги нося в сламата, с която е натъпкано тялото ми, и дам ли им знак, като си разкопчая сакото, те само трябва да се поразтичат и веднага пак да се приберат. С това ще ми помогнат да си върна трона, отнет ми от бунтарската армия.

— В такъв случай — кимнала Царицата — ще удовлетвори молбата ви. Щом сте готови, ще призова дванайсет от най-умните си поданици.

— Ами аз съм готов! — казало Плашилото. И като легнало на земята, разкопчало сакото си и от вътре се показала сламата.

Царицата издала тъничък писклив зов и в миг дванайсет хубави полски мишки изскочили от дупките си и застанали пред своята повелителка в очакване на заповеди.

Нашите пътешественици не разбрали какво им казала, защото било на миши език, но мишките се подчинили незабавно, изтичали една след друга до Плашилото и се заровили в сламата.

Когато всички мишки се скрили, Плашилото закопчало плътно сакото си, станало и благодарило на Царицата за любезността ѝ.

— Има още едно нещо, с което можете да ни помогнете — казал Тенекиеният дървар, — а то е да тичате пред нас и да ни сочите пътя към Изумрудения град. Защото очевидно някакъв враг се опитва да ни попречи да стигнем дотам.

— Ще го сторя с удоволствие — отвърнала Царицата. — Готови ли сте?

Тенекиеният дървар погледнал към Тип.

— Вече си починах — кимнало момчето. — Да тръгваме.

И отново поели, а малката сива Царица на полските мишки изтичвала бързо напред, после спирала да ги дочака и отново се втурвала пред тях.

Без този безпогрешен водач Плашилото и другарите му никога нямало да стигнат до Изумрудения град, защото старата Момби изпречила на пътя им не едно и две препятствия. Но всъщност ни едно от тези препятствия не било действително — всички били хитри

измами. Когато стигнали до брега на буйна река, която им пресичала пътя, малката Царица продължила напред и най-спокойно минала през въображаемия поток, а нашите пътници я последвали, без да се намокрят и с капка вода.

После пък над главите им се надвесила висока гранитна грамада и им преградила пътя. Но сивата полска мишка преминала право през нея, другите сторили същото и щом я пресекли, грамадата изчезнала като дим.

По-късно, когато поспрели да си почине Тип, изведнъж видели четирийсет пътя, които се разклонявали пред тях в четирийсет посоки. Внезапно тези четирийсет пътя се завихрили изпод нозете им като гигантско колело първо насам, после нататък и направо ги заслепили.

Но Царицата подвикнала да я следват и се понесла напред, а щом извървели няколко крачки, завихрените пътеки изчезнали и се не видели.

Ала от всички най-страшна била последната магия на Момби. Тя изпратила към тях през ливадата пращяща стена от огнени пламъци, за да ги погълнат, и тогава за пръв път Плашилото изпаднало в ужас и хукнало назад.

— Стигне ли ме, ще изгоря като факла! — развикало се то разтреперано, а сламата му зашумяла — По-страшно нещо не съм срещал!

— И аз ще бягам! — викнало Дървеното магаре, въртнало се и заритало от възбуда. — Дървото ми е сухо като прахан и ще изгоря като подпалка!

— Огънят страшен ли е за тиквата? — стреснал се Джак.

— Ще се опечеш като тиквеник, а също и аз! — ахнал Бръмбарът и бързо се свлякъл на четири крака, та да тича по-бързо.

Ала Тенекиеният дървар, който не се плашел от огън, ги спрял с тези разумни слова:

— Погледнете Мишката! Огънят не я докосва! Това не е огън, а чиста измама!

И наистина, щом видели как малката Царица спокойно минава през страховитите пламъци, смелостта им се възвърнала и те преминали след нея невредими.

— Какво невероятно приключение! — удивено възкликнал Бръмбарът. — То преобръща наопаки всички природни закони,

преподавани от учителя Многознай.

— Разбира се — мъдро се обадило Плашилото. — Всяка магия е противоестествена и затова буди страх. Но ето ги портите на Изумрудения град, дано вече сме избегнали магическите пречки!

И наистина стените на града се откроявали ясно пред тях и Царицата на полските мишки, верният им водач, се приготвила да ги остави.

— Много сме ви благодарни, ваше величество, за любезната помощ — поклонил се Тенекиеният дървар пред красивото същество.

— Приятно ми е, че помогнах на моите приятели — отвърнала Царицата и светкавично се спуснала по обратния път.

ПЛЕННИЦИ НА ЦАРИЦАТА

Когато приближили Изумрудения град, пътниците забелязали, че две момичета от бунтарската армия охраняват портите. Измъквайки куките за плетене от косите си, те заплашвали да прободат всеки, който приближи.

Тенекиеният дървар обаче не се страхувал.

— Най-много да одраскат новата ми никелировка — казал той. — Но и това няма да стане, защото лесно ще подплаша тези никакви войнички. Всички след мен!

И като развъртял пред себе си брадвата — от ляво на дясно и от дясно на ляво, — настъпил към портите, а другите го следвали непоколебимо.

Момичетата, изненадани от съпротивата, се разпискали пред острата лъскава секира и се втурнали в града. Тъй нашите пътешественици минали през портите и поели към двореца по зеления мраморен паваж на широката улица.

— Както върви, скоро ще видим негово величество отново на трона — подвикнал Тенекиеният дървар, радостен от лесната победа над стражите.

— Благодаря, друже Ник — казало Плашилото. — На доброто ти сърце и острата ти брадва нищо не може да устои.

Като минавали край къщите, учудено забелязали през отворените врати, че мъжете метат, бършат прах и мият чинии, а жените стоят на групички, приказват и се смеят.

— Какво е станало? — запитало Плашилото един тъжен мъж с рошава брада, препасан с престилка, който бутал количка с бебе по тротоара.

— Как какво — стана революция, ваше величество, нима не знаете? — отвърнал мъжът. — След като ни напуснахте, жените управляват, както на тях им е угодно. Добре, че сте решили да се върнете, та да сложите ред, защото да въртиш домакинство и да бавиш

деца, е мъчна работа и скоро ще съсипе всички мъже в Изумрудения град.

— Хм! — замислило се Плашилото. — Ами щом е толкова трудно, жените как го вършеха с такава лекота?

— И аз не знам — тежко въздъхнал мъжът. — Може да са от желязо.

Никой не ги закачил, докато вървели по улицата, никой не се опитал да ги спре. Няколко жени млъкнали и с любопитство загледали нашите герои, но бързо се извърнали със смях или с подигравка и продължили да бърбят. А като срещали девойки от бунтарската армия, войничките, вместо да се уплашат или да се изненадат, просто се отдръпвали от пътя им и ги пускали да минат.

Това притеснило Плашилото.

— Боя се, че влизаме в клопка — обадило се то.

— Ами! — самоуверено заявил Ник Секача, — тия глупачки вече са победени.

Но Плашилото поклатило глава, а Тип казал:

— Всичко върви прекалено лесно. Очаквай неприятности.

— Очаквам ги — отвърнало негово величество.

Безпрепятствено стигнали до царския палат и изкачили мраморните стъпала, които преди били гъсто украсени с изумруди, а сега малки дупчици показвали местата, от които скъпоценните камъни били безжалостно изчовъркани от бунтарската армия. Но ни една бунтовничка не ги спряла.

Тенекиеният дървар и другарите му прекосили сводестите коридори, влезли в тронната зала, а там, зад зелените копринени завеси, които се спуснали зад гърба им, ги очаквала странна гледка.

На искрящия трон седяла генерал Джинджър. Увенчана с втората по красота корона на Плашилото, тя стискала царския скиптър. Похапвала от кутията с карамелени бонбони в скута ѝ и била като у дома си в тази царска обстановка.

Плашилото се изстъпило пред нея, Тенекиеният дървар се облегал на брадвата, а другите се наредили в полукръг зад негово величество.

— Как смееш да седиш на трона ми? — гневно я запитало Плашилото. — Не знаеш ли, че това е държавна измяна и могат да те съдят?

— Тронът е на оня, който го завземе — отвърнала Джинджър и бавно сдъвкала още един карамелен бонбон. — Както виждаш, завзех го и сега аз съм царица, а който встане срещу мен, извършва държавна измяна и трябва да се накаже по закона, който ти току-що спомена.

Тази неочаквана гледна точка смутила Плашилото.

— Какво ще кажеш, друже Ник? — обърнало се то към Тенекиения дървар.

— А, опре ли работата до закона, нищо не мога да кажа — отвърнал той, — защото законите не са правени да се разбират и всеки опит е безсмислен.

— Е, тогава какво да сторим? — объркало се Плашилото.

— Ожени се за царицата и си царувайте заедно — предложил Бръмбарът.

Джинджър свирепо изгледала насекомото.

— Прати я при майка й, там й е мястото! — обадил се Тиквоглавия.

Джинджър се намръщила.

— Затвори я в килера, докато поумнее и обещае да слуша! — посъветвал го Тип.

Джинджър гневно свила уста.

— Или вземи да я напердашиш! — подсказало Дървеното магаре.

— Не — спрял го Тенекиеният дървар, — не бива да сме груби с бедното момиче. Да й дадем колкото скъпоценности може да носи, и да я отпратим доволна и щастлива.

При тези думи царица Джинджър се изсмяла звучно, а после плеснала три пъти.

— Вие сте невероятни същества — възкликнала тя, — но ми омръзнахте и само ми губите времето с вашите глупости!

И докато монархът и приближените му смаяно слушали наглите й думи, станало нещо обезпокоително. Някой издърпал иззад гърба брадвата на Тенекиения дървар и той се оказал обезоръжен и безпомощен. В същия миг в ушите на сплотените приятели гръмнал весел смях и като се извърнали удивено, те се намерили обградени от въоръжените с куки за плетене бунтовнички, които изпълвали

тронната зала. Плашилото и другарите му осъзнали, че са хванати в плен.

— Виждате ли, никой не може да се пребори с женската хитрост! — весело подвикнала Джинджър. — И случилото се доказва, че повелител на Изумрудения град трябва да съм аз, а не някакво Плашило! Но, повярвайте, не ви се сърдя, а за да не ми пакостите, ще наредя да ви унищожат. Естествено, не и момчето, което е на старата Момби и трябва да й го върнем. А другите и да изчезнат от света, не е страшно — те не са човеци. Магарето и тялото на Тиквоглавия ще бъдат нацепени за подпалки, от тиквата ще стане тиквеник. С Плашилото ще си накладем лагерен огън, а Тенекиения дървар ще го нарежем на парченца — за храна на козите. От Грамаданския Клатушкащ се Бръмбар...

— Високообразован, моля! — прекъснало я насекомото.

— ...от него ще сварим супа! — решила царицата.

Бръмбарът потреперил ужасен.

— Не, не, май по-добре унгарски гулаш, задушен и с много подправки — жестоко се усмихнала тя.

Тази програма за унищожение била толкова страховита, че пленниците направо примрели. Единствено Плашилото не се поддало на отчаяние. То кротко стояло пред царицата и само дълбоките бръчки по челото му подсказвали, че мисли как да се отърват.

В този миг усетило, че сламата в гърдите му прошумолява. Изведнъж лицето му се разведрило, то вдигнало ръка и бързо разкопчало сакото си.

Струпаните наоколо момичета го забелязали, но никоя не подозирала какво ще последва. От гърдите му скочила на пода малка сива мишка и се шмугнала между краката на бунтовничките. След нея изскочила втора, после — трета и четвърта. Разнесли се ужасни крясъци — такива, че да разтопят и най-коравото сърце. Всички панически се втурнали навън.

Докато стреснатите мишки търчали из залата, Плашилото едва успяло да види как с развети поли и на подскоци, като се удряли и се блъскали в бесния устрем да избягат, момичетата направо излетели от двореца.

А пък царицата скочила върху възглавниците на трона и лудо затанцувала на пръсти. Изведнъж една мишка притичала по

възглавниците, бедната Джинджър минала с гигантски скок над Плашилото и изчезнала през някакъв свод — спряла чак като излязла извън градските врати.

И тъй, по-бързо, отколкото ми е възможно да го изрека, в тронната зала останали само Плашилото и приближените му, а Бръмбарът с облекчение въздъхнал:

— Слава на Бога, спасени сме!

— Да, за известно време — отвърнал Тенекиеният дървар. — Но ме е страх, че враговете скоро ще се върнат.

— А сега да залостим всички входове към двореца! — наредило Плашилото. — И после да помислим какво да предприемем.

Всички освен Джак Тиквоглавия — все още здраво вързан за Дървеното магаре — се втурнали към многобройните врати на царския дворец и здраво ги залостили. А после, уверени, че бунтарската армия не би могла да разбие бариерите поне в близките дни, пак се събрали в тронната зала на военен съвет.

ПЛАШИЛОТО ОБМИСЛЯ

— Струва ми се, че Джинджър има право да е царица — започнало Плашилото, когато отново се върнали в тронната зала. — И ако тя е права, аз греша и трябва да ѝ освободим двореца.

— Но преди нея ти си бил царят — прекъснал го Бръмбарът, който кръстосвал залата с ръце в джобовете — и според мен не ти, а тя е натрапницата.

— Особено след като я победихме и побягна — обадил се Джак Тиквоглавия, като вдигнал ръце, за да завърти главата си към Плашилото.

— Наистина ли сме я победили? — кротко запитало Плашилото. — Я погледнете през прозореца и ми кажете какво виждате?

Тип притичал и погледнал навън.

— Дворецът е обсаден от два реда войнички — съобщил той.

— Така си и мислех — отвърнало Плашилото. — Пак сме техни пленници, както преди мишките да ги прогонят от тук.

— Приятелят ми казва истината — обадил се Ник Секача, който лъскал гърдите си с гюдерия. — Царица все още е Джинджър, а ние сме нейни пленници.

— Дано да не ни пипне! — възкликнал Тиквоглавия и потреперил. — Заплаши да ме опече на тиквеник.

— Бъди спокоен — казал Тенекиеният дървар. — Все едно е. Ако стоиш затворен тук, скоро ще се вкиснеш. А вкусният тиквеник е далеч по-прекрасен от един загнил интелект.

— Така е — подкрепило го Плашилото.

— Ох, ох! — изплакал Джак. — Каква ужасна орис! Защо, скъпи татко, не ме направи от тенекия или поне от слама, че да не се развалям?

— Стига! — креснал гневно Тип. — Бъди благодарен, че въобще съм те направил — после замислено добавил: — На всяко нещо рано или късно му идва краят!

— Държа да ви напомня — намесил се Бръмбарът, а в кръглите му изпъкнали очи личало отчаяние, — държа да не забравяте, че тази ужасна царица Джинджър смята да ме сготви на гулаш — мен! Единственият грамадански и високообразован клатушкащ се бръмбар в целия безбрежен свят!

— Прекрасна идея — одобрително кимнало Плашилото.

— Не е ли по-добре на супа? — запитал го Тенекиеният дървар.

— Е, може и на супа — склонило Плашилото.

Бръмбарът изохкал.

— Вече виждам — печално казал той, — как козите дъвчат парченца от милия ми приятел Тенекиения дървар, докато моята супа ври на огъня, запален от телата на Магарето и Тиквоглавия, а царица Джинджър ме наблюдава как къкрят, и подсилва пламъците с приятеля ми Плашилото!

Тази мрачна картина покрусил всички и те се разтревожили и се притеснили.

— Дотогава има време! — викнал Тенекиеният дървар с престорена бодрост. — Джинджър трудно ще разбие вратите.

— А междувременно аз ще умра от глад, Бръмбарът също — напомнил им Тип.

— О, ще се прехраня донякъде от Джак Тиквоглавия — обадил се Бръмбарът. — Макар че не обичам тиква, тя е хранителна, а главата на Джак е голяма и сочна.

— Какво безсърдечие! — възмутено викнал Тенекиеният дървар. — Да не сме човекоядци? Или неверни другари?

— Ясно е, че не можем да останем затворени в този дворец — твърдо заявило Плашилото. — Хайде, край на тъжните разговори, да обмислим как да избягаме!

При тези думи всички се скупчили край трона, на който седяло Плашилото, а докато сядал на едно малко столче, от джоба на Тип се изтърколила кутийката за черен пипер.

— Това пък какво е? — вдигнал я Тенекиеният дървар.

— Внимавай! — извикало момчето. — Това е животворният ми прах. Да не го разсипеш, защото и без това е малко.

— А какъв е този животворен прах? — попитало Плашилото, докато Тип грижливо скътвал кутийката обратно в джоба.

— Някаква вълшебна смес, която старата Момби измъкна от един нечестен магьосник — обяснило момчето. — С него тя съживи Джак, после пък аз съживих Дървеното магаре. Съживява всичко, върху което се посипе, но ми е останала само една доза.

— Значи е много ценен! — ахнал Тенекиеният дървар.

— Така е — съгласило се Плашилото. — Нищо чудно да се окаже най-сигурното средство за бягството ни. Ще трябва да помисля малко, затова много ще ти бъда благодарен, приятелю Тип, ако с ножчето си отпориш тази тежка корона от челото ми.

Тип бързо разрязал бодовете, които задържали короната върху главата на Плашилото, а бившият владетел на Изумрудения град я свалил с въздишка на облекчение и я увесил на закачалката до трона.

— Последен спомен от царуването — казал той, — отървах се! Предишният цар на този град, някой си Пастория, предал короната на прекрасния Вълшебник, който пък я даде на мен. Сега това момиченце Джинджър я иска — дано не й причинява главоболия.

— Благородна мисъл, която ме възхищава — одобрително кимнал Тенекиеният дървар.

— А сега потъвам в тих размисъл — продължило Плашилото и полегнало на трона.

Другите стояли смълчани, за да не му пречат, защото всички много се осланяли на изключителния му ум.

И след известно време, което им се сторило безкрайно дълго, мислителят се надигнал, огледал ги снизходително и заявил:

— Днес умът ми е бръснач! Гордея се с него. Слушайте: ако опитаме да се измъкнем през дворецовите порти, ще ни хванат. А щом не можем да избягаме по земята, остава само едно. Да избягаме по въздуха!

Замълчал, за да види как го приемат, ала всички го гледали с почуда и неверие.

— Прекрасният Вълшебник избяга с балон — продължило Плашилото. — Ние обаче не знаем как се прави балон, ала всяко нещо, което пори въздуха, би могло да ни понесе. Затова предлагам Тенекиеният дървар, който е сръчен техник, да ни построи някакъв уред със здрави и силни крила, а пък приятелят ни Тип ще съживи Нещото с чудотворния прах

— Bravo! — викнал Ник Секача.

— Какъв ум, какъв ум! — промълвил Джак.

— Много хитро наистина — откликнал образованият Бръмбар.

— Смятам, че ще стане, ако Тенекиеният дървар съумее да направи това Нещо — казал Тип.

— Ще се опитам — ведро отговорил Ник. — Заловя ли се с някаква работа, рядко се провалям. Но Нещото трябва да се изработи на покрива на двореца, та после лесно да полети.

— Прав си — рекло Плашилото.

— Ами тогава да попреролим наоколо — подканил ги Дърварят — и да отнесем материалите на покрива, за да почна.

— Но първо моля да ме отвържете от Магарето — спрял ги Тиквоглавия — и да ми направите нов крак. Защото така не съм полезен нито на себе си, нито на вас.

Тенекиеният дървар насякъл една махагонена кръгла масичка и прикрепил единия ѝ красиво резбован крак към тялото на Джак Тиквоглавия, който останал възхитен от придобивката.

— Странно — обадил се той, като наблюдавал работата на Тенекиения дървар, — странно, че левият ми крак е най-елегантната и най-съществена част от мен.

— Това доказва, че си необикновен — отвърнало Плашилото, — а според мен единствените хора, които имат стойност на този свят, са необикновените. Защото обикновеният народ е като листата на дървото — живее и умира незабелязано.

— Думи на философ! — възхитил се Бръмбарът и помогнал на Тенекиения дървар да изправи Джак.

— Е, как се чувстваш? — запитал Тип, докато Тиквоглавия се разтъпквал наоколо.

— Като нов! — весело викнал Джак. — Готов да помагам за бягството!

— Тогава на работа! — делово наредило Плашилото.

И тъй, решени да сторят всичко, само и само да избегнат робството, приятелите се разделили и тръгнали из двореца да търсят подходящи материали за изработване на летателна машина.

УДИВИТЕЛНИЯТ ПОЛЕТ НА СРЪНДАКА

Когато се събрали на покрива, героите установили, че всеки е донесъл по нещо съвсем необичайно. Никой нямал ясна представа, какво ще влезе в работа, но всеки бил домъкнал по нещо.

Бръмбарът си харесал препарираната глава на Сръндака, която висяла над огнището в голямата зала, защото имала огромни разперени рога. Насекомото я довякло внимателно по стълбите чак до покрива. Този Сръндак приличал повече на лос, само муцуната му била вирната наперено и отстрани имал бакенбарди като на козел. Бръмбарът така и не успял да обясни защо се е спрял тъкмо на него, освен че му се бил видял интересен.

Тип, подпомогнат от Дървеното магаре, дотърлил един голям тапициран диван: старомодна мебел с високи облежала за гърба и ръцете и толкова тежка, че макар да я бил натоварил на магарешкия гръб, останал без дъх, когато най-сетне качил тромавия диван на покрива.

Тиквоглавия се появил с метла — първото, което му се било изпречило пред очите. Плашилото пристигнало с дълго въже за простиране, отвързано от двора, но докато изкачвало стълбите, тъй се било оплело в него, че се стоварило като торба и ако Тип не го бил прехванал, замалко да се претърколи от покрива.

Последен се появил Тенекиеният дървар. И той идвал от двора, откъдето си бил отрязал четири огромни разперени листа от грамадна палма, гордостта на Изумрудения град.

— Мили мой Ник! — хлъцнало Плашилото, като видяло какво е сторил приятелят му. — Ти си извършил най-страшното престъпление за Изумрудения град. Ако не греша, наказанието за късане на листо от царската палма е да те убият седем пъти и после да те тикнат в затвора до края на живота ти!

— Станалото — станало! — махнал с ръка Тенекиеният дървар и стоварил огромните листа на покрива. — Ето още една причина за бягство. Я сега да видя какво сте ми приготвили за работа?

С голямо недоверие огледали разнообразните предмети, струпани на покрива, и накрая Плашилото поклатило глава:

— Ако от всички тези боклуци нашият Ник съумее да изработи Нещо, което да хвърчи и да ни отнесе към свободата, ще призная, че е по-голям майстор, отколкото съм го мислил!

Отначало Тенекиеният дървар изглеждал разколебан в способностите си и чак след като нервно излъскал чело с гюдерията, събрал сили да се хване на работа.

— Най-важното за машината е тялото да е толкова голямо, че да побира всички ни — заявил той. — Диванът е най-голямата ни вещ — него ще вземем за тяло. Но ако се килне, ще се хлъзнем и ще паднем долу.

— Да го направим от два дивана — предложил Тип. — В двореца има още един като този.

— Умно предложение! — възкликнал Тенекиеният дървар. — Донеси го веднага.

С нечовешки усилия Тип и Дървеното магаре изкатерили горе и втория диван, а като ги опрели един до друг, облегалките им образували нещо като предпазен парапет.

— Прекрасно! — зарадвало се Плашилото. — Спокойно ще летим в това гнезденце!

Овързали диваните с въжета, а Ник Секача прикрепил главата на Сръндака към единия им край.

— По това ще разбирате коя е предницата на Нещото — обяснил доволно той. — Огледайте го внимателно и ще се уверите, че Сръндакът е като фигура на корабен нос. Тези гигантски палмови листа, за които рискувах живота си седем пъти, ще станат крила.

— А те здрави ли са? — усъмнило се момчето.

— По-здрави от тях нямаме — отвърнал Дърварят, — не са съвсем подходящи за тялото на Нещото, но това е!

И той закрепил листата за диваните — по две от всяка страна.

Бръмбарът казал възторжено:

— Ето, Нещото е готово и само трябва да го съживим!

— Спрете! — възкликнал Джак. — Ами метлата ми?

— Тя за какво ни е? — попитало Плашилото.

— Как, ще я вържем отзад, за опашка — отвърнал Тиквоглавия. — Едно Нещо не струва нищо без опашка!

— Хм! — усъмнил се Тенекиеният дървар. — Аз не виждам ползата от опашка. Това Нещо ни трябва само за да ни превози по въздуха.

— Но след като Нещото оживее, може да я използва за кормило — подсказало Плашилото. — Защото, ако хвърчи във въздуха, то ще е като птица, а всички птици имат опашки, с които си кормуват.

— Добре тогава — склонил Ник, — слагам метлата за опашка — и здраво я завързал към задната част на тялото.

Тип измъкнал от джоба кутийката за черен пипер.

— Това Нещо е много голямо — притеснил се той, — май нямам толкова прах, че да го съживя цялото. Но ще опитам, колкото може.

— Ръсни повече на крилата — посъветвал го Ник Секача, — защото те трябва да са най-мощни.

— Но не забравяй и главата! — додал Бръмбарът.

— Нито опашката — подсказал Джак Тиквоглавия.

— Тихо! — нервно ги смъмрил Тип. — Оставете ме да си направя магията, както трябва!

И внимателно взел да ръси Нещото с безценния прах. Първо лекичко покрил крилата, сетне наръсил диваните и духнал малко и на опашката.

— Главата! Главата! Моля те, само не забравяй главата! — възбудено викнал Бръмбарът.

— Остана съвсем малко — надникнал Тип в кутийката. — Според мен по-важно е да съживим краката на диваните, отколкото главата.

— Не си прав — отсъдило Плашилото. — На всяко нещо му трябва глава да го ръководи, това същество няма да върви, а ще лети, затова е все едно живи ли ще са краката или не.

Тип послушал и изтръскал останалия прах върху главата на Сръндака.

— А сега — обявил — мълчете да направя магията!

Понеже бил чул старата Момби да произнася магическите слова и вече бил съживил Дървеното магаре, Тип нито за миг не се поколебал да изговори трите вълшебни думи, всяка придружена със съответните жестове.

Обредът бил тържествен и вълнуващ.

Щом той млъкнал, Нещото потреперило с цялото си едро тяло, Сръндакът надал продрания рев, привичен за тези животни, а после четирите крила бясно затрептели.

Тип успял да прегърне един комин, иначе бурният вятър, завихрен от крилата, щял да го издуха. Плашилото, каквото било леко, се вдигнало във въздуха, но, слава Богу, Тип сварил да го сграбчи за единия крак. Бръмбарът се проснал по корем на покрива и оцелял, а Тенекиеният дървар, чиято тежест го крепяла здраво, обгърнал с две ръце Джак Тиквоглавия и така го спасил. Дървеното магаре се преобърнало по гръб и безпомощно размахало крака.

Докато те се опитвали да се задържат, Нещото бавно се вдигнало от покрива и започнало да се отдалечава.

— Ей, ти! Върни се! — креснал Тип уплашен, хванал с едната ръка комина, а с другата крака на Плашилото. — Веднага се върни, заповядвам ти!

Сега проличало колко мъдър бил съветът на Плашилото да съживи главата, а не краката на Нещото. Защото полетелият нагоре Сръндак се извърнал, щом чул заповедта на Тип, и бавно закръжил, докато накрая съзрял покрива на двореца.

— Върни се! — отново викнало момчето.

Сръндакът се подчинил, бавно и леко размахал крила и накрая Нещото легнало на покрива и замряло.

В ГНЕЗДОТО НА СВРАКИТЕ

— Това преживяване е толкова невероятно, че просто да не повярваш! — обадил се Сръндакът с писклив глас, крайно неподходящ за едрото му тяло. — Последният ми ясен спомен е как вървя през гората и чувам силен шум. Изглежда, тогава са ме убили и това щеше да бъде краят ми. А ето ме сега отново жив, с четири чудовищни крила и тяло, което може да разплаче от срам всяко животно и всяка птица! Какво е станало? Аз Сръндак ли съм или крилато божество?

— Ти не си нищо друго освен едно Нещо с глава на Сръндак — отговорил му Тип. — И ние те направихме и те съживихме, за да ни пренесеш по въздуха там, където пожелаем да отидем.

— Разбрано! — кимнало Нещото. — Щом не съм Сръндак, тогава нямам нито гордост, нито свободна воля. Затова е най-добре да приема, че съм ви слуга. Успокоява ме само това, че съм хлабаво сглобен и кратко ще живея в робство.

— Моля ти се, не говори така! — ахнал Тенекиеният дървар, чието добро сърце се развълнувало от тези жални думи. — Не си ли добре днес?

— Колкото до това, днес е първият ден от новия ми живот и ми е трудно да преценя добре ли ми е или зле — обяснил Сръндакът и замислено размахал метляната си опашка.

— Стига, стига — мило казало Плашилото. — Хайде, съвземи се и приеми живота такъв, какъвто е. Ще ти бъдем добри господари и колкото можем, ще гледаме да ти усладим живота. Готов ли си да ни пренесеш по въздуха там, където искаме да отидем?

— Естествено — кимнал Сръндакът. — Предпочитам да поря въздуха. Защото, ако ходя по земята и срещна някой от моя вид, ще изгоря от срам!

— Това го разбирам — съчувствено се обадил Тенекиеният дървар.

— Но като ви гледам, господари мои — продължило Нещото, — нито един от вас не е по-изпипан от мен.

— Външността често лъже — припряно се провикнал Бръмбарът. — Ето аз например съм и увеличен, и високообразован!

— Виж ти! — вяло откликнал Сръндакът.

— А пък моят мозък се смята за голяма рядкост! — похвалило се Плашилото.

— Интересно! — отбелязал Сръндакът.

— Аз може да съм от тенекия — рекъл Дърварят, — обаче имам най-нежното и най-прекрасно сърце на света!

— Драго ми е да го чуя — казал Сръндакът и се покашлял.

— Моята усмивка е достойна за цялото ти внимание — намесил се Джак Тиквоглавия. — Не се променя.

— *Semper idem* — винаги същата — важно пояснил Бръмбарът, а Сръндакът се обърнал и го измерил с поглед.

— Аз пък — нарушило мълчанието Дървеното магаре, — аз съм необикновен само защото не зависи от мен.

— Чест е да имаш такива забележителни господари — нехайно отбелязал Сръндакът. — Да можех и аз да се препоръчам така цялостно, щях да съм повече от доволен.

— И това ще стане — успокоило го Плашилото. — Да „познаеш себе си“, е голямо изкуство, нещо, което ни отне на нас, по-старшите от теб, няколко месеца. Но хайде — обърнало се то към другите — да се качваме и да поемаме на път.

— А къде отиваме? — запитал Тип, докато се настанявал на една възглавница и помагал на Тиквоглавия да прекрачи в диваните.

— В Южната страна царува прекрасна царица, добрата Глинда, и зная, че тя ще ни окаже гостоприемство — обяснило Плашилото и тромаво се качило в Нещото. — Ще отидем при нея да ни посъветва.

— Добре си го намислил — одобрил Ник Секача, докато набутвал Бръмбара и прехвърлял Дървеното магаре в задния край на меките седалки. — Познавам добрата Глинда и вярвам, че ще се отнесе приятелски към нас.

— Готови ли сме? — попитало момчето.

— Да — потвърдил Тенекиеният дървар, настанявайки се до Плашилото.

— Тогава бъди така любезен да полетиш на юг — обърнал се Тип към Сръндака — и не се вдигай много над покривите и дърветата, защото от високото ми се вие свят.

— Ясно! — кратко отговорил Сръндакът.

После разперил четирите си огромни крила и бавно се понесъл нагоре, а след това, докато нашите пътешественици стискали здраво облегалките, Сръндакът завил на юг и бързо и тържествено полетял.

— От тази височина пейзажът е просто чудесен — заявил образованият Бръмбар.

— Ти не гледай пейзажи, ами се дръж здраво, да не се изтърсиш — посъветвало го Плашилото. — Това Нещо много друса.

— Скоро ще се стъмни — обадил се Тип, като видял как слънцето е слязло до хоризонта. — Май трябваше да тръгнем на разсъмване. Не знам дали Сръндакът може да хвърчи в тъмното.

— И аз се чудя — кротко отговорил Сръндакът. — За мен това е непознато изживяване, навремето имах крака, с които тичах по земята. А сега краката ми са като дървени.

— Точно такива са — потвърдил Тип. — Тях не ги съживихме.

— Ти ни трябваш, за да хвърчиш, а не да вървиш — обяснило Плашилото.

— Ние ще си вървим самички — подметнал Бръмбарът.

— Започвам да разбирам какво се очаква от мен — казал Сръндакът, — и ще сторя всичко, за да сте доволни — после млъкнал и продължил да лети мълчаливо.

По едно време Джак Тиквоглавия се притеснил.

— Питам се, летенето във въздуха разваля ли тиквата?

— Не, освен ако не си изтървеш главата през облегалката — отвърнал Бръмбарът. — След това тя вече няма да е тиква, а каша!

— Нали те помолих да се въздържаш от тези твои груби шеги? — креснал Тип и свирепо изгледал Бръмбара.

— Помоли ме и много от тях ги въздържах — отвърнало насекомото. — Но езикът ни дава такива възможности за каламбури, че образованата личност едва устоява на изкушението.

— Много по-необразовани хора са съчинили твоите каламбури още преди векове — срязал го Тип.

— Така ли? — смалил се Бръмбарът.

— Точно така! — отвърнал Тип. — Образован бръмбар може да е нещо ново, но образованите по бръмбарски ги има открай време, както си личи по теб!

Тези думи сразили насекомото и то замълчало виновно.

Като се наместило на седалката, Плашилото съзряло върху възглавницата кутийката за черен пипер, която Тип вече бил хвърлил, и се заело да я разглежда.

— Метни я долу — казалو момчето, — празна е и не ми трябва.

— Наистина ли е празна? — с недоверие я гледало Плашилото.

— Наистина — уверил го Тип. — Изтръсках всичкия прах.

— Значи кутийката е с две дъна — заявило Плашилото, — защото вътрешното дъно е поне с два сантиметра по-нависоко от външното.

— Я да видя — пресегнал се Тенекиеният дървар. — Да — потвърдил той, като я огледал, — тук има фалшиво дъно. За какво ли може да е?

— Ами отвори я и виж — подканил го Тип, заинтригуван от загадката.

— Да, така е, долното дъно се развинтва — възкликнал Тенекиеният дървар. — Но пръстите ми са непохватни, опитай ти.

Подал кутийката на Тип, който веднага я развинтил. Във второто дъно имало три сребърни хапчета, а под тях грижливо сгъната хартийка. Момчето я разгърнало, като внимавало да не разпилее хапчетата, и там открило няколко реда, ясно изписани с червено мастило.

— Прочети ги на глас — помолило Плашилото и Тип прочел следното:

ПРОЧУТИТЕ ПОЖЕЛАТЕЛНИ ХАПЧЕТА НА ДОКТОР НИКИДИК

УПЪТВАНЕ

Глътни едно хапче, преброй до седемнайсет по две,
изречи някакво желание. Желанието се изпълнява начаса!

ВНИМАНИЕ:

Да се съхранява на сухо и тъмно място.

— Какво безценно откритие! — ахнало Плашилото.

— Наистина — замислено отвърнал Тип. — Тези хапчета могат да са ни от голяма полза. Интересно, Момби знаела ли е, че са в

тайното дъно? Тя каза, сигурен съм, че е взела чудотворния прах от същия този Никидик.

— Сигурно е страхотен магьосник! — възкликнал Тенекиеният дървар. — За праха излезе вярно, значи не бива да се съмняваме и в хапчетата.

— Но как се брои до седемнайсет по две? — зачудило се Плашилото. — Седемнайсет нали е нечетно число?

— Да, така е — разочаровано отвърнал Тип. — Никой не може да преброи до седемнайсет по две.

— Тогава край на хапчетата! — завайкал се Тиквоглавия. — Това ме потопява в скръб. Защото смятах да си пожелаая главата ми завинаги да си остане свежа!

— Глупости! — ядосало се Плашилото. — Ако успеем да ги използваме, то ще е за нещо далеч по-полезно.

— Ами какво може да е по-полезно? — изохкал бедният Джак. — Ако ти може да се развалиш всеки миг, тогава щеше да ме разбереш!

— Лично аз — обадил се Тенекиеният дървар, — лично аз ти съчувствам от все сърце. Ала понеже не знаем как да преброим до седемнайсет по две, оставаш си само със съчувствието ми.

Вече се било смрачило и пътешествениците виждали над себе си облачното небе, през което не прониквал ни един лунен лъч.

Сръндакът се носел напред и кой знае защо, огромният двоен диван се клатушкал все повече и повече.

Бръмбарът заявил, че му прилошава, Тип също изглеждал блед и паднал духом. Останалите само стискали облегалките — било им все едно дали се клатушкат или не, щом не политали надолу.

Нощта ставала все по-тъмна и по-тъмна и Сръндакът все така усърдно порел черното небе. Пътешествениците вече не се виждали един друг и между тях легнало тягостно мълчание.

Най-накрая Тип нарушил дълбокото си размишление.

— Как ще разберем, че сме стигнали в двореца на добрата Глинда? — запитал той.

— О, дотам има много път — успокоил го Дърварят. — Веднъж съм го изминавал.

— А знаем ли с каква скорост лети Сръндакът? — упорствало момчето. — Не виждаме какво има долу, и до сутринта може отдавна

да сме отминали целта.

— Да, прав си — смутено се обадило Плашилото. — Но как да спрем сега? Може да кацнем в някоя река или на някоя църковна кула, а това ще ни вкара в беда.

И тъй, оставили Сръндака да се носи напред, размахвайки ритмично огромните си крила, и търпеливо зачакали утрото.

А тогава опасенията на Тип се оправдали. Още първите ивици на сивата зора разкрили под тях равнини, осеяни със странни селца, чиито къщи вместо куполообразни — каквито били къщите в Страната на Оз — имали островърхи покриви. По обширните равнини се движели странни животни, а местността била напълно непозната както на Тенекиения дървар, тъй и на Плашилото, които били обхождали и преди царството на добрата Глинда.

— Загубили сме се — жално се обадило Плашилото. — Сръндакът ни е пренесъл отвъд Страната на Оз през пясъчните пустини чак в ужасния отвъден свят, за който ни разправяше Дороти.

— Да се връщаме — уплашено викнал Тенекиеният дървар. — Да се връщаме час по-скоро!

— Завий назад! — наредил Тип на Сръндака. — Завий назад веднага!

— Ако завия, ще се преобърна — отговорил Сръндакът. — Не съм свикнал да летя. По-добре да кацна някъде, после да се извъртя и отново да тръгна.

Но тъкмо тогава никъде не се виждало място, подходящо за такава цел. Прелетели над някакво село, толкова голямо, че според Бръмбара било не село, а град, после стигнали до висока планинска верига с дълбоки пропасти и ясно очертани стръмни върхове.

— Тук някъде трябва да кацнем — заявило момчето, когато се снишили над планинските била. И като се извърнало към Сръндака, наредило: — Кацни на първото равно място!

— Разбрано! — отвърнал Сръндакът и се снишил над равна скалиста площадка между две отвесни скали.

Ала както бил неопитен в тия работи, не преценил скоростта си и вместо да кацне на плоската скала, подминал я с половин тяло, счупил крила в острия ръб на зъберите, а после се претърколил в пропастта.

Нашите пътници едва успели да се удържат в диваните, но когато Сръндакът се блъснал в един издаден камък, Нещото се заковало

намясто с дъното нагоре и всички се изсипали от него.

За щастие падали не повече от метър, защото тъкмо под тях имало гигантско гнездо, построено от ято свраки в скалиста вдлъбнатина, та, слава Богу, никой — дори и Тиквоглавия — не се наранил. Безценната глава на Джак се опряла върху меката гръд на Плашилото, което било като възглавница, а пък Тип тупнал върху купчина листа и хартии, които го предпазили от нараняване. Бръмбарът си блъснал главата о Дървеното магаре, но само се позамаял.

В първия миг Тенекиеният дървар се изплашил, ала като видял, че се е отървал без драскотина по лъскавия никел, тозчас си възвърнал обичайната бодрост и обявил:

— Полетът ни се прекъсна внезапно, обаче не сме прави да виним Сръндака, защото той стори всичко, което е по силите му. Но как да се измъкнем от това гнездо, оставям да измисли някой по-умен от мен.

И погледнал към Плашилото, което било пропълзяло до ръба на гнездото и надничало отвъд. Под тях зеела дълбока пропаст. Над тях се извисявала гладка отвесна стена, на чиято единствена издатина, закачено за ръба на единия диван, висяло разкъсаното тяло на Сръндака. Било невъзможно да се спасят и като осъзнали колко безпомощни са, всички изпаднали в униние.

— Този затвор е по-страшен и от двореца — тъжно заявил Бръмбарът.

— Да бяхме си стояли там! — изохкал Джак. — Планинският въздух е вреден за тиквата.

— Само докато се появят свраките — промърморило Дървеното магаре, което размахвало във въздуха крака в напразни опити да се изправи. — Свраките умират за тиква!

— Смяташ ли, че птиците ще дойдат? — отчаяно запитал Джак.

— То се знае — отговорил Тип. — Това им е гнездото. И вероятно наброяват няколко стотици — продължил, — я погледни какво са надовлекли тук.

Наистина, гнездото било задръстено с най-невероятни дребни предмети, напълно безполезни за птиците, които крадливите свраки били отмъквали с години от домовете на хората. И тъй като гнездото било недостъпно, завлечената собственост си оставала завинаги тук.

Както се ровел сред боклуците — защото свраките крадат неща без стойност, така както и ценни предмети, — Бръмбарът подритнал една искряща брилянтена огърлица. Тенекиеният дървар толкова ѝ се възхитил, че Бръмбарът му я подарил с красиво слово, след което Тенекиеният дървар я окачил на шията си и бил много горд, когато брилянтите заблестели на слънцето.

Изведнъж се разнесли остри крясъци и плясък на крила, а когато шумът станал оглушителен, Тип викнал:

— Свраките идат! Открит ли ни тук, ще ни убият в гнева си!

— Очаквах го! — изохкал Тиквоглавия. — Дойде ми краят.

— И моят! — изплакал Бръмбарът. — Свраката е най-страшният враг на моето племе!

Другите не се обезпокоили, но Плашилото веднага се заело да спасява застрашените от гнева на пернатите. Наредило на Тип да свали главата на Джак и да легне върху нея на дъното на гнездото, после заповядало на Бръмбара да легне до Тип. Ник Секача, който от предишния си опит знаел какво да стори, разглобил Плашилото на части (оставил цяла само главата) и покрил със сламата Тип и Бръмбара.

Едва се оправили — и свраките долетели. Щом забелязали в гнездото си натрапниците, те се нахвърлили върху им с гневни крясъци.

ПРЕКРАСНИТЕ ХАПЧЕТА НА ДОКТОР НИКИДИК

Тенекиеният дървар бил сговорчив, но станело ли нужда, се биел стръвно като римски гладиатор. Тъй че, когато свраките едва не го съборили с устрема на крилата си, а острите им човки и нокти застрашили лъскавия му никел, Дърварят грабнал брадвата и бясно я развъртял над главата си.

Но колкото и свраки да наранил, останалите многобройни храбри птици продължили да налитат отгоре му все така гневно. Някои се опитали да изкълват очите на Сръндака, но те били стъклени и не пострадали. Ято свраки се спуснали над Дървеното магаре, обаче животното, както било повалено по гръб, размахало крака и отпъдило почти толкова нападатели, колкото и брадвата на Дърваря.

При този отпор птиците нападнали сламата на Плашилото, напластена в средата на гнездото върху Тип, Бръмба̀ра и главата на Джак, и се заели да я разпиляват и да разнасят стръкче по стръкче в пропастта.

Главата на Плашилото, потресена от безотговорното разпръскване на вътрешността му, призовала на помощ Тенекиения дървар и той се развъртял с подновени сили. Брадвата му засвяткала сред свраките, а Сръндакът размахал лудо двете си оцелели крила. Раздвижването на тези гигантски ветрила всяло ужас сред свраките и щом Сръндакът се откачил от скалата, на която висял, и с трясък се свлякъл в гнездото, птиците така се изплашили, че с крясък полетели над върхарите.

Когато и последният им враг изчезнал, Тип изпъзлял изпод диваните, после издърпал и Бръмба̀ра.

— Спасени сме! — радостно викнало момчето.

— Да, спасени сме! — откликнал образованият Бръмба̀р и радостно прегърнал главата на Сръндака. — И всичко дължим на падането на Нещото и на брадвата на Дърваря!

— Ако и аз съм спасен, изтеглете ме от тук! — примолил се Джак, чиято глава все още била под диваните.

Тип я изтърколил навън и я сложил върху шията ѝ. Изправил Дървеното магаре и му казал:

— Дължим ти благодарност за смелия отпор!

— Смятам, че се отървахме — гордо се обадил Тенекиеният дървар.

— Нищо подобно! — възкликнал някой глухо.

Извърнали се изненадано към главата на Плашилото, полегнало до ръба на гнездото.

— Унищожен съм! — заявило Плашилото, като забелязало изненадата им. — Къде е сламата ми?

От ужасния въпрос се вцепенили. Стреснато огледали гнездото и не видели ни една сламка. Свраките я били изпокрали до последното стръкче и я били изхвърлили в пропастта, зейнала на стотици метри долу.

— Бедно, бедно мое другарче! — ахнал Тенекиеният дървар, прегърнал главата и взел да я гали: — Кой да допусне, че ще дочакаш такъв край!

— Сторих го за спасението на моите приятели — отвърнала главата — и се гордея, че загинах с такава благородна и великодушна смърт!

— Какво сте се отчаяли? — зачудил се Бръмбарът. — Нали дрехите му са цели?

— Да, обаче те не струват нищо без пълнежа — отговорил Тенекиеният дървар.

— Ще го натъпчем с банкноти! — заявил Тип.

— С банкноти ли? — удивено възкликнали всички.

— Разбира се — продължило момчето. — Дъното на гнездото е покрито с хиляди банкноти — от един и от два долара, има и от пет, и от десет, и от двайтсет, и от петдесет. Има колкото да натъпчем не едно и не две плашила. Защо да не използваме парите?

Тенекиеният дървар се заел да преобръща боклуците с дръжката на брадвата. И наистина онова, което смятали за ненужни хартийки, се оказали банкноти с различна стойност, които пакостливите свраки години наред били отмъквали от градовете и селата.

Огромно богатство лежало в недостъпното гнездо и със съгласието на Плашилото предложението на Тип било прието.

Отбрали по-новите и чисти банкноти и ги подредили на купчинки. Левия крак и левия ботуш напълнили с банкноти по пет долара, десния натъпкали с банкноти по десет, а тялото издули така с петдесетачки, стотачки и хилядарки, че Плашилото едва успяло да си закопчае сакото.

— Сега ти си най-ценният член на групата ни — важно обявил Бръмбарът, — но тъй като си само сред приятели, няма опасност да бъдеш похарчен.

— Благодаря ви — поклонило се Плашилото. — Усещам се като нов и макар на пръв поглед да приличам на банкова каса, моля да не забравяте, че умът ми си е от същия стар материал. А тъкмо той ми е бил опора в тежки моменти.

— Е, сега сме тъкмо в такова положение — отбелязал Тип — и ако твоят ум не ни помогне да се измъкнем от тук, сме обречени да завършим живота си в това гнездо.

— Къде бяха тия пожелателни хапчета? — запитало Плашилото и ги извадило от джоба си. — Не могат ли да ни измъкнат от тук?

— Не, докато не разберем как се брои до седемнайсет по две — отвърнал Тенекиеният дървар. — Нали нашият Бръмбар разправя, че бил високообразован — хайде сега да ни каже как става това!

— Това е въпрос не на образование — отвърнало насекомото, — а на познания по математика. Гледал съм как учителят решава какви ли не задачи, и съм го чувал да разправя, че това ставало с някакви си хиксове, игреци, размесени с плюсове, минуси, равенства и тъй нататък. Но доколкото помня, ни веднъж не съм го чул да каже как се брои до нечетното седемнайсет с четните числа по две.

— О, я млъкни! — изкрещял Джак. — От теб ме заболя главата!

— И мен — откликнало Плашилото. — Математиката ти е като буркан шарена туршия — бръкваш за краставичка, а хващаш нещо съвсем друго. Ако изобщо можем да го сметнем, то ще е по най-простия начин.

— Така е — казал Тип. — Старата Момби не може да смята с хиксове и игреци, защото не е ходила на училище.

— Ами започнете да смятате от една половинка! — ядно рекло Дървеното магаре. — Тогава ще можете да преброите до седемнайсет

по две!

Погледнали се удивени, защото всички го смятали за най-глупавото в групата.

— Накара ме да потъна от срам — поклонило му се Плашилото.

— Тъй или иначе, животното е право — заявил Бръмбарът, — защото две по една половинка прави едно и щом стигнете до едно, лесно ще преброите до седемнайсет по две.

— Чудно как сам не се сетих! — удивил се Тиквоглавия.

— На мен пък не ми е чудно — отвърнало Плашилото. — Ти да не си по-умен от нас? Но хайде да си казваме желанието! Кой ще глътне първото хапче?

— Ами глътни го ти! — предложил Тип.

— Не мога — отвърнало Плашилото.

— Защо? Нали имаш уста? — учудило се момчето.

— Да, но тя е нарисувана и към нея няма глътка — обяснило Плашилото. — Всъщност — то огледало всички един по един — май от нас само момчето и Бръмбарът могат да гълтат.

Осъзнавайки правотата на думите му, Тип казал:

— Тогавата аз се заемам с първото желание. Подай ми едно сребърно хапче.

Плашилото се опитало, но подпълнените му ръкавици не успявали да хванат малкото топче и той подал кутийката на момчето. Тип си избрал едно хапче.

— Брой! — викнало Плашилото.

— Половинка, едно, три, пет, седем, девет, единайсет, тринайсет, петнайсет, седемнайсет! — преброил Тип.

— А сега бързо желанието! — припряно му напомнил Бръмбарът.

Но в този миг момчето било обхванато от страшни болки и ужасно се изплашило.

— Хапчето ме отрови! — изхлипал Тип. — Ооох! Ооох! Олеле! Уби ме! Огън! Ооох! — и се търкулнал на дъното на гнездото в такива гърчове, че изкарал ума на всички.

— Как да ти помогнем? Моля те, кажи! — умолявал го разплаканият Тенекиен дървар, а сълзите му се ронели по никелираните бузи.

— Не-не-знам! — стенел Тип. — Ооох! Да не бях пожелавал да го глътна!

Тозчас болките изчезнали, момчето скочило на крака и видяло, че Плашилото се взира удивено в кутийката за черен пипер.

— Какво стана? — засрамено попитал Тип.

— Гледай, в кутийката пак има три хапчета! — ахнало Плашилото.

— Ами то се знае — обяснил Бръмбарът. — Нали Тип пожела да не е гълтал хапчето? И ето, желанието му се изпълни, той не го глътна. Затова в кутийката сега пак са три!

— Възможно е, но хапчето тъй или инак щеше да ме умори! — казал момчето.

— Не е възможно! — упорствал Бръмбарът. — Като не си го глътнал, как така ти причини болка? А щом желанието ти, след като е изпълнено, доказва, че не си го глътнал, значи и не те е боляло!

— Тогава беше прекрасна имитация на болка — гневно се защитил Тип. — Хайде, ти опитай другото хапче. И без туй пропиляхме едното желание.

— А, не, не сме! — обяснило Плашилото. — В кутията пак има три хапчета и всяко хапче изпълнява по едно желание.

— Сега пък от теб ме заболя глава — разгневил се Тип. — Нищо не разбирам. Но друго хапче не гълтам, да знаете! — и с тези думи намусено се оттеглил в дъното на гнездото.

— Добре — изпъчил се Бръмбарът, — тогава аз като грамадански и високообразован ще ви спасявам, защото май никой друг не умее да гълта. Подайте ми хапче!

Глътнал го без колебание, а всички с възхита наблюдавали как насекомото отброява до седемнайсет също като Тип. И кой знае защо — вероятно защото клатушкащите се бръмбари имат по-здрави стомаси от момчетата, — сребърната таблетка не му причинила болка.

— Желая пречупените крила на Сръндака да се поправят и да станат като нови! — бавно и тържествено изрекъл Бръмбарът.

Всички извърнали погледи към Нещото, а желанието се изпълнило така светкавично, че Сръндакът лежал пред тях направо като нов, готов да полети във въздуха както когато го били съживили на покрива на двореца.

ПЛАШИЛОТО СЕ ПРИМОЛВА НА ДОБРАТА ГЛИНДА

— Урааа! — викнало Плашилото. — Сега, щом поискаме, ще се махнем от това гадно свраче гнездо!

— Но вече мръква — предупредил го Тенекиеният дървар — и не изчакаме ли утрото, можем още повече да си изпатим. Мразя нощните пътешествия, защото не се знае какво ще те сполети.

Решили да изчакат да се зазори, а докато чакали, се развличали, като претърсвали гнездото. Бръмбарът открил две красиви гривни от ковано злато, правени сякаш за тънките му китки. Плашилото се захласнало по пръстените, които изобилствали в гнездото. Скоро накичило по един на всеки от подпълнените си пръсти, но и това не му стигнало, та си сложило и на палците. Подбирало само украсени с искрящи рубини, аметисти и сапфири и накрая ръцете му наистина заблестели.

— Това гнездо може да побърка царица Джинджър — замислено продумало то, — защото май тя и момичетата ѝ ме покориха единствено за да ограбят изумрудите от моя град.

Тенекиеният дървар не искал друго освен бриляntenата огърлица, но Тип измъкнал красив златен часовник с тежък ланец и гордо си го сложил в джобчето. Окачил и няколко украсени с камъни брошки на червената жилетка на Джак Тиквоглавия, а на шията на Магарето увесил лорнет.

— Чуден е! — възкликнало то и одобрително разгледало лорнета. — Но какво се прави с него?

Какво се прави наистина? Никой не знаел. И Магарето, като го сметнало за необичайно украшение, започнало да си го харесва.

За да няма оцетени, окачили големи пръстени печати и по рогата на Сръндака, но този странен индивид изобщо не се трогнал.

Скоро се стъмнило, Тип и Бръмбарът легнали да спят, а останалите търпеливо зачакали зората.

На сутринта имало защо да се поздравят за поправянето на Сръндака — още с първите слънчеви лъчи се задало огромно сврачегото, пак да се бори за гнездото.

Обаче нашите герои не го дочакали. Бързо наскачали върху възглавниците на диваните и Тип викнал на Сръндака да потегля.

Той начаса се вдигнал във въздуха, огромните му крила се размахали мощно и ритмично и само след миг били тъй далеч, че свраките си върнали гнездото, без да успеят да си отмъстят.

Нещото се носело на север — натам, откъдето било дошло. Поне такава било мнението на Плашилото, а другите приели, че то най-много разбира от посоки. Като прелетели над няколко градове и села, Сръндакът ги понесъл над ширна равнина, където къщите редеели все повече и повече, докато накрая вече не се виждала ни една. После се показала безбрежната пясъчна пустиня, която отделяла останалата част на света от Страната на Оз, а някъде към пладне се появили куполообразни сгради, по което разбрали, че са прекосили границите на родната земя.

— Но и къщите, и оградите са сини — отбелязал Тенекиеният дървар, — значи сме в Страната на дъвчащите, все още далеч от добрата Глинда.

— Какво да правим? — обърнало се момчето към водача.

— Не зная — честно отвърнало Плашилото. — Ако си бяхме в Изумрудения град, щяхме да поемем на юг и да стигнем при нея. Ала сега не можем да се върнем в града, а с всеки размах на крилата Сръндакът ни отнася в погрешна посока!

— Тогава Бръмбарът ще глътне още едно хапче и ще пожелае да хванем вярната посока — решил Тип.

— Готово — отвърнал Бръмбарът, — съгласен съм.

Плашилото бръкнало в джоба си за кутийката, но не я намерило. Притеснени, пътешествениците разровили цялото Нещо за безценната кутийка, ала от нея нямало нито следа.

— Сигурно съм я оставил в гнездото — промълвило накрая Плашилото.

— Голяма беда! — възкликнал Тенекиеният дървар. — И все пак сега не сме по-зле, отколкото преди да открием хапчетата.

— Напротив, по-добре сме — успокоил го Тип, — защото първото хапче ни помогна да избягаме от ужасното гнездо.

— Но за изгубването на останалите две заслужавам да ме порицаете — разкаяло се Плашилото. — Необичайната ни група всеки миг може да я сполети нещастие. Нищо чудно вече да ни грози нова опасност.

Никой не го опровергал и над тях легнало тягостно мълчание.

Сръндакът неотклонно се носел напред.

Изведнъж Тип възкликнал:

— Май стигнахме Южната страна, долу всичко е червено!

Скупчили се на облегалките да погледнат — всички освен Джак, който си пазел главата да не се измъкне от шията. И вярно: червените къщи, огради и дървета показвали, че са над владенията на добрата Глинда. Докато се носели бързо напред, Тенекиеният дървар разпознал пътищата и сградите, над които минавали, и променил полета на Сръндака, за да се насочат към двореца на прочутата Вълшебница.

— Браво! — радостно се провикнало Плашилото. — Вече не ни трябва пожелателни хапчета, защото стигнахме целта!

Нещото плавно се снишило към земята и накрая кацнало в красивите градини на Глинда — отпуснало се върху кадифена зелена ливада близо до водоскок, който вместо вода разпръсквал високи струи от искрящи камъни и те падали с тих звън в мраморния басейн долу.

Всичко в градините на Глинда било великолепно, а докато нашите пътешественици се оглеждали зашеметени, към тях приближил войнишки взвод и ги обкръжил. Но войниците на великата Вълшебница били съвсем различни от Джинджървата бунтарска армия, макар и те да били момичета. Войничките на Глинда носели спретнати униформи и били въоръжени с мечове и стрели. Освен това марширували в крак и се виждало, че владеят военното изкуство.

Капитанът, или командирката, на взвода — тя била и личната охрана на Глинда — веднага познала Плашилото и Тенекиения дървар и ги поздравила с голямо уважение.

— Добър ден! — казало Плашилото и галантно свалило шапка, а Дърварят козирувал. — Тук сме, да помолим за аудиенция при вашата прекрасна повелителка.

— Глинда ви очаква в своя дворец — отвърнала капитанката, — защото ви съзря много преди да се появите.

— Колко странно! — учудено ахнал Тип.

— Нищо подобно — казало Плашилото. — Добрата Глинда е голяма вълшебница и не ѝ убягва нищо, което става в Страната на Оз. Сигурно знае защо сме дошли точно толкова добре, колкото и ние.

— Тогава защо трябваше да идваме? — глуповато запитал Джак.

— За да докажем, че не си друго освен тиква! — ядосало се Плашилото. — Но Вълшебницата ни чака, да тръгваме!

Измъкнали се от диваните и последвали капитанката. Към необичайната процесия се присъединило и Дървеното магаре.

Глинда седяла върху трон от изящно ковано злато и едва скрила усмивката си, когато странните посетители влезли и ѝ се поклонили. Тя вече познавала и хранела добри чувства и към Плашилото, и към Тенекиения дървар, но съществува като непохватния Тиквоглавец и Грамаданския Бръмбар виждала за пръв път, та ѝ се сторили по-чудновати от другите. Колкото до Дървеното магаре, то било просто съживена цепеница, а като се поклонило вдървено и главата му се ударила о пода, войничките се разсмели и Глинда — с тях.

— Позволете да възвестя на ваше сияйно величество — тържествено подхванало Плашилото, — че моят Изумруден град бе нападнат от тълпа нахални момиченца с игли за плетене и тези момичета поробиха мъжете, ограбиха скъпоценните камъни от улиците и обществените сгради и завзеха трона ми.

— Зная — отвърнала Глинда.

— Освен това заплашиха да ме унищожат, мен и тези мои добри приятели и съюзници, застанали пред вас — продължило Плашилото, — и ако не бяхме успели да се измъкнем от лапите им, дните ни отдавна щяха да са свършени.

— Зная — повторила Глинда.

— Затова дойдох да измоля помощта ви, защото зная, че винаги помагате на злочестите и потиснатите! — заключило Плашилото.

— Така е — бавно отвърнала Вълшебницата. — Но сега Изумруденият град се управлява от генерал Джинджър, която се е провъзгласила за царица. С какво право ще ѝ се противопоставя?

— Но как, та тя ми открадна трона! — възмутило се Плашилото.

— А ти как седна на трона? — попитала Глинда.

— Получих го от Вълшебника от Оз и с одобрението на народа — отвърнало Плашилото, смутено от разпита.

— А Вълшебникът от кого го взе? — продължила тя мрачно.

— Чувал съм, че го е завзел от Пастория, предишния цар — обяснило Плашилото, все по-смутено от вторачения поглед на Вълшебницата.

— В такъв случай — заявила Глинда — тронът на Изумрудения град не е нито твой, нито на Джинджър, а на този Пастория, от когото го е взел Вълшебникът.

— Така е — признало Плашилото смирено, — обаче Пастория отдавна е мъртъв и забравен, а някой трябва да управлява вместо него.

— Пастория имаше дъщеря, която е законната наследница на трона на Изумрудения град. Не знаеше ли? — учудила се Вълшебницата.

— Не! — възкликнало Плашилото. — Но ако девойката е жива, веднага ще ѝ го отстъпя. Предпочитам да видя Джинджър изхвърлена като натрапница, отколкото да взема трона. Всъщност не е чак толкова приятно да си цар, особено ако си надарен с ум. От известно време съм убеден, че заслужавам нещо много по-значително. А къде е това момиче, на което принадлежи тронът, и как се казва?

— Нарича се Озма — отвърнала Глинда. — Но напразно се опитвах да разбера къде се намира. Защото Вълшебникът от Оз, като отнел трона от бащата на Озма, скрил момичето на тайно място и с някаква непозната за мен магия е направил така, че никой да не я открие, дори такава опитна вълшебница, каквато съм аз.

— Странно! — надуто се намесил Бръмбарът, — аз пък зная, че Вълшебникът от Оз е бил най-обикновен шарлатанин.

— Глупости! — скочило Плашилото, възмутено от тези думи. — А кой ми даде този блестящ ум?

— Сърцето ми не е шарлатания! — кипнал Тенекиеният дървар и гневно изгледал Бръмбара.

— Може да съм се заблудил — заекнало насекомото и отстъпило заднишком. — Не се познавах лично с Вълшебника.

— Но ние го познавахме — креснало Плашилото — и той, повярвайте, беше голям вълшебник! Вярно, че правеше някои дребни шмекерии, но ако не е бил велик, как тогава, кажете, е скрил тази Озма, че никой да не я намери?

— Признавам се за победен — смирено отговорил Бръмбарът.

— По-умни думи не си казвал! — подхвърлил Тенекиеният дървар.

— Пак ще опитам да открия къде е скрито това момиче — замислено продумала Вълшебницата. — В библиотеката ми има една книга, в която се описват всички действия на Вълшебника, докато е бил в Страната на Оз, или поне всяко, което са забелязали моите съгледвачи. Довечера ще препрочета книгата внимателно и ще се опитам да вникна в онези негови постъпки, които могат да ни насочат към изгубената Озма. А сега се развличайте в двореца ми и се разпореждайте със слугите, все едно са ваши! Утре пак ще ви приема.

С тези учтиви думи Глинда отпратила пътешествениците, а те тръгнали из красивите градини и прекарали там часове на възхита от прекрасните неща, с които царицата на Южната страна била заобиколила двореца си.

На другия ден отново се явили пред Глинда, която им казала:

— Проучих внимателно летописа за делата на Вълшебника и сред тях има три, които ми изглеждат подозрителни. Ядъл е зрял фасул с нож, три пъти тайно е навестил старата Момби и леко е накуцвал с левия крак.

— А, това, последното, наистина е подозрително! — възкликнал Тиквоглавия.

— Кой знае, вероятно е имал мазол — намесило се Плашилото. — Според мен това, дето е ядъл фасула с нож, е много по-съмнително.

— А може такъв да е бил обичаят в Омаха, Голямата страна, откъдето е дошъл — предположил Тенекиеният дървар.

— Нищо чудно — признало Плашилото.

— Но за какво му е трябвало три пъти тайно да навестява Момби? — попитала Глинда.

— Да, наистина! — дълбокомислено рекъл Бръмбарът.

— Знаем, че Вълшебникът е показал на старицата много от своите магически хитрини — продължила Глинда, — а не би го сторил, ако в замяна и той не е получил нещо. Можем да предположим с основание, че Момби му е помогнала да скрие момиченцето Озма, което е пълноправната наследница на трона на Изумрудения град и постоянна заплаха за узурпатора. Защото, ако народът е знаел, че е жива, бързо е щял да я възкачи на трона.

— Убедителен довод! — викнало Плашилото. — Не се съмнявам, че Момби има пръст в тази проклета история. Но каква ни е ползата, че го знаем?

— Ще трябва да издирим Момби и да я принудим да ни каже къде се крие момиченцето — обяснила Глинда.

— В момента Момби е при царица Джинджър в Изумрудения град — намесил се Тип. — Тя ни изпрати препятствия по пътя, тя накара Джинджър да заплаши приятелите ми с унищожение, а мен да върне в ръцете на старата вещица!

— Тогава аз ще настъпя с войската си към Изумрудения град — заявила Глинда — и ще взема Момби в плен!

— Тя е ужасна старица! — казал Тип и потреперил при мисълта за черното чайниче на Момби. — И не обича да отстъпва!

— Аз също — отвърнала Вълшебницата с мила усмивка — и затова не се боя от Момби. Днес ще издам необходимите нареждания, а утре, щом съмне, потегляме за Изумрудения град.

ТЕНЕКИЕНИЯТ ДЪРВАР ОТКЪСВА РОЗА

Внушително и застрашително изглеждала войската на Глинда, когато се събрала на зазоряване пред дворцовите порти. Униформите на войничките били красиви и яркоцветни, сребърните върхове на копията блестели, а дългите им дръжки били инкрустирани със седеф. Офицерките били запасани с остри лъскави мечове и носели щитове, украсени по ръба с паунови пера. Армията изглеждала наистина непобедима.

Вълшебницата пътувала в красива носилка — била като купе на карета, вратите и прозорците имали копринени завески, но вместо колела под носилката имало два дълги успоредни пръта, които лежали върху раменете на дванайсет носачи.

За да не изостават от бързия ход на войската, Плашилото и дружината му решили да пътуват със Сръндака. Щом Глинда потеглила и войската ѝ поела в такт с бодрите маршове на царската музика, нашите приятели се покатерили в диваните и ги последвали. Сръндакът летял бавно над носилката с Вълшебницата.

— Внимавай — казал Дърварят на Плашилото, което се било надвесило през облегалките и гледало войската. — Преобърнеш ли се, пропадаш!

— Няма страшно — обадил се образованият Бръмбар, — докато е тъпкан с пари, не може да пропадне!

— Аз не те ли предупредих... — креснал Тип.

— Предупреди ме! — признал си Бръмбарът. — И те моля да ми простиш. Ще опитам да се въздържам.

— Дано! — натъртило момчето. — Иначе ще те изхвърлим от групата.

— О! Сега не искам да се разделяме — развълнувало се насекомото и Тип премълчал.

Напредвали бързо, но докато стигнат Изумрудения град, паднал мрак. Под мъждукация светлик на новата луна войските на Глинда все пак обсадили града и опънали червените си копринени палатки на

зелените поляни. Шатрата на Вълшебницата била голяма, от бяла коприна, с развети над нея червени знамена. Вдигнали палатка и за дружината на Плашилото. Щом завършила всичко — точно, бързо и по военному — войската се оттеглила да почива.

Как се стъписала царица Джинджър, когато на другата сутрин при нея влетели войничките и ѝ докладвали за огромната армия, обсадила града! Тя изтичала до най-високата кула на двореца и видяла разветите знамена над шатрата на Глинда, разпъната пред самите порти.

— Загубени сме! — отчаяно изохкала Джинджър. — Как ще устоят иглите ни пред дългите копия и острите мечове на врага?

— Най-добре да се предадем, и то час по-скоро, преди да са ни нападнали! — предложило едно момиче.

— Не! — отсякла покуражената Джинджър. — Врагът все още е отвъд стените, нека спечелим време с преговори. Върви при Глинда и я питай с какво право е нахлула в земите ми и какво иска!

Момичето излязло от портите с развято бяло знаме — знак, че има мирни намерения — и така стигнало до шатрата на Глинда.

— Кажи на твоята царица — казала Вълшебницата, — че трябва да ми предаде старата Момби. Стори ли го, ще я оставя на мира.

Като чула съобщението, царицата се объркала, защото Момби била главната ѝ съветничка и Джинджър изпитвала ужасен страх от старата вещица. Изпратила да повикат Момби и ѝ предала думите на Глинда.

— Съзирам пред нас големи беди — измърморила врачката, като погледнала в малко джобно огледалце. — Но можем да ги избегнем, ако измамим тази Вълшебница, дете се мисли за много умна!

— А дали за мен няма да е по-безопасно, ако те предам на нея? — притеснено запитала Джинджър.

— Сториш ли го, ще ти струва трона на Изумрудения град! — натъртено отвърнала вещицата.

— Тогава прави каквото знаеш — склонила Джинджър, — защото да си царица, е прекрасно и не желая да ме връщат пак у дома да оправям леглата и да мия чиниите вместо мама.

Момби веднага повикала Джелая Джамб и се заловила да прави магии. Благодарение на тях Джелая приела образа и чертите на Момби,

а старата магьосница толкова заприличала на момичето, че никой не могъл да разкрие измамата.

— Хайде — обърнала се Момби към царицата, — прати войници да отведат момичето при Глинда. Тя ще повярва, че е хванала истинската Момби и ще поеме обратно към Южната страна.

И Джелая, куцукайки и залитайки като същинска бабичка, била изведена от градските стени и заведена при Глинда.

— Ето лицето, което търсехте — каза една от войничките, — и сега нашата царица ви моли да си отидете, както сте обещали, и да ни оставите на мира.

— Ще го сторя веднага, ако тя наистина е тази, за която се представя — доволна отвърнала Глинда.

— Тя е, това е старата Момби — отвърнала войничката, убедена, че говори истината. И тръгнала да се прибира.

Вълшебницата извикала Плашилото и приятелите му в шатрата си и започнала да разпитва въображаемата Момби за изгубеното момиче Озма. Ала Джелая, като не знаела нищичко за тази история, тъй се изнервила от разпита, че за удивление на Глинда, започнала да плаче.

— Тук има измама! — разгневила се Вълшебницата. — Това не е Момби, а някоя друга, преобразена като нея! Каж ми как се каваш? — обърнала се тя към разтрепераното момиче.

Джелая не посмяла да каже, защото вещицата я била заплашила със смърт, ако издаде измамата. Но макар да била и мила, и почтена, Глинда познавала магиите по-добре от всеки друг в Страната на Оз. И като изрекла няколко вълшебни думи, съпроводени със съответния жест, бързо върнала на момичето истинския му образ и в същия миг старата Момби, която била в двореца на Джинджър, изведнъж приела своя изкривен и зловец вид.

— Я, та това била Джелая Джамб! — възкликнало Плашилото, като познало старата си приятелка.

— Нашата преводачка! — зарадвал се Тиквоглавия.

Джелая се принудила да разкаже за измамата на Момби, но помолила Глинда да ѝ даде закрила, нещо, което Вълшебницата сторила тогчас. Обаче Глинда много се разгневила и пратила да съобщят на Джинджър, че измамата е разкрита и тя трябва или да предаде истинската Момби, или да си понесе ужасните последици.

Джинджър очаквала съобщението, защото, щом си върнала стария образ, вещицата разбрала, че лъжата ѝ е разкрита. Но старата проклетия вече била измислила нова хитрост и накарала Джинджър да обещае, че ще я изпълни. Затова Джинджър заявила на пратеницата на Глинда:

— Предай на господарката си, че никъде не мога да открия Момби. Нека влезе в града и сама да я потърси. Ако иска, да доведе и приятелите си, но не намери ли Момби до залез-слънце, Вълшебницата трябва да си тръгне с мир и повече да не ни безпокои!

Глинда приела условията, защото знаела, че Момби е в града. Джинджър наредила да отворят градските порти и Глинда влязла начело на военен отряд, следван от Плашилото и Тенекиения дървар; Джак Тиквоглавия яздел Дървеното магаре, а Грамаданския клатушкац се бръмбар достолепно пристъпял най-отзад. Тип вървял до самата Вълшебница, защото Глинда много се била привързала към момчето.

Естествено, на старата Момби и през ум не ѝ минавало да се оставя в ръцете на Глинда. И докато враговете ѝ се задавали по улицата, тя се преобразила в червена роза, разцъфнала върху един храст в дворцовата градина. Умна идея, хитрост, за която Глинда не се и досещала. Така пропилили скъпоценни часове в напразно търсене на вещицата.

Късно следобед Вълшебницата разбрала, че е победена от похитрата Момби, и наредила на хората си да се изтеглят от града.

В това време Плашилото и другарите му още претърсвали дворцовата градина и неохотно се подчинили на заповедта ѝ. Но преди да излязат от градината, Тенекиеният дървар, голям любител на цветята, съгледал върху един храст голяма червена роза. Бързо я откъснал и здраво я забол в петлицата на тенекиената си гръд.

Откъм розата долетяло тихо охкане, но той не обърнал внимание и отнесъл Момби в лагера на Глинда, без приятелите ни да знаят, че усилията им са възнаградени.

ПРЕОБРАЖЕНИЕТО НА МОМБИ

Вещицата много се уплашила, като разбрала, че е пленена, но после решила, че върху гърдта на Тенекиения дървар е точно толкова безопасно, колкото и върху храста. Защото никой не подозирал, че розата и Момби са едно и също нещо, а след като била извън стените на града, още по-лесно можела да се изплъзне от Глинда.

„Пък и защо да бързам? — разсъждавала Момби. — Ще изчакам да погледам унижението на тази Вълшебница, когато разбере, че съм я надхитрила“.

Така през цялата нощ розата кротко лежала върху гърдта на Дърваря, а сутринта, когато Глинда свикала приятелите си, за да се посъветват, Ник Секача отнесъл хубавото цвете в бялата копринена шатра.

— Необяснимо защо, но не ни се удаде да намерим старата хитруша Момби — започнала Глинда — и се боя, че опитът ни е безуспешен. Съжалявам, защото без наша помощ малката Озма никога няма да бъде спасена и да получи законното си право на царица на Изумрудения град.

— Нека не се предаваме тъй лесно — настоял Тиквоглавия. — Да измислим нещо друго.

— Трябва да измислим друго — усмихнала се Глинда, — но не проумявам как ме победи тази стара вещица, която познава магиите много по-малко от мен.

— А защо, след като сме тук, не завземем Изумрудения град за принцеса Озма и после да търсим момичето? — попитало Плашилото. — Докато го намерим, аз на драго сърце ще управлявам вместо него, защото владее царуването по-добре от Джинджър.

— Но нали обещах на Джинджър да не я закачам! — възпротивила се Глинда.

— Тогава елате всички в моето царство, всъщност в моята империя — предложил Тенекиеният дървар и с царствен жест обхванал присъстващите. — С радост ще ви приютя в замъка, където

стаите са безчет. А който поиска да се никелира, камериерът ми ще го издокара безплатно.

Докато слушала Тенекиения дървар, Глинда съзряла розата в петлицата му и ѝ се сторило, че големите червени листенца леко трептят. Обхваната от подозрение, тя решила, че измамната роза е преображение на старата Момби. В същия миг Момби разбрала, че са я открили и че трябва да измисли как да се изплъзне, а понеже за нея преобразяването било лесна работа, се превърнала в сянка и запълзала по стената на шатрата към изхода.

Ала Глинда била не само също толкова хитра, но и по-опитна от магьосницата. Изтичала до отвора на шатрата и с един замах го затворила така плътно, че за Момби не останало дори процепче, през което да изпълзи. Плашилото и дружината му останали слисани от действията на Глинда — нито един не бил забелязал сянката. Но Вълшебницата им викнала:

— Не мърдайте! Вещицата е тук, сред нас, и аз ще я хвана!

Думите ѝ стреснали Момби, тя светкавично се преправила от сянка в черна мравка и хукнала по пода да търси дупка или процеп, в който да скрие дребното си тяло.

За щастие шатрата била разпъната пред самите градски порти, та подът бил гладък и отъпкан. И докато мравката се щурала насамнатам, Глинда я забелязала и притичала да я хване. Ръката ѝ вече се спускала към нея, но вещицата, полудяла от страх, се преобразила за последен път и в образа на огромно куче грифон се метнала върху стената, разкъсала тънката коприна и побягнала като вихрушка.

Глинда я последвала. Скочила на Дървеното магаре и му викнала:

— Докажи, че имаш право да си живо! Тичай, тичай, тичай!

Магарето препуснало. Като хала се понесло то след грифона, а дървените му крака се движели тъй бързо, че бляскали като звездни лъчи. Докато нашите приятели се свестят от изненадата, от грифона и Магарето нямало и следа!

— Бързо! След тях! — креснало Плашилото.

Изтичали до Сръндака и скочили вътре.

— Литни! — припряно заповядал Тип.

— Накъде? — спокойно запитал Сръндакът.

— Не зная — възкликнал притеснен от забавянето Тип, — като се вдигнеш, ще разберем накъде е поела Глинда.

— Разбрано — кротко отвърнал Сръндакът, разперил огромни крила и се извисил.

Далеч нататък, отвъд ливадите, се мяркали две петънца, забързани едно след друго, и те разбрали, че това са грифонът и Дървеното магаре. Тип ги посочил на Сръндака и наредил на съществото да се опита да настигне Магьосницата и Вълшебницата. Но колкото и бързо да летял Сръндакът, преследваната и преследвачката се движели още по-бързо и след миг се скрили зад хоризонта.

— И все пак да ги следваме — настояло Плашилото, — защото Страната на Оз е малка и рано или късно ще трябва да спрат.

Момби се смятала за много хитра, избирайки образа на грифон, защото той има пъргави крака и по-голяма сила от другите животни. Но не била пресметнала неуморната енергия на Дървеното магаре, чиито крайници можели да препускат неспирно дни наред. И тъй, след едночасова луда надпревара грифонът се задъхал и взел да тича все по-бавно и по-бавно. После стигнал до пустинята и нагазил в дълбокия пясък. Ала уморените му нозе затъвали и скоро той се препънал, политнал изтощен и грохнал в пясъчната пустош.

След миг се появила Глинда на неизтощимото си Магаре. Тя развързала от колана си тънък златен конец, метнала го на шията на задъхания и безпомощен грифон и разрушила магическата сила на Момбиното преображение.

Животното потреперило силно и просто се стопило, а на негово място изникнала старата вещица и вперила гневен поглед в спокойното и красиво лице на Вълшебницата.

ПРИНЦЕСА ОЗМА ОТ ОЗ

— Ти си моя пленница, излишно е да се бунтуваш! — обадила се Глинда с мек нежен глас. — Полежи още малко, почини си, после ще те отведа.

— За какво ме търсиш? — изхриптяла Момби, все още задъхана. — Какво съм ти сторила, че тъй ме преследваш?

— На мене нищо — отвърнала добрата Вълшебница, — но те подозирам в няколко злодеяния. И разбере ли, че наистина си осквернила магическото познание, ще те накажа най-жестоко.

— Не искам да те зная! — креснала Вещицата. — Не смей да ме закачаш!

В този миг Сръндакът долетял и кацнал на пустинния пясък до Глинда. Приятелите се зарадвали, че Момби най-сетне е заловена, и като се посъветвали припряно, решили всички да се върнат в лагера със Сръндака. Метнали вътре Дървеното магаре, а Глинда, стиснала здраво края на златния конец, увит около шията на Момби, накарала пленницата да седне на диваните. След нея се покатерили и другите и Тип викнал на Сръндака да се връща.

Пътували спокойно. Момби, мрачна и потисната, не мръднала от мястото си, защото, докато магическият конец опасвал шията ѝ, била съвсем безпомощна. Войската посрещнала Глинда с гръмки овации и цялата група се събрала отново в шатрата ѝ, която междуременно били закърпили.

— А сега искам да ни кажеш защо Вълшебникът от Оз те е посетил три пъти и какво стана с онова дете, Озма, изчезнало тъй необяснимо — обърнала се Вълшебницата към Момби.

Вещицата изгледала Глинда враждебно и не проронила нито дума.

— Отговаряй! — викнала Вълшебницата.

Момби продължавала да немее.

— Може пък да не знае — обадил се Джак.

— Ще те помоля да мълчиш — смъмрил го Тип. — Ще провалиш всичко с твоите глупости!

— Разбрано, мили татко! — смирено отвърнал Тиквоглавия.

— Колко е хубаво, че съм бръмбар! — прошепнало насекомото. — От тиква нищо умно не може да се чака.

— Как да принудим Момби да се разприказва? — запитало Плашилото. — Ако не отговори на въпроса ни, пленяването ѝ направо е безсмислено.

— Да опитаме с добро — предложил Тенекиеният дървар. — Казват, че добрата дума и през камък минава, колкото и да е твърд!

Вещицата го изгледала така, че Тенекиеният дървар се разтреперил.

Глинда обмисляла какво да стори, и казала на Момби:

— Повярвай, нищо не печелиш, като мълчиш. Решена съм да узная истината за Озма и ако не ми кажеш онова, което знаеш, вероятно ще те осъдя на смърт.

— О, не, недей! — възкликнал Тенекиеният дървар. — Ужасно е да се убива човек, та бил той и старата Момби!

— Само я плаша — успокоила го Глинда. — Няма да я убия, защото тя ще предпочете да каже истината.

— Добре тогава — успокоил се Ник.

— Ако ти я кажа... — проговорила Момби тъй неочаквано, че всички подскочили — ...ако ти я кажа, какво ще правиш с мен?

— Ако си кажеш — отвърнала Глинда, — ще ти дам само едно чудотворно питие, от което ще забравиш всичките си магии.

— И ще се превърна в безпомощна старица?

— Да, но ще останеш жива — утешил я Тиквоглавия.

— Постарай се да мълчиш! — ядосал се Тип.

— Ще се постарая — отговорил Джак, — но признаваш ли, че е хубаво да си жив?

— Особено ако си високообразован! — одобрително кимнал Бръмбарът.

— Избирай между смъртта, ако продължаваш да мълчиш, и загубата на магическите способности, ако кажеш истината! Но вярвам, че ще предпочетеш да живееш — казала Глинда.

Момби я погледнала изпитателно и се уверила, че Вълшебницата говори истината и е непоколебима. Тогава изрекла:

— Ще отговоря на въпросите.

— Така и очаквах — усмихнала се Глинда. — Изборът ти е мъдър, повярвай ми.

И кимнала да ѝ донесат красивото златно ковчеже. От него Вълшебницата извадила огромна бяла перла на тънка верижка и я окачила на шията си така, че перлата да легне на гърдта ѝ върху сърцето.

— А сега слушай първия въпрос: защо Вълшебникът те посети три пъти?

— Защото аз не пожелах да отида при него — отвърнала Момби.

— Това не е отговор — разгневила се Глинда. — Искам истината!

— Амиии — замънкала Момби със сведен поглед — дойде да му кажа рецептата за чаени бисквити.

— Погледни ме! — заповядала Вълшебницата.

Момби се подчинила.

— Какъв е цветът на перлата?

— Я, черна е! — учудила се вещицата.

— Значи лъжеш! — ядосала се Глинда. — Перлата е чисто бяла само когато се говори истината.

Момби разбрала, че няма смисъл да хитрува, и вбесена от поражението, отговорила:

— Вълшебникът ми доведе Озма, която тогава беше малко бебе, и помоли да я скрия.

— Така си и мислех! — сдържано казала Глинда. — А какво ти даде срещу тази услуга?

— Показа ми всичките си магически фокуси. Някои бяха истински, други — чиста измама. Но аз устоях на обещанието.

— Какво направи с момиченцето? — при въпроса на Глинда всички надали ухо.

— Омагьосах я — признала Момби.

— В какво?

— Превърнах я в... в...

— В какво? — повторила Глинда, когато магьосницата се поколебала.

— В момче! — тихо изрекла Момби.

— В момче ли? — ахнали всички, а после, като знаели, че старичката е отгледала Тип от малък, извърнали очи към него.

— Да — кимнала към Тип вещицата, — това е тя, принцеса Озма, детенцето, което ми донесе Вълшебникът, повелителят на Изумрудения град! — и насочила дългия си кокалест пръст към момчето.

— Аз ли?! — удивил се Тип. — Не, аз не съм принцеса Озма, аз не съм момиче!

Глинда се усмихнала, пристъпила към Тип и взела мургавата му ръчичка в своята мека бяла десница.

— Сега не си момиче — нежно каза тя, — защото Момби те е превърнала в момче. Но ти си се родил момиче, а и принцеса и трябва да възвърнеш истинския си образ, за да станеш царица на Изумрудения град.

— О, нека Джинджър си остане царица! — готов да заплаче, се примолвил Тип. — Искам да си остана момче, да скитам с Плашилото и с Тенекиения дървар, с Бръмба̀ра и с Джак! Да! И с милото ми Дървено магаре, и със Сръндака! Не искам да съм момиче!

— Спокойно, приятелю — утешил го Тенекиеният дървар, — чувал съм, че да си момиче, не било страшно. Ще ти бъдем пак най-верни другари. И право да ти кажа, лично аз предпочитам момичетата пред момчетата.

— Аз и момичетата ги харесвам! — Плашилото любвеобилно тупнало Тип по главата.

— Учат се не по-зле от момчетата — заявил Бръмба̀рът. — Като станеш момиче, съм готов да ти бъда учител.

— Ха, ама слушай — стреснато надигнал глас Тиквоглавия, — ако станеш момиче, няма да си моят мил татко!

— Няма — разсмял се притесненият Тип — и на драго сърце ще се лиша от това родство — после се обърнал към Глинда и казал колебливо: — Готов съм да опитам за известно време, да видя какво е. Но ако не ми е приятно, обещавай пак да ме превърнеш в момче.

— О, това не е по силите ми. С превръщания не се занимавам, защото е нечестно, и почтената вълшебница не прави нещата да изглеждат такива, каквито всъщност не са. Само продажните магьосници вършат тези магии, затова ще помоля Момби да те

освободи от заклинанието и да ти върне истинския образ. Това ще е последната ѝ възможност да се занимава с магия!

Сега, когато истината за принцеса Озма вече била излязла наяве, на Момби ѝ било все едно какво ще стане с Тип, но се бояла от гнева на Глинда, а и момчето обещало — стане ли господар на Изумрудения град, да се грижи за Момби, докато е жива. Тогава вещицата склонила и всички се приготвили преобразяването да се извърши начаса.

Глинда наредила да пренесат царското ѝ ложе в средата на шатрата. То било отрупано с розови копринени възглавници, а от балдахина над него се спускали пищни розови воали и скривали леглото.

Магьосницата дала на момчето някаква отвара, която го приспала дълбоко и безпаметно. Тенекиеният дървар и Бръмбарът внимателно го пренесли на леглото, положили го върху меките възглавници и като дръпнали воалите, го скрили от земния свят.

Вещицата клекнала на пода, измъкнала от пазвата си сухи билки и запалила с тях огън. Когато пламъкът се вдигнал, Момби пръснала над огъня шепа магически прах, който се превърнал в тъмна виолетова пЪра. Тя изпълнила шатрата с ухание и Дървеното магаре кихнало гръмогласно, макар че го били предупредили да пази тишина.

А после пред изумените околни вещицата запяла монотонно някакви стихове на непознат език и наклонила мършавото си тяло пред огъня седем пъти напред и седем пъти назад. Като свършила заклинанието, се изправила и викнала: „Ю-уа!“

ПЪрите се разпръснали, въздухът се прочистил, в шатрата лъхнал свеж ветрец, а розовите воали край леглото потреперили, сякаш някой отвътре ги бил разклатил.

Глинда пристъпила до балдахина и дръпнала копринените завеси. После се надвесила над възглавниците, протегнала ръка и от леглото се вдигнала девойка, свежа и красива като майско утро. Очите ѝ — два искрящи брилянта, устните ѝ — червени рубини. По раменете ѝ се пилеели къдри от тъмно злато, а нежна, обкичена със скъпоценности диадема ги пристягала на челото. Дрехи от копринен тюл я обгръщали като облак, на краката си носела сатенени пантофки.

При това невероятно видение другарите на Тип занемели, а после всички свели глава, обхванати от възторг към прекрасната принцеса Озма. Момичето погледнало красивото лице на Глинда,

сияещо от радост и задоволство, а после се обърнало към другите. И свенливо изрекло:

— Дано да ме обичате както преди. Аз съм си същият Тип, само... само...

— Само че си съвсем друг! — обадил се Тиквоглавия и всички решили, че това са най-умните слова, които бил изричал.

УДОВЛЕТВОРЕНИЕТО

Когато добрите вести стигнали до царица Джинджър — как вещицата Момби била заловена, как признала престъплението си пред Глинда и как изчезналата принцеса Озма била открита в лицето не на друг, а на момчето Тип, — тя се разплакала от мъка и отчаяние.

— А сега — стенела тя, — след като бях царица и живях в дворец, да се върна пак у дома, да търкам пода и да бия масло! Ужасно е! Не мога да се примиря!

Затова, когато войничките й, които по цял ден правели сладкиши в царската кухня, я посъветвали да не се предава, тя послушала глупавите им съвети и пратила категоричен отказ до добрата Глинда и принцеса Озма. Последвало обявяване на война и още на другия ден Глинда настъпила към Изумрудения град с развети бойни знамена, духова музика и гора от лъскави копия, искрящи на слънцето.

Но щом стигнало до градските стени, храброто воинство изведнъж спряло, защото Джинджър била заключила и залостила всички порти, а пък стените на Изумрудения град от зелен мрамор били високи и дебели. При вида на това препятствие Глинда сбърчила вежди в дълбок размисъл, а Бръмбарът заявил:

— Ще обсадим града и ще ги накараме да се предадат от глад. Друго не ни остава.

— Нищо подобно — отвърнало Плашилото. — Все още имам Сръндака, а Сръндакът още може да лети.

При тези думи Вълшебницата се извърнала и лицето й засияло в усмивка.

— Прав си! — възкликнала тя. — И наистина можеш да се гордееш с ума си! Бързо при Сръндака!

Пробили си път през редовете на войската и стигнали до палатката на Плашилото, където бил Сръндакът. Първи Глинда и принцеса Озма се настанили на диваните. После се качили Плашилото и дружината му. Останало място и за един капитан и три войнички, които според Глинда стигали за охрана.

По заповед на принцесата странното Нещо, кръстено Сръндак, размахало палмови крила, вдигнало се във въздуха и пренесло героите през стените. Закръжили над двореца и съзрели Джинджър, излегната в плетен хамак, спокойно да чете роман със зелени корици и да се тъпче със зелен шоколад, уверена, че стените я пазят от врага. При следващата команда Сръндакът кацнал в самия двор, без да срещне съпротива, и преди Джинджър да изпищи, капитанът и трите войнички стигнали до нея, пленили бившата царица и оковали двете ѝ ръце в здрави белезници.

Това сложило край на войната, защото, щом чула, че Джинджър е пленена, бунтарската войска се предала, капитанът безпрепятствено отишъл до градските порти и ги отворил широко. Музиката засвирила най-бодрите си маршове, под звуците им армията навлязла в града, а вестносите провъзгласили покоряването на безочливата Джинджър и възкачването на красивата принцеса Озма на трона на царствените ѝ предци.

Тозчас мъжете от Изумрудения град захвърлили кухненските престилки. Разправят, че на жените тъй им били дотегнали мъжките гозби, че с радост приветствали падането на Джинджър. Знае се също, че, втурвайки се в кухните си, добрите съпруги сготвили такива лакомства на изнурените си съпрузи, че мирът в семействата се възцарил веднага.

Първото нареждане на Озма било бунтарската войска да ѝ върне всеки изумруд и всеки скъпоценен камък, откраднат от улиците и сградите, а суетните момиченца били откъртили толкова много камъни, че царските бижутери се трудили неуморно цял месец, докато ги подредят по местата им.

Междувременно разпуснали бунтарската армия и разпратили момичетата при майките им. След като обещала да слуша, пуснали и Джинджър.

Озма станала най-прекрасната царица на Изумрудения град. И макар да била млада и неопитна, управлявала своя народ мъдро и справедливо. Защото Глинда я съветвала за всичко, а Бръмбарът бил назначен за главен специалист по образованието и много помагал на Озма, когато възниквало нещо по-объркано.

От благодарност за помощта на Сръндака момичето му предложило сам да избере с какво да го възнагради.

— Искам само да ме разглобиш — отвърнал Сръндакът. — Не съм те молил да ме съживяваш и много се срамувам от разнородния си вид. Навремето бях повелител на горите, както личи от рогата ми, а пък сега в тапицираното си робство съм принуден да летя и краката изобщо не ми служат! Затова, моля те, разглоби ме!

И Озма наредила да бъде разглобен. Отново окачили рогатата глава над камината в салона, развързали диваните и ги сложили в приемните зали. Метляната опашка се върнала към задълженията си в кухнята и накрая Плашилото вързало въжетата с щипките за пране там, откъдето ги било взело в оня знаменателен ден, когато сглобявали Нещото.

Сигурно ще си кажете, че това бил краят на Сръндака, и така било, но само като летателна машина. Защото главата над камината продължавала да говори, когато ѝ скимнело, и с внезапните си въпроси неведнъж изкарвала ума на посетителите, които чакали в салона за аудиенция при царицата.

За Дървеното магаре — като лична собственост на Озма — полагали особени грижи. Тя често яздеда странното същество из улиците на Изумрудения град. Накарала да подковат дървените му крака със злато, за да не се изтриват, и звънтенето на златните подкови по каменната настилка изпълвало поданиците ѝ със страхопочитание, понеже го отдавали на магическите ѝ сили.

„Прекрасният Вълшебник не може и да се сравнява с Прекрасната царица Озма — шепнели си те, — защото той се опитваше да върши работи, които не умееше, а новата ни царица прави много неща, които никой не я принуждава да изпълнява“.

Джак Тиквоглавия останал при Озма до края на земните си дни и се развалил много по-късно, отколкото очаквал, но си останал все такъв глуповат. Бръмбарът се опитал да го понаучи на някои изкуства и науки, ала Джак бил такъв лош ученик, че образованият Бръмбар скоро се отказал.

Когато войската на Глинда се върнала у дома и мирът се възцарил в Изумрудения град, Тенекиеният дървар обявил, че си отива в своето царство на мигащите.

— Царството не е голямо — казал той на Озма, — но пък тъкмо поради това лесно се управлява и аз се провъзгласих за император, понеже съм абсолютен монарх, и никой за нищо не се бърка нито в

обществените, нито в личните ми дела. Като се прибера, отново ще се никелирам. Напоследък доста се поизтърках и надрасках. А после ще чакам да ме посетиш.

— Благодаря — усмихнала се Озма. — Някой ден ще приема поканата. Ами с Плашилото какво да правим?

— Ще тръгна с приятеля си Тенекиения дървар — сериозно отвърнало подпълненото Плашило. — Решихме никога вече да не се делим.

— Назначих Плашилото за кралски ковчежник — обяснил Тенекиеният дървар. — Сетих се, че не е лошо да имаш кралски ковчежник, натъпкан с пари! Какво ще кажеш?

— Ще кажа, че приятелят ти вероятно е най-богатият човек на света — засмяла се малката царица.

— Така е — кимнало Плашилото, — но не заради парите. За мен умът е по-ценен от парите във всяко отношение. Както знаеш, ако човек има пари, но няма ум, не знае как да ги използва, но има ли ум, а е без пари, умът ще му помогне да живее добре до края на дните си.

— И все пак трябва да признаеш — заявил Тенекиеният дървар, — че доброто сърце е нещо, което не се постига с ум и не се купува с пари. Всъщност може аз да съм най-богатият човек на света!

— И двамата сте богати, приятели мои! — кротко отвърнала Озма. — А вашето богатство е най-прекрасното от всички — богатството на удовлетворението!

Издание:

Лиман Франк Баум. Вълшебникът от Оз. Страната на Оз
2006

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.